

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl: 22 / Sayı: 263 / Kasım 2003

Zafer özgürlük ve demokrasi yolunda ilerleyen halkımızın olacaktır

Özgür Kürt kimliği YENİ ORTADOĞU KİMLİĞİDİR

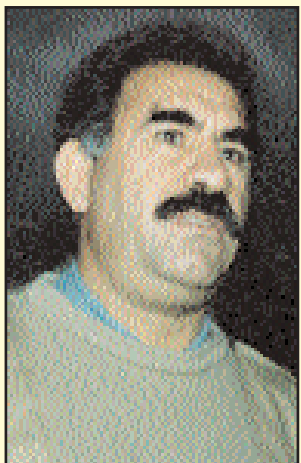
● Örgütlenme, demokratik bilinç ve aydınlanma düzeyi ile Kürtler, demokratik çözüm iradesini ve Kürt kimliğini yasal bir ifadeye kavuşturacak düzeyi yakalamıştır. KONGRA-GEL'in görkemli ve heyecan veren kuruluşu bunun bir ifadesidir. Halkımızın demokratik iradesi ve siyasal temsilcisi KONGRA-GEL; Türkiye, İran, Suriye ve Irak sınırları içerisindeki Kürt sorununun ancak "Demokratik Özgür Birlik" esaslarına dayanılarak çözüleceğine inanmaktadır ve bunu kararlaştırmıştır. Sayfa 20'de

MEŞRU SAVUNMA KOMİTESİNE İLİŞKİN PROJE

● Meşru savunma bir evrensel haktır. Bununla birlikte 21. yüzyılda ezilen tüm kesimlerin mücadele stratejisidir. Bizim zor anlayışını ele alıyoruz, meşru savunma çerçevesindedir. Bunun dışında uygulanan her türlü zor anlayışını terör kapsamında değerlendirir. Meşru savunma çizgisi bir mücadeledir. Kürdistan'da inkar ve imha siyasetinin yürürlükte olması ve Ulusal Önderimizin esaret koşullarında olması, mücadelemizde meşru savunma çizgisini daha önemli kılmaktadır. Meşru savunma çizgisi siyasi mücadele ve demokratik çözümü hedefler. Ancak karşıt güçlerin ulusal değer yargılarına saldırması durumunda buna karşı siyasal ve askeri düzeyde cevap verilir. İmha saldırılarına karşı savunma güçleriyle cevabın verilmesi en meşru hak haline gelir. Bu meşru savunma çizgisinin bir gereğidir. Sayfa 14'de

BAŞKAN APO Kürt halkının tartışmasız özgürlük önderidir

● Kürt özgürlük hareketinin yaratıcısı ve önderi olan Başkan Apo, Kürt sorununun çözümünde kilit bir role sahiptir. Ama bugün, içinde bulunduğu esaret konumu ve üzerinde uygulanan baskılar bu rolü daha yetkin oynaması önünde engel oluşturmaktadır. Bu bakımdan Başkan Apo'nun yaşam koşullarının düzeltilerek, özgürlüğüne kavuşturulması, Ortadoğu'da barışın sağlanması, demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümü açısından bir görevidir. Sayfa 10'de

DÜNYA ÜZERİMİZE DE GELSE ONURLU YAŞAMDAN VAZGEÇMEYİZ

— ABDULLAH ÖCALAN —

Kürtleri artık küçük saymamak gerekir. PKK'nin mücadelesi küçük bir iş değildir. Ama bu yaptıklarımız henüz bir şey değildir. Eskiden soluklanıyorduk, biraz rahattık, şimdi bakıyorum da öncekinden yüz kez daha yoğun kendimize yüklenmeliyiz diyorum. İçimizdekilere bakıyorum, dışımızdakilere bakıyorum, önderlere bakıyorum, bunlar ne yapacaklar diyorum.

Tabii ben bunlar gibi ağlayamam, kendimi kandıramam, böyle yapan birisinin değeri kalmaz. Öyle yapan düşer. Yigitlik ölmüştür, sergileneni de başkalarıdır. Kendini kandırırsan, kendine yanlış yüklenirsen bakarsın ki elde bir şey kalmamış. Akıl yok, kafasında düşünce kalmamış, ruhsuzlaştırmışlar, kalanı da bizim için çalışmıyor.

16'da

İçindekiler

KADEK'in feshine ilişkin karar tasarısı	4'te
KONGRA-GEL Programı	5'te
PJA'nın örgütsel yeniden yapılanma karar tasarısı	13'te
Sosyal yaşamı yeniden düzenleme projesi	15'te
Siyaset ve yöneticiliğin tarihsel gelişimi -III-	22'de
Kürdistan'da yerel yönetim sorunları ve çözüm perspektifi	23'de
Şehit Fatoş Sağlamgöz ve Şehit Niyazi Doğan anısına	29'da

Kongre açılış konuşması

Zafer özgürlük ve demokrasi yolunda ilerleyen halkımızın olacaktır

Kongremizin sayın delegeleri değerli dostlar

Demokratik Kuruluş Kongremize hoş geldiniz. Sizleri en içten saygılarımla ve başarı dilekleriyle selamlıyorum. Böylesine tarihi bir çalışmayı başlatırken, öncelikle Kürdistan özgürlük mücadelesini kanları ve canları pahasına eşsiz fedakarlık ve kahramanlık temelinde yükselterek çözüm aşamasına getiren, yine geçmişte ve günümüzde olduğu gibi gelecekte de zorlu görevlerin başarılmasında bizlere sürekli güç ve ilham kaynağı oluşturacak olan yüce şehitlerimizi şükranla anıyor, anıları önünde saygıyla eğiliyorum.

Aynı şekilde Kürdistan özgürlük mücadelesinin önderi ve mimarı olan, İmralı'daki ağır esaret ve tecrit koşullarında tüm zorlukları göğüsleyerek, geliştirdiği demokratik ekolojik toplum paradigmasıyla yeni yolunu çizip ve Demokratik Kuruluş Kongremizin hazırlanmasında perspektif ve çabalarıyla belirleyici rol oynayan Başkan Apo'yu da saygıyla selamlıyor, bağlılık duygularıyla birlikte şükranlarımı sunuyorum.

Değerli yoldaşlar

Kürdistan özgürlük hareketinin kendisini KADEK olarak örgütleyip yapılandırması üzerinden iki yıla yakın bir süre geçti. Geçen sürenin kısalığına rağmen biz bu gün, çok önemli gündem maddeleriyle yüklü yeni bir kongreyi daha gerçekleştireyoruz. Böylece Kürdistan özgürlük ve demokrasi hareketi son 4 yıla, hepsi de olağanüstü nitelikte olan üç kongre sığdırmıştır. Şüphesiz bu kadar sık ve hepsi de olağanüstü nitelikte kongre yapmak durumunda kalmamız, yaşadığımız sürecin karakteri ve örgütsel ihtiyaçlarımızla ilgilidir. Kaynağını oradan almaktadır. Çünkü biz örgüt ve halk olarak oldukça özgünlükler içeren olağanüstü bir süreçten geçiyoruz. Olağanüstü süreçlerin gelişmeleri gibi, çalışmaları da olağanüstü hızda ve nitelikte olur. Bundan kaçınmak mümkün değildir. Koşulların dayatması olmasa, açıktır ki hiçbir siyasal hareket bu sıklıkta ve olağanüstü nitelikte kongre gerçekleştirmeyi. İşte biz tamamen bu nedenlerle, sürecin hızına ulaşabilmek, örgütsel ihtiyacımız olan açılımları yapabilmek ve daha da önemlisi gelişmelere yön verici müdahalelerde bulunabilmek için bir kez daha olağanüstü toplanmış bulunuyoruz.

Her kongrenin damgasını taşıdığı ayrırt edici özellikleri vardır. Kongreler o özellikleriyle anılır ve tarihe geçerler. Bu kongremizin ayrırt edici özelliği, örgütsel, siyasal ve sosyal alanlarda kapsamlı demokratik açılımları ve bu temelde bir demokratik kuruluşu gerçekleştirmeyi hedefliyor olmasıdır. Bunun için kongremize 'Demokratik Kuruluş Kongresi' adını verdik. Kürdistan özgürlük ve demokrasi hareketi olarak kendimizi demokratik ekolojik anlayışa uygun ve çağdaş demokratik kriterler temelinde gözden geçirip yeniden yapılandıracağız. 4 yıldır köklü bir dönüşüm sürecinin içindeyiz. Bizi köklü dönüşümlerle demokratik açılım yoluna sokan temel nedenler yeterli ve doğru izahlara kavuşturulmadan, açıktır ki bu kongre gerçeğimiz yeterince anlaşılabilir. Bu nedenle kongremizin nedenleri, anlam ve önemi üzerinde

“Demokratik uygarlık çağının başlangıcında, eski sistemi aşmaya yönelik yeni paradigma arayışları en güçlü sonuçlarını Başkan Apo şahsında vermiştir. Başkan Apo iflas eden sistemi tarihsel ve güncel boyutlarıyla derinlemesine sorgulayarak, olağanüstü bir entelektüel yoğunlaşma ile yeni arayışları sentezlemiş ve çabasını ‘Demokratik Ekolojik Toplum’ paradigmasıyla taçlandırmıştır.”

durup bu konudaki görüşlerimi platformumuzla paylaşmayı bir görev biliyorum.

Altını çizerek belirtiyim ki birinci olarak bizi böylesi bir kongreye götüren içine girdiğimiz demokratik uygarlık çağı ve bu çağın giderek belirginleşen karakteristik özellikleridir. Yaşadığımız çağ gerçeği bir çok hareket ve yapıyı olduğu gibi bizi de demokratik reformlara yöneltmektedir. Çünkü yaşadığımız tarih kesiti, normal bir zaman dilimi olmayıp, çağsal değişimi ifade eden önemli bir dönemeçtir. Dolayısıyla 20. yüzyıldan 21. yüzyıla geçiş, sadece rutin olarak gerçekleşen bir asırdan ötekine geçiş değil, bir çağdan bir çağa geçiştir. Daha somut ifade edersem, genel bunalımını başta faşizm olmak üzere çeşitli restorasyon denemeleriyle aşmak isteyen, ama aşamayan, yine reel sosyalizm biçiminde geliştirilmek istenen alternatif yaratma girişimleri de başarısızlığa uğrayan kapitalist uygarlıktan demokratik uygarlığa geçişi ifade etmektedir. Kısacası dünyamız çağ değiştiriyor. Ve biz hem hareket olarak hem de halk olarak bu çağda öncü ve dinamik bir güç olmayı amaçlıyoruz. Ortadoğu'da demokratik uygarlığın başını çekme gibi büyük bir iddia ve hedefin sahibiyiz. Bu da bizim çağın temel özellikleri ve yükselen değerleri karşısında çok daha sorumlu, duyarlı ve hassas olmamızı gerekli kılıyor.

Özellikle son 50 yılda gerçekleşen bilimsel teknik devrim ve iletişim alanındaki dev ilerlemeler, yeni bir teknik düzey ortaya çıkararak çağ değişikliğinin, dolayısıyla da demokratik uygarlığın temelini oluşturmuştur. Bu devrimin sonuç ve yansımaları, sosyal alan başta olmak üzere, siyasal, ekonomik, askeri vb tüm alanlarda önemli değişiklikler yaratırken, donmuş kalıpları parçalayarak eski yapıları da aşımaya

yüz yüze getirmiştir. Bilgi salt elit bir kesimin tekelinde bir değer olmaktan çıkıp topluma yayılma olanaklarına kavuşmuştur. Bu da her şeyden çok insanlığın zihinsel yapısı ve davranışlarında büyük değişiklikler yaratarak, 20. yüzyılın düşünce, yönetim ve yaşam kalıplarını alt üst etmiştir. 20. yüzyılın sosyal yapı tahlilleri, bu tahlillere dayanan teoriler ve siyasal kurumlar, yeni çağın ihtiyacına cevap veremediğinden ve özelliklerine uymadığından aşılmalıdır. Ulusallık ve ulus devlet olgusu aşılrken, yerini uluslar üstü kurum ve örgütlenmeler almaktadır. Egemen duruma gelen küreselleşme yeni hegemon sistemin karakteri olarak sürece damgasını vurmaktadır. Klasik sınıflar etkinliğini giderek yitirirken, kadın ve gençlik gibi sosyal kategoriler ve değişik meslek grupları öne çıkarak, yaşamda daha etkin bir konuma gelmektedir. Çağdaş demokrasi, yükselen insan hak ve özgürlükleriyle bütünleşerek her geçen gün insanlığa daha fazla mal olmakta, bir yaşam ve yönetim tarzı olarak insanlık tarafından daha çok benimsenip uygulanmaktadır. Kadın özgürlüğü yeni çağın en temel özelliği olarak yükselmekte, özgür kadın hareketleri öncü konumunun yanı sıra, gençlikle birlikte sürecin en stratejik ve dinamik gücünü oluşturmaktadır. Gelişen sivil toplum gücü, demokratik kurumlaşmanın temelini oluştururken, devletin demokratik dönüşüme uğratarak daraltılabileceğinin, bir iş ve rol koordinasyonu aracına dönüştürülebileceğinin de işaretlerini vermektedir. Kendisini daha çok hissettiren özgür birey ve iradeli toplum, eskinin otoriter, despotik ve baskıcı yönetim tarzlarının fazla ömürleri kalmadığını ve hızla yerlerini demokrasiye terk ettiklerini göstermektedir. Toplumun kendini

yönetme güç ve yeteneği sürekli ilerleme kaydetmektedir. İlginin arttığı ekoloji yeni çağdaş bilincin en temel rengi olarak öne çıkmaktadır. Toplum artık güvenli, temiz, sağlıklı ve güzel bir çevrede yaşamak istiyor. Doğayı pervasızca tahrip eden ve sömüren, anlayış ve uygulamalara karşı yükselen ekoloji bilinci ve mücadelesi bunun bir göstergesidir. Ana hatlarıyla kısa bir özeti vermeye çalıştığımız, demokratik uygarlığın temel özelliklerini de karakterize eden bu gelişmeler, reel sosyalizmin çözülüşü ile tıkanmanın da ötesinde boşluğa düşen ve yeni arayışlara yönelen demokratik ve özgürlükçü kesimlerin bu arayışlarını olgunlaştırarak, yeni paradigmaların oluşmasına her türlü imkan ve zemini sunmuştur. Görülüyor ki bilimsel teknik devrimin sosyal, siyasal, ekonomik ve askeri alan başta olmak üzere toplumun tüm varlığı ve yaşamı üzerinde yarattığı sonuçlar, henüz çağın başlangıcında olmamıza rağmen hiçbir çağla kıyaslanamayacak kadar hızlı ve derin olmaktadır.

Demokratik ekolojik toplum yeni çağın sistemidir

Demokratik uygarlık çağının başlangıcında, eski sistemi aşmaya yönelik yeni paradigma arayışları en güçlü sonuçlarını Başkan Apo şahsında vermiştir. Başkan Apo iflas eden sistemi tarihsel ve güncel boyutlarıyla derinlemesine sorgulayarak, olağanüstü bir entelektüel yoğunlaşma ile yeni arayışları sentezlemiş ve çabasını **‘Demokratik Ekolojik Toplum’** paradigmasıyla taçlandırmıştır. Demokratik ekolojik toplum yeni çağın sistemidir. Çağdaş demokrasi, cinsiyet devrimi ve ekoloji-

ye dayanan bu paradigma, Başkan Apo'nun tıkanan sistemi aşma yönünde esaret koşullarındaki yoğunlaşmasının bir ürünüdür. Ve entelektüel gücün yoğunlaşarak bir patlamaya dönüşmesini ifade etmektedir. Bunu insanlığın hem de en çok gereksinimini duyduğu bir zamanda yaratılmış önemli bir kazanımı olarak görmek ve selamlamak gerekmektedir. Bu bizi, büyük güç ve moral vererek heyecanlandırmış, her türlü demokratik açılım ve hamleyi yapabilmemizin düşünsel, siyasal ve örgütsel koşullarını yaratmıştır. Bize düşen görev ertelemekten, kaygı ve tereddütlerle önünü tıkamadan, coşku ve kararlılıkla gerekli olan demokratik açılımları yapmaktır.

Her paradigma kendi siyaset ve mücadele anlayışına uygun örgütsel yapılanmaları şart kılar. Demokratik ekolojik toplum reel sosyalizmin farklı renkleri yadsıyan tekçi ve her şeye hükmeden merkezîyetçi partilerinin öncülüğünde kurulamaz. Dar sınıflı olmadığı gibi tüm toplumu esas alır. Tüm farklılıkların güçlü veya zayıf olmalarına bakılmaksızın kendini özgürce ifade edebildiği, temsil gücüne kavuşturduğu ve özgünlüğünü genelle ahenk içinde, herhangi bir kısıtlanmaya maruz kalmadan geliştirebildiği bir sistemdir. Dolayısıyla siyaseti, toplumu ve devleti demokratikleştirecek, yaygınlık arz eden çoğulcu ve demokratik bir kurumlaşmayı öngörmektedir. Bu bakımdan Demokratik Toplum Koordinasyonları, farklı sosyal kesimler ve faaliyet sahalarının genel çizgi ve amaç birliğine dayalı bir eşgüdüm örgütlenmesi olarak, demokratik ekolojik toplum paradigmasına en uygun modeli oluşturmaktadır. Buradan hareketle Başkan Apo Kürdistan özgürlük hareketinin halkın katılım ve inisiyatifiinin en üst düzeyde gerçekleştiği Kürdistan Halk Kongresi biçiminde yeniden yapılandırılmasını gerekli görmüş ve bunun için KADEK ile KNK'nin birleşerek böyle bir oluşumun başını çekmesini, Kürt halkının demokratik ve özgürlükçü güçlerine önermiştir. Demokratik Kuruluş Kongresi'nin toplanmasında Başkan Apo'nun bu çağrısının rolü belirleyicidir. Toplanan Kongremiz demokratik ekolojik toplum paradigmasının öngördüğü demokratik açılım ve reformları yapma istem ve kararlılığımızı ifade etmektedir. Ve Başkanımızın önerdiği görevi başarıyla yerine getirecektir.

Ama, ne var ki, mevcut örgütsel yapılanmamız işleyiş ve yönetim tarzımız bu modelle uyuşmamaktadır. Önümüzde daha katetmemiz gereken hayli mesafe ve yapmamız gereken çok iş var. Tabii bu bizim doğuş ve gelişme koşullarımızla bağlantılı olan bir durumdur. Özgürlük hareketimiz doğduğu objektif koşulların bir sonucu olarak, çağın ideolojik ve siyasal gerçeklerinden etkilenmiştir. Aslında bu kaçınılmaz bir durumdur. PKK biçiminde somutlaşan özgürlük hareketimiz, ulusal kurtuluş sürecinde, çağın revaçta akımı reel sosyalizmden, belli bir eleştirel yaklaşımı olmasına rağmen ciddi olarak etkilenmiştir. Yine doğduğu ve mücadele ettiği sosyal ve kültürel zeminden dolayı, Ortadoğu dogmatizminin etkilerinden ise bütün bilimsellik iddia ve söylemine rağmen kedisini kurtaramamıştır. Sosyalizme de bir din gibi yaklaştığından kendi sistemini kurmayı başaramamıştır. Bunun bizi giderek köksüz bir mezhebe

dönüşme tehlikesi ve tıkanma ile karşı karşıya getirdiğini sanıyorum bu gün az çok hepimiz anlamış durumdayız. Bu bizim geri ve aşılması gereken yanımızdır. Ancak gerçeğimizin tümü değil, sadece bir yanındır. Bizim başka bir yanımız daha vardır ki, bizi biz yapan yanımız da odur. PKK her zaman devrimci bir öz taşımıştır. Dürüstlük, halka ve mücadeleye sadakat, fedakarlık ve kahramanlık PKK'yi PKK yapan değerlerdir. Kürdistan özgürlük hareketi bu değerler sayesinde kısa sürede halkla bütünleşerek diriliş devrimini zafere götürmüştür. Halkımızın özgürlük kazanımları tümüyle PKK sürecinin eseridir. Bunların da altını önemle çiziyorum. Ve bunlar bizim bundan sonra da esas almamız ve değişen koşullara göre uyarlamamız gereken değerlerimizdir.

Örgütsel gerçeğimiz çağla bağlantılı olarak yapılması gereken dönüşümleri zamanında yapmamızı önlediğinden, mücadelemizi özellikle '93'ten sonra bir tıkanma ve kendini tekrar etme ile karşı karşıya getirdi. İçte yaşanan provakasyonlar ve Türk devletinin imha konseptleri demokratik açılımları zamanında yapamayışımızda önemli etken iken, ortaya çıkan sonucu salt bunlarla izah etmek, yetersiz kalacağı gibi, aynı zamanda işin kolayına kaçmak olacaktır. Bu tarz bir değerlendirme kendi yetersizliklerimizi örtbas edeceğinden bize çıkış yaptırmaz. Tersine tıkanıklığın sorunlarına takılı kalmamıza ve kendimizi sürekli tekrar etmemize kaynaklık eder. Halbuki bunların yanı sıra, bizim çağın gereklerini önceden kestirip ona göre gerekli açılımları yapma güç ve yeteneğini gösteremeyişimizin de, bu sonuçta önemli payı olduğunu kabul etmemiz gerekmektedir. Aslında hareket olarak biz, bugün gündemimize alıp gerçekleştirmeye çalıştığımız demokratik açılımları '93'ten itibaren V. Kongre ile başlatmalıydık. V. Kongre bir reform kongresi olmalıydı. Bunu başaramadığımız ve dönüşüm diye sıradan bazı değişikliklerle yetindığımız için tıkanmanın ve kendini tekrarın yolunu bu kendi ellerimizle açtık. Tıkanma ve tekrarın mücadelemize en büyük bedeli ise Başkan Apo'nun esaretidir. Zamanında demokratik açılımları yapamadığımız için uluslararası komplo ile karşı karşıya geldik ve Başkanımızı esir verdik. Bugün de benzer bir durumla karşı karşıya bulunuyoruz. Tıpkı o günkü gibi, bugün de komployu tümünden yenilgiye uğratmanın ve Başkan Apo'yu özgürleştirmenin yolu, o gün yapmaya akıl ya da cesaret edemediğimiz demokratik açılımları ve reformları yapmaktan geçmektedir. Eskide ısrarın bizi götüreceği nokta anlamsız bir tarikatlaşma, halktan ve siyasal süreçlerden koparak marjinalleşmedir. Kongremiz bu konularda da gerçek tavırını ortaya koyacaktır. Çünkü her ikisi arasında tercihini yapmak zorundadır.

KADEK'in kuruluşu demokratik açılım yolunda atılmış ileri bir adımdır

1993'teki ateşkesle başlayıp, bel-li aralıklarla yinelenen bir açılım ve dönüşüm çabamız olsa da, bu, taktik girişimlerin ötesine geçmemiştir. Bundan dolayı stratejik düzeyde değişim ve dönüşüm gündemimize ciddi olarak ancak uluslararası komplo ile girmiştir. Başkan Apo'nun İmralı koşullarında geliştirdiği demokratik uygarlık çizgisi, Kürdistan özgürlük hareketinin yeni doğrultusunu belirlediği gibi, bizi köklü bir değişim, dönüşüm ve yeniden yapılanma sürecine sokan temel gelişmedir. Ancak komplonun sıcak ortamında, her türlü tasfiye konseptinin devrede olduğu koşullarda olaya ihtiyatlı yaklaşmak kaçınılmazdı. Örgütsel dağılma ve tasfiye riskini ortadan kaldırmak, dönüşümü daha sağlıklı ve güven içinde yapabilmek için süreci kontrollü götürmemiz gerekiyordu, bunu yapmaya çalıştık. İhtiyatlı yaklaşımın tasfiyeci saldırılar karşısında örgütsel varlığımızı ve kazanımlarımızı koruduğunu ve bizi ayakta tuttuğunu söyleyebilirim. Bu olumlu yanına rağmen bu duruşumuzun, orta ve uzun vadede bizi savunma pozisyonuna sürükleyerek, demokratik açılımlar,

özellikle de örgütsel reform konusunda ürk-kek ve muhafazakar kıldığını da altını çizmek durumundayım. Dolayısıyla 2001'den itibaren demokratik açılımları daha cesurca yapıp KADEK Kongresi'yle demokratik yapılanmayı tamamlamamız gerekirken, bu muhafazakarlıktan dolayı o tarihi görevi bugüne ertelemiş olduk. Muhafazakarlık karakteri gereği tıkanmanın ve tekrarın sorunlarına mahkum olmak demektir. Yeniliğin ve açılımların sorunlarıyla mücadele etme güç ve cesaretinden yoksunluğu ifade eder. Buna rağmen KADEK'in kuruluşu demokratik açılım yolunda atılmış ileri bir adımdır. En azından demokratik uygarlık çizgisinde dönüşüm kararlılığımızı ve samimiyetimizi ifade etmiştir. Bu yeterlidir, elbette hayır! Program olarak eski aşılması, ama örgüt yapısı, işleyiş ve yönetim tarzı olarak eski tekrar edilmiştir. Örgütlenmede leninist öncü parti mantığı, siyasette topluma açılmış demokratik tarz yerine her şeyi kendine bağlayan merkezîyetçi tarz aynen sürdürülmüştür. Sosyal bakımdan ise çağa, savunduğumuz felsefe ve özgür yaşam anlayışına uymayan ve bizi giderek marjinal konuma düşürecek, dar ve geri bir yaklaşımda ısrar edilmiştir. KADEK'in kuruluşundan sonra yaşadığımız ciddi pratikleşme sorunlarının temelinde de yine gerçekleştiremediğimiz bu demokratik açılımlar yatmaktadır. Dolayısıyla demokratik açılımları daha fazla erteleme ve süreçte yayma şansımız kalmamıştır. Daha fazla ısrar edersek bu örgüt yapımızda da, halkta da onarılması güç kırılmalara yol açacaktır. Buna kimsenin hakkı olmadığı gibi, sorumluluk ve vebalini de kimse kaldıramaz.

Tabii bizi yeniden olağanüstü kongreye götüren nedenler sadece çağla, çağın gerekleriyle sınırlı nedenler değildir. Bunlar önemli olmakla birlikte, Kongremizin bölgede yaşanan siyasal gelişmelerle de güçlü bağı bulunmaktadır. Diğer nedenlerin yanı sıra, bölgemizde yaşanan siyasal gelişmeler de bizi acilen böyle bir kongre toplamaya zorlamıştır. Dolayısıyla ABD'nin müdahalesini doğru okumak ve anlamlandırmak gerekiyor. ABD'nin Irak'a müdahalesi dar bazı ekonomik çıkarlar, salt petrol ya da egemen olma arzusu ile açıklanamaz. Bunlar ABD politikasının değişmeyen renkleri olsa da, olay esas olarak tıkanan sistemin aşılması hamlesidir. Orta doğu'da eski statükonun aşılıp yenisinin kurulmaya başlandığı yeni bir sürecin başlatılmasıdır. Bu müdahaleyle Ortadoğu yeniden yapılandırılıyor. ABD'nin küresel çapta emperyal bir imparatorluk kurma peşinde koşuyor

olması bu gerçeği hiçbir biçimde değiştirmez. Kaldı ki, ABD'nin bu hedefiyle Ortadoğu'daki otoriter, oligarşik ve teokratik rejimlerin mevcut gerçeği çelişki ve çatışma içindedir. Halkımızın geleceğini de yakından ilgilendiren bu gelişme karşısında elbette kayıtsız kalamayız. Zaten süreç ve yaşanan gelişmeler, bölgenin öncü ve dinamik gücü olarak bize bu konuda kaçınılması şurada kalsın, mutlaka başarılması gereken önemli görevler yüklemektedir. Halkların özgürlük ve demokrasi seçeneğini bu yeniden yapılanma sürecine dayatmak ve doğan elverişli koşullardan yararlanarak bu seçeneği sürece egemen kılmak bu görevin özüdür. 30 yıllık Özgürlük mücadelemizin sağladığı birikim ve yarattığı sonuçlar, bölgedeki geri ve antidemokratik statükonun aşılmasında tarihi bir işlev görmüştür. Ama, aynı etkinlik ve inisiyatifin yeniden yapılanma sürecinde gösterildiği söylenemez. Zaten bu olağanüstü kongremiz de bir yönüyle bu konudaki boşluğu doldurma ve inisiyatif kazanma ihtiyacından kaynaklanmıştır. ABD'nin Irak'a müdahale ederek Saddam rejimini yıkması, hegemonik karakter ve amaçlarının varlığına karşın, bölgemizde demokratikleşmenin yolunu açmak açısından olumlu sonuçlar doğurmuştur. Koalisyon güçlerine karşı eski rejim yanlıları, dinci ve milliyetçi kesimlerden kaynaklanan belli bir direniş olsa da, sonuç itibarıyla bakıldığında bunların başarı şansı yoktur. Yaşanan kaotik duruma rağmen süreç bölgenin yeniden ve demokratik yapılandırılması yönünde ilerlemektedir. Bu da Kürdistan özgürlük hareketi olarak bizim bölgenin demokratikleştirilmesi ve Kürt sorununun demokratik esaslarda çözülmesinde Kürtlerin artan stratejik önemine uygun daha atak ve inisiyatifli davranmamızın koşullarını sunmaktadır. İşte Kongremiz bu koşulları değerlendirerek, Kürdistan özgürlük hareketini siyasal bir hamleye kaldırmının, bölgenin en inisiyatifli gücü haline getirmenin kararını verecek, demokratik kuruluş kadar bu tarihi hamlenin kongresi olacaktır.

Bölgede statükocu direnişin başını Türkiye çekmektedir

Statükocu korumaya ve kendilerini yaşatmaya çalışan başta İran ve Suriye olmak üzere bölge rejimlerinin yaşadığı durum tamamen bir sıkışmadır. Dıştan ABD'nin içten ise demokrasi isteyen kesimlerin baskısı bu devletleri savunma pozisyonuna sokarak nötrale etmiştir. Varlıklarını sürdürme ve kendi güvenliklerini sağla-

ma başlıca gündemleridir. Bu yüzden çıkarlarını Türkiye ile yaptıkları gerici ve anti Kürt ittifakın başarısında görmektedirler. Bu nedenle Türkiye-İran-Suriye aralarında yaptıkları ve temelini Kürt düşmanlığının oluşturduğu güvenlik anlaşmasını uygulamaya sokmuş bulunuyorlar. Özgürlük hareketimize yönelik artan ortak saldırıları bunun en açık kanıtıdır. Bölgede statükocu direnişin başını Türkiye çekmektedir. Tüm gerici güçler ve rejimler geleceklerini Türkiye'nin başarısına bağlamış görünüyorlar. Aralarındaki ittifak gerici olduğu kadar zayıfların dayanışmasıdır. Türk devletinin politikası müdahaleyi başarısızlığa uğratma üzerine kuruludur. Bu politikasını müdahale öncesinde müdahaleyi engelleme biçiminde sürdürürken, müdahale sonrasında ise istikrarsızlığı derinleştirme ve ABD'yi başarısızlığa uğratma tarzında devam ettirmektedir.

En son müdahaleyi önleyemeyen, izlediği karşıt politika yüzünden ABD ile ilişkisi bozulmakla da kalmayan ve etkisizleşen Türkiye, bugün Irak'a asker gönderme kararı alarak bölgede yeniden inisiyatif kazanma amacındadır. Tarafların bu asker gönderme olayına yaklaşımları şüphesiz farklı politik hesaplar içeriyor. ABD bununla bölgede oluşan Türkiye-İran-Suriye ittifakını parçalayıp dağıtmayı ve statükocu direnişi kırmayı amaçlarken, Türkiye ise bir taşla 3 kuş vurmayı planlamaktadır. Başarıp başarmadığı tartışmalı olsa da, son 20 yıldır Türkiye, bölge politikalarında hep bir taşla çok kuş vurmaktan söz etmiştir. Ama yaşadığı Kürt sendromu ve düşmanlığı yüzünden her önüne gelene hesapsız tavizler vermek zorunda kaldığından, bırakalım bir taşla çok kuş vurmayı, çoğu zaman kendi kendini vurmaktadır. Türkiye birinci olarak asker göndermekle Irak üzerinde söz sahibi olmak, federal bir yapı kazanmasını önlemek ve etkisi altında bir rejim örgütlemek istiyor. Sağlayacağı ekonomik avantajlar ise bunun artısıdır. İkinci olarak kendisi her ne kadar bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasını önlemekten söz etse de, -Kürtlerin en azından görünür gelecekte böyle bir hedefi bulunmamaktadır- esasen Güney Kürdistan'da fiilen varolan, resmiyet kazanması da gündemde olan Kürt Federe Devleti'nin oluşumunu engellemeyi hedeflemektedir. Üçüncüsü ve en önemli olanı ise KADEK'in tasfiyesini amaçlamasıdır. Irak'a asker gönderme tezkeresinin gerekçesini esas olarak KADEK'in tasfiyesi oluşturmaktadır. Dikkat edilirse Türkiye'nin planı genelde Kürt halkının demokratik ve ulusal kazanımlarını ortadan kaldırmaya yöneliktir. KADEK'in yaptığı diyalog

çağrılarını, Kürt sorununun çözümü için deklere ettiği yol haritasını cevapsız bırakarak, içerde Başkan Apo üzerinde tecridi ağırlaştırırken, demokratik siyaset alanı üzerinde baskısını yoğunlaştırmakta, Halk Savunma Kuvvetlerimize yönelik saldırısını artırmakta, dışarıda ise tüm diplomatik imkan ve çabasını KADEK'in tasfiyesi konseptine sarf etmektedir. Bütün bu yönelimlerini ABD'yi Kürt özgürlük mücadelesine saldırarak ve bizi ABD ile çatışma pozisyonuna sürükleyerek tamamlamak istiyor. Bu dağılan komplo ağının tekrar Kürdistan özgürlük hareketi üzerinde örülmesi ve komplonun yeniden hortlatılması girişimidir. Türkiye'nin başını çektiği bloğun başlıca amacı Ortadoğu'da statükonun dağılmasını önlemektir. Türkiye bunu başaramayacağını andığı noktada 'eski statüko dağılsa da hiç olmasa Kürtler bu yeni yapılanma içerisinde aktif rol oynamasınlar ve bir statü kazanmasınlar' demektir. Tüm sermayesini bu işe yatırmıştır. Tek sermayesi de askeri olduğundan onu piyasaya sürmektedir. Irak'ta istikrarsızlığı daha da derinleştirip ABD'nin işini daha da zorlaştıracak olan bu politika açık ki tehlikelidir. Her türlü savaş ve çatışma riskini içinde taşımaktadır.

Irak'ta Türkiye'nin asker göndermesini talep eden ya da böyle bir şeye sıcak bakan ABD dışında bir güç yoktur. ABD'nin de bunu neden istediğini biliyoruz. Kaldı ki Irak'ta Türk askerinin gelişine karşı güçlü muhalefetin varlığı ABD'yi de daha ince hesap yapmaya ve tereddüde sokmuş görünüyor. Ama buna rağmen ABD'nin çıkarları gereği, bizim tasfiyemiz üzerinde Türkiye ile anlaşmaya varma olasılığını zayıf bir ihtimal gibi görünse de göz ardı edemeyiz. Çünkü aralarındaki görüşme ve pazarlıklar uzman heyetler düzeyinde ve gizli olarak sürmektedir. Türkiye'de ordu tüm sorumluluk hükümettedir deyip, AKP ile bizi çatıştırarak hem AKP'yi hem de bizi zayıflatmayı hedeflerken, AKP ise orduyu Kürtlerin üzerine sürerek, kendisini ordunun baskısından kurtarmak ve islami politikalarını nispeten daha rahat bir ortamda hayata geçirmek istemektedir. Güney Kürdistan'daki Kürt oluşumlar başta olmak üzere, şii, sünni Araplar ve değişik grupların temsilcileri, yine Geçici Konsey, ülkelerinde Türk askeri istemediklerini açık bir şekilde ifade etmişlerdir. Türkiye'nin gidiş amaçları göz önüne alındığında bu tavırların haklı ve desteklenmesi gereken tavırlar olduğu gayet açıktır. O nedenle Türkiye'nin Irak'a asker gönderme kararı gerçeğleştirmeyip havada kalabilir.

Bu açıdan sergileyeceğimiz siyasal duruş çok önemlidir. Belirsizliklerle dolu olan bu kritik süreci hata yapmadan ve lehimize çevirecek politikaları ustaca ve cesurca hayata geçirerek çözümle kapatmasını bilmeliyiz. Kürt özgürlük hareketi açısından bölgesel çapta yeni bir komplo veya saldırı hamlesi olan bu yönelimi, etkisiz kılacak politikaları belirleyip, etkili hamlelerle inisiyatifi ele almanın zamanı gelmiş geçmektedir. Bu ise demokratik açılımlarla daha da yaygınlaşıp güçlenecek olan demokratik serhildanı yükseltmekle mümkündür. Bu sürece verilecek en doğru cevabın bu olacağı kanaatindeyim. Yine de en kötü ihtimali de göz önünde bulundurarak, meşru savunmamızı güçlendirmeli ve bir savunma ve onur savaşına da her bakımdan hazır olmalıyız. Türkiye çözüm için deklere ettiğimiz yol haritasını görmezden geldiği gibi, yaptığımız iki taraflı ateşkes çağrısını da duymazdan gelmektedir. Bununla da yetinmeyerek bir gerginlik ve çatışma siyaseti izlemektedir. Sorunun çözümüne yanaşmadığı gibi, tasfiye ve imha politikalarını sürdürmektedir. Hem AKP hem de ordu tehlikeli oynamaktadır. Bu politikalar bizi, halkımız adına yarattığımız ulusal demokratik değerleri ve kazanımları güçlü bir direnişle savunmak zorunda bırakabilir. Biz barışçıl demokratik siyasetle Kürt sorununun çözülmesine inanıyor ve bunun temel tercihimiz olduğunu tekrar ifade ediyoruz.

Devamı sayfa 21'de

KADEK'İN FESHİNE İLİŞKİN KARAR TASARISI

PKK'nin VIII. Kongresi'nde tarihi misyonunu tamamlayarak varlığına son vermesi ardından mücadele mirasını devralan KADEK, 4 Nisan 2002'de kuruluşunu ilan etmiştir.

Kürt demokratik özgürlük hareketinin yaşadığı değişim dönüşüm sürecinin önemli bir evresini teşkil eden KADEK'in ilanı, Kürt sorununun çözümü ve demokratikleşme iddiasına dayanmaktadır. KADEK, sürecin olumlu yönde ilerletilmesi bakımından önemli çabalar yürütmüş olmasına rağmen, bunlar egemen devletlerin klasik inkarcı politikalarından kaynaklanan tikanıklığı aşmaya yetmemiştir. KADEK öncülüğünde yaşanan yaklaşık 2 yıllık dönemde, barış ve demokratik çözüm amacıyla değişik deklarasyonlar ve çağrılar yayınlanmış, tüm zorlanmalara rağmen 4 yıldır devam eden ateşkes süreci tek taraflı olarak başarıyla sürdürülmüş, en son geliştirilen **“Yol Haritası”** ile çözüm politikamız daha somut, uygulanabilir ve makul bir çerçeveye kavuşturul-

muştur. Türkiye'de anayasal ve yasal düzeyde yaşanan demokratik değişiklikler, idamın kaldırılması, Kürtçe anadil yasağının aşılması ve bu temelde AB ile uyum sürecinde yaşanan olumlu gelişmelerde, KADEK'le devam eden demokratik dönüşüm mücadelesinin rolü küçümsenemez. Yine tüm Kürdistan parçalarının kendi özgün mücadele kimlik ve örgütlerine kavuşmaları, her çalışma alanının kendini örgütleme ve çalışmalarını yönlendirme düzeyine ulaşması ve bu temelde kimlik kazanması, KADEK öncülüğünde başarıyla yürütülen önemli çalışmalardır. Bütün bunları demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümü açısından samimiyet ve kararlılığı ortaya koyan, anlamlı ve değerli, pratik politik çabalar olarak görmek gerekmektedir.

Tüm bu olumlu gelişmelere rağmen KADEK, program ve özellikle de örgüt yapısı nedeniyle demokratik uygarlık çizgisini yürütmeye denk, onun ihtiyaçlarına cevap verecek kapsayıcı bir konuma gelememiştir. Leninist parti özelliklerinin,

Ortadoğu'nun geleneksel dogmatik düşünce kalıplarıyla yoğrulmuş etkilerini taşıyan; dar, katı hiyerarşik yapısıyla KADEK, yeni sosyal kesimleri ve demokratik güçleri içine alamamıştır. Dolayısıyla KADEK, en önemli hedefi olan ve Kürt sorununun çözümünde ihtiyaç duyulan muhatap yaratma çabasında başarılı olamamış ve böylesi bir muhatabı ortaya çıkaramamıştır. Kuşkusuz muhatap durumuna gelememesinin nedenleri yalnızca bunlar değildir, ama kendisinden kaynaklanan nedenler bunlardır. Özellikle egemen devletlerin ve uluslararası komplocu güçlerin “terörizm” tespitine dayanan tasfiye konsepti, bu süreçte önemli oranda devam etmiştir ki, bu da hedeflenen muhatabın ortaya çıkmamasında önemli bir nedendir. KADEK sürecinde yaşanan gelişme ve izlenen politikalar, bu durumu aşmaya yetmemiştir.

KADEK, programında önemli demokratik açılımlar yapmış olmasına rağmen, bu değişimi iç örgüt yapısına ve işleyişine yeterince yansıtamaması, yine PKK yö-

netim ve kadro yapısının olduğu gibi KADEK'te varlığını devam ettirmesi, “KADEK'in PKK'nin devamı olduğu” tarzında tespitlerin gelişip karşıt argümanların oluşturulmasına zemin sunmuştur. Bu durum uluslararası politik açılımları, geçmişte oluşmuş haksız imajı yıkmaya çabalarını ve demokratikleşme sürecinin ortaya çıkardığı lehteki argümanları olumsuz etkileyen bir faktör olmuştur.

Kürt realitesi ve sorunun inkarına dayanan egemen devlet politikaları ve bunları destekleyen uluslararası komplocu güçlerin tasfiye konseptleri, tıkanmanın ve çözümsüzlüğün esas sorumlusudur. Gerçek bu olmakla birlikte, Kürt sorununun çözümü ve demokratikleşmede iddialı olan demokratik Kürt iradesi, çözümü olumlu yönde ilerletmek ve gerçekleştirmek bakımından kendi cephesinden ihtiyaç duyulan adımları atmak ve açılımları yapmak durumundadır.

Bölgede yaşanan son gelişmeler ve ortaya çıkan siyasi konjonktür, demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümü açı-

sından büyük fırsatlar sunmaktadır. Yaratılan çözüm iradesi ve imkanlarının, bu elverişli ortamla buluşturulması sonucu tayin edecektir. Dolayısıyla iç nedenler kadar, dış faktörler de demokratik değişim, dönüşüm ve çözümün yolunu açacak yeni açılımları zorunlu kılmaktadır.

Tüm bu nedenlerle;

1- Demokratik ekolojik sisteme denk düşecek yeni bir örgütsel yapılanmanın yolunu açmak

2- Kapsayıcı, demokratik, özgür katılıma imkan veren ve leninist parti etkilerini aşan yeni bir yapılanmaya yol açmak.

3- Bu temelde Kürt halkını temsil edebilecek, uluslararası kriterlere uygun, meşru, demokratik ve yasal siyaset yapabilen bir muhataplık durumunun gelişmesinin yolunu açmak.

4- Egemen ulus devletlerle Kürt sorununun barışçıl demokratik çözümünü gerçekleştirmek için

KADEK örgütsel varlığına son verir.

SEÇİM YASA TASARISI

Her örgütlenme toplumsal bir müdahaledir. Çıktığı dönemde öncelikle mevcut tüm yaşam formlarını sorgular ve yargılar. Geçerliliği olanlarla yeni formlar yaratmak üzere birleşirken, yaşam şansı olmayan formlarla kıyasıya ve çok yönlü bir mücadeleye girer. Süreç bir ölüm kalım süreci olduğundan özellikle çıkış koşullarında acılı ve kanlı geçmesi kaçınılmazdır. Yıpratıcı bir savaşım sonunda neyin yaşam kabiliyetinde olduğu, neyin olmadığı netleşmeye kavuşur. “Devrimci zamanlar” denilen bu dönemlerde eğer mücadele yeterli derinlikte ve doğru biçimde verilmişse, yıkılması gereken yanlar genel olarak aşılmıştır. Geriye toplumun yenilenme süreci başlar. Bu dönem en kritik bir an olup, doğru kestirilmesi büyük önem taşır. Tarihin en trajik hataları ve dolayısıyla yenilgileri de bu anda gerçekleşir. Bir dönemin koşullarını aynen sürdürmek, yeni dönem koşullarına yanıt vermemek; bir nevi marjinalleşme, gerici tarikatlaşma olarak yansıma bulur. Devrimci örgütler de bu durumda olumlu yanıt oluşturamazlarsa aynı marjinalleşme, tarikatlaşma durumuna düşmekten kurtulamazlar.

Her bakımdan yenilenmenin kaçınılmaz olduğu bir döneme girilmiştir. Bu dönemi gerçekleştirmek kendiliğinden olmayacak, tepeden tırnağa bilinçli ve örgütlü bir mücadeleyle sağlanacaktır.

Bir kadro militan hareketi olarak mücadele yürütülen dönemlerde ve ağır illegalite koşullarında işin doğasının ve dönem koşullarının bir gereği olarak mücadelenin temsili kendine özgü kurallarla ve leninist parti modeli esaslarına göre yürütülmüştür. Yönetim ve çalışma tarzında Ortadoğu dogmatizminin etkileri ve aşırı merkezileşme kaçınılmaz olmuştur. Ama bugün hareketimizin nicel büyümesi ve büyük kitlelere mal olması, hareketin yürütülmesinde kitle-

lerin doğrudan veya dolaylı temsili zorunlu kılmaktadır. Çağdaş dünyada mevcut tüm siyasi yapılanmaların meşruiyeti demokratik seçimlerle mümkün olabilmektedir. Demokratik seçimleri keyfiyetten ve kişilerin tasarrufundan kurtarmak çağdaş bir kurallar bütünselliğine (seçim prosedürüne) kaçınılmaz olarak ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca leninist parti modeli çağın ihtiyaçları ve demokratik uygarlık manifestosunun çözümleme düzeyi karşısında artık geri bir durum arz etmektedir. Demokratik siyaset, çoğulculuk ve katılımcılığa dayanır. Geniş kitleleri yalnızca izleyici, destekleyici güçler olmaktan çıkarıp mücadelenin gerçek sahipleri haline getirmek ancak böyle bir yol izlenerek mümkün olabilecektir.

Geleneksel parti ve siyaset anlayışının aşılmasının en önemli yolu da siyaseti keyfiliğe uzaklaştırmak, çağdaş kurallara bağlamak olacaktır. Bugün dünyada ve bölgede bazı kişiler ve liderlere bağlı olarak yürütülen siyaset anlayışı çok yoğun eleştiri konusu olmaktadır. Bu tarz siyasetin toplum mühendisliğine veya liderler sultasına dönüşmesi kaçınılmaz olmaktadır. Doğru olan *“halk adına hareket etmek değil, Hareketin yönetimini halka vermektir.”*

Mücadele stratejisi ve örgütsel yapılanmada yenilenip sürece yanıt olabilmek, herhangi bir kaygıya düşmeden örgütsel sistemde yeniden yapılanmanın radikal olarak gerçekleştirilmesine bağlıdır. Mücadele değerlerinin geniş halk yığınlarına mal edilebilmesi için ‘söz, yetki, karar ve iktidar’ mekanizmalarının halka devredilmesi ‘olmazsa olmaz’ bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu amaçla oluşturulacak Seçim Kurulu, KONGRE-GEL'de siyasete katılımcılığın kurallarını belirleyecektir.

Seçim kurulunun oluşumu ve görevleri

1- KONGRA-GEL' in ilk Genel Kurulu

tüm Kürdistan parçalarını, yurtdışını ve mücadeleye alanlarını temsil edecek oranda 15 kişilik Seçim Kurulu'nu seçer.

2- Seçim Kurulu öncelikle Kürdistan' da ve yurtdışında yaşayan Kürtlerin nicelik ve nitelik düzeyini (mezhep, etnik kimlik, yaş oranı, meslek, cinsiyet, işsizlik oranı, ekonomik düzey vb özellikler- tespit etmeyi hedefleyecektir.

a- Nüfus tespitinin sonuçlarına göre, her alan seçim bölgelerine ayrılacak ve bölge özgünlüğüne göre seçim prosedürü belirlenecek, kongrenin onayına sunulacaktır.

b- Her parçanın ve yurtdışının temsil oranı seçim bölgelerine göre dağıtılacaktır.

c- Her alanın koşullarına göre, mümkün olan en uygun katılımıla seçim gerçekleştirilir.

d- Yasal zeminin elvermediği alanlarda ise seçim bölgelerinin özelliklerine göre en geniş halk kitlelerinin seçime katılımı amaçlanır. Bu nedenle ileri düzeyde çalışanlar ve Kongre üyelerinin katıldığı özel toplantılarla seçim yapılır.

e- Yasal zeminin hiçbir biçimde elverişli olmadığı alanlarda KONGRA-GEL üyelerinin katılımı ile Genel Kurul seçimleri yapılır.

3- Seçim Kurulu her seçim bölgesine göre seçim prosedürünü, seçim pusulaları ve sandıkların hazırlanmasını, oyların açık sayım ilkesine göre sayımını, seçim sonuçları ve kullanılan geçerli oy sayısını açıklar.

4- Genel Kurul seçimleri Seçim Kurulu'nun genel yönetimi ve denetimi altında hukuka uygun olarak yapılır. Seçimin hazırlanması ve seçim hakkında çıkan uyuşmazlıkları Seçim Kurulu karara bağlar. Bu konuda en yüksek başvuru makamı Seçim Kurulu'dur ve verdiği kararlar kesindir.

5- Seçimler serbest, eşit, gizli, genel oy ve açık sayım esaslarına göre yapılır.

6- Her seçmen ancak bir sandıkta oy kullanabilir.

Seçme ve seçilme koşulları

7- Kürdistan'da yaşayan ve akıl hastalığı, yaş haddi gibi özel bir kısıtlanması olmayan herkes Genel Kurul üyelerini seçme ve seçilme hakkına sahiptir.

8- Seçmen olabilmek ve Genel Kurul üyeliğine seçilebilmek için 18 yaşını tamamlamış olmak zorunludur.

9- Seçimlere birey olarak aday olunur, kurum temsilcisi olarak aday olunamaz.

10- Genel Kurul'da kadınlar en az yüzde 50 oranında temsil edilirler.

11- Seçim Kurulu Kürdistan'da yaşayan Kürtler dışındaki halk ve azınlıklar ile mücadeleye ve insanlık kazanımlarına önemli katkılarda bulunmuş kişiliklerin de onur üyeliği vb biçimlerde Kongre'de temsil edilmelerini sağlar. Seçim bölgelerinde aday dağılımı belirlenirken bunun için kontenjan ayırır.

12- KONGRA-GEL Genel Kurul Üyesi olabilmek için;

a- Okur yazar olmak,

b- Fuhuş, uyuşturucu kullanmak veya satmak, rüşvet, işkence, soykırım, yolsuzluk vb evrensel hukukta tanımlanmış yüz kızartıcı ve insanlık suçlarından hüküm giymemiş veya adı karışmamış olmak,

c- KONGRA-GEL tüzüğünde tanımlanmış üyelik özelliklerini taşıma şartı aranacaktır.

13- Her seçim bölgesinde Seçim Kurulunun oluşturacağı alt komitelerce seçim pusulaları hazırlanacak ve bu pusulalarla seçmenlerin oy kullanması sağlanacaktır.

14- Seçim pusulaları; her seçim bölgesinin yasal koşullarına göre, Seçim Kurulunca hazırlanmış prosedüre uygun olarak açıklanır.

a- Yasal zeminlerin uygun olduğu ve açık seçim yapılan alanlarda seçim pusulaları, seçimden 3 ay önce hazırlanır ve ilan edilir. Bu süreden sonra aday olunamaz.

b- Elverişli olmayan alanlarda ise önceden hazırlanmış prosedüre uygun olan sürede seçim pusulaları ve aday olma biçimi tamamlanır.

c- Adayların adaylıklarına itiraz süresi son aday olma tarihinden itibaren 15 gündür. Bu süreden sonra yapılan başvurular geçersizdir. Başvuru makamı ilgili Bölge Seçim Komiteleridir. İddiaların kabulü için belgelenmesi şartı aranır.

d- Adaylar seçime eşit koşullarda girecekler ve adayların seçim propagandaları engellenmeyecektir. KONGRA-GEL'in yetkili organları (başkanlık, yürütme konseyi vb) ve basın yayın kuruluşları herhangi bir aday hakkında lehte veya aleyhte görüş bildiremez.

e- Uygun olan alanlarda seçim tüm basın yayın organlarına ve uluslararası gözlemcilere açık olarak yapılacaktır.

15- Seçim bölgelerinde seçim sonuçlarının kesinleşmesinden sonra, seçilen Genel Kurul Üyeleri ilgili Bölge Seçim Komitelerinden aldığı belge ve açık kimliği ile Seçim Kurulu'na en geç bir ay içerisinde başvurur.

16- Genel Kurul seçim sonuçlarının kesinleşmesinden 15 gün sonra en yaşlı üyenin başkanlığı ve en genç iki yardımcısının yönetiminde ilk oturumunu gerçekleştirir.

17- Genel Kurul seçimleri 3 yılda bir yapılır.

18- Kongre bu süre dolmadan seçimin yenilenmesine karar verebilir. Yeni seçimlerin olağan zamanlarda yapılmasını engelleyen zorunlu sebeplerin olması halinde Kongre seçimlerin en fazla 6 ay ertelenmesine karar verebilir. Erteleme sebebi ortadan kalkmamışsa bu karar aynı usule göre tekrarlanabilir.

19- Genel Kurul üyeliklerinde boşalma olması halinde (ölüm, istifa, ihraç vb) boşalan üyelik için 3 ay içinde ara seçime gidilir. Genel seçimlere 1 yıl kala ara seçim yapılamaz.

KONGRA-GEL PROGRAMI

Dünyamız 21. yüzyıla birlikte yeni bir çağa, demokratik uygarlık çağına giriş yapmıştır. Bu çağın temelini oluşturan bilimsel-teknik devrim sayesinde ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanda köklü değişiklikler yaşanmaktadır. Bilgi ve iletişim alanında yaşanan baş döndürücü gelişmeler ve ortaya çıkan olanaklar, her türlü bilgiye ulaşmayı imkan dahiline sokarak, bilgiyi salt dar elit kesimlerin ulaşabildiği bir lüks olmaktan çıkarmış, bireyin düşünce yapısı ve davranışlarında köklü değişikliklere yol açmıştır. Böylece birey ve toplum, gücü elinde bulunduran otoritelerin koyduğu sınırların ve kalıpların ötesine taşarak bilgilenme ve aydınlanma imkanına kavuşmuştur. Bu durum geçmişe, bugüne ve geleceğe bakiş açısında önemli değişiklikler yaratmıştır.

Küresel çapta ortaya çıkan yeni gelişme düzeyi, 20. yüzyıl ve öncesine ait klasik sınıf ve toplum tahlillerini, düşünce kalıplarını ve bunlara göre biçimlenen sistemleri aşılmağa yüz yüze bırakmıştır. Bunun bir sonucu olarak demokrasi ve evrensel insanlık değerlerini içermeyen reel sosyalizmin çözülüşü yaşanırken, küreselleşen kapitalist sistem kendisini "yenileyerek" varlığını sürdürme çabasına girmiştir. Klasik ve yeni sömürgecilik biçimleri ile bunalımını aşamayaçağını gören emperyalizm, bilimsel teknolojik devrimin sonuçları temelinde, egemenliğini demokratik normlara büründürerek, kapitalizmi reformasyon yoluyla demokratik uygarlığa doğru evrime yöneltmektedir. Küresel düzeyde sermayenin yeni egemenliğini sağlamaya çalışan emperyalizm bunun önünde engel teşkil eden ulus devlet ve çağ dışı tüm teokratik, monarşik ve oligarşik yapıları aşma zorunluluğu duymaktadır.

Tarihte ilk defa hegemon sistemle karşıtları arasında insan hakları, demokrasi ve ekolojik konularda geniş bir konsensüs oluşmuş bulunmaktadır. Sınırlı bir uygulama gücü de olsa, kamuoyunun gittikçe artan etkisi tüm toplumsal güçleri temel konsensüslere zorlamaktadır.

ABD ve İngiltere'nin Irak şahsında Ortadoğu'ya yönelik gerçekleştirdikleri müdahale, bu gelişim sürecinin en önemli bir halkasını oluşturmaktadır. Tarihi kökleri çok derin olan Ortadoğu'daki teokratik, oligarşik ve otokratik rejimler, dar milliyetçi, dini fanatik zihniyet yapısı ve oluşumlar, halkların demokratik özgür gelişmesi önünde büyük engel teşkil ettikleri gibi, uluslararası sermaye ve emperyalist hakimiyet açısından da aşılması zorunlu engeller durumundadır. İç dinamikleri ile demokratik değişim dönüşüm yeteneğini gösteremeyen Ortadoğu rejimleri, dış dinamiklerin müdahalesi ile böyle bir sürece girmiştir. Bu müdahale sonuçları dünya çapında etkili olacak yeni bir dönem başlatırken demokratik güçlerin ve gelişmenin de yolunu açmıştır.

Yeni durum bölgede değişimden yana olan güçlerle statükoyu korumaya çalışan güçler arasında kapsamlı ve yoğun bir mücadele ortaya çıkarmıştır. Bölgenin en eski ve çözümlenemeyen temel sorunlarından olan Kürt sorunu ve bu eksenle ortaya çıkan Kürt ulusal demokratik mücadelesi bölgede yaşanan bu gelişmelerde hem etkili bir role sahiptir hem de ondan şiddetle etkilenmektedir. Bölgedeki değişim süreci Kürt sorununun demokratik çözüm olanaklarını arttırdığı gibi, bölgenin yeniden yapılandırılmasındaki stratejik rolünü de daha fazla açığa çıkarmıştır.

Demokratik uygarlık çağında sorunların esas çözüm dili ve yöntemi olan barış-

çıl, demokratik siyaset ve mücadele tarzı bölge sorunlarının çözümünde de itibar edilmesi gereken temel bir yoldur. Başta Kürt sorunu olmak üzere bölgedeki ulusal, sosyal, siyasal, etnik ve inançsal sorunlar dar milliyetçi, sınıfsal ve dini fanatik yaklaşımlar ve politikalarla çözümlenmemektedir. Özellikle 20. yüzyılda sıkça denenen bu politika ve yöntemlerin sorunları çözmediği, tersine daha da ağırlaştırdığı açığa çıkmıştır. Dolayısıyla bu politikalarda ısrar etmek çözümsüzlükte ısrar etmektir. Hele bölgesel ve uluslararası bir sorun olan Kürt sorunu söz konusu olduğunda bu daha da önem kazanmaktadır.

Ortadoğu'nun demokratik yeniden yapılandırılması Kürt sorununun demokratik özgür birlik temelinde çözümü sağlanmadan mümkün değildir. Demokratik bir Ortadoğu da yaratılmadan Kürt sorununun çözümünün başari ve güvencesinden söz

eden programlar ve buna göre biçimlenmiş örgüt yapılanmalarıyla kapsamlı demokratik çözümler üretilemez. Devlet kurmak ve yıkmak amacı ile oluşan tüm siyasî yapılanmaları aşarak devleti ve toplumu demokratikleştirmeyi, ulus, toplum ve cins çelişkisini çözmeyi insanlığın doğa ile barış ve uyum içerisinde yaşamasını demokratik ekolojik toplum modelinde mümkün gören bu programı halkımız ve insanlık açısından önemli bir kazanım olarak görüyoruz.

Uygarlığın gelişimi

Uygarlığa giriş ilkel komünal yaşam denilen neolitik çağla başlar. Uygarlık tarihinin çok uzun bir zaman dilimini oluşturan neolitik toplum, Dicle-Fırat havzası ile Zagros-Toros silsilesinin kesiştiği alanda gelişir. Uygarlığı yara-

Anaerkilliğin aşılıp ataerkilliğin tamamen hakim olduğu bu çağda kadın neolitikte edindiği güç ve gelişmeyi kaybederek kölenin de gerisine itilir.

Kölecî uygarlık tarım ve hayvancılığın yanı sıra zanaatçılık ve ticaretin gelişmesiyle birlikte ekonomik temelini güçlendirir. İlişkiler artık sömürü ve baskıya dayalıdır. Toplumun yaşadığı yöneten ve yönetilen biçimindeki derin bölünmeye bağlı olarak yönetenler etrafında şehir toplumu ve devlet gelişir. İnsanlık tarihinde ilk defa gerçekleşen bu olgu, insan ve toplum hafızasında derin değişikliklere yol açar. Köleciliği kutsayan ve tanrı kral olarak efendiye sonsuz yücelten mitolojiler yaratılır.

Kölelerin ve köleleşmek istemeyen toplulukların direnci insanın düşünce ve iş yapma gücündeki gelişme ile birleşince kölecî uygarlığın aşılması, feodal uygarlığın gelişmesi süreci başlar.

limsel felsefe ve bireycilik üzerinde şekillenir. Kapitalizmde fabrika üretimine dayanan sanayi devrimi, tarihte gerçekleşen neolitik devrimden sonra ikinci büyük devrim niteliğindedir. Artıürün sömürüsü yerine artıdeğer sömürüsü geçer. Derinleşen emek sermaye çelişkisi kendisini işçi işveren çelişkisi olarak sosyal ve siyasal yaşama yansıtır. Kapitalist üretim temelinde ortaya çıkan pazar birliği, halkların hızla uluslaşmasına ve ulus devletlerin doğmasına yol açar. '89 Fransız Devrimi bu sürecin başlangıcıdır. Milliyetçilik bu gelişmenin ideolojik kimliği olarak şekillenir.

19. yüzyılın ikinci yarısı kapitalist uygarlığın gelişimi bakımından yeni özellikler arz eder. Yoğunlaşan üretimin değişik dallarında tekelleşme ortaya çıkar. Tekeller arası rekabet, emperyalist devletler arası çelişki ve çatışmayı derinleştirir. 1914-18 yılları arası dönemi kapsayan I. Dünya Savaşı bu gelişmenin bir sonucudur. Savaş, Almanya'nın yenilgisi ve '17 Ekim Rus Devrimi'nin gerçekleşmesiyle sonuçlanır.

Savaşın sonuçlarını kabul etmeyen Almanya, bunalımı aşmanın ve kapitalizmi restore etmenin yeni yöntemi olarak faşizme yönelir ve yeni bir dünya savaşına neden olur.

1939 ve '45 yılları arasında yaşanan ve insanlığın tanık olduğu en tahripkar savaş olan II. Dünya Savaşı, başını Almanya'nın çektiği faşist bloğun yenilgisi, Sovyetler Birliği, ABD ve İngiltere'nin oluşturduğu demokrasi cephesinin zafarı ile sonuçlanır.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra kapitalizmin liderliği ABD'nin eline geçer.

Doğu-Batı bloklaşması biçimindeki bölünme ve mücadele dünya çapında etkili olur. Soğuk savaş olarak tanımlanan kutuplar arası yeni bir mücadele dönemi başlar. Karşıt sistemler arasında her alanda yaşanan sınırsız rekabet ve nükleer silahlanma yarışı insanlığın varlığını topyekün tehdit eden nükleer dehşet dengesini yaratır, bilim ahlaki ve kontrolünden yoksun sanayileşmenin yol açtığı doğa tahribatı ve çevresel kirlenme çağın en temel bir sorunu haline gelir. Bu gelişmeler sistemler arasında bir kilitlenmeye yol açar. Kilitlenmenin en katı ucu olan Sovyetler Birliği kendini değiştirip dönüştürme çabalarında başarısız kalınca, bu süreç '90'lı yılların başında sosyalist sistemin çözülüşü ile sonuçlanır.

20. yüzyılda dünya çapında varlık gösteren ve kapitalizme alternatif olarak gelişme iddiasında olan reel sosyalizmin çözülüşü en az kuruluş dönemindeki kadar önemli sonuçlar doğurmuştur.

Reel sosyalizmin alternatif bir uygarlık haline gelememesi ve yıkılışı dış bir müdahaleden çok, iç nedenlerden kaynaklanmıştır.

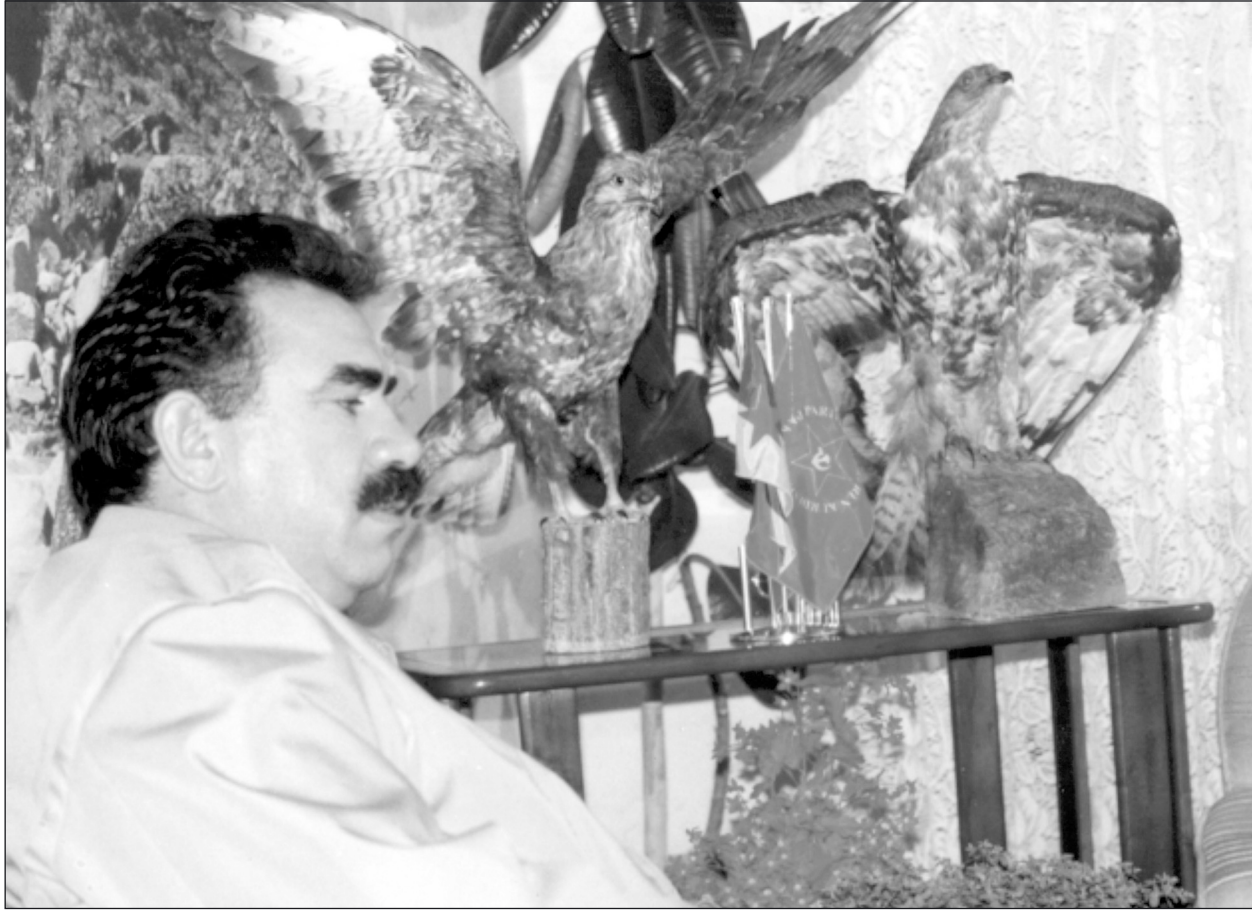
Bilimsellik iddiasında olmasına rağmen, felsefi olarak kaba materyalizmi, düşünce tarzında dogmatizmi ve ütopyacılığı aşamamıştır.

En büyük yanlışlığı devlet olgusuna yaklaşımında yaşamış, biçimsel bazı değişiklikler yapmasına rağmen bir baskı ve diktatörlük aracı olarak devletin özünü ve işlevini korumuştur. Proletarya diktatörlüğü biçimindeki oluşum antidemokratik ve otoriter bir baskı mekanizması olmanın ötesine geçememiştir.

Birey toplumu ilişkilerinde, bireyi hiçeştiren ve aşırı toplumsallaşmaya yol açan karakteriyle özgür birey ve özgür toplum yaratma ideale ters düşmüştür.

Özgürlüğün temel ölçütü olan kadının özgürleştirilmesi sağlanamamış, bir sorun olarak varlığını devam ettirmiştir.

Demokrasi, temel insan hak ve özgür-

“Kapitalist uygarlık, motor tekniği, büyük bir aydınlanma yaratan Rönesans, bilimsel felsefe ve bireycilik üzerinde şekillenir. Kapitalizmde fabrika üretimine dayanan sanayi devrimi, tarihte gerçekleşen neolitik devrimden sonra ikinci büyük devrim niteliğindedir. Artıürün sömürüsü yerine artıdeğer sömürüsü geçer. Derinleşen emek sermaye çelişkisi kendisini işçi işveren çelişkisi olarak sosyal ve siyasal yaşama yansıtır.”

edilemez. Tarih boyunca şiddet ve yoksulluktan epey zayıf düşmüş ve hücrelerine kadar parçalanmış bir halk olarak Kürtler, ancak demokrasi ruhu ve bilinci içinde kendisini toparlayabilir. Güç kazanıp kardeş halklar içinde bir güç kaynağı olabilir. Demokratikleşen Kürt halkı, demokratikleşen Türk, Arap, Fars, Asuri, Ermeni, Türkmen, Azeri ve Yahudi halklar demektir. Bu durum en çok Kürt demokratik güçlerine doğru çözümler üretme ve onu gerçekleştirmeye sorumluluğu yüklemektedir. Bu nedenlerle dar ailesel, sınıfsal, ulusal, örgütsel ve devletsel çıkarları aşan daha kapsayıcı demokratik program ve siyaset anlayışı ile sorunları ele alıp çözmek en doğru ve başari şansı olmalıdır.

Çağdaş demokrasinin temel özellikleri ve gelişim seyri, bölgemizde yaşanan yeni gelişmeler ve Kürt demokratik hareketinin otuz yıllık mücadele birikimi, bizi yeni bir program ve köklü bir örgütsel yeniden yapılanma görevi ile karşı karşıya getirmiştir. Dar sınıf ve ulus çıkarlarını formüle

tan saha olduğu için tarihte buraya Altın Hilal adı verilir.

Neolitik toplum, insanın ilk ve en büyük devrimi olan tarımcılık ve hayvanın evcilleştirilmesi üzerinde bir köy toplumu olarak gelişir. Kadın etrafında şekillenen anaerkillik ve yaşamsallıkta en önemli rolü oynayan kadının tanrıçalaştırılması bu çağın en temel özelliğidir. Toplum kabileler biçiminde ortaklaşa mülkiyete dayalı bir düzen halinde yaşar. Tarihin temel dil grupları bu çağda oluşup birbirinden ayrılır.

Madenlerin kullanılmasının yarattığı büyük teknik ve düşünsel gelişme emek üretkenliğinin artmasına ve artıürünün oluşmasına yol açar. Artıürün üzerindeki hakimiyet kavgası toplumun sınıflar halindeki köklü bölünüşünü ve sınıflı toplum uygarlığını ortaya çıkarır.

İlk sınıflı toplum uygarlığı olan kölecilik, insanın bizzat mülkiyet haline getirilmesine ve köleleştirilmesine dayanır. En verimli üretim aracı insanın kendisidir.

Feodal uygarlıkta da toprağa bağlı emek, en çok artı ürün veren emek olmaya devam eder. Kölecilikteki efendi köle ilişkisinin yerini, derebeyi köylü ilişkisi alır. Kadının kölelik statüsünde olumlu ciddi bir değişiklik yaşanmaz. Feodal uygarlığın en temel özelliği, büyük ideolojik güce sahip olmasıdır. Mitoloji ve felsefeyi hizmetine alan din, insanı ve toplumu her bakımdan kuşatır. Tek ve mutlak tanrı kavramı altında sınıflaşma ve krallık rejimi kutlanır. Hristiyanlık ve islamiyet başta olmak üzere çağın hakim ideolojik kimliği olan dinler, başlangıçta derebeylik düzeyini yaratsa da, giderek büyük imparatorlukların ortaya çıkmasına yol açar.

Sınıflı toplum uygarlığının doruğu kapitalist uygarlık sistemidir. Neolitik, kölecî ve feodal uygarlıkların Ortadoğu'da doğup, buradan yayılmasına karşın ilk kez kapitalist uygarlık Avrupa'da doğup gelişir.

Kapitalist uygarlık, motor tekniği, büyük bir aydınlanma yaratan Rönesans, bi-

lükleri alanında evrensel ölçülerin tümüyle uzağında kalmıştır.

20. yüzyılın sonuna gelindiğinde ne reel sosyalizm ne de kapitalist emperyalizm insanlık ve dünya sorunlarının çözümünde başarılı olamamıştır. Geride bıraktıkları sorunlar sadece siyasal ve ulusal sorunlardan ibaret değildir. İnsanlığın tüm sorunlarını çözecek ve ileri bir refah düzeyi sağlayacak teknik ve ekonomik temel olmasına rağmen, bunun istismar edilmesi mevcut sorunları ağırlaştırmış ve yeni sorunlar doğurmuştur. Nükleer tehdit, çevrenin korkunç kirlenmesi, iklim değişikliği, AIDS hastalığı, nüfus patlaması, eğitim ve sağlıktaki uçurumlar, açlık ve yoksulluk bu sorunların başında gelmektedir. Reel sosyalizm başarısızlığının bedelini çözülüşü ile öderken, kapitalist emperyalizm derinleşen bunalımını reformlarla aşma çabasına yönelmiş, ama kazanan yüzyıl boyunca yükselen insanlık değerleri ve demokrasi olmuştur.

Demokratik uygarlık çağı

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren gerçekleşen bilimsel teknik devrim ve bilişim iletişim alanındaki ilerlemeler yeni bir teknik düzeyi ortaya çıkarmıştır. Bu teknik düzey kapitalizmin ulus devlet dönemine tekabül eden mevcut üst yapı kurumları ve ekonomik ilişkilerle uyummadığı gibi, onlarla çelişkili bir durum arz etmekte ve onları kendisi ile uyum sağlama yönünde değişime zorlamaktadır.

Bu gelişme düzeyine bağlı olarak toplumsal çelişkilerin karakteri de değişmiştir.

Çağın temel çelişkisi güncel planda kendisini iki biçimde ortaya koymaktadır. Birincisi; ulus devletin şoven sahipleri ile küresel sermayenin kozmopolit temsilcileri arasındaki çelişki olurken, ikincisi; bu iki güçle tüm halklar arasındaki çelişki olarak ortaya çıkmaktadır.

Demokratik uygarlık bu çelişkilere dayalı olarak gelişim göstermektedir.

Bilimsel teknik gelişme düzeyi, yükselen insanlık değerleri ve bilinci, devletsiz, sınırsız, sınıfsız, eşitlik, özgürlük ve adaletin egemen olduğu özgürlük çağına geçişte bir ara aşamayı ifade eder. Demokratik ekolojik toplum modelini esas alır.

Küresel sistem bunalımına karşı, küresel bir demokratik ekolojik hareket insanlık için gittikçe aciliyet kazanmaktadır. Mücadele biçimleri olarak devletle çarpışmamak kadar, devlete koşmamak da ilkel bir değere sahiptir. Ne devletle çarpışarak, hatta onu yıkarak ne de devletle sorunlar çözülür. Tersine ne kadar devlet o kadar sorun, yine ne kadar az devlet, o kadar çok çözüm formülü daha gerçekçidir. Devletten uzak durmak, gerekirse demokratik ekolojik toplum çalışmalarında sınırlı bir uzlaşmadan öteye gitmemek büyük önem taşır. Yeni demokratik ekolojik arayış, kesin sınıf, ulus, devlet kategorilerinden hareket etmez. Umutunu salt geleceğe taşımaz, kuru bir geçmiş inancına da dayanmaz.

Demokratik ekolojik toplum modeli devlet dışı siyaset ve demokrasi anlayışında önemli yenilikler gerektirir.

Çağımızın en temel olgusu olan demokrasi adına söylenenlere ve yapılanlara bakıldığında ciddi eleştiri götürün ve aşılması gereken önemli hususlar vardır. En despot uygulamaların bile demokrasi kavramı kullanılarak yapılmış olması, onun demagojik bir araç haline getirilerek kirlenmesi çabalarının düzeyini ortaya koymaktadır. Dar, hegemonik bir grubun veya çevrenin çıkarlarına indirgenmiş klasik demokrasi aşılmıştır. Çağdaş demokrasi küresel çapta ve ortak konsensüse dayanan tanım ve kriterlere kavuşturularak, tüm toplumsal kesimleri kucaklayan bir sistem olarak gelişim gösterecektir. Bu bakımdan demokrasi mücadelesinde açıklık getirmemiz gereken en temel husus, demokra-

sinin tanımı ve özellikleridir.

Çağdaş demokrasi sınıf, grup iradelelerinin oluşumu ve temsiliyle yetinmez, ezilen ve hegemonik güçler dengesini yönetmek ve dönüştürmek gibi bir görevle de karşı karşıyadır.

Meşruiyet geliştirirken yasallığa uyum kadar, anti demokratik yasallığın aşılmasını hedefler.

Toplumsal tüm güçlerinin sorunlarını açığa vurduğu ve çözüm aradığı bir politik sistemdir. Demokraside çözülmeyecek bir sorun yoktur. Ama, yalnız temel felsefesi-ne, kural ve yaratıcılık esaslarına bağlı kalmak kaydıyla bir çözüm gücünü ortaya koyar.

Ciddi bir entelektüel kültür gerektirir. Eğitim demokrasinin vazgeçilmez bir öğesidir. Fırsatçı ve demagojik yöntemlerle bir araç gibi kullanılamaz.

Demokraside "tabu" sorunları yoktur.

Demokratik uygarlığın gelişim esasları

a- Demokratik uygarlık sistemi, bilimsel teknik gelişme ve bilimsel düşünceye dayanmakta, bilgi toplumunu esas almaktadır.

İdeolojik alanda bilimsel olmayan tekçi ve şiddet içeren düşünce yapısını reddeder. Aydınlanmayı önleyen dini dogmaları, milliyetçiliği, şovenizmi ve reel sosyalist düşünce kalıplarını aşmayı şart kılar.

Demokratik uygarlık, bilime, bilimsel düşünce ve felsefeye dayanan demokratik sosyalizmin kılavuzluğunda gerçekleşecektir.

b- Ekonomik politika, ulusal ve küresel ekonominin uyumu temelinde özel teşebbüsçülüğü ve üretici sermayeyi teşvik eden ve gerektiği kadar kamusal mülkiye-

özgürlüğü yaşanılır kılacaktır. Evrensel bir nitelik taşıyan insan hakları, demokratik uygarlığın vazgeçilmez temel öğesi olarak korunacak ve geliştirilecektir.

f- Demokratik uygarlıkta sorunların çözümü yöntemi zor ve şiddet değildir. Demokratik siyaset ve uzlaşma temelinde barışçıl çözüm esastır. Devrimler de dahil her tür toplumsal dönüşümde demokratik siyaset yöntemleri öncelik kazanmış durumdadır. Zor yöntemleri artık tarihin çöp sepetine atılmayla karşı karşıyadır. Gerek devlet ve gerekse daha alt yapıların terör yöntemleri insanlık tarafından daha çok tepki toplayıp tecride uğramaktadır. Birey ve toplulukların meşru savunma hakları, savaş ve ayaklanma biçimleri de dahil BM kararları ve evrensel hukukta yerini bulmaktadır. Meşru savunma hakkı ancak bu çerçevede kullanılabilir.

g- Demokratik uygarlık, devleti demok-

rin atıldığı AB, bütün yetersizliklerine ve günümüzde ortaya çıkan acil reform ihtiyaçlarına rağmen demokratik uygarlığın sağ kanadı diyebileceğimiz bir sistem konumundadır. Avrupa'da gelişen kapitalist uygarlığı Amerika, Asya, Avustralya ve Afrika'daki özümseme durumu dikkate alınırsa, bu alanlarda Avrupa'nın antitezi olacak bir uygarlıksal gelişmenin yaşanmayacağı açıkça görülür. Avrupa uygarlığının özümsemediği ve onunla çelişen alan Ortadoğu'dur. Dolayısıyla Avrupa uygarlığına antitez olacak ve sol çizgiyi esas alacak yeni bir uygarlık yaratma potansiyeli Ortadoğu'nun tarihi kültür birikiminde mevcuttur.

Demokratik Ortadoğu Birliği

Ortadoğu, uygarlığın doğup geliştiği beşik konumundadır. Coğrafik yapısı, yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynakları, tarihi kültürel birikimiyle yeni uygarlıksal gelişmede antitez olmaya adaydır.

Ortadoğu'da bugün varlığını sürdüren 20. yüzyıl siyasal sistemi, tamamen 1. Dünya Savaşı'na dayalı olarak ve savaş galibi Avrupa devletlerinin çıkarları doğrultusunda şekillenmiştir. Dolayısıyla bölge toplumlarının iradesini yansıtmaktan uzaktır. 20. yüzyıl boyunca Doğu-Batı çatışması biçiminde yaşanan mücadeleye, etkisini en fazla bu bölgede hissettirmiş, bölünüp parçalanarak Ortadoğu toplumları kendi içlerinde ve birbirleriyle çatıştırılarak zenginlik kaynakları sömürülmüştür. Ortadoğu, çözülemeyen ağır sorunları, çelişkili ve çatışmalı durumuyla dünyanın bir numaralı gündemi olmaya devam etmektedir.

Dünya çapında demokratik uygarlığın alternatifsiz hale geldiği 21. yüzyılın başında Ortadoğu'nun yaşadığı durum, hem bu çağla hem de kendisinin uygarlıklar yaratmış olan görkemli tarihiyle her bakımdan tam bir tezat teşkil etmektedir.

Ortadoğu'nun tarihiyle ve çağla çelişkisini çözüp, gerçek bir antitez olarak, demokratik uygarlığın yaratılmasındaki rolünü oynatmak, Ortadoğu halklarının ve insanlığın özgür gelişimi açısından hayati öneme sahiptir.

Ortadoğu toplum, siyaset ve askeri alan başta olmak üzere tarihi bir yeniden yapılanma döneminden geçmektedir. Bölgede yaşanan sıcak gelişmeler, acil bir demokratikleşme programını, örgütlenme ve mücadeleyi halk güçlerinin önüne ertelenmez bir görev olarak koymuştur. Geleceği geçmişte arama saplantısına girmeden, bölgedeki statükoyu sarsan tarihi önemdeki gelişmeleri doğru değerlendirerek, demokratik örgüt ve mücadele biçimlerini bulup uygulamak, bu tarihi görevin başarılması için şarttır.

ABD'nin Irak müdahalesini salt petrole ve İsrail'in güvenlik meselesine bağlamak dar bir yaklaşımdır. Dünya hegemonik sistemi olarak, iç ihtiyaçları ve zorlamaları bağlamında köklü ve uzun süreli bir yeni aşamanın başlangıcı olarak değerlendirilmek daha gerçekçidir.

Ortadoğu'da 1. Dünya Savaşı sonrası oluşan siyasal ve askeri yapılanmaların, ABD ve İngiltere tarafından aşılma istendiği bir gerçektir. Yaklaşık bir asra dayanan, Ortadoğu toplumlarındaki mevcut siyasal ve askeri yapılanmalar, genelde kapitalizmin, özelde İngiliz emperyalizminin ürünüdür. İki yüz yıldır süren Batı kültür sızması, yeni aşamada, köhnemiş ve sistemin ihtiyacına cevap veremeyen siyasal ve askeri yapılanmaları dağıtıp, bölgeyi yeniden "demokrasi" eksenli bir yapılmaya tabi tutmak istemektedir.

Bölgenin işbirlikçi kapitalist sınıflarının bu talebe direnmeleri söz konusu olamaz. Ulusal devletçi güçlerin demokratikleşmedikleri sürece, varolan bağımsızlıkçı eğilimleri de pek başarı şansına sahip değildir. ABD-İngiliz hamlesi, Irak'ın şahsında bölgenin tüm askeri ve siyasal yapılanmalarına bir çözüm örneği olarak sunulurken, tüm güçlerin gerekli dersleri çıkarmalarını dayatmaktadır.

Kendi başına alındığında bu yaklaşım

“Demokrasi bir sınıf, ulus, etnik veya dini grubun çıkar veya hakimiyet aracı olarak değerlendirilemez. Her grubun gücüne bakmazsınız kendini özgür ifade etme hakkına sahip olduğu bir siyasi rejimdir. Demokrasi tanımında anlaşılmaksızın bir ülke, devlet veya topluluk içinde demokratik yöntemlerle sorunlara çözüm bulmak zor olduğu gibi, ortamı yozlaştırıcı bir demagojiye bırakır.”

Hatta en tabu gibi görünen sorunların panzehiri demokrasidir.

Demokrasi bir sınıf, ulus, etnik veya dini grubun çıkar veya hakimiyet aracı olarak değerlendirilemez. Her grubun gücüne bakmazsınız kendini özgür ifade etme hakkına sahip olduğu bir siyasi rejimdir. Demokrasi tanımında anlaşılmaksızın bir ülke, devlet veya topluluk içinde demokratik yöntemlerle sorunlara çözüm bulmak zor olduğu gibi, ortamı yozlaştırıcı bir demagojiye bırakır.

Ötekini tanımak demokrasi açısından diğer önemli bir ilkesel yaklaşımdır. Kendini devletle tanıyı yerine koyma tüm siyasal hastalıkların özüdür ve karşısındakileri küçük, kul gibi görmeye götürür. Doğru olan ötekiyi bir kul, etkisiz bir varlık gibi değil, eşit ve özgür bir diyalektik öge olarak görmektir.

Sınıflı toplum uygarlığının içinden çıkılmaz hale getirdiği cinsellik, kadın, çocuk, yaşlı, sınıf, din, tarikat gibi toplumsal kategorilerde de aynı zihniyet perspektifinden yeni ve geliştirici bir yaklaşımı esas alır.

Demokratik ekolojik toplum çözümü, kapitalizmin hegemonik sisteminin dışında, onun devlet yönetimini esas almadan, sınıfa karşı sınıf, zora karşı benzer zor, aynı dilden cevap verme vb. tuza k kavramlara düşmeden geliştirilebilir. Özgürlük, amaçlar kadar, araçların da temiz olmasını gerektirir.

tin yer aldığı, tekellerin hakimiyetini yasalarla önleyen, sosyal adaleti her alanda gerçekleştiren, yoksulluğa ve açlığa karşı üretimde verimliliği ve adil paylaşımı sağlayan bir yapıda olacaktır.

c- Sağlıklı, güzel, güvenli ve yaşanılır bir çevre yaratmaya, toprağın, suyun, havanın ve hayvanların korunmasına özel önem verecektir. Ekoloji bilinci ve bilim ahlakını geliştirerek teknolojinin canavarlaşması ve insanlığa zarar vermesine karşı gerekli tedbirleri alacak ve denetimi sağlayacaktır.

d- Gelişen bilimsel teknik devrim, geçmişin keskin sınıfsal ayrışmasını değişime uğratmıştır. Burjuva, proletarya gibi keskin toplumsal ayrışmanın yerini şimdi değişik meslek grupları, kadın, gençlik, çocuk ve yaşlılar gibi sosyal kesimler almıştır. Toplumun demokratikleşmesi tüm bu kesimlerin örgütlenmesi ve özgür iradeli katılımı ile olacak, dolayısıyla demokratik ekolojik toplumda devlet ve geleneksel toplum dışında üçüncü bir alan olarak sivil toplum örgütüllüğü gelişecektir.

e- Demokratik uygarlık, kadın özgürlüğü ve temel insan hakları üzerinde yükselecektir. Kadın sorunu sınıflı toplum uygarlığı boyunca yaşam dışına itilen kadının yeniden doğuşunu, toplumsal yaşamda özgür, eşit ve saygın hale gelmesini içermektedir. Bu temelde gerçekleşecek kadın özgürleşmesi, toplumsal ve bireysel özgürlüğün her bakımdan gelişmesine öncülük edecek ve

ratikleştirmeyi gerektirir. Eskinin bürokratik, merkezi devlet yapısı demokratik değişim ve dönüşüme uğratarak, iş ve rol koordinasyonunu esas alan bir yönetim düzeyi geliştirilecektir. Daha çok işletme ve sivil toplum yöneticiliği öne çıkacaktır. Demokratikleşecek siyaset kurumu, devletle toplum arasında bir köprü rolünü oynayacaktır. Küresel gelişme önünde engel haline gelen ulus devlet olgusu ve buna göre çizilen siyasal sınırlar açılacak, bölgesel ve uluslararası çapta demokratik uygarlığın karakterine uygun yeni birlikler ve kurumlar gelişecektir.

h- Ulusal ve yerel kültürler hızla uluslararasılaşacak, kültürel bir globalleşme yaşanacaktır. Kültürlerin farklılık ve karşılıklı etkileşim içinde bir arada yaşamaları demokratik uygarlığın en önemli zenginliğini oluşturacaktır. Etnik ulusal sorunlar demokratik açılım ve kültürel özgürlükler temelinde çözüme kavuşup, tüm etnik ve ulusal topluluklar özgürce gelişimlerini sağlayacaktır.

i- Demokratik Uygarlık tüm inançların kendilerini özgürce ifade etmelerine ve gelişmelerine imkan sunar. Birey ve toplulukların inançları nedeniyle ayrımcı politikaların ve baskıların hedefi haline gelmelerini önleyici tedbirler alır. Aynı şekilde inançların siyasal istismar konusu edilerek kullanılmasını reddeder.

i- Demokratik uygarlık çağı '50'lerden itibaren başlayan bir süreçtir. İlk adımla-

teslimiyet dayatma gibi görünse de, özün-de geniş bir uzlaşma olanağını içinde barındırmaktadır. Bölge güçleri bu uzlaşma yeteneğini gösterme yerine, eski yapılarında ısrar edip karşı şiddeti uygular veya destekler duruma gelirlirse akıbetleri Irak gibi olacaktır.

Bölgede bir 19. yüzyıl sömürgeciliğinin, yeni kral ve tiran rejimlerinin bir seçeneği olarak öngörülmesi ve başarılması şansı yoktur. Bölge için II. Dünya Savaşı sonrası Avrupa, '90 sonrası Doğu Avrupa ülkelerinde gelişen demokrasi türü bir seçenek, ABD ve koalisyon güçleri açısından daha gerçekçidir.

Batı tarzı demokratikleşmenin burjuva sınıf karakteri bilinmektedir. Bölgenin üst tabakaları ise demokrasiyi burjuva anlamda bile özümsemiye olmaktan uzaktırlar. Çözümün kolay gelişmesi de esas olarak bu objektif konumdan kaynaklanmaktadır. ABD müdahalesinin yapabileceği, ancak eski askeri siyasi yapıyı dağıtmak ve güçsüzleştirmektir. Bizzat demokrasiyi ne kadar istediği şurada kalsın, en olumlusundan ancak önünü açık tutabilir.

Bölge üst tabakasının antidemokratik konumu nedeni ile demokratik seçeneğin geliştirilmesi, halk güçlerinin mücadelesi ile mümkün olacaktır.

Bölgenin çok dinli, mezhepli, etnik ve iç içe geçmiş milli yapıları karakteri, sanıldığı gibi demokrasiye elverişsiz değildir. Tersine bu özellikleri demokrasinin zengin alt kimlikleri olarak da rol oynayabilir. Alt kimliklere dayalı demokrasi, bireylere dayalı olan Batı türü demokrasilerden daha az zenginlik içermez. Tarih, bölgede sürekli alt kimliklerin geniş bir ademi merkeziliğine tanıklık eder.

Halkların insan hakları ve demokrasiye susamışlıkları, ilk defa Batı kültürünün değişik sınıf içeriğinde de olsa aynı taleplerle gelmesi, başarılı bir sentezin geliştirilebileceğini göstermektedir. İç ve dış dinamikler tarihin hiç bir döneminde görmediği kadar devrimsel nitelikte bir insan hakları ve demokratik sistemi gündeme dayatmış bulunmaktadır.

Ortadoğu tarihinin bu hızlanan döneminde rol oynaması gereken güçlerin stratejik mevzilenmesi, sonucun hangi yönde olacağını belirleyecektir. Temel stratejik güçler, dıştan ABD-İngiltere koalisyonu ve önemsiz diğer bölge dışı güçler, içte Türkiye, İran ve dağınık Arap güçleridir. İsrail'i ABD içinde saymak daha doğrudur.

Arap tavrı tüm gücüyle son yüz yıllık statükoyu korumaya yöneliktir. Arap milliyetçiliğinin oynayabileceği tarihi bir misyon yoktur. Demokratikleşmeye soğuk bakmaktadır. Saddam örneğinde görüldüğü gibi zamanında reform yapma yeteneğini gösterememektedir. İslamiyetin geleneksel tutuculuğu radikalleşip daha da gericileşmektedir. İsrail ile olan çelişkilerini doğru kavrama ve siyasal çözüme taşıma yetenekleri de yoktur. Bu durumda ancak dıştan dayatmalar etkili olabilir. Arap yığınlarının demokratik bir programla ortaya çıkmaları zayıf bir olasılıktır.

İran, kendi içindeki reformcu hareketler ve ABD ile gittikçe artan gerginlikler nedeniyle nötralize olmuş durumdadır. Mevcut haliyle varlığını korumak esas endişesidir. Irak türü dağılmamak için hazırlıklı olmak başlıca gündemidir. Halihazırda demokratik değişim yeteneği ve cesaretini göstermekten uzaktır. Dolayısıyla kendi içinde artan bir tutuculaşma sürecini yaşaması yüksek bir olasılıktır.

Türkiye geleneksel ABD-İsrail çizgisinde güçlü bir müttefik olduğu halde, bu gelişme Türkiye'nin Kürt politikası açısından deprem etkisi yapacak tüm özelliklere sahiptir. Geleneksel cumhuriyet politikası en şoven uçlarda bir Kürt inkarcılığını sürekli teşvik etmek biçiminde olmuştur. Buna ters gelecek her iç ve dış gelişme kırmızı çizginin aşılması, ya-

ni savaş sebebi olarak görülmüştür. Güney Kürdistan'da ortaya çıkan Kürt federe yapısı bu politikayı her gün, her saat zorlamaktadır. Türkiye'nin tarihi bir yol ağzında bulunduğu gayet açıktır. Her şey Türkiye'yi yeni bir Kürt politikası geliştirmeye yöneltmektedir.

ABD ve İsrail'in Kürt yaklaşımı taktiksel olmaktan uzaktır. Stratejik, kalıcı ve giderek tüm Kürtleri bağrında toplayacak tarihi önemde bir gelişmedir. Ortadoğu'nun değiştirilmesinde Kürtler başta gelen güç olarak görülmekte ve hazırlanmaya çalışılmaktadır.

Ortadoğu'nun tarihi kültürel yapısı ve yaşadığı güncel gerçeklik dikkate alındığında yaşadığı sorunların yegane çözüm yolu demokratik uygarlığın geliştirilmesidir. Ortadoğu demokrasisi, dış müdahale

ve uluslararası hegemonik güçlerin bir eseridir ve ona hizmet etmektedir. Ortadoğu'nun demokratik uygarlığa ulaşabilmesi için tarihi geçmişe dayanan ve egemenlerin çıkarını ifade eden tüm bu bölümlerin aşılması ve özgür birlik temelinde Demokratik Ortadoğu Birliği'nin yaratılması gerekir. Bu kendini Demokratik Ortadoğu Federasyonu'nda ifade eden halkların demokratik birliği olacaktır.

Kürt sorunun demokratik –Özgür birlik– çözümü

Tarihte Kürtler

Zagros-Toros dağ silsilesi eteklerinde mezolitik çağın ardından M.Ö 10 binlerden itibaren neolitik devrimle biçimlenen

“Tarih, uzun uykusundan sonra bu topraklarda soylu bir insanlık çıkışına işlerlik kazandırma sürecindedir. Kürtler de bu yeni demokratik ve ekolojik çıkışa kaynaklık etmenin kaderiyle bağlanmış durumdadır. Bu nedenle Kürtlerin çözümü islami veya milliyetçi tarzda olamaz. Her şey Kürtlerin hem var oluş hem özgürce gelişmesini, demokratik ve ekolojik topluma ebelik etme ve bağrında onu doğurma koşuluna bağlamıştır.”

ve etkilemelerin katkısı olsa da, esas olarak halkların öz iradesi ve mücadelesiyle yaratılacaktır. Ne Batıyı taklit ne de Batı demokratik değerlerini reddederek, tersine Batı'dan alınması gereken değerleri alıp, katabildiği kadar kendisinden katarak bir senteze ulaşmak, Ortadoğu demokrasisinin kaçınılmaz gelişim tarzı olacaktır.

Bunun için;

a- İdeolojik alanda gerçek ve kapsamlı bir zihniyet ve vicdan devriminin yaşanması en başta gelir. Bu durum Rönesans, reform ve aydınlanmanın birleşik hareketini gerektirir. Bölgede etkili olan dini dogmalara, dar ve şoven milliyetçiliğe ve dogmatik solculuğa karşı mücadele etmek esastır.

b- Siyasal alanda çağdaş gelişmeyi gören ve bölge gerçekliği ile uyumlu olan bir demokratik uygarlık projesine ihtiyaç vardır. Devletin ve siyasetin demokratikleştirilmesi, yaygın olarak varlığını sürdüren monarşik, teokratik, oligarşik ve çağ dışı yapıların aşılaraq demokratik cumhuriyete ulaşılması hedeflenmek durumundadır.

c- Bölgede güçlü ve etkili olan resmi ve geleneksel toplumun geliştirilecek sivil toplum örgütlenmesi ve mücadelesiyle aşılması demokratikleşmenin temel bir şartıdır.

d- Ortadoğu'nun bunlarla birlikte genel bir özgür birlik projesine de ihtiyacı vardır. Bugünkü bölünmüşlük ve ondan doğan çelişki ve çatışmalar tamamen bölgesel

kültürün ürünü olarak ortaya çıkan bugünkü Kürtlerin tarihi, şüpheşiz baş kurucu ögesi oldukları Sümer uygarlığıyla başlar.

Tarihin başlangıcı yazıya dayandırıldığı için bu böyle kabul edilmekle birlikte, Kürtleri, en eski toplum olan neolitiğin kalıntı halinde de olsa halen sürüp giden özelliklerini yaratan güçlerin başında gelen Aryen kültürünün kök hücre halkı ve toplumu olarak saymak doğru bir tarih perspektifine götürür.

Kürt tarihi, neolitik kültürün sınıf uygarlığı karşısında sürekli direnme, daralma, işbirliğine çekilme ve adeta yere çökme gibi bir trendini başından itibaren taşımaktadır. Sümerlerle başlayan bu eğilim Babil, Asur, Urartu, Pers, Helen, Roma, Bizans, İslam-Arap, İran ve Türk imparatorluklarıncı, hem köleciler hem de feodal sistem altında derinliğine ve çok sayıda halk gruplarıyla iç içe yaşama biçiminde sürüp gelmiştir.

Kapitalist emperyalist dönemin son iki yüz yılında Kürtler, kendilerini ulus olarak devletleştirememiştir. Yaygın isyanlarla daha da ezilmiş ve güçten düşmüş olarak, İran, Arap ve Türk ulusal ağırlıklı modern devlet biçimlerinin hakimiyeti altında, kanunen herhangi özgün bir hakka sahip olmadan, bir güç ve ağırlık ifade etmeden, kültürel varlıklarını hiç bir biçimde geliştirmeden neredeyse tarihten silinmeyle yüz yüze gelmişlerdir.

Bu süreç karşıt gelişen Kürt hareketleri, çağdaş bir burjuva ve halk sınıf temelinden, onun ideolojik politik ifadesin-

den yoksunluk, ayrıca siyasi anlamda talihsiz coğrafi yapının doğurduğu elverişsiz koşullardan dolayı, isyanlarında başarılı olamamış ve bir ulus devlet haline gilememişlerdir. Eskinin aşiretçi, feodal, dini, aile ve hanedan toplum yapıları bu dönemde daha da yozlaşıp Kürtlerin konumunu zorlamıştır. Eritme politikaları altında başkalaşıma uğratılarak, özünü çelişir duruma sokulan toplum, tam bir krizle karşı karşıya getirilmiştir. Kürt olgusundaki bu tarihsel gelişim özelliği sorunun özüne de damgasını vurmuştur. Bu anlamıyla Kürt sorunu bir ulus sorunu olmanın ötesinde, dağılan neolitik, feodal aşiretlerin bir halklaşma ve demokratikleşme sorunu biçimine bürünmüştür. Kürt halkı son iki yüzyıl içinde maruz kaldığı dış saldırılara karşı bir direniş sergilemiş-

tiğimiz bu süreç, çetecilik biçiminde ortaya çıkan iç tasfiyeciliğe ve 15 Şubat uluslararası komplosuna karşı mücadele halinde gelişim göstermiştir. III. Önderliksel doğuş çerçevesinde uluslararası komploya karşı demokratik kurtuluş ve çözüm mücadelesinin teorik, programsal, stratejik ve taktik yapısı ortaya çıkarılmış ve yeniden yapılanma sürecine girilmiştir.

Bütün engellemelere, komplo ve provokasyonlara rağmen artık Kürt sorununda demokratik çözüm sürecine girilmiştir. Başarısını bu mücadeleyi yürütecek halkın gücü, kadro ve örgütlerin siyasal mücadeleyi yürütme ve halka öncülük etme yeteneği belirleyecektir. Demokratik çözüm yalnız bir tercih değil, çağın ve Kürdistan'daki gelişmelerin dayattığı bir zorunluluktur.

Demokratik özgür birlik

Üzerinde uygulanan imha ve inkar siyasetine rağmen, Kürtlerin demokrasi hareketi hızından bir şey kaybetmemiştir. Tüm Kürdistan parçalarında ve yurtdışında ezici çoğunlukla hem yığinsal kitle hareketleri hem de kurumsal alanda önemli açılımlar sağlamıştır. Örgütlenme, mücadele, demokratik bilinç ve aydınlanma düzeyi ile Kürtler demokratik çözüm iradesini gösterecek bir düzeyi yakalamıştır.

ABD-İngiliz koalisyonunun Irak müdahalesi bölgedeki çağ dışı rejimleri ve statükoyu parçalarken, Kürt sorununun demokratik çözümü açısından da yeni bir durum ve imkanlar ortaya çıkarmıştır. Statükonun parçalanmasında koalisyon güçleri dış dinamik olarak rol oynarken, Kürtler bu değişimin temel iç dinamik gücüdür. Bu konumlarıyla Ortadoğu'nun yeniden demokratik yapılandırılmasında stratejik bir role sahiptirler.

Yurtsever demokratik Kürt mücadelesinin sorunun çözümü yönünde kattığı mesafe ve yarattığı imkanları müdahalenin ortaya çıkardığı avantajlarla birleştirerek, demokratik birlik çözümünde başarıyı sağlamak her zamankinden daha fazla imkan dahiline girmiştir. Yaşanan durum Kürt sorununun çözümü açısından her zaman ele geçmeyecek tarihi bir fırsattır.

Tarih, uzun uykusundan sonra bu topraklarda soylu bir insanlık çıkışına işlerlik kazandırma sürecindedir. Kürtler de bu yeni demokratik ve ekolojik çıkışa kaynaklık etmenin kaderiyle bağlanmış durumdadır. Bu nedenle Kürtlerin çözümü ne islamcı ne de milliyetçi olamaz. İslam feodalizmi ile Batı'nın ulusalçı kapitalizmleri Kürtler açısından aşılması gereken kategorilerdir. Her şey Kürtlerin hem var oluş hem özgürce gelişmesini, demokratik ve ekolojik topluma ebelik etme ve bağrında onu doğurma koşulu-na bağlamıştır.

Egemen ülke sınırları içerisinde her dört parçadaki Kürt sorunu, ancak demokratik özgür birlik esaslarına uygun çözümleridir.

Kürt demokrasi hareketi, içinde yer aldığı devletleri yıkmak gibi bir amacı taşımaz. Bu devletlere yönelik tavrı kendine yönelik demokratik duyarlılıktır. Bölücülük veya ayrımcılığı değil, tam tersine özgür demokratik birliğe dayanan güçlü ülke ve devlet bütünlüğünü amaçlar. Bu yaklaşıma hem Kürtler hem de komşu ulus devletler şiddetle muhtaçtır. Çünkü bu çözüm, bir yandan çok tehlikeli milliyetçi eğilimlerin karşılıklı şiddet yöntemleriyle muazzam güç kaybına yol açmasını önüyor, bir yandan da kriz içindeki soruna kansız, bütünlüğe hizmet eden bir çözüm yöntemi geliştirerek güç kaynağına dönüştürüyor. Büyük yaratıcı değeri buradadır.

Hem tarihi toplumsal özellikleri, hem çağdaş gelişmeler, en önemlisi de komşu ulus devletlerin halklarıyla çok parçaya bölünmüşlük ve iç içelik, Kürt halkı için demokratik çözüm projesini vazgeçilmez bir amaç haline getirmiştir. Ortadoğu'nun ekmek su kadar demokrasiye ihtiyacı, bu eğilimi şiddetle teşvik eden diğer önemli bir faktördür. Kürtlerin başarılı demokrasi

projesi, Ortadoğu'nun, İsrail'i de kapsamına alacak topyekun bir demokrasi hamlesine dönüşme imkanına sahiptir.

Kürt toplumunun iç yapısında demokrasi ve özgürlükleri geliştirmek, Kürt sorununun demokratik çözümünün önemli bir bölümünü gerçekleştirmek ve tümünden çözüm için de ortam ve güç yaratmak olacaktır. Gerisi Kürdistan parçalarının içinde yer aldıkları devlet ve toplumlardaki demokratikleşmeyle çözülecektir. Demokratik uygarlık çağına ulaşmanın da bir gereği olan bu çözüm konusunda, değişik ülkelerde başlıca şu çözüm yolları izlenecektir.

1- Türkiye'nin Kürt sorunu ve demokratik çözüm

Türkiye'de Kürt sorunu esas olarak milliyetçilik, inkar, isyan ve tenkil döneminin ortaya çıkardığı bir sorundur. Sorunun çözümü zihniyet ve politika değişikliği olmaksızın mümkün değildir. Milliyetçiliğin yerine demokrasi, inkar ve tenkil yerine kabul ve uzlaşma geçirilirse sorun rahatlıkla çözülebilir. Ancak dar ve şoven milliyetçi yaklaşım ile cumhuriyete hakim olan otoriter ve oligarşik yapı bu çözümü engellemiştir. Sonuç Türkiye'nin topyekun bir bunalıma girmesidir. Ama, artık Türkiye demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümünde bir dönemeçi yaşamaktadır. Mevcut bunalımdan çıkabilmek için demokratik dönüşüm zorunludur. Bu da her şeyin kilitlendiği Kürt sorununda demokratik çözümü geliştirerek olur. Türkiye'nin demokratikleştirilmesi ve Kürt sorununun çözümünün ve barışın sağlanmasının ön koşulu Başkan Apo'nun özgürlüğünün sağlanmasıdır. Türkiye'nin yaşadığı ekonomik, ulusal ve siyasal gelişme düzeyi, AB'ye giriş süreci ve bölgede yaşanan ABD müdahalesinin yarattığı sonuçlar dikkate alındığında, Türkiye'nin Kürt sorununu çözecek bir noktaya doğru zorlanıldığı görülecektir.

Türkiye'de anayasal vatandaşlık çerçevesinde, yönetimde ve yaşamda tam demokrasi oturtularak, Kürt kimliğinin anayasal güvence altına alınması, Türk kimlik, dil ve kültürüne tanınan hakların, Kürt kültür, dil ve kültürüne de tanınarak, her alanda özgürlüğün yaratılması temelinde demokratik çözüm gerçekleştirilecektir. Değişim dönüşüm temelinde cumhuriyetin, yine tüm yasal ve anayasal engellerin kaldırılarak siyasetin demokratikleştirilmesi, yerel yönetimlerin güçlendirilerek demokratik bir işleyişe kavuşturulması, Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümünün temel esaslarıdır.

2- İran'da Kürt sorunu ve demokratik çözüm

İran'ın Kürt realitesi ve sorununa yaklaşımında katı inkarcı bir politikası olmamakla beraber, soruna bugüne kadar kalıcı hiç bir çözüm getirmemiştir. İran politikasının özü çözümsüz birliktir. Mevcut durumda egemen olan dar dini yaklaşım ve milliyetçiliğin etkilerini aşırarak bir zihniyet değişimine ihtiyaç vardır. Çözümsüzlük bu zihniyetten, teokratik sistem ve onun yol açtığı politikardan kaynaklanmaktadır. Kürt yurtsever demokratik potansiyeli güçlü olmasına rağmen örgütsüzlüğü ve dağınıklığı yaşamaktadır. Çağın özellikleri ve Kürtlerin çözümleyici yaklaşımları daha ileri ve tarafların yararına çözüm imkanları sunmaktadır. Bir halklar mozaigi olan İran'da demokratik yasal ve anayasal düzenlemeler yaparak, düşünce, ifade, örgütlenme ve siyaset yapma özgürlüğü önündeki engeller kaldırılarak devletin ve toplumun demokratikleştirilmesi, buna dayalı olarak Kürtlerin ve İran'da yaşayan Fars, Beluci, Azeri, Arap, Türkmen ve diğer tüm halkların birlikte demokratik İran federasyonunu yaratmaları çözümün kendisidir. İdari açıdan mevcut durumda esas alınan eyalet sisteminin değiştirilerek, demokratik bölgesel yerel yönetimlerin oluşturul-

ması esas çözüm modeli olacaktır.

3- Irak'ta Kürt sorunu ve demokratik çözüm

ABD'nin Irak müdahalesi ve Saddam rejiminin yıkılması Irak'taki Kürt sorununu çözüm sürecine sokmuştur. Mevcut karmaşa içinde yeniden yapılanma çalışmaları olsa da, yeni Irak'ın nasıl şekilleneceği henüz belirsizliğini korumaktadır. Eski rejim yıkılsa da rejimin ektiği ve Kürt sorununu çözümsüz bırakan zihniyet hala mevcudiyetini korumaktadır. Güçlü olan Arap milliyetçiliği, dini fanatizm, Kürt milliyetçiliği ve geleneksel toplum yapısı demokratik Kürt çözümü ve federal demokratik Irak'ın kurulması açısından, aşılması gereken birer engel durumundadırlar. Doğru çözüm, Güney Kürdistan'da oluşan Kürt federe yapısını demokratikleştirilerek, Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde Kürt, Ezidi ve Feili Kürtler, Arap, Türkmen, Asuri-Süryani-Keldani halkı, şii ve diğer dini ve etnik grupların demokratik özgür birliği ve katılımlarına dayanan Demokratik Federal Irak'ı yaratmaktır.

4- Suriye'de Kürt sorunu ve demokratik çözüm

Güney Batı Kürdistan ve Suriye'deki Kürtlere yönelik, Suriye devleti katı bir inkar politikası izlememekle beraber, kimlik, dil, kültür ve özgür siyasi katılım sorunlarını gündemine alıp çözmemiştir. Hatta Kürt nüfusunun önemli bir kesimine yabancı muamelesi uygulayarak, mevcut yasal çerçevede bile anayasal vatandaşlık hakkı tanımamıştır. Sisteme damgasını vuran Arap milliyetçiliği ve otoriter yönetim tarzı, demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümü önündeki esas engeldir. Burada çözüm, demokratik hak ve özgürlükler çerçevesinde anayasal temelde Kürt kimliğinin tanınması, vatandaşlık, anadilde eğitim, basın yayın ve siyasi hakların gerçekleştirilmesi ve bunların yasal güvenceye kavuşturulması biçiminde olacaktır.

5- Yurtdışındaki Kürtler

Çeşitli nedenlerle dünyanın değişik ülkelerine dağılmış Kürtlerin bulunduğu ülkelerde, demokrasi, insan hak ve özgürlükleri temelinde katılım göstermeleri, kendi kimliklerini ve özgür yaşamlarını geliştirmeleri önem taşımaktadır. Kürt demokrasi hareketiyle ilişki, destek ve dayanışma içerisinde olma hak ve görevleri vardır.

6- Kürtlerin birlik sorununun çözümü

Kürtler komşu ülkelerde demokratik birlik ruhu içinde dostça yaklaşım geliştirirken, parçalar arası demokratik dayanışmayı esas alacaklardır. Bu da kendisini Demokratik Ortadoğu Birliği'nde somutlaştırır. Bu çözümü ifade eden temel slogan; **“Komşu Ülkelerle Demokratik Birlik, Demokratik Ortadoğu'dur! Demokratik Ortadoğu Demokratik Kürdistan'dır!** Ya da **“Demokratik Ülke Özgür Anayurt”** sloganı stratejik birlik yaklaşımını ifade eder.

Demokratik kuruluşun amaç ve görevleri

A- Oligarşik, otokratik ve teokratik sistemlerin ve çağ dışı yapıların toplumlarımız üzerindeki antidemokratik, insan hak ve özgürlüklerinden yoksun, inkarcı ve baskıcı politika ve uygulamalarına son vermek ve demokratik ekolojik toplumu kurmak.

Bunun için;

1- Her ülkede demokrasiden yana olan bütün toplumsal kesimlerin ve siya-

sal güçlerin bir araya geleceği demokrasi blokları ve demokratik toplum koordinasyonları oluşturmak.

2- Bürokratik, hiyerarşik ve merkezi örgütlenmeler egemenlikli sistemi ortaya çıkardığı için, bunların aşılaraq halkın gücünü ortaya çıkaran demokratik örgüt yapısının tüm kurum ve kuruluşlarda hakim kılınması.

3- Sivil toplumu örgütleme ve geliştirme doğrultusunda kadın, gençlik, işçi, memur, köylü ve işverenler de dahil değişik meslek gruplarından toplumsal kesimlerin varolan demokratik kitle örgütlerini yetkinleştirmek, yenilerini oluşturup geliştirmek. Halkı meşru savunma bilinci ve demokrasi mücadelesi temelinde harekete geçirmek, sivil itaatsizliği ve demokratik serhildanı her alanda yaygınlaştırmak.

4- Çağdaş demokrasi ve halklarımızın özgür birliği önünde engel olan milliyetçilik, dini fanatizm ve her türlü geleneksel yapıya karşı etkin mücadele yürütmek.

5- Her ülkede siyasal bütünlük ve anayasal vatandaşlık temelinde, halkların asli kurucu üye olarak özgür katılımının gerçekleştiği demokratik siyasal sistemler için mücadele etmek. Üç kuşak insan haklarının uygulanmasını esas almak. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Paris Şartı, Kopenhag Kriterleri, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, BM'nin CEDAW antlaşması vb. uluslararası insan hakları sözleşmelerini savunmak ve uygulamak. İdam cezasının uygulandığı ülkelerde tamamen kaldırılması için mücadele etmek. Her ülkede evrensel insan hak ve özgürlüklerine dayanan, birey ve toplulukların kendi kimlikleriyle özgür katılımına imkan veren demokratik anayasalar oluşturmak. Kürt Halkının ulusal demokratik haklarının BM ve uluslararası kuruluşlarca tanınması ve güvence altına alınmasını sağlamak.

6- Ulusal ve uluslararası düzeyde terörizme karşı olmak, BM kararları ve evrensel hukuka belirlenen meşru savunma sınırlarını aşan şiddeti reddetmek.

7- Köklü bir yargı reformu temelinde demokratik bir hukuk sistemi geliştirmek, hukuk bilinci ve mücadelesi konusunda toplumu aydınlatmak.

8- Etnik ve dinsel gruplar üzerindeki her türlü baskıya karşı olmak, farklı kültürleri bir zenginlik olarak görmek, demokratik özgür gelişmelerini sağlamak için mücadele etmek

9- Halkın doğru ve yeterli haber alma hakkı çerçevesinde, basın yayın özgürlüğünü gerçekleştirmek ve yasal güvenceye kavuşturmak.

10- Siyasal parti, sendika, dernek, vakıf vb. örgütlenmelerin önündeki antidemokratik yasal engelleri aşmak, örgütlenme özgürlüğünü sağlamak.

11- Aşırı merkezileşip güçlenerek, toplumun özgür gelişimi önünde engel haline gelen yönetim yapısını aşmak, yönetim gücünü tabana kadar yayıp yerel yönetimleri güçlendirmek, özgür belediyeçiliğin geliştirilmesi için çalışmak.

12- Orduların küçültülmesi, askeri paktlara katılınmaması, askeri harcamaların azaltılması ve dışa karşı tehdit unsuru olmaktan çıkartılmasından yana olmak.

13- Dünya ve ülke barışını savunmak, bunun için her zeminde mücadele etmek.

14- Türkiye'nin AB'ye girmesinden yana olmak. Bu ilişkinin halklar ve Ortadoğu Birliği yararına gelişmesi için çaba harcamak.

15- Emekçilerin çıkarını gözetken, adil bir gelir dağılımını öngören, toplumsal refahı ve kalkınmayı sağlayan kamu ve özel mülkiyete dayanan bir ekonomik sistemi esas almak. Ülke kaynaklarını toplum yararına kullanmak, adil ve dengeli dağılımını sağlamak.

16- Adaletli bir vergi sisteminin geliştirilmesi için mücadele etmek.

17- Egemen devletlerin Kürdistan'da uyguladıkları politikalar nedeniyle yaşanan geri kalmışlık, savaş ve doğal afetler sonucu oluşan tahribatları gidermek ve

ileri bir kalkınma düzeyi yaratmak için özel projeler geliştirip, uygulamak.

18- Ekonomik alanda başta köylülük olmak üzere diğer toplumsal kesimlerin kooperatifleştirilmesini teşvik etmek.

19- Herkese çalışma ve yaşam güvencesi olacak bir sosyal sigorta sisteminin geliştirilmesini esas almak.

20- Halk sağlığını korumak, bilincini geliştirmek ve tüm halk için parasız sağlık hizmeti sunacak kurumlaşmalar için çalışmak.

21- Çocuklar ve kadınlar için destekleyici sağlık programları uygulamak.

22- Çocukların ve yaşlıların haklarını koruyan, sorunlarını çözen ve onlara hizmeti öngören düzenlemelerden yana olmak.

23- Özgür birey ve toplumu geliştirmeyen eğitim ve kültür sistemini aşmak, özgür birey ve toplumun gelişmesine hizmet eden demokratik bir eğitim sistemini esas almak.

24- Sosyal yaşam bilincini geliştirmek ve sorunların çözümüne yardımcı olmak amacıyla bilimsel çalışmalar yapmak, kurumlaşmalara gitmek.

25- Kültür, sanat ve edebiyatın özgür gelişme olanaklarına kavuşturulmasını sağlamak, sanatçılar başta olmak üzere, bu alanlarda çalışma yapanlara mesleklerinin özgünlüğüne uygun yaklaşım göstermek.

B- Kapitalizmin doğa ve toplum üzerinde yarattığı her türlü tahribata karşı, demokratik ekolojik bilinç, örgütlenme ve mücadeleyi geliştirmek. Çevrenin korunması amacıyla toprağı, yeşili, suyu, havayı, iklimi ve hayvanları koruyan projeler ve kurumlaşmalar geliştirmek. Bilimsel ve teknik olanakları insanlığın hizmetinde ve gelişimi için kullanmak. İnsana ve doğaya zarar vermesini önlemek için nükleer enerji, sera etkisi, hormonal gıdalar ve gen teknolojisi üzerinde denetim kurulmasından yana olmak, bilim ahlakını hakim kılmaya çalışmak. Bu temelde sağlıklı bir toplum ve çevre yaratmak.

C- Kadın özgürlüğü çağı olan 21. yüzyılda erkek egemenlikli sistemi köklü değişime uğratarak, insanlığın ilk devrimi olan neolitiğin özünü demokratik uygarlığa taşımak ve kadının sınıflı toplum uygarlığında mahkum edildiği haksız konuma son vererek, özgürlük ve eşitliğini sağlamak.

Bunun için;

1- Kadın kurtuluş ideolojisi temelinde kadın özgürlük mücadelesini 21. yüzyılın temel sosyal hareketlerinden biri olarak geliştirmek.

2- Her parçanın özgünlükleri temelinde kadın hareketlerini geliştirmek, dernek, vakıf, akademi vb. kurumlaşmalara gitmek.

3- Kadın üzerindeki köleci, baskı ve egemenliği meşrulaştıran, eşitsizliğe yol açan her türlü kurumlaşmanın, anayasal ve yasal düzenlemenin eşitliği uygun hale getirilmesi için mücadele etmek.

4- Kültürel, sosyal ve siyasal yaşama kadının özgür ve eşit katılımından yana olmak, bunun gerçekleşmesi için çalışmak.

D- 21. yüzyılda toplumsal mücadelelerin en temel dinamiklerinden birisi olan gençliğin, yürüttüğü mücadeleyle demokratik uygarlığın gelişiminde temel rol oynadığı gerçeğinden hareketle, başta siyaset olmak üzere tüm alanlarda aktif kılınması için;

1- Gençliğin her alanda gelişiminin önünde engel olan devlet, kurum ve anlayışlara karşı mücadele eder.

2- Gençliği ciddiye almayan, gücünü küçümseyen yaklaşımlara karşı gençliğin iradesini açığa çıkaran bir mücadele çizgisini esas alır.

3- Tüm sahalardaki gençlik hareketlerini ve örgütlerini destekler, bağımsız gençlik hareketleri olarak gelişmeleri için mücadele eder.

4- Demokratik ve ekolojik toplumun geliştirilmesinde temel bir dinamik olan gençliğin ruhsal, fiziksel, eğitsel ve sosyal gelişimi için projeler geliştirir ve yaşama geçirilmesini sağlar.

E- Kürt ulusal sorununu barışçıl demokratik siyasal yöntemlerle çözmek.

Bunun için;

1- Kürt kimliğinin anayasal düzeyde kabulünü sağlayarak güvenceye almak.

2- Kürt toplumunun demokratik bilinç ve iradesini geliştirerek örgüt ve yönetim gücünü açığa çıkarmak ve cumhuriyetin demokratikleştirilmesi temelinde aktif katılımını sağlamak.

3- Kürtçe anadilde eğitiminin yasal güvenceye kavuşturulmasını sağlamak, her türlü basın yayın, kültür, tarih ve sanat çalışmalarını geliştirmek, kurumlaştırmak, bu temelde tüm ulusal güçleri ve imkanları seferber etmek.

4- Özel savaş sistemine ait köy koruculuğu, özel tim vb. oluşumların lağvedilmesi için mücadele etmek.

5- Savaş nedeniyle köylerini, evlerini ve topraklarını terk etmiş olan halkın kendi istediği yere dönüşü için mücadele etmek, imkan oluşturmak ve destek sağlamak.

6- Barış ve demokratik katılımın sağlanması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılarak çeşitli nedenlerle “yasa dışı” konuma gelmiş kişi ve grupların anayasal vatandaşlık statüsünde, sosyal ve siyasal yaşama katılımlarını gerçekleştirmek.

7- Faili meçhul cinayetlerin ve diğer katliamların aydınlatılıp sorumlularından hesap sorulması, mağdurlarına ise tazminat ödenmesi için çalışmak.

8- Kürdistan'ın parçaları arasında Kürt halkının bürokratik engellere takılmadan seyahat özgürlüğünün tanınması için mücadele etmek.

9- Kürdistan'da görev yapan memurların kamuda kolaylık olsun diye iki dil bilmelerinin esas alınmasını sağlamak.

F- Kürt ulusal birliğini ve demokratik ilişki sistemini demokratik Ortadoğu birliği hedefine uygun geliştirmek.

Bunun için;

1- Her parçadaki ulusal demokratik gelişmenin ve çözümün, o parçadaki halkın özgücüne dayalı olarak gerçekleşmesini esas almak.

2- Her parçadaki ulusal demokratik gelişimi ve ulusal sorunun çözümünü, bağlı olunan egemen ülkedeki demokratikleşmenin bir parçası olarak görmek ve bunu devlet sınırlarına dokunmadan sağlamak. Tüm parçalarda “Demokratik Ülke Özgür Anayurt” formülünü gerçekleştirmek.

3- Her parçadaki ulusal demokratik mücadele güçleri arasında dostluk, etkin destek ve dayanışmanın sağlanması için çalışmak. Tüm Kürdistanî örgüt, parti, grup ve şahsiyetlerle ulusal çıkarlar temelinde ilişki, ittifak, birlik ve dayanışma içerisinde olmak, ortak program ve konsensüslere dayanan ulusal kurum ve platformlar oluşturmak veya yer almak.

4- Dünyanın çeşitli yerlerine savrulan Kürtlerin haklarını savunmak, kültürel gelişmelerine destek olmak.

5- Asuri-Süryani-Keldani, Türkmen, Ermeni gibi Kürdistan'daki halk topluluklarının kendi kimliklerini korumalarını, dil ve kültürlerini özgürce geliştirmelerini desteklemek ve bu temelde yürüttükleri mücadeleyle birlik ve dayanışma içerisinde olmak.

G- Bölge halkları ve demokratik güçleri arasındaki ilişkiyi Demokratik Ortadoğu Birliği stratejisi temelinde ele almak Kürt demokratikleşmesini demokratik Ortadoğu birliğinin köprüsü yapmak.

H- Uluslararası alanda demokratik ülkeler, sosyalist, sosyal demokrat, feminist hareketler, ilerici, demokratik ve özgürlükçü güçlerle ittifak, antifaşist, çevreci, hümanist, insan hakları savunucusu çevrelerle dayanışma içinde olmak.

DEMOKRATİK TOPLUM KOORDİNASYONU

Uygarlık tarihi boyunca süregelen birey devlet ikileminin yarattığı çelişkinin tüm sorunların kaynağını teşkil ettiği, kapitalist emperyalist sistemle gittikçe yoğunlaşan bir biçimde toplumu krize sürüklediği bilinen bir gerçektir. Bu çelişkiyi aşmak için ortaya çıkan 20. yüzyılın parti ve devlet yapılanmaları demokratik özgür topluma yol açmadıkları gibi, toplumu sürekli yeni krizlerle karşı karşıya getirmişlerdir. Katı hiyerarşiye dayanan tek merkezli partilerin özgürlük ve eşitlik iddiaları ne denli güçlü olursa olsun, son tahlilde kendi amaçlarına ters düşmekten kurtulamamışlardır. Bunun net sonuçları reel sosyalist partilerin pratik uygulamalarından yeterince açığa çıkmıştır. Devleti ortadan kaldırmak için devrim yapanların bile, sonuç itibarıyla devletin yozlaşan sahipleri durumuna düşmekten kurtulamadıkları anlaşılmıştır. Tarih göstermiştir ki, proletarya diktatörlüğü de dahil eşitsizliğin bir sonucu olan tüm devlet biçimleri eşitsizliği daha da derinleştirmenin ötesine geçmemiştir.

Buna karşı devletle çelişki halindeki ezilen sınıfların geliştirdiği ideolojik, siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik yapılanmalar kendi birleşik sistemlerini kurmaktan uzaktırlar. Ezilen cins, sınıf, etnik ve kültürel kimliğe sahip bu kesimler, gerek uğradıkları zor, gerekse ideolojik bilinç çarpıtması sonucu, sistematik bir düşünceye ve toplumsal kurumlara ulaşmayı başaramamışlardır. Ezilenlerin yürüttüğü sosyal ve siyasal mücadeleler insanlık tarihinde önemli bir rol oynamasına karşın, bu kalıcı, sistemli bir kimlik kazanmalarına yetmemiştir. Ya devlet içi çelişkilerin aleti olarak kullanılmış ya da ciddi kırılmalara uğratılmıştır. Bu nedenle devleti ve klasik toplum yapılanmalarını aşmak için, tüm ezilen kesimlerin birleşik bir sistem kurumlaşmasına şiddetle ihtiyaçları vardır.

Ortadoğu'nun teokratik, totaliter ve oligarşik devlet yapılanmaları ile geleneksel toplumun dogmatik yapısı, demokratik toplum ve siyasetin geliştirilmesi önünde en büyük engeli oluşturmaktadır. Ortadoğu devlet geleneğinde halkın her yoğunlaşması devlete yönelik bir tehdit gibi algılanmaktadır. Devlet demokratik kurumlaşmayı kuşkuyla karşılamakta, kendine yönelik bir tehlike olarak görmektedir. Tüm devlet kurumlarında hakim ulusun veya dinin resmi bir kesimi egemen kılınmakta, diğer dini ve etnik gruplar alabildiğine dışlanmaktadır. Resmi ideoloji, resmi ulus, resmi dil, resmi kültür ve resmi siyaset anlayışıyla toplumsal yaşamın her alanına bir damga vurularak, bunun dışına çıkan her kişi ve her etkinlik, suç kavramı içine alınmakta, peşi sıra vatan, ulus, devlet haini olarak ilan edilmektedir. Demokrasinin kurumlaşması bu inkarcı devlet yapılanmasının asılıp, devletin demokratik kurumlaşmaya duyarlı hale getirilmesini gerektirir.

Demokratik toplum örgütlenmesi, klasik anlamda devlet veya toplum rantına dayalı parti anlayışından, fonksiyonel ve ihtiyaca göre belirlenen toplumsal örgütlenmeye geçişi ifade etmektedir. Klasik partiler başta olmak üzere, benzer rant anlayışlı tüm örgütlenmeler aşılmak, demokratik ekolojik devrimin teorisi ve pratiğine göre yeniden yapılanmak durumundadır. Bunun için Demokratik Toplum Koordinasyonlarına uygun örgütlenmelere gitmek gerekir. Üçüncü alan demokratik siyaset alanıdır. Karmaşık bir hal alan toplumsal sorunların çözümü için sivil örgütlenme zorunludur. Sivil toplum kurumları, ne sıkı devrim araçları ne de devletin topluma uzattığı iletişim kayışlarıdır. Devletle geleneksel toplum arasında ikisine de belli bir mesafede duran, kendi kimliği olan, ihtiyaca göre şekillenen bağımsız örgütlenmelerdir. Ne devleti karşısına alır ne de işbirlikçisi olur. Toplumsal ihtiyaçların emrinde yerine getire-

cekleri görevlerin niteliğine göre örgütlenirler. Görevlerinin bitmesiyle fonksiyonları sona eren veya yeni görevlere göre biçim değiştirip dönüşen örgütlerdir.

Demokratik ekolojik toplum, sivil toplum örgütlerine ve demokratik kurumlara dayanarak gelişecektir. Sivil toplum örgütleriyle yasal partileri birbirlerinin alternatifleri olarak görmemek gerekir. Her birini kendi alanı ve yapılanması içinde ele almak daha doğrudur. Her yapılanmayı ihtiyaçlar belirler. Şematik bürokratik yapılanmalar amaca hizmet etmez ve sorunları çözümsüz bırakır. Hangi alanda ihtiyaç varsa, oraya bir sivil toplum örgütü esprisıyla yaklaşmak en doğrusudur. Sivil toplum örgütleri geleneksel toplum ve devletin dışında genel demokratik hukuk çerçevesine bağlı kalarak özerk örgütlenen kuruluşlardır. Toplumun ihtiyaç duyduğu ekonomik, sosyal, kültürel, mesleki, sınıfsal, dini, etnik, ekolojik vb her alan için toplumsal kesimlerin ilgi ve yaşam alanlarına göre örgütlenirler. Eski toplum ve devleti daraltarak demokratik sivil toplum alanını açmak, sivil toplum kuruluşlarının ve demokratik kurumların ortak amaç ve hedeflerde birleşmelerini gerektirir. Toplumun temel hak ve özgürlüklerini geliştirmek için birlik ve dayanışma içinde olurlar.

Sivil toplum örgütlerini ve demokratik kurumları geliştiremeyen toplumlar çağdaş demokrasie ulaşamazlar. Ayrılkı ve şiddet içeren unsurlar, ancak bu alanın örgütlenip rolünü tam oynamasıyla sorun olmaktan çıkacaklardır. Demokratik toplum örgütlenmeleri ne kadar çeşitli, işlevsel ve koordineli olurlarsa o kadar çözüm üreteceklerdir. Böylece tıkanmış siyasetten çözüm üreten siyasete kapı aralanmış olacaktır. Demokratik kurumlar devletle rekabet için değil, kendi fonksiyonları için vardır. Mensuplarının çıkarlarını devlete taşıyabilirler, ama bunu devletin fethi biçiminde algılayamazlar. Devlettten en çok isteyebilecekleri, iradelerine ve haklarına saygı ve duyarlılık gösterilmesidir.

Kürtler yaşadıkları tüm alanlarda temel toplumsal sorunlarını çözmek için demokratik kurumlarını örgütlemek ve geliştirmek durumundadırlar. Çünkü Kürt halkının yaşadığı tüm ülkelerde sorunları benzerdir. Bu gerçekler temelinde Kürdistan parçalarını kapsayan, esas rolü demokratikleşme ve çözüm çabalarını yönlendirip koordine etmek olan genel bir Halk Kongresi gerektirir. Kürdistan Halk Kongresi dışında demokratik siyasal partiler de Kürtler açısından büyük

önem taşır. Bu nedenle Kürtlerin yoğun yaşadığı ülkelerde Kürt demokratik partilerinin kurulması gerekli ve işlevseldir. Bu partiler, geniş demokratik ekolojik koordinasyonlar içinde, diğer tüm demokratik kurumlarla birlikte ortak mücadele gücünü oluştururlar.

Kürtlerin kültürel özgürlüğünün bir ifadesi olan dil, kültür, bilim ve sanat çalışmalarının da kurumlaştırılması önem taşımaktadır. Bunun için inceleme, araştırma ve üretim yapan eğitim kurumlarını geliştirmek gerekir.

Dünya çapında gelişen yerel kültür ve ekolojinin artan büyük önemi nedeniyle bu alan kurumlaşmalarına entelektüel düzeyde yüksek ilgi göstermek ve örgütlemek demokratik siyasetin başta gelen görevidir. Feodal, mahalli güçlerle merkezi devletlerin yüzyıllarca halka dayattığı antidemokratik anlayış, kurum ve uygulamalar aşılmadan genel demokratikleşme başarılamaz. Dolayısıyla, kentlerde özgür belediyeler ve kent meclisleri, köylerde ve kırsal kesimlerde ise köy ve belde meclisleri kurum olarak geliştirilmelidir.

Demokrasinin temsili açısından temel toplum kategorileri olan kadın, gençlik, meslek grupları, emekçi sınıflar, etnik ve dini kesimlerin özgün kurumlaşmaları ve kitlesel örgütlenmeleri vazgeçilmez öneme sahiptir. Sivil toplumun en önemli kesimi olan bu kategorileri kitlesel örgütlenmelere kavuşturmadan tam demokrasiden bahsedilemez.

Sivil toplum kuruluşlarının ve demokratik kurumların işlev kazanacakları örgütlenme biçimi demokratik toplum koordinasyonudur. Demokratik toplum koordinasyonu klasik parti örgütlenmeleri değildir. Demokratik kurumların dayanışma ve birlikte mücadele etmek için oluşturdukları eşgüdüm organlarıdır. Öncülüğün tüm demokratik güçler arasında bölüşümünün esas alır. Hiçbir kesim kendi başına öncü değildir. Her kesimin öncülüğü örgütlediği ve harekete geçirdiği kitle ile orantılıdır. Öncü ile katılımcının ayrı örgütlenmesi demokrasinin ruhuna aykırıdır. Çünkü tüm iyi niyetli tasarımlara rağmen yöneten ve yönetilen arasında hiyerarşik farklar ve uçurumlar yaratır. Dolayısıyla, elit bir kesimin geniş kitlelere öncülük ederek halk kesimlerini sıradan katılımcı durumuna düşürmesini reddeder. Hiyerarşik ve bürokratik örgütlenme tarzını öngörmez. Gönüllü birlik ve katılımı esas alır. Bilgi ve iletişim çağında hayat gittikçe sivil toplumun ve demokratik kurumların geliştirilip **Demokratik Toplum Koordinasyonları** biçiminde örgütlenmesi için projeler oluşturulmasını ve uygulanma-

sını öne çıkarmaktadır. Hangi kuruluş veya parti sivil toplum proje ve çalışmalarını ne kadar geliştirirse, toplumun ve devletin demokratikleştirilmesine de o kadar katkı yapma imkanına kavuşacaktır. Bu çalışmayı rantçı siyaset anlayışından uzak, değer üretken, bunu demokratik toplum ve devlete taşıyan parti ve kuruluşlar gerçekleştirecektir.

Kürdistan Halk Kongresi sivil toplum ve demokratik kurumların örgütlenmesini, bu temel espri ve anlayışla ele alarak, çalışma alanlarında siyasal, sosyal, ekonomik, bilim kültür ve sanat, basın yayın, kadın, gençlik, ekoloji, yerel yönetimler, adalet ve insan hakları, meşru savunma gibi temel kurumları örgütleyip geliştirmeyi zorunlu görmektedir. Bütün bu demokratik kurum ve sivil toplum örgütlerinin dayanışma ve eşgüdümünü sağlayan esas örgütlenme modeli ise Demokratik Toplum Koordinasyonu'dur. Oluşturulan demokratik toplum koordinasyonu, bulunduğu devlet sınırları içinde demokratik platformlar ve demokrasi bloklarının oluşması için çalışır, tüm bu çalışmalara katılır ve güçlendirir.

Demokratik Toplum Koordinasyonu'nun örgütsel yapılanması ve işlevi

1- DTK (Demokratik Toplum Koordinasyonu) Demokratik uygarlık çizgisini esas alan toplumsal kesimlerin ve sivil toplum örgütlerinin ortak amaç ve hedeflerde bir araya geldikleri örgütlenme modelidir. Sınırlı bir kesimin öncülüğünü değil, tüm emekçi ve demokratik kesimlerin katılım ve öncülüğünü esas alır. Demokratik kurumlar arasında yönlendirme ve eşgüdüm organıdır, gönüllü katılım ve demokratik işleyişe göre çalışır.

2- Her kurum ve kesim kendi özgün kimliği ve tüzel kişiliğiyle katılır. Herhangi bir kesimin veya örgütün temsil açısından bir ayrıcalığı ve üstünlüğü yoktur. Kurumların işlerine ve tüzel kişiliklerine müdahale edemez. Her kurum koordinasyonda eşit biçimde ve sayda temsil edilir. Eşgüdüm görevi kurum temsilcileri tarafından altı ayda bir yapılan seçimle oluşan üç kişilik yürütmeler tarafından dönüşümlü olarak yerine getirilir. Çalışmalarını kendilerinin belirleyeceği iç tüzük esaslarına göre yürütür.

3- Karar, planlama ve eylem geliştirilirken kurumlar arasında konsensüs sağlanmayı esas alır.

4- Demokratik Toplum Koordinasyonu'nda yer alan her kurum ve örgüt kendi fonksiyonunu icra eder. Özgünlüğü temelinde demokratik yönetim ve siyasete katılır.

Bunun için;

a- Siyasal partiler: Temel görevleri siyaset yapmak ve siyasal çalışmaları örgütleyip geliştirmektir. Diğer çalışmalar ikinci plandadır. Tüm toplumun değil, örgütleyip harekete geçirdiği kitlenin öncüsüdür. Öncülük gücü geliştirdiği siyasal etkinlik ve örgütsel kapsamı ile orantılıdır. Klasik partilerin tanımında olduğu gibi kendisini tüm toplumun öncüsü olarak tanımlayamaz. Ancak, tüm toplumsal kesimlere kendisini bir seçenek olarak sunar.

b- Özgür kadın hareketi: Temel görevlerinde siyasal ve sosyal çalışmalara dengeli rol verir. Esas işlevi bilinç ve örgütlülüğü yükselterek toplumun özgürlük düzeyini geliştirmektir. Sosyal çalışmaları örgütleyip geliştirdiği gibi, siyasete ve yönetime de kendi rengini katarak, demokratik-ekolojik toplumun geliştirilmesinde öncü rollerden birini oynar.

c- Özgür gençlik hareketi: Toplumun değişim ve dönüşümünde öncü ve dinamik güçtür. Temel işlevi siyasal ve sosyal planda değişimin dinamizmini açığa çıkarmak ve harekete geçirmektir. Çalışmalarında siyasete ve sosyal etkinliklere dengeli yer verir. Devlet ve geleneksel toplumun yarattığı tıkanıklıkları ve geri yapılanmaları aşmada eylem ve mücadele gücü olarak rol oynar.

d- Emekçi kesimler: işçi, köylü, memur, meslek sahipleri vb kesimlerden oluşan emekçiler, sendikalar ve çeşitli meslek kuruluşlarında güçlerini birleştirerek ekonomik, sosyal haklar ve sınıfsal eşitsizliği ortadan kaldırmak için mücadeleyi esas alırlar. Temel görevleri emekçi kesimlerin yaşam standartlarını geliştirmek ve demokratik haklarını yükseltmektir. Siyasete katılımları bu konularına uygun olarak gerçekleşir. Çıkarlarına uygun siyasal parti ve oluşumları destekleyip güç verebilirler.

e- Aydınlar: Reform, Rönesans ve aydınlanmada düşünce üreterek öncü rol oynarlar. Temel işlevleri düşünsel alanda kamu hizmeti yapmaktır. Ürettikleri düşüncelerle topluma ve siyasete etkide bulunurlar. Herhangi bir siyasal partinin veya dar bir kesimin tasarrufu altında olamazlar. Değer ifade eden etkinlikleri yaratıcı düşünce, aydınlatma çabaları ve yetenekleriyle orantılıdır.

f- Etnik ve inanç grupları: İnanç ve vicdan özgürlüğünü esas alarak bağlı oldukları etnik, inanç ve kültürel kimliklerin, hak ve özgürlüklerini geliştirmek için çalışırlar. Örgütleyip harekete geçirdikleri kesimlerin öncüsüdürler. Kendi çıkarlarını demokratik siyasal zemine taşıyarak, genel ahenk içerisinde siyasete ve toplumsal yaşama katılırlar.

g- Kültür ve sanat kurumları: Toplumun değişim ve dönüşümüne kültür ve sanatın gücüyle katkıda bulunurlar. Temel işlevleri toplumu sanatsal ve kültürel çalışmalarla yönlendirmektir. Siyasete katkıları dolaylıdır. Herhangi bir partinin veya dar bir kesimin tasarrufu altında olamazlar. Sanat ve sanatçı bağımsız kişiliği ve çalışmasıyla tüm toplumun hizmetine açıktır. Toplum içindeki gücü ve etkinliği yaratıcı emek ve yeteneğiyle değer bulur.

h- Bunların dışında çeşitli işlevler gören sivil toplum kuruluşları da (basın yayın, ekolojik ve çevreci örgütler, Kürt sermaye çevreleri vb) öncelikle kendi özgün kimlikleriyle dayandıkları sosyal zeminlere uygun etkinliklerde ve demokratik siyasete katılımda bulunurlar, aynı zamanda Demokratik Toplum Koordinasyonlarında yer alarak rollerini oynarlar.

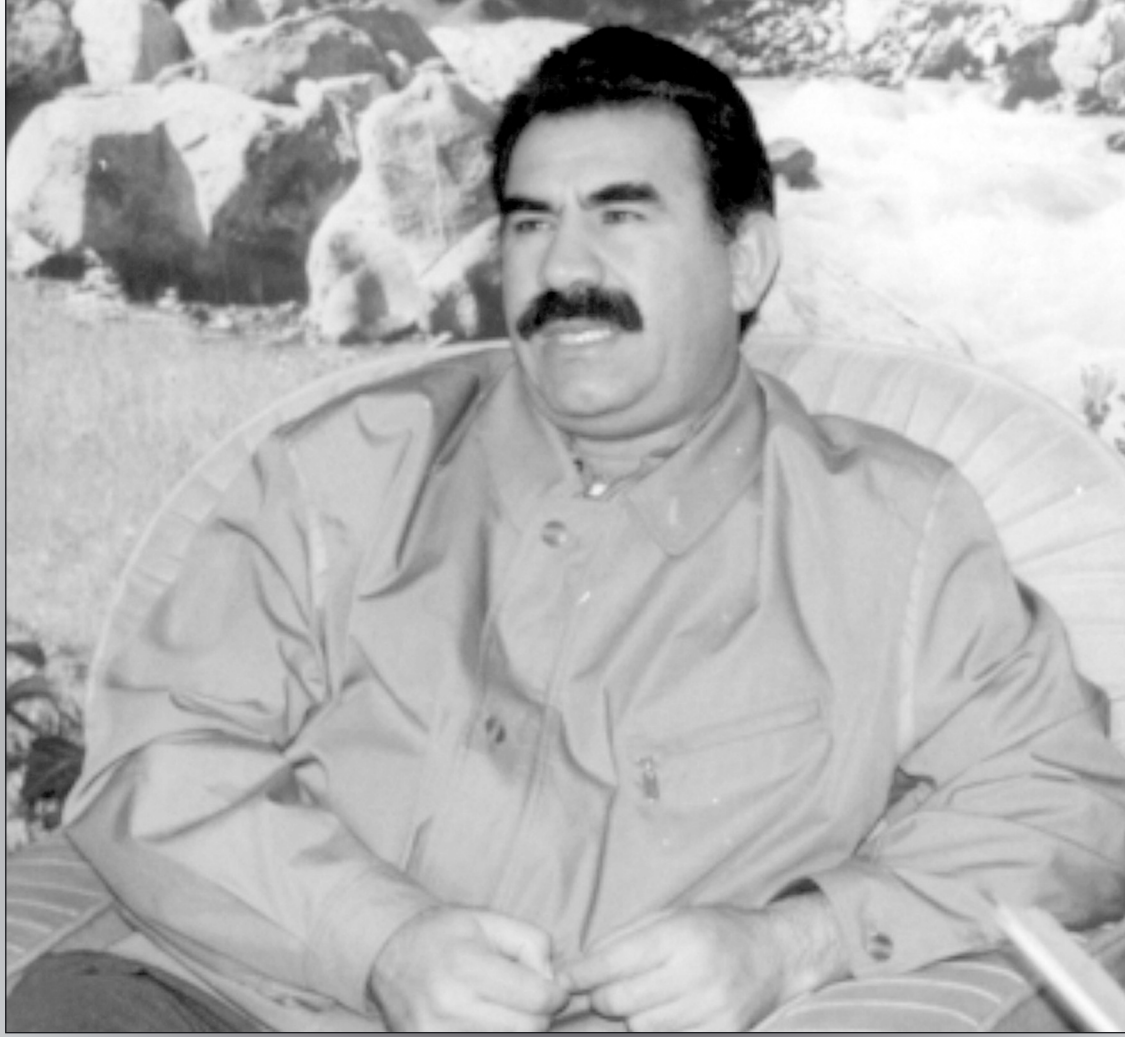
BAŞKAN APO'YA İLİŞKİN KARAR TASARISI

BAŞKAN APO Kürt halkının tartışmasız
ÖZGÜRLÜK ÖNDERİDİR

Başkan Apo Kürt halkının tartışmasız Özgürlük Önderidir, bu konum 30 yıllık bir Önderlik çabasının ürünü olarak gerçekleşmiş ve Başkan Apo Kürt halkının özgürlüğüyle etle tırnak gibi bütünleşmiştir. Çünkü O, sınıflı toplum uygarlığı boyunca tam bir baskı ve sömürü cendresine alınıp, en son kapitalist emperyalist sistemin bölgesel hegemonik politikalarının kurbanı olarak tümüyle bir yok oluş ve tarihten silinmeyle yüz yüze getirilen Kürt halkını, en güçsüz, umutsuz ve çaresiz olduğu, adına, diline, kimliğine dahi sahip çıkamadığı bir dönemde, önderliğini omuzlayarak, bu tükeniş ve ölüm noktasından alıp bugünkü özgürlük düzeyine çıkarmıştır. Eğer bugün, diriliş devriminin zaferi temelinde, özgürlüğüne, tüm ulusal demokratik haklarına bilinç ve coşkuyla sahip çıkan, bunun için fedakarca mücadele eden bir halk gerçeğine ulaşılmışsa, bu tamamen Başkan Apo'nun eseridir. Bu anlamda Çağdaş Kürdistan Tarihi, Başkan Apo'nun hayat ve mücadele hikayesiyle özdeşdir. Kürt özgürlük ve demokrasi tarihine damgasını vuran Başkan Apo'dur. Bu bakımdan bir örgüt, bir sınıf veya Kürdistan'ın herhangi bir parçasıyla sınırlandırılmaz. Mevcut gerçeklik Başkan Apo'yu Kürtler açısından bir partinin, sınıfın, parçanın değil, tüm Kürt halkının Önderi konumuna getirmiştir. Bu durumuyla O, örgütler, sınıflar ve parçalar üstü bir önderliktir.

Şüphesiz Başkan Apo'nun önderlik rolü, Kürt toplumu ile sınırlı kalan bir rol değildir. O Kürt halkını Ortadoğu'dan, sorunlarını da Ortadoğu'nun sorunlarından ayırmadığı gibi, bir bütün olarak görmüş, önderlik çalışmasını da bu eksene oturtmuştur. Dolayısıyla rolü Ortadoğu çapındadır. Başkan Apo uygarlık tarihini eldeki verilerle doğru bir perspektife oturturken, en fazla da Ortadoğu'nun karanlıkta kalan tarihsel ve kültürel gerçeğini açığa çıkarmıştır. Zaten Ortadoğu uygarlığının aydınlatılması da, egemen olan dogmatik zihniyet nedeniyle içine kapatılıp karartıldığı, yine oryantalist Batı tarihçileri tarafından Avrupa ben merkezçiliği ekseninde ele alınıp çarpıtıldığı için, halklarımızın özgürlük ve demokrasi yolunu açacak tarihin en önemli bilimsel çalışmalarından biri olarak gündeme gelmiştir. Başkan Apo, Mezopotamya uygarlığını çözümlediği Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda, salt Ortadoğu'nun tarihini ve kültürel birikimini açığa çıkarıp güncelle taşıyacak bir perspektif ve çözümleme düzeyi ortaya koymakla kalmamış, aynı zamanda Ortadoğu halklarının kökü derinde olan dogmatik, kaderci ve kul köle zihniyetinden kurtularak, demokratik uygarlığın önemli bir dinamiği haline gelmelerinin yolunu da göstermiştir. Esaret koşullarında kaleme aldığı savunmalarında sistematize ettiği görüşleri, Ortadoğu açısından bir zihniyet devrimi niteliğinde olduğu gibi, bilimsel düşünceye, aydınlanmaya, reformasyona, demokrasi, bireysellik ve gerçek hümanizme dayanan Ortadoğu Rönesansı'nın da başlangıcıdır. Başkan Apo bugün, düşünce ve teorik çözümlenmeleriyle, her bakımdan bir yeniden yapılanma sürecini yaşayan Ortadoğu'daki gelişmelere yön veren entelektüel güç konumundadır. Bu bakımdan O, Ortadoğu'da demokrasinin, Demokratik-ekolojik devrimin düşünsel, felsefi ve pratik yol göstericisidir.

Başkan Apo siyasi önderlik kimliğini, siyaset ve toplum bilimci kimlikle birleştiren,

“Eğer bugün, diriliş devriminin zaferi temelinde, özgürlüğüne, ulusal demokratik haklarına bilinç ve coşkuyla sahip çıkan, bunun için fedakarca mücadele eden bir halk gerçeğine ulaşılmışsa, bu tamamen Başkan Apo'nun eseridir. Bu anlamda Çağdaş Kürdistan Tarihi, Başkan Apo'nun hayat ve mücadele hikayesiyle özdeşdir. Kürt özgürlük ve demokrasi tarihine damgasını vuran Başkan Apo'dur. Bu bakımdan bir örgüt, bir sınıf veya Kürdistan'ın herhangi bir parçasıyla sınırlandırılmaz. Mevcut gerçeklik Başkan Apo'yu Kürtler açısından bir partinin, sınıfın, parçanın değil, tüm Kürt halkının Önderi konumuna getirmiştir.”

çok yönlü ve renkli kişiliğiyle Ortadoğu coğrafyasının yetiştirdiği en seçkin ve karizmatik kişiliklerin başında gelmektedir. Ancak geline aşamada Başkan Apo'nun siyaset ve toplum bilimci kimliği öbür kimliklerinin önüne geçerek, daha belirgin bir hale gelmiştir. 30 yıllık amansız mücadele koşullarında gerçekleşen Önderlik yoğunlaşması, özellikle yaşadığı esaret koşullarında, çağın ve objektif koşulların dayattığı zorunlu arayışın da bir sonucu olarak, baş döndürücü bir gelişme sağlayıp tam bir entelektüel patlamaya dönüşmüştür. Bilimsel teknik devrimin ve iletişim alanındaki dev ilerlemelerin sonuçları temelinde yaptığı kapitalizm ve reel sosyalizm eleştirisi ve analizlerini, alternatif yaratma doğrultusundaki arayışların sağladığı birikimlerle birleştirip sentezleyerek, ulaştığı sonuçları Demokratik Uygarlık Manifestosu biçiminde ortaya koyması ve geliştirdiği yeni teoriyi Demokratik Ekolojik Toplum biçiminde somutlaştırarak bir paradigmaya kavuşturması, entelektüel bazda evrensel değeri olan gelişmelerdir. Başkan Apo, salt içinden çıktığı Kürt halkının ya da Ortadoğu halklarının temel sorunlarını açığa çıkarıp çözmeye çalışmakla sınırlı bir çaba içinde olmamış, ne özgünlüğü inkar, ama ne de onu genelden koparan darlığa düşmeden, ikisi arasındaki diyalektik bağı yetkince kurarak, insanlığın felsefe, devlet, demokrasi, kadın özgürlüğü, bilim ahlakı, ekoloji, bireysellik ve toplumsallık gibi en temel sorunları üzerinde durarak, bu

sorunların çözümüne de katkıda bulunmuştur. Bu bakımdan Başkan Apo düşünsel, felsefi, bilimsel, tarihsel ve güncel siyasi perspektifleriyle bir döneme ve bir insan ömrüne sığdırmayacak kadar, bir etkileme gücüne ve role sahiptir.

Kadın özgürlüğü Başkan Apo'nun çalışmaları arasında destansı olarak nitelendirildiği özel bir yere sahiptir. Kadın sorununu derinlikli olarak ele almış, çözüm çabasını “Cinsiyet Devrimi” formülasyonuna kadar ilerletmiştir. Başkan Apo'ya göre nasıl ki, insanlığın düşürülüşü ve köleleştirilmesi, kadının düşürülüp köleleştirilmesiyle başlamış ve kökleşmiş ise, aynı şekilde insanlığın kurtuluşu ve özgürlüğü de kadının kurtuluşu ve özgürlüğü ile gerçekleşecektir. Entelektüel çalışmalarında kadının mevcut gerçeğini, tarihini, mücadelesini, yaşadığı sorunları ve eşit-özgür bir konuma gelmesini aydınlatmaya büyük önem verdiği gibi, pratik olarak da kadını her bakımdan güç ve irade haline getirmek için yoğun bir mücadele yürütmüştür. Kürdistan gibi sosyal açıdan çağın gerisinde kalmış, feodal ölçü ve değer yargılarının gücü olduğu, erkek egemenliğinin yaşamın her alanına hükmettiği bir ülkede, Başkan Apo'nun özel ilgisi ve mücadelesi olmadan Kadın özgürlük hareketinin bugünkü gelişmişlik düzeyine ulaşması asla söz konusu olamazdı. Bu durumdan dolayı O, her şeyden çok bir Kadın Özgürlük Önderidir.

Kürt özgürlük hareketinin yaratıcısı ve

önderi olan Başkan Apo, Kürt sorununa yaklaşımın en temel parametrelerinden biri olarak, Kürt sorununun çözümünde kilit bir role sahiptir. Ama bugün, içinde bulunduğu esaret konumu ve üzerinde uygulanan baskılar bu rolü daha yetkin oynaması önünde engel oluşturmaktadır. Uygulanan tecrit, izolasyon ve günlük yaşamının her dakikasının en temel insan hakları hiçe sayılarak kontrol altında tutulması, O'nu ciddi sağlık sorunlarıyla yüz yüze bıraktığı gibi, ciddi bir yaşam güvenliği sorunuyla da karşı karşıya getirmiştir. Bu bakımdan Başkan Apo'nun yaşam koşullarının düzeltilerek, özgürlüğüne kavuşturulması, Ortadoğu'da barışın sağlanması, demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümü açısından olduğu kadar, insani açıdan da başta gelen önemli bir görevdir. Bütün bunlar, yeni bir kuruluşu gerçekleştirirken, Başkan Apo'yu doğru sahiplenmemizi ve özgürlüğü için etkin mücadele etmemizi gerektirmektedir.

Başkan Apo'nun 30 yıllık pratik mücadele sürecinden çıkardığı en önemli sonuç, hiç şüphesiz zor ve devlet olgularının yeniden ele alınıp çözümlenmesidir. Yaptığı çözümlenmelerinde devlet yıkma veya devlet kurmanın sanıldığı gibi özgür birey ve özgür toplum yaratma idealine hizmet etmediğini, devlet olgusunun yetersiz çözümlenme ve ona yanılıklı yaklaşımın insanlığa, emekçilere ve devrimcilere pahalıya mal olduğunu bilimsel bir ifadeye kavuşturarak, devlete karşı doğru yaklaşı-

mın onu demokratikleştirmek ve sonuçta bir iş ve rol koordinasyonu aracına dönüştürmek olduğunu ortaya koymuştur. Zor ve devlet çözümlenmesiyle meşru savunma dışında şiddeti yadsıyarak, tüm sorunları askeri yöntemlerle baskı ve şiddete dayalı çözmenin bir kültür olduğu Ortadoğu'da, ulusal, sosyal, etnik ve inançsal sorunların çözümünde barışçıl demokratik yolların esas alınmasının zihniyetini geliştirmiş ve bu temelde izlediği barış politikasıyla da ülke ve bölge barışına önemli katkılarda bulunmuştur. Türk devletinin çözümsüzlükte ısrar edip tecrit ve izolasyonu bir yürütme politikası olarak sürdürmesine rağmen, onun barış politikasında ısrar etmesi, erdeminin bir ifadesi olduğu kadar, barış sorunların çözümünde temel bir yol olarak görmesinin de bir sonucudur.

5 yıla yakındır esaret koşullarında bulunan Başkan Apo, tutulduğu İmralı Tek Kişilik Cezaevi'nde çok ağır tecrit ve izolasyon koşullarında tutulmaktadır. Yaşam ve sağlık koşullarının tüm ağırlığına rağmen, barış ve demokrasi uğruna büyük fedakarlıklarla yaşam koşullarını toplumsal barış için taşıdığı tarihsel sorumluluk ekseninde sorun olarak görmemiştir. Ancak 2002 yılı sonbaharı ile başlayan ve günümüze kadar devam eden dünyada eşine rastlanmayan biçimde uygulanan tecrit ve izolasyona karşı görüşmelere çıkmama eylemini geliştirmiştir. Bununla TC'nin çözümsüzlük, inkar ve yürütme politikalarına karşı en önemli müdahale sürecini başlatmıştır. Ve bu eylem bütün Kürt halkı ve demokrasi güçlerinde en geniş ve etkili serhildan mesajı olmuştur.

Tüm bu nedenlerle Başkan Apo'ya ilişkin olarak;

1- KONGRA-GEL, Başkan Apo'nun demokratik uygarlık çizgisini, onun somut ifadesi olan Demokratik ekolojik toplum paradigmasını ideolojik bir çizgi olarak benimser, onu evrensel çapta savunur ve yaymaya çalışır. Güncel politikaya ilişkin perspektiflerini esas alır.

2- KONGRA-GEL Türk devletini Başkan Apo'nun yaşamı, sağlığı ve güvenliğinden sorumlu tutar. Başkan Apo'nun özgürlüğünü barış ve diyalogun teminatı olarak görür. Aksini ise, toplumsal kaosu nedeni olarak kabul eder.

3- Türk devletini Başkan Apo üzerinde uyguladığı tecrit ve izolasyona son vererek yaşam koşullarını düzeltmeye çağırır.

4- Başkan Apo'nun tecrit ve izolasyon durumuna son verilip yaşam koşullarının düzeltilmesini, yakın eylem planının birinci maddesi olarak kararlaştırır. Bunu hayata geçirmek için tüm demokratik eylem gücünü seferber eder ve her türlü mücadele yöntemini öngörür.

5- Başkan Apo'nun özgürlüğüne ve demokratik haklarına kavuşmasını Kürt sorununun demokratik çözümünün esası sayar, bunu gerçekleştirmeyi Başkan Apo'ya karşı insani ve siyasi görevi kabul eder, bunun için her platformda demokratik mücadele yürütür.

6- KONGRA-GEL bünyesinde oluşturulan Başkan Apo'ya Özgürlük Komitesi; Başkan Apo'nun özgürlüğüne kavuşması için siyasal ve hukuki eksende ulusal ve uluslararası alanlarda örgütlenerek mücadele yürütür.

7- Başkan Apo'nun felsefi ve bilimsel çalışmalarını derleyip insanlığın hizmetine sunmak amacıyla bir **‘Abdullah Öcalan Sosyal Bilimler Vakti’nin** kurularak faaliyete geçirilmesini karar altına alır.

DEMOKRATİK HAKLAR BİLDİRGESİ

A- Çağdaş demokrasinin felsefesi

Günümüzde evrensel sisteme gidişin en uygun yaşam ve yönetim biçimi olarak çağdaş demokratik sistem kabul görmekte ve giderek yaygınlaşmaktadır. İlk defa tüm halklar ve kültürler, ideolojik politik ve ekonomik tercihler bakımından kapsamlı olarak bir arada, barış içinde yarışma ve gelişme olanağını yetersiz de olsa yakalamış durumdadırlar. Sistemi kesinleşen çağdaş demokrasinin dar sınıf karakterini aştığını belirlemek mümkündür. 20. yüzyılın sonuna kadar uygulanan demokrasiler dar sınıf karakterini taşırlar. Fakat bu yüzyılın sonunda bu darlıkları ileri düzeyde aşmış bulunuyor. Sadece sınıf kapsamını genişletmekle kalmıyor, en geniş anlamda düşünce, inanç ekonomik siyasal farklılıklar, kültürel yaşam ve siyasal partiler gibi temel alanlarda özgür ifade ve örgütlenmeye olanak tanıyor. Bütün karşıtlar zora başvurmadan kendilerini değiştirme ve geliştirme şansına az çok sahiptirler. Yani, ilişki ve çelişkiler dondurulmuyor sadece barışçıl biçimlerde ve geçerli yasalara bağlı olarak kendilerini örgütleme ve ifade etme imkanına kavuşuyor. Bu açıdan demokrasi-nin daha insani bir öz taşıdığı kesindir.

Bu yeni dönemin bilim ve teknik temele dayalı yapılanmalarının sınıf karakterlerinin belirgin olamayacağı açıktır. Oluşacak toplum biçimini daha çok mesleki yetkinlik belirleyecektir. Siyasi nitelik de eskisi gibi çok belirleyici olmayacaktır. Genel koordinasyon, işletme mühendisliği gibi kurumlar esas alınacaktır. Sorun, zorla çalıştırma olmayıp yeteneklerine göre insanların mesleki düzeylerini doğru değerlendirmek ve verimli yönetmektir. Daha doğrusu, dönem zorlamayı ve gönülsüzlüğü aşmış, çalışmayı bir zevk haline getiren ve yaşamın ayrılmaz bir alışkanlığına dönüştüren gönüllü yönetime katılma dönemidir. Gerçek anlamıyla demokratik sosyalist düzen için ön görülen çalışma düzeninin geçerli kılınmasıdır.

Çağdaş demokrasi, yeni ile eskinin iç içe varolduğu, ama eskinin yeniyi barışçıl tarzda dönüştüğü bir süreci ön görmektedir. Bu, mevcut bilimsel ve teknik düzeyin her türlü dönüşüme maddi zemin oluşturacak kadar elverişli koşullar sağladığı görüşüne dayanmaktadır. Klasik devlet ile kapalı toplumun aşıldığını, üçüncü alan olarak sivil toplumun etkinlik kazandığını ileri sürmektedir. Sivil toplumun öne çıkması, demokratik, özgür ve federatif yönetim tarzını öne çıkarmaktadır. İdeolojik, ekonomik, sosyal, etnik, cins, ırk ve siyasi farklılıkları toplumun zenginliği olarak düşünmekte, her grubun ve kesimin yaşama aktif olarak katılımına dayanmaktadır. Oligarşik, otoriter yaşam ve yönetim tarzı, ne kadar toplumların demokratik, çağdaş değerlerine ters düşüyorsa, sivil toplum kuruluşlarına dayanan demokratik federatif yönetim ve yaşam tarzı da çağdaş demokrasiye o kadar uygun düşmektedir. Buna dayanarak çağımızın genel bir siyasal tanımını yaptığımızda, dünya demokratik federasyon çağı demek uygun düşer.

Çağdaş demokratik uygarlığın felsefik temelleri konusunda açık olmak bilinçli ve inandırıcı katılım açısından önem taşır. Demokrasi, ilkesiz ve herkesimin çıkarlarına göre yorumlayacağı bir sistem değildir. Bili-me dayanan felsefesi, ilkel ve programlı eylem anlayışı olan sistematik bir dünya görüşüne sahiptir. Diyalektik materyalizmin zıtların varlığı, birliği ve dönüşümü kuralı yeni demokratik anlayışın en temel dayanağı olmaktadır. Çağdaş demokrasi, henüz gelişmesinin başlangıcındadır. Eski uygarlık olguları daha etkin ve fazladır. Ama bu olguların bunalımlı, yıpranmış ve güçsüz konumlarına karşılık yeni uygarlıksal gelişmeyi temsil eden olgular az, fakat geleceği

temsil ettikleri için genç, diri ve güçlüdürler. Bilimsel gelişmelerin ve demokratik kriterlerin gücüyle bu karşılıklı güç konumlarının fazla zora başvurmadan yeni bir sentezle sonuçlanmasını esas almaktadır. Felsefenin bu temel ilkesi, çağdaş demokrasinin olgu, ilişki ve dönüşüm kavramlarına verdiği anlama denk düşmektedir.

Bilimsel teknik devrim insanlığın sınıflı toplum biçiminde yaşamasını ve uygarlığın buna dayanmasını bir zorunluluk olmaktan çıkarmıştır. Bilimsel teknik devrim, sınıflaşmayı değil sınıfsızlaşmayı geçerli kılan bir olgudur. Dolayısıyla sınıflı toplumun inkarını gerektirmekte, sınıflı toplumdaki meslek toplumuna doğru dönüşümü zorlamaktadır. Bu nedenle yeni demokratik anlayış keyfi bir seçenek değil, yeni tarihsel aşamayı belirleyen teknik devrimin toplumun bilinçliliği ve örgütlülüğünü mümkün kılan bir maddi zemine dayanmaktadır. Eski toplumun ve devletin ilke ve kurumları bilimsel teknik devrimin gelişmesi karşısında yetmezliğe düşmüşlerdir. Bu durum, ideolojik alandan ekonomik alana kadar her alanda genel bir savrulmayı ve alt üst oluşu ifade etmektedir. Tüm ilkelere kuşku duyulmakta, kurumlar işlevsizliğe düşmektedir. Buna karşın yeni toplumsal sistem belirginleşmekten uzaktır. İdeolojik kimliğin ve toplumsal kurumların ne biçimler kazanacağı kestirilememektedir. Eskinin faşist restorasyonu yeni devrimci Sovyetik yapılanmaları çözümlü olamadıklarını kanıtlamışlardır. Çağdaş demokrasi bu tarihi evrenin yönetim ve yaşam tarzı olarak devreye girmiştir. Yeni demokratik düzenle, kapitalist uygarlık sisteminin sömürüye dayanan tüm yönetim mekanizma ve kurumlarının emekçiler ve halk gruplarının da katılımına el verecek tarzda düzenlenmesi ve yürütülmesi anlamına gelmektedir. Bu sistemde ne eskiden olduğu gibi burjuvazinin tek taraflı sömürüsü ve iktidarı belirlemesi, ne de emekçilerin ve halkların kapitalist sistemi tümüyle ve zorla devirip kendi sistemlerini devrimci tarzda kurmaları söz konusudur. İki taraf ta kendi katı ve tek taraflı çıkarlarını sınırlandırmayı kabul etmek zorundadır. Barış içinde demokratik hukuk devletin kurallarına göre bir yaşam tarzı esas alınmaktadır. Her alandaki değer üretimleri demokratik siyaset mekanizmaları kullanılarak yeniden paylaşımına tabi tutulmaktadır. Bunun için her kesime siyasi iktidara katılma ve kendini temsil etme hakkı tanınmaktadır.

Bilimsel teknik devrim ve iletişim alanındaki baş döndürücü gelişmeler ulusal ve siyasal sınırları anlamsız hale getirmiştir. Bilgiye ulaşma imkanı tarihin hiçbir döneminde görülmedik derecede halkları yakınlığa ve enternasyonalizme çekmiş, enternasyona-

list dayanışma olanaklarını görülmemiş boyutlarda artırmıştır. Bu gelişme bir yandan toplumun demokratikleşmesini, bilim ve teknikten yararlanmasını sağlarken ve sivil toplum örgütlerini güç sahibi haline getirirken, diğer taraftan uluslararası dayanışmayı ve örgütlenmeyi en gelişmiş araçlarla mümkün kılmaktadır. Dolayısıyla insan hak ve özgürlüklerini bir devletin iç işi olmaktan çıkarmış tüm insanlığı ilgilendiren ortak, çağdaş demokratik kriterlere kavuşturmuştur.

Çağdaş demokrasi, sınıfların ve her türden toplumsal olguların ortadan kaldırılmasını veya dönüştürülmesini zorla değil, ancak bilimsel ve teknik seviyenin değişmesiyle mümkün görmektedir. Zorla toplumsal olgular yaratılamayacağı gibi, ortadan da kaldırılamazlar. Dönüşümde belirleyici olan zor değil, bilimsel teknik temeldir. Zorun temelinde cehalet yatar. Bilim ve pratik cehaleti aşıkça zorun anlamsızlığı da ortaya çıkar. Zorun çok abartılı ve amansız kullanılması toplumun doğal evrimini bozmakta ve onu zorlamaktadır. Dolayısıyla toplumun karşı devrimci zoruyla devrimci zora dayalı değişim anlamlı olmaktan çıkmıştır. Demokrasinin özünde zorla uzlaşma yoktur. Demokrasi zorun gündemden çıkarılmasını ön görmektedir. En doğru özgürlüğe gelişmenin şiddetin geçerli olmadığı ortamlarda gelişeceğine inanmaktadır. Zor karşısında tavrı, taktiksel ve stratejik değil, ilkeseldir. Demokrasinin en temel ilkesi, zorun olmadığı bir tarihsel dönemin ve toplumun kurulacağına inanmasıdır. Bu ilke derin bir felsefik temeli ifade eder. Zora yönelik bu ilkesel yaklaşım çağdaş demokrasinin barışçıl karakterini öne çıkarır. Toplumsal barışı doğal gelişmenin biçimi olarak kavramakta, buna inanmaktadır. Savaşsız bir toplum ve uygarlık dünyasını esas almaktadır.

Demokrasinin diğer bir ilkesi, meşru savunmadır. Demokratik meşruluğun olmadığı veya demokrasinin saldırıya uğradığı toplumlarda toplum ve bireylerin meşru savunma temelinde varlıklarını savunmaları en temel anayasal haklarıdır. Demokratik olmayan yasalar ve rejimlere boyun eğmek demokratik ve onurlu bir tutum olamaz. Bu yaklaşım, karşı saldırıyla antidemokratik güçleri yok etmeyi içermez. Daha çok toplumu bilinçlendirip örgütleyerek, eylem hakkını süreklileştirerek haksızlığa karşı mücadeleli ön görür. Bu direnme, hukukun özünü teşkil etmekte –silahlı olmak da dahil– kaynağını çağdaş demokratik ilkelerden almaktadır. Bunu aşan eylemler ve şiddet tarzı, meşru savunma kapsamına giremez.

Çağdaş demokrasinin kapsamında sınıf zümre hakim ulus değil, tüm toplum vardır. Klasik sınıf demokrasilerinden farklı olarak toplumla ilgili tüm toplumsal kimlikleri meşru

kabul etmekte, hiçbirine yasak getirmemekte, eşitlik ve özgürlük haklarını savunmaktadır. Toplumsal kimliklerin ve kültürlerin serpilip gelişmesini teşvik etmekte ve onları bir zenginlik olarak kabul etmektedir. Bu anlamda demokratik ekolojik toplumu esas almaktadır. Dolayısıyla demokratik toplum her düşüncenin, inancın, kültürel varlığın özgürce bilinçlenmesini ve yasal eylemini ifade eder.

Çağdaş demokrasi demokratik devleti ön görür. Demokratik devlet, demokratik, çoğulcu parlamenter sistemi esas alır. Halkın ve toplumun onayına, uzlaşmasına ve iradesine dayanan anayasal hukuk düzenini zorunlu görür. Yönetim tarzı demokratik olup, toplumun karmaşık ilişki düzeyini en üst düzeyde koordine edecek demokratik bir yapılanmaya dayanır. Genel güvenlik, eğitim, sağlık, ulaşım ve diplomasi gibi tek tek kesimlerin ve bireylerin üstesinden gelmeyeceği işlerin ve kamu çalışmalarının karar ve yönetim gücü olarak yeniden yapılandırılmasını esas alır. Çağdaş demokrasi, siyasetin demokratikleşmesini, her siyasal düşüncenin, programın kendini özgürce ifade edip örgütlemesini ve toplumun özgür tercihi sunulmasını gerekli görmektedir.

Çağdaş demokrasinin gelişmesinde kadının özgürlüğü ve insan hakları önemi en çok artan konuların başında gelmektedir. İnsan hakları ve kadın özgürlüğü kapitalist toplumun ortaya çıkardığı bir olgu değil, onu geride bırakan yeni toplumsal gelişmenin olgularıdır. Demokratik toplumun gelişmesi kendisini en çok insan haklarında ve kadın özgürlüğünde göstermektedir. Toplumun özgürlük ölçüsü kadının özgürlük ölçüsüyle eş anlamlı hale gelmiştir. Kadın ne kadar özgür yaşıyorsa toplum da o kadar özgürdür. Yine insan hakları çağdaş toplumun demokratik ve özgürlük kriterlerini belirlemektedir. Bir toplumda insan haklarına ne kadar saygı gösterilir ve birey ne kadar özgür olursa, toplum da o kadar özgür ve demokratiktir. Yeni süreçte her iki olgu başat rol oynayacaktır. Yeni uygarlığın yasal çerçevesini insan hakları belirlerken, toplumsal zeminini de esas olarak kadının özgürlüğü teşkil edecektir. Demokratik toplumun derinliğini ve evrimini bu iki alanda yaşanan gelişmeler tayin edecektir.

B- Ortadoğu'da durum ve demokratik seçenek

Dünya çapında bu gelişmeler yaşanırken, Ortadoğu sistemi kendisini iç reformlarla değiştirip dönüştürmekten uzaktır. Teokratik, otokratik ve oligarşik devlet sistemlerinde ısrar edilmektedir. Dar milliyetçiliğe ve dinsel dogmatizme dayanan irili ufaklı devletçiler feodal dönemin çitlerine benze-

mekte, emirlik, şeyhlik gibi feodal kabilecilik sürdürülmektedir. Cumhuriyet adına kurulan devletlerin cumhuriyetle ilgileri yoktur. Toplumun nefesini kesen diktatörler kendilerini cumhurbaşkanı olarak sunmaktadırlar. Padişahlık ve hanedanlık sistemine benzeyen yönetim tarzları sürüp gitmektedir. Her türlü toplumsal ve demokratik muhalefet zor kullanılarak bastırılmakta, toplumun özgürce örgütlenmesine fırsat tanınmamaktadır. Bir avuç işbirlikçi ve gerici kesim, en acımasız devlet aracını kullanarak toplumu çaresiz bırakmıştır. Bu çağdışı gerici rejimler, bir yandan toplumu çağın bilimsel teknik gelişmelerinden alıkoyarken, öte yandan temel insan hak ve özgürlüklerinden mahrum bırakmaktadırlar. Her iki alanı sınırlandırarak gününbirlik iktidarlarını sürdürmenin telaşı içine düşmüşlerdir. Toplum ve halklar arasındaki sorunlar demokratik siyaset yöntemlerine başvurularak çözülmek yerine, terör ve zor yöntemleriyle ortamı şiddete boğdurulmaktadır. Filistin-İsrail şiddet sarmalı, Irak ve Kürdistan'da yürütülen kanlı şiddetin ve terör eylemlerinin nedeni bu kanlı boğuşmayı bir siyaset olarak benimseyen milliyetçi ve fanatik yapıların karanlık ve kirli çıkarlarını sürdürmek için başvurdukları yöntemidir. Bu siyasete dayanan kısırlı ve çözümsüz çatışmalarla toplumun enerjisi tüketilmektedir.

Dolayısıyla Ortadoğu'da sınıfsal uygarlığın ilk gelişmesi ve derinlere kök salması, yarattığı gelenekler günümüze geldiğinde kendisini tekrar etmekte ve kısırlaştırarak tüketmektedir. Devlet ve geleneksel kurumların topluma verebilecekleri herhangi bir şeyleri kalmamıştır. Kendilerini yenileme gücünü gösteremedikleri gibi çağdaş gelişmelerin önünde en büyük engeli oluşturmaktadırlar. Toplumun içine düşürüldüğü bu durum, bölge insanını oldukça çaresiz ve güçsüz bir konuma düşürmüştür. Sorunlar, çağdışı yöntem ve anlayışlarla ele alındığından çözüm değil, çözümsüzlük ve çıkmaz üretilmektedir. En sıradan bir sorun bile kangrene dönüşmektedir. Bu gerçeklerden dolayı toplumsal gelişmenin önü tıkatılmıştır. Ulusal, siyasal, cins, inanç, ekonomik ve tüm toplumsal sorunlar çözüm olanağını bulamamaktadırlar. Demokrasi özgürlük ve insan hakları olabildiğince dışılanmaktadır. Temel hak ve özgürlüklere düşmanlık beslenmekte, kuşkuyla karşılanmakta, bu amaçla mücadeleye verenlere din ve vatan haini denilerek peşi sıra enfal, sürgün işkence ve hapisler gelmektedir. Bu durum bölgenin tüm ülkelerini, toplum ve bireylerini güçsüzleştirmekle kalmayıp, toplumsal krizlere yol açmıştır. Toplumsal krizler ve gelişmelerin önünün tıkanması, Irak somutunda görüldüğü gibi dış müdahalelere davetiye çıkarmakta ve gerekçeler oluşturulmaktadır. Dolayısıyla bu durum bölgeyi dış güçlerin müdahalesine açık hale getirmiştir. Dış müdahalenin de sorunlara gerçekçi ve kalıcı çözümler getireceği söylenemez. Demokratik gelişmeye zemin sunarak olumlu rol oynamakla birlikte tek başına çözüm olmaktan uzaktır. Statükoyu parçalayıp dağıtma sürecine sokarken, bütün ülkeleri istikrarsızlıkla karşı karşıya getirmektedir. Tıkanıklık kadar istikrarsızlıkta bölgeyi tehdit etmektedir. Tüm bölgede ve Irak'ta yaşanan istikrarsızlık ve şiddet ortamının nasıl sonuçlanacağı kestirilememektedir.

Ortadoğu ülkeleri için ne tıkanma ne de dış müdahale çözümdür. Her iki çözüm biçiminin çözümsüzlük yarattığını, içinden çıkılmaz sonuçlara yol açtığını pratik gelişmeler göstermektedir. Halkların lehine kalıcı, istikrarlı çözümler getirmek ve çözümsüzlüğü aşmak için tek geçerli yol, demokrasi, özgürlük ve insan hakları alanında bir atılımı gerçekleştirmektir. Eğer tıkanma ve istikrarsızlık aşılmak isteniyorsa çağdaş demokratik kriterleri esas alan, temel hak ve özgürlükleri geliştiren yeni bir demokratik düzen ve bu temelde gerçekleştirilecek toplumsal yapılanmalar zorunludur.

Bölgede önemli bir konum teşkil eden Kürt toplumu ise bölge egemenlik sistemin-den en çok zarar gören bir halk konumunda-dır. Toplumsal varlığı ve halk gerçekliği yıl-lardır inkar edilmektedir. Dünya çapında ta-nınmamaktadır. İnsan haklarından kaynak-lanan temel hak ve özgürlükleri baskı altın-da tutulmakta, özgür gelişmelerine izin veril-memektedir. AB, BM gibi uluslararası kuru-luşların ve evrensel hukukun tüm insanlık için ön gördükleri temel insan hakları Kürt-lerden esirgenmekte, haklarının çiğnen-me-sine göz yumulmaktadır. Devlet kurmakta dahil, ulusların kendi kaderlerini özgürce ta-yin etme hakkı tüm halklara tanındığı ve uluslararası yasalarla güvenceye alındığı halde, Kürt halkının en doğal hakkı olan ana dilini konuşmasına bile yasak getirilmekte-dir. Temel hak ve özgürlükleri için geliştirdiği en demokratik eylem ve ileri sürdüğü her ta-lebe karşı bölücülük ve hainlik damgası vu-rulmakta ve mahkum edilmektedir.

Sürekli inkar, baskı, enfal ve savaşlarla yaşanamayacağı açıktır. Başta Kürt halkı olmak üzere, tüm bölge halklarının demok-rası, özgürlük ve insan hakları alanında bir atılımı gerçekleştirmeleri şarttır. Tikanma ve çözümsüzlükten kaynaklanan dış müda-hale, Ortadoğu halklarının kaderi olamaz. Ne eski çürümüş sistemin çözümsüzlüğü ne de dış müdahalenin yaratacağı istikrar-sızlık halklara demokrasi ve özgürlük geti-remez. Tek çözüm yolu, çağdaş demokras-i-nin yeni hamlesidir. Kürtlerin toplum yapı-ları da bu çözüm tarzına şiddetle ihtiyaç gös-termektedir. Tarihi boyunca şiddet ve yok-sulluktan epey zayıf düşmüş ve hücrelerine kadar parçalanmış bir halk olarak ancak demokrasi ruhu ve bilinci içinde kendisini toparlayabilir, güç kazanarak kardeş halklar içinde bir destek bulabilir. Kürt halkı güçlü demokrasi dinamiği ve etkin mücadelesiyle Ortadoğu demokrasisinin gelişmesinde önemli bir rol oynama özelliğine sahiptir.

İçinde bulunduğumuz tarihsel gelişme Kürt halkına ve Özgürlük hareketine böyle bir rolü yüklemiş bulunmaktadır. Bunun için Kürt demokrasi hareketi, yeni bir demokra-tik hamlenin hazırlığı içindedir. Siyasal ve örgütsel olarak kendisini gözden geçirmek-te ve örgütsel reform yapmaktadır. Her ala-na ilişkin demokratik kurumlaşmayı ve ye-niden yapılanmayı zorunlu görmektedir.

Bu açıdan Kürdistan özgürlük hareketi insanlığın ortak değerleri olan evrensel in-san haklarını ve demokrasi kriterlerini Kürt halkına ve bölge halklarına taşıyarak ya-şamsallaştırmak gibi bir sorumlulukla karşı karşıyadır. Bu amaçla **Demokratik Haklar Bildirgesi'ni** kamuoyuna sunmayı tarihi bir görev bilmektedir.

C- Temel haklar ve özgürlükler

a- Temel haklar

1- İnsanın yaşama hakkı en temel hak-tır. Herhangi bir gerekçeyle kimsenin ca-nına kast edilemez ve yaşam hakkı elin-den alınamaz. Bu eyleme kalkışanlar ba-ğımsız mahkemeler tarafından yargılanır ve cezalandırılır.

2- Herkesin uğradığı haksızlıklar karşı-sında hakkını arama, dava açma, bağımsız yargıya baş vurma hakkı vardır. Bu hak en-gellenemez, savsaklanamaz ve zaman aşı-mına uğratılamaz.

3- Hiç kimse cins, ırk, renk, sınıf, zümre ayrımcılığına ve hukuk önünde farklı mu-a-meleye tabi tutulamaz. Herkes hukuk önün-de eşittir.

4- Temel hak ve özgürlüklerde hukukun üstünlüğü esastır. İnsan haklarını esas al-mayan, bağımsız hukuk ve yargının üstün-lüğüne dayanmayan hiçbir yargılama adil olmaz ve meşru görülemez.

5- Hiç kimsenin düşünce ve ifade özgür-lüğü kısıtlanamaz.

6- İç hukuk yolların tükendiği koşullarda herkesin uluslararası hukuka baş vurma hakkı vardır.

7- Hiç kimse, somut suç işlemedikçe, güçlü kanıt ve delillere dayanmadıkça suç-

lanamaz. Kesinleşmiş bağımsız yargı kara-rı olmadıkça suçlu gösterilemez.

8- Suç işleyen kişilere karşı işkence ve onur kırıcı kötü muamele yapılamaz, insan haklarına aykırı koşullarda tutulamaz. Göz altı süresi AHİM kararları esas alınarak uy-gulanır. Hiçbir suçtan dolayı kimseye ölüm cezası verilemez.

9- Her vatandaşın uğradığı baskılara, haksızlıklara ve kötü muameleye karşı di-renme ve eylem geliştirme hakkı vardır. Bu hak, meşru savunma hakkıdır.

10- Meşru savunma dışında, kimseye karşı zor ve şiddet uygulanamaz. Sorunları çözmek için şiddet uygulamak suçtur, ba-ğımsız mahkemelerde yargılanmayı gerek-tirir.

b- Siyasal haklar

1- Anayasa ve yasalar tüm halkın ve ge-nel toplumun iradesidir. Toplumun demok-ratik genel onayına, tercihine ve iradesine dayanmayan hiçbir anayasal hukuk düzeni meşruluk kazanamaz, toplum adına karar ve yargı geliştiremez.

2- Halkın serbest, özgür ve demokratik seçimleriyle yönetime gelmeyen, yetkilerini demokratik bir anayasadan ve toplumun onayından almayan hiçbir hükümet ve yö-netim demokratik ve meşru olamaz. Toplum adına iktidar erkini kullanamaz.

3- Halkın onayı ve özgür seçimiyle yönetime gelen temsilciler, ancak halka karşı sorumludurlar. Eylem ve uygulamalarında halka hesap verilir. Halkın seçtiklerini an-cak halk görevden alır. Halkın dışında hiç-bir güç ve irade halkın seçtiği temsilcilere müdahale edemez ve görevlerinden azle-demez.

4- Demokratik katılımcılık ve temsilin eşit düzeyde sağlanamadığı, seçim yasala-rının adil düzenlenmediği, halk iradesinin parlamentoya doğru yansımadığı seçim-le-rin meşruluğu kabul edilemez.

5- Herkes, siyasal faaliyetlerde bulun-ma, herhangi bir partiye katılma, destek verme veya siyasal düşüncelerini yayma ve örgütleme hakkına sahiptir. Başkasına so-mut zarar verici bir eylemde bulunmadıkça hiç kimse siyasal amaç ve görüşlerinden dolayı suçlanamaz, yargılanamaz, sürgüne gönderilemez veya cezalandırılmaz.

6- Demokratik hukuk kriterlerine göre kurulmuş siyasal partiler, amaç ve hedefle-rine uygun faaliyetlerinden dolayı yasa dışı ilan edilemezler, kapatılamaz ve yargılana-mazlar. Her siyasal partinin siyasal progra-mını ilan etme, amaçlarını yayma, örgütle-me ve eyleme dönüştürme hakkı ve özgür-lüğü vardır.

7- Herkesin seçme, seçilme ve demok-ratik katılımla yönetimi belirleme hakkı var-dır. Hiç kimseye siyasi amaç ve tercihlerin-den dolayı baskı uygulanamaz, istemediği siyasi amaç ve tercihlere zorlanamaz. Hiç kimse, siyasi amaç ve tercihlerinden dolayı vatandaşlıktan çıkarılamaz.

8- Herkes, yaşadığı ülkenin vatandaşlık haklarına sahiptir. Hiç kimse, düşüncelerin-den, etnik kimliğinden, inancından ve siya-sal amaçlarından dolayı vatandaşlık hakla-rından yoksun bırakılamaz, herhangi bir gerekçeyle vatandaşlık hakkı elinden alına-maz.

9- Zulme ve baskıya maruz kalan herke-sin başka ülkelere sığınma ve sığınma ola-naklarında yararlanma olanakları vardır.

10- Savaş, barış, yurtdışına asker gön-derme, başka ülkelerle birleşme veya ayrıl-ma, uluslararası topluluklara katılma ve antlaşmalar yapma, temel toplumsal sorun-ları ilgilendiren anayasal ve hukuksal dü-zenler geliştirme gibi temel toplumsal so-runların çözümünde, halkın onayı veya re-ferandum zorunludur. Halkın onayına başvurulmadan, tüm toplumu ilgilendiren temel toplumsal sorunlar konusunda herhangi bir yönetim veya hükümet kendi başına karar veremez.

11- Her ulus ve etnik kesim kendi kade-rini tayin etme ve geleceğine ilişkin karar verme hakkına ve özgürlüğüne sahiptir.

12- Herkes, basın yayın ve haber alma özgürlüğüne sahiptir. Basın ve haber alma özgürlüğü, insanın ve toplumun temel hak-

larındandır. Hiç kimse bu hakkın önüne ge-çemez ve keyfi engelleyemez.

c- Sosyal ve kültürel haklar

1- Kadına karşı yapılan cins ayrımcılığı, kadını mülk gören, hor gören, şiddet uygu-layan ve eşitsiz yaklaşan hiçbir eylem kabul edilemez. Tüm toplumsal faaliyet ve etkin-liklerde kadının toplumsal yaşama katılımı doğal ve eşittir.

2- Kadının yaşamını tehdit eden her tür-lü şiddet karşısında sığınma hakkı vardır.

3- Temel insan haklarını "ülkenin iç işi-dir" deyip ihlal etmek ve keyfi davranmak kabul edilemez. İnsan hakları evrensel-dir, hiçbir devletin, hükümetin veya zümrenin tasarrufunda olamaz.

4- Her türlü toplumsal örgütlenmenin amacı, insanın doğal ve vazgeçilmez hak-larının korunmasıdır. Bunlar; özgürlük, gü-venlik ve baskılara karşı direnme hakkıdır. Özgürlük, başkasına zarar vermeyecek her şeyi yapabilme serbestliğidir. Başkalarına ve topluma zarar veren eylemler olmadık-ça, hiç kimsenin özgürlüğü sınırlandırıla-maz. Hiç kimse özgürlüğü topluma ve insan haklarına karşı kötüye kullanamaz.

5- Herkes ana dilini serbestçe konuş-mak, istediği dil ve lehçede eğitim yapma hakkına sahiptir. Bu hak insanın en temel doğal haklarından olup hiç kimse tarafın-dan engellenemez. Buna engel olmak ve yasak koymak insanlık suçudur.

6- Herkes, inanç ve vicdanında özgür-dür. Hangi din ve inançtan olursa olsun her-kesin kendi inanç ve ibadetini özgürce yeri-ne getirme hakkı ve özgürlüğü vardır, hiç kimsenin vicdani kanaatleri baskı altına alı-namaz, başka bir dine veya inanca zorlana-maz.

7- Toplumun siyasal ve sosyal yaşam düzeni laiktir, din ve inançlar siyasi istismar konusu yapılamaz.

8- Her birey ve grup, özgürce ve hiçbir kısıtlama olmaksızın bilim, kültür ve sanat çalışmalarını geliştirme hakkına sahiptir.

9- Toplumun aydınlanmasında, bilinçle-nip gelişmesinde önemli bir rolü olan bilimin ve sanatın teşvik edilmesi, kurumlaşması, topluma hizmet sunması siyasal yönetimle-rin başta gelen görevidir. Sanatçı, bilim adamı ve aydınlar; topluma ve bireylere karşı somut suçlar işlemedikçe sanat, dü-şünce ve icatlarından dolayı suçlanamaz ve yargılanamazlar.

10- Tüm kültürler ve etnik kesimler, öz-gürlük amaçları için düşünce geliştirme, bi-linçlenme, örgütlenme ve eylem yapma haklarına sahiptirler. Bu hak meşru olup herhangi bir gerekçeyle engellenemez.

11- Ortak zeminlerde buluşan tüm top-lumsal kesimlerin kendi özgünlüklerini ve çıkarlarını korumak için dernek, vakıf, sen-dika, platform gibi kurum ve kuruluşlarda örgütlenerek her türlü toplumsal etkinliğe katılma hakları vardır. Bu haklar herhangi bir gerekçeyle engellenemez.

12- Sivil toplum örgütlenmesi demokra-sinin güvencesidir. STÖ'nin demokratik yö-netime katılma, çıkarlarını ve özgünlüklerini koruma ve geliştirme hakları vardır. De-mokratik toplumun gelişmesi ve anlam bul-ması için sivil toplumun özgür gelişmesi anayasal bir hak olarak tanınır.

13- Her vatandaşın uluslararası kuru-luşlarla ilişki kurma, seyahat etme, düşün-sel, siyasal ve ekonomik amaçlarla etkinlik gösterme hakkı ve özgürlüğü vardır. Bu hak herhangi bir gerekçeyle engellenemez.

14- Herkesin ilişkilerde özgür tercih ge-liştirme hakkı ve özgürlüğü vardır. Bireyle-rin kişiliği ve onuru rencide edilemez. Hiç kimsenin konutuna ve özel yaşamına doku-nulmaz.

15- Herkesin eğitim görme hakkı vardır. Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalıdır. Temel eğitim zorunludur. Eğitim çağın bilim ve fel-sefesine dayanan, özgür kişiliği açığa çık-a-ran, bağımsız düşünce ve tercih geliştiren özgür bireyi esas alır. Dini fanatizm, dog-matizm, milliyetçilik ve her türlü geri düşün-ce sistemini aşacak demokratik, laik ve bi-limsel içerikte olmasını tercih eder.

16- Herkesin yeterli koşullarda tedavi görme ve sağlık hizmetlerinden yararlanma

hakkı vardır. Toplum ve kamu yönetimi her vatandaşın sağlık hizmetlerini karşılamakla görevidir. Hiçbir gerekçeyle hiç kimsenin tedavi ve sağlık ihtiyacı reddedilemez, geri çevrilemez.

17- Toplumda ve aile içinde çocuk hak-larını savunmak, bakımını, sağlığını ve sosyal gelişmesini güvence altına almak ailenin, toplumun ve kamu kuruluşlarının temel görevidir. Çocukları eğitimsiz bırak-mak, çalıştırmak, istismar etmek, yanlış ve kötü uygulamalara tabi tutmak suçtur. Bunu yapan ve alışkanlık haline getiren aile ve ki-şilerin elinden çocukları alınır, çocuk yaşam kurumlarına verilir.

18- Zihinsel ve fiziksel engellilerin tüm yaşam haklarının garanti altına alınmasını öngörür.

19- Yaşlıların bakımı, korunmaları ve her türlü sağlık hizmetlerinin karşılanması toplumun, ailenin ve ilgili kuruluşların temel görevidir. Yaşlı ve mağdur kesimlere saygı-lı yaklaşmak etik bir değerdir. Hor ve duyar-sız yaklaşım kabul edilemez.

20- Herkesin çevreyi ve doğayı koruma görevi vardır. Huzurlu, sağlıklı ve yeşil bir çevrede yaşamak herkesin hakkıdır. Çevre-nin kirlenmesine yol açarak, doğayı tahrip eden ve dengesini bozan dolayısıyla insan-lığın doğayla olan yaşam ilişkisini tehdit eden her hangi bir üretim ve etkinliğe izin verilemez.

d- Ekonomik haklar

1- Herkes ekonomik amaçlarla yaşamı-nı örgütleme, iş bulma, üretime katılma, mülk edinme ve serbest ticaret hakkına sa-hiptir. Hiç kimse zorla angaryaya tabi tutu-lamaz ve adil olmayan kötü koşullarda ça-lıştırılmaz.

2- Emekçilerin sömürü ve baskılara kar-şı sendikalarda örgütlenme, yaşam stan-dartlarını geliştirme ve sınıfsal eşitsizliği ort-a-dan kaldırmak için demokratik eylemde bulunma ve grev yapma hakları vardır. Bu hak herhangi bir gerekçeyle engellenemez.

3- Toplumun ve bireyin yararına olma-yan, doğanın ekolojik dengesini, insanın re-fah ve mutluluğunu dikkate almayan ve ve-rimli yatırım, üretim ve emeğe dayanmayan herhangi bir ekonomik faaliyet geliştirilemez.

4- Emek ve üretimden kopmuş, rant, hırsızlık, yolsuzluk, rüşvet gibi ekonomik sömürü ve istismara izin verilemez. Yolsuz-luk ve rant simsarlığıyla elde edilen ekono-mik çıkarın önlenmesi için her türlü yasal ve idari tedbirler alınır.

5- İşsizlik ve yoksulluk bir kader olarak görülemez. Doğru bir ekonomik politika ile toplumun verimli çalıştırılması, iş ve üretim içinde tutularak işsizliğe ve yoksulluğa çare bulmak siyasal sistemin ve toplumsal güç-lerin temel görevidir.

D- Egemen ülkelere ilişkin Demokratik kriterler

1- İran, Suriye ve Irak'ta halkın özgür katılım ve seçimine dayanan, çoğulcu de-mokratik sisteme geçiş sağlanmalıdır. Tür-kiye'de seçim yasaları demokratik esaslara göre yeniden düzenlenmeli, halkın katılımı-nı ve temsilini parlamentoya taşıyacak ya-sal düzenlemeler yapılmalıdır.

2- Her ülkede tüm toplumun uzlaşması-na dayanan, herhangi bir kesimin ve züm-renin dar egemenlik ve üstünlüğünü içe-rmeyen, temel hak ve özgürlükleri esas alan demokratik anayasalar oluşturulmalıdır.

3- İç hukuk sistemi, hukukun üstünlüğü-nü esas alan uluslararası hukuk ve demok-ratik kriterlere göre insan haklarına uygun olarak yeniden düzenlenmelidir.

4- Düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır.

5- İnsan haklarına ve bireyin özgür ge-lişmesine ters düşen her türlü keyfi uygu-la-ma, baskı ortadan kaldırılmalı, bu amaçla idari ve hukuksal tedbirler alınmalıdır. Bun-ları yapanlar hakkında cezai işlem gerçek-leştirilmelidir.

6- İdam cezası kaldırılmalıdır.

7- Başta Kürt halkı olmak üzere, tüm et-nik kültürler üzerinde uygulanan ayrımcılık,

inkar, dil yasağı ve baskılara son verilmeli-dir. Kimliklerini özgürce geliştirme ve ifade etme hakları anayasal güvenceler altına alınmalıdır.

8- Siyasi amaç ve düşüncelerinden dola-yı mahkum edilen herkes yeni yasal düzenle-melerle serbest bırakılmalıdır. Sürgün edilen-ler ve yurtdışına çıkmak zorunda kalanların geriye dönmelerini sağlayacak yasal koşullar ve toplumsal ortam sağlanmalıdır.

9- Ülkeler arasında siyasal, ekonomik, kültürel, sosyal vb. tüm toplumsal faaliyet-lerin özgürce sağlanmasını ve birbirleriyle ilişki kurmalarını kolaylaştıracak yasal dü-zenlemeler geliştirilmelidir.

10- Kürt halkının sınırlardan geçişini ko-laylaştıracak, tüm toplumsal kesimler ve parçalar arasında toplumsal ilişki kurmal-a-rına imkan verecek yasal düzenlemeler ya-pılmalıdır. Sınır getiren ve kısıtlama koyan engeller kaldırılmalıdır.

11- Bölge ülkelerinin birlik, dayanışma ve süreçle bütünleşme imkanlarını yaratan çalışmalar yapılmalıdır. Ortadoğu Demok-ratik Birliği'ne götürecek olan siyasal, eko-nomik ve kültürel antlaşmalar gerçekleştiril-melidir.

Uluslararası alanda, II. Dünya Savaşı'nın sonucunda, soğuk savaşın dengelerine da-yanarak kurulan, uluslararası gerginliği, aşırı militarizmi, nükleer silahlanmayı körükleyen, hegemonik sistemleri yaygınlaştıran, sık sık iç ve bölgesel çatışmalara, insan hak ve öz-gürlüklerinin ihlaline neden olan, Kürt halkının temel hak ve özgürlüklerini görmezlikten ge-len, dolayısıyla kendi içinde eşitsizliği ve ada-letsizliği barındıran, eski dünya sisteminin bir sonucu olarak hala varlığını devam ettiren BM, NATO, IMF gibi uluslararası kurum ve kuruluşlar, çağın ihtiyaçlarına, demokratik kri-terlere, insanın hak ve özgürlüklerine göre re-formdan geçirilerek yeniden düzenlenmelidir.

E- Kürtlere ilişkin demokratik kriterler

1- Kürtler, yaşadığı tüm ülke alanlarda siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel, diplo-matik ve kültürel sorunlarını çözerken ana-yasal hareket perspektifini Demokratik Haklar Bildirgesi oluşturur.

2- Kürt toplumu içinde siyasal örgütler, toplumsal kurumlar ve kesimler, sınıf ve zümreler, farklı inanç grupları, aşiretler ve bireyler arasındaki çelişki ve sorunlar, ba-rış, dialog ve kardeşlik içinde ele alınarak çözülür. Hiç kimse, kurum veya kuruluş so-runların çözümünde zora ve şiddete baş vuramaz.

3- Her parçada yaşayan Kürtlerin eko-nomik düzeylerinin yükseltilmesi için eko-nomik yatırımlar geliştirilmeli ve desteklen-melidir.

4- Her Kürt insanı yaşadığı ülkede ege-men sistemin yarattığı baskılara karşı, De-mokratik Haklar Bildirgesi'ni esas alarak hak ve özgürlüklerini savunur.

5- Her birey yaşadığı egemen ülke ze-mininde ayrımcılığa, etnik milliyetçiliğe kar-şı mücadele eder, kendi kaderini özgürce tayin etme hakkını ayrılıktan yana değil bir-lilik, dayanışma ve kardeşlikten yana kulla-nır.

6- Her Kürt bireyi her parçada ve Kürtle-rin yaşadığı tüm ülkelerde dayanışma ve birlik içinde olur. Kürt halkının demokratik özgürlük mücadelesini zayıf düşüren ve bir-liğini bozan eylemleri reddeder. Parçalar ve kesimler aleyhinde ayrımcılık yapan halkın birliğini bozan zarar verici politikalara karşı Kürtlerin ulusal demokratik birliğini savunur.

7- Kürtler yaşadıkları ülkelerde anaya-sal vatandaş olma hakkına sahiptir. Bunun için mücadele ederler.

8- Kürt halkı adına demokratik yönetim ve temsil yetkisini kullanan tüm kurum ve organlar yasal yetkilerini halkın onayından ve Demokratik Haklar Bildirgesi'nden alır.

9- Demokratik Haklar Bildirgesi'nde dile getirilen temel hak ve özgürlükler, demok-ratik kriterler her Kürt insanını ilgilendirir ve hayata geçirilmesinde sorumlu kılar. KON-GRGA-GEL Demokratik Haklar Bildirgesi te-melinde tüm Kürt kurum ve organlarıyla ge-niş bir konsensüs sağlamayı esas alır.

PJA'nın örgütsel yeniden yapılanma karar tasarısı

20. yüzyılda gerçekleşen ve hızla uygulama gücü kazanan bilimsel teknik devrimler, çağın niteliğini ve ideolojik yapısını belirlemede temel rol oynamaktadır. Teknik, mevcut toplumsal, siyasal ve ideolojik yapılanmanın çok ilerisinde bir gelişim sağlamıştır. Dolayısıyla, yeni bir sisteme geçiş aşamasında olduğumuz bu yüzyılda, gelişmelerin karakterinde büyük bir değişim yaşanmaktadır. Artık ulus veya sınıf çelişkisi yerine tarihin ilk ve en derin sömürsü olan, dolayısıyla tüm çelişkileri içinde barındıran cins çelişkisi öne çıkmaktadır. Bu açıdan 21. yüzyıl tüm insanlık sorunlarının, bu çelişki etrafında gelişecek mücadelelerle çözüleceği, sosyal devrimlerin yükseleceği bir yüzyıl olacaktır. Böyle bir mücadelenin öncülüğünü yapacak temel güçlerden birisi, devletin kurumsallaşmalarına bulaşmamış durumda bulunan ve özgürlük tutkusunu en derin yaşayan kadındır. Kadın özgürlük mücadelesi, demokratik uygarlığın şekillenmesinde en dengeleyici ve eşitlikçi rolü bu temelde oynayacaktır.

Bu bakımdan bilimsel teknik gelişmelerin yarattığı maddi zemin, bu yüzyılın kadın özgürlük yüzyılı olacağı gerçeğini güçlendirse de, devrim deneyimlerinden ders çıkararak, Özgürlük mücadelesinin devamlılığını sağlama alacağımız bir kurumsallaşma düzeyini mutlaka yaratmalıyız. Cins çelişkisi ve arayışının öne çıkmasıyla sistemin de kadın özgürlük hareketlerine daha fazla yöneldiği açıktır. Dünya genelinde kabul gören küreselleşmenin, erkek egemenliğinin zirvesi olduğu tespiti önemlidir. Bu gerçeğe güçlü bir yanıt oluşturmak ve diğer devrimlerde olduğu gibi sadece kendi döneminde aktifleşen, örgütlenen bir konumda kalmamak için yaşamın her alanında, tüm kesimlerin ihtiyaçlarına cevap olabilecek pratikleşme düzeyine ulaşmak vazgeçilmez önemdedir. Ulusal mücadelenin belli bir düzey kazandığı, çözüm imkanlarının son derece geliştiği bir noktada olduğu gerçeğiyle hareket ettiğimizde; Özgürlük mücadelesini devam ettirecek örgütsel yapılanmaya ve anlayışa kavuşmak hayati önemdedir. Herkesin demokratik katılımcılığını sağlayarak hiyerarşik yapılanmanın kaldırılması temel bir yaklaşım olmalıdır. Özellikle merkezîyetçi, daraltan, tekleşiren yapının kaldırılarak yerine üreten, çoğaltan yapıların geliştirilmesi hareketimizin geleceği açısından oldukça önemlidir. Örgütsel işleyiş ve sistemdeki dikey merkezi örgüt yapısının aşılması, kolektif tarzların yaratılması devlet kültürü ve sosyalitesini aşmayı gerektirecektir.

Apocu hareketin ortaya çıkışından itibaren Başkan Apo'nun güçlü özgürlük arayışı ve büyük emeğiyle Kadın özgürlük hareketinin sağlam temeli oluşturulmuştur. Bu sağlam temel üzerinde mücadele tarihimizin değişik dönemlerinde farklı örgüt modelleri geliştirilmiştir. Kadının mücadeleye katılımına paralel olarak hareket, birlik, ordu ve parti modelleri kurulmuştur. Bu yapılanmalar, mücadelenin ivme kazanmasında temel rol oynamıştır. Başkan Apo'nun perspektifleri ve bizzat öncülüğü ile atılan bu adımlar, kadının büyük emeği, kahramanlığı ve fedai çizgisindeki şehadetleriyle kurumlaşmıştır. Böylece Özgür kadın hareketinin kendisini üzerinden yeniden yapılandıracağı büyük bir miras ortaya çıkmıştır.

Önderliğimiz İmralı süreciyle birlikte, hareketimiz açısından kapsamlı bir değişim dönüşüm ve yeniden yapılanma sürecini başlatmıştır. Bu süreç, Atina Savunması'nın modern paradigmanın iflâsı ve hiyerarşik yapılanmanın aşılması perspektifiyle derinlik kazanmıştır. Bu kapsam karşısında geçmiş yetersizlikleri aşmak ve Kadın kurtuluş ideolojisinin hedeflerine denk bir düzey kazanmak, kadın özgürlük hareketi açısından temel bir görev olmuştur.

gelişimine olanak sağlaması nedenleriyle yeni dönemin karakterine en uygun örgüt modeli olmaktadır.

Özgür kadın hareketinin iki temel görevi vardır. Bunlardan birincisi, dünyanın en yakıcı sorunlarından biri olan Kürt kadınının ve halkının irade olma, özgürlük arayışına ve ulusal taleplerine cevap olma görevidir. Bu temelde Kürtlerin yaşadığı her alanda Kadın özgürlük mücadelesinin örgütlenmesinde en gerçekçi yak-

melinde çözmek, otuz yıllık mücadele ile yaratılan değerleri tüm topluma mal ederek kurumsallaştırmak, savaş döneminde yaşanan tahribatları ve özel savaş uygulamalarını gidermek, halkı aydınlatmak gibi görevleri yerine getirmek, ulusal örgütlenme bünyesinde geliştirilecek özerk örgütlenmeyle mümkündür. Oluşturulacak kadın komitesi bu kapsama cevap olunacak bir bileşime kavuşturulacak ve KONGRA-GEL çalışmalarının yürütüldüğü tüm alan-

likte Kürdistan somutunda yaratılan değerleri başta Ortadoğu olmak üzere tüm dünyaya mal etmek, Bağımsız kadın hareketinin temel görevidir.

Buna göre;

1- Kadın özgürlük hareketinin gelmiş olduğu düzey, değişen dünya ve bölge koşulları gözden geçirilerek, kadın örgütlenmesinin yeniden yapılanmasını, hiyerarşik zihniyete dayalı örgütsel yapılanmalar yerine, demokratik ekolojik bakış açısını pratikleştirmeyi esas alan örgütlenme modellerinin geliştirilmesini.

2- Kadın hareketi yeni örgütsel yapılanmasında; kategorize eden, kutuplaştıran, statükocu, bürokratik, benmerkezciliğe dayalı sosyal siyasal yapıların, dikey örgüt modellerinin aşılmasını, sorumlu ve özgürleşme iddiasındaki bireyi esas alan, farklı kesim ve görüşlere yaşam ve ifade hakkı tanıyan, esnek, çok renkliliğe dayalı yatay örgütlenmenin geliştirilmesini,

3- Doğadaki ve toplumdaki tüm sorunların ve güzelliklerin yitirilmesinin baş sorumlusu olan erkek egemenlikli zihniyete ve onun sistemine karşı mücadele etmek için, ideolojik ve bilimsel gelişimi yaratacak akademik örgütlenmelerin geliştirilmesini,

4- Özgür kadın hareketinin, kendisini özerk kadın hareketi ve bağımsız kadın hareketi olmak üzere iki ayrı biçimde örgütlemesini, her iki hareketin, birbiriyle eşgüdümlü ve eşzamanlı çalışmasını,

5- Bağımsız kadın hareketi ile karma çalışmalar içerisinde yer alan kadın örgütleri arasında eşgüdümlü ve eşzamanlı çalışmayı sağlama amaçlı, ihtiyaç ve talebe göre sağlıklı ilişkilendirme araçlarının yaratılmasını,

6- KONGRA-GEL bünyesinde oluşturulacak Kadın Komitesi'nin, ulusal ve uluslararası alanda Kürt kadınını temsil etmesini ve ittifaklara gitmesini, kendi iç tüzüğünü hazırlayıp bu temelde çalışmalarını yürütmesini, KONGRA-GEL çalışmalarının yürütüldüğü tüm alanlarda kendisini örgütlemesini, demokratik ekolojik uygarlık çizgisinin Ortadoğu'daki uygulayıcı ve öncü gücü olarak mücadele etmesini,

7- Ulusal çapta örgütlenen tüm kurumlardaki kadın örgütüllüklerinin, bölge çapında ortak hareket etmesi, aynı perspektif ve program dahilinde mücadele etmesi için KONGRA-GEL bünyesinde oluşturulan Kadın Komitesi'yle ilişki içinde olmasını, çalışmaları hakkında bilgi sunmasını ve Kadın Komitesi'nin perspektif ve genelgelerini almasını,

8- Ulusal çapta örgütlenen tüm kadın hareketlerinin, örgütlenmelerinin toplumsal sözleşmenin hayata geçirilmesini esas almasını ve bu çalışmada sorumluluk üstlenmesini,

9- KONGRA-GEL'in Kürtlerin yoğun yaşadığı ülkeler başta olmak üzere her alanda, demokratik uygarlık çizgisinde mücadele eden kadın hareketlerini destekleyip, teşvik etmesini,

10- Demokratik siyasetin temel gücü olma iddiasındaki kadın komitesinin ve tüm örgütlü Kürt kadınlarının ihtiyaç gördükleri her yerde meclis ve konsey biçimindeki siyasal oluşumları, vakıf, kooperatif, dernek, kadın merkezi vb özgün kadın kurumlarını, yine sosyal, ekonomik, kültürel alandaki kadın örgütlenmelerini yaygınca geliştirmelerini, karar altına alır.

“Başkan Apo’nun güçlü özgürlük arayışı ve büyük emeğiyle Kadın özgürlük hareketinin sağlam temeli oluşturulmuştur. Bu sağlam temel üzerinde mücadele tarihimizin değişik dönemlerinde farklı örgüt modelleri geliştirilmiştir. Kadının mücadeleye katılımına paralel olarak hareket, birlik, ordu ve parti modelleri kurulmuştur. Bu yapılanmalar, mücadelenin ivme kazanmasında temel rol oynamıştır.”

“Özgür kadın hareketinin iki temel görevi vardır. Bunlardan birincisi, dünyanın en yakıcı sorunlarından biri olan Kürt kadınının ve halkının irade olma, özgürlük arayışına ve ulusal taleplerine cevap olma görevidir. Bu temelde Kürtlerin yaşadığı her alanda en gerçekçi yaklaşım, alanların özgünlükleri ve ihtiyaçları doğrultusunda örgüt modellerinin oluşturulmasıdır. İkinci görev ise, Kadın kurtuluş ideolojisini ulaştığı her alanda kadınlara ve tüm insanlığa mal etmektir.”

tur. Bu temelde bugüne kadar yürüttüğümüz Özgürlük mücadelesinde açığa çıkan birikim deneyim ve örgütlülük düzeyini değerlendirek, mücadele ve örgütlenme yaklaşımında yenilenme ve açılım sağlamak zorunluluktur.

Bu iddia ve kararlılığa, kadının özüne ve özgürlük tutkusuna denk düşen, çağın ihtiyaçlarına göre kendisini değiştirebilen ve üçüncü alan örgütlenmelerine bünyesinde yer veren örgütlülük modeli, hareket olmaktadır. Parti modelinin katılımı karşısında esnek bir örgütlenme modeli olarak hareket, demokratik katılımcılığıyla, herkese gücü, yeteneği, emeği ve ihtiyacına göre bir katılım olanağı sağlamaktadır. Hareket, kendisini sürekli yenileyerek değişim ve dönüşüm süreçlerine kolay adapte olması, meşru zeminlerde legal ve yarı legal mücadele yürütebilmesi, yatay bir işleyişle inisiyatif ve özgür iradelerin

laşım, alanların özgünlükleri ve ihtiyaçları doğrultusunda örgüt modellerinin oluşturulmasıdır. İkinci görev ise, Kadın kurtuluş ideolojisini ulaştığı her alanda kadınlara ve tüm insanlığa mal etmektir. Bu temelde insanlığın tüm sorunlarının çözümünü ve ihtiyaçlarının cevaplanmasını gündemine alan, buna denk örgütlenme modelleri yaratan, esnek, değişken ve ihtiyaca göre şekillenen örgütsel yapılara açık olan bağımsız kadın hareketi temelinde örgütlenme esprisini esas alır. Bağımsız kadın hareketi yasal zeminde örgütlenir. Bu ikili görev, kadın özgürlük mücadelesinin zenginliği ve güç kaynağıdır. Bu karaktere uygun bir örgütlenme modeline giderek iki yönlü gelişim potansiyeline sahip olan Özgür kadın hareketini geleceğe taşımak mümkündür.

Kürt kadınının ve halkının ulusal kimlik sorununu demokratik uygarlık çizgisi te-

larda kendisini örgütleyecektir. Ayrıca evrensel boyutta açılım yapmak için bağımsız bir kadın hareketinin örgütlenmesi gereklidir. İdeolojik düzeyimiz tüm dünya kadınlarını kapsadığı halde, örgüt modelimiz ve pratik yaklaşımımız bunu sağlamaktan uzaktır. Kürdistanlı kadınların öncelikle yaşadıkları sorunların dünyanın farklı yerlerinde yaşayan ve çok çeşitli sorunlarla boğuşan kadınların sorunlarıyla örtüşmemesi, ortak bir gündemin oluşturulmasına engel olmaktadır. Dolayısıyla, dünya kadınlarıyla ortak bir örgütlenme ve eylem zemini yaratılamamaktadır. Oysa günümüzde küresel emperyalizm karşısında örgütlenme ve ortak mücadele geliştirme zemini, her zaman olduğundan daha fazla güçlenmiştir. Bu zemini değerlendirerek, Önderliğin Atina Savunması'nda belirttiği gibi, küresel bir demokratik ekolojik hareketi geliştirmek, bununla bir-

MESRU SAVUNMA KOMİTESİNE İLİŞKİN PROJE

Çağdaş demokrasinin temel ilkelerinden birini de meşru savunma konusu oluşturmaktadır. Meşru savunma, vazgeçilmez hukuksal bir hak olarak ele alınmayı gerektirir. Bu hak, anayasal bir hak olup, evrensel sözleşme ve yasalarda yer alan bir durumu içermektedir. Özellikle evrensel hukukun resmileştirerek, vazgeçilmez haklar haline getirdiği, birinci, ikinci ve üçüncü kuşak haklar, bireyin medeni, ekonomik, sosyal haklarıyla, halkların kültürel ve kaderlerini belirleme hakları çağın yükselen değerleridir. Bu değerler çağdaş demokratik uygarlığın köşe taşlarını oluşturmaktadır. Tüm birey ve hak sahibi topluluklar öz savunma yapmak zorunda kaldıklarında, her türlü direnme biçimleri meşru kabul edilmektedir. Dolayısıyla bir halkın öz değerlerine, diline, kültürüne karşı geliştirilen her saldırı ve haksızlığa başkaldırması, silahlı direniş de dahil mücadele etmesi en meşru haktır. Haksızlık giderilip ve haklar kazanılıncaya kadar direnişini sürdürebilir. Hukuki ve siyasi çözüm yolları tıkanıldığında hukukunu istememek, kullanmamak en büyük hukuksuzluktur. Hakkı olan halk, topluluk veya birey haksızlık karşısında sessiz kalmakla hukuku çiğnemiş olur. Bu nedenle hiçbir kişi, kurum ve halkın haksızlık karşısında susma, boyun eğme hakkı olamaz. Asıl hukuku çiğneme, bir toplumu veya devleti zehirlemenin bu boyun eğmeden kaynaklandığı unutulmamalıdır. Meşru savunma hakkı, asla vazgeçilemeyecek temel hukuksal bir duruştur. Adaletin oluşmasının özü de buna dayanmaktadır. Meşru savunmanın biçim ve gelişim seyrini şüphesiz içinde bulunan şartlar ve maruz kalınan haksızlığın şiddeti belirler.

Meşru savunma bir evrensel haktır. Bununla birlikte 21. yüzyılda ezilen tüm kesimlerin mücadele stratejisidir. Bizim zor anlayışını ele alalım, meşru savunma çerçevesindedir. Bunun dışında uygulanan her türlü zor anlayışını terör kapsamında değerlendirir. Meşru savunma çizgisi bir mücadele çizgisidir. Kürdistan'da inkar ve imha siyasetinin yürürlük-

te olması ve Ulusal Önderimizin esaret koşullarında olması, mücadelemizde meşru savunma çizgisini daha önemli kılmaktadır. Meşru savunma çizgisi siyasi mücadele ve demokratik çözümü hedefler. Ancak karşıt güçlerin ulusal değer yargılarına saldırması durumunda buna karşı siyasal ve askeri düzeyde cevap verilir. İmha saldırılarına karşı savunma güçleriyle cevabın verilmesi en meşru hak haline gelir. Bu meşru savunma çizgisinin bir gereğidir.

Kürt sorunuyla ilgili devletlerin ve emirlerindeki kurumların, demokrasi ekleninde sorunların çözümüne ilgi göstermeleri, değişim dönüşüm geçirmeleri pek de kolay olmamaktadır. Bu devletler; bölgede demokratikleşmenin en temel sorunu olan Kürt sorununda, halen geleneksel inkar ve imha yaklaşımlarını şu veya bu düzeyde sürdürmektedirler. İnkâr ve imha yaklaşımlarından arınmama durumu çok ciddi sorunların doğuşuna da

kaynaklık etmektedir. Mevcut statünün sürdürülmesinden çıkarı olanların, demokratik süreci boşa çıkarma ve provake etmeye yönelik uygulama ve politikalarının, geçmişte olduğu gibi bundan sonra da sık sık gündeme gelmesi mümkündür. Demokrasiyle çıkarlarının zedelenmesi, onlarda her zaman rahatsızlık yaratacaktır. Çünkü demokrasinin gelişmesi, beraberinde savaş yanlısı güçlerin çıkar ve rant sağlama olanaklarını da kurutmaktadır. Dahası devletin ve ona bağlı eski kurumlaşmaların işlevsiz hale gelmesini sağlamaktadır. Bu anlamda bunların hukuk dışına sapmaları, zora başvurmaları kaçınılmazdır. Bunu gizli ya da açık, legal veya illegal yöntemlerle yapabilirler. Kürt sorunu ve demokratik gelişme önünde engel teşkil eden bu tehlikeler, salt ilgili devletlerle de sınırlı kalmayabilir. Kürtlerin yaşadığı her alanda geniş çaplı küresel kapsamda gelişme ihtimali de vardır. Meşru savunmayı ele alırken çok yönlü

saldırı ve tehlikeleri düşünüp ona göre görev ve amaçları belirlemek gerekmektedir. Kürt sorununun çözümü ve demokratik uygarlığın geliştirilmesinde meşru savunmanın taşıdığı önem bilinerek ele alınması ve geliştirilmesi yaşamsal bir değer taşımaktadır. Bu belirlemeler temelinde meşru savunma tedbirlerini geliştirip, amaç ve görevlerini belirlemek ve meşru savunma komitesini işler hale getirmek önemli olmaktadır.

Bunun için; Meşru Savunma Komitesi;

1- Önderliğe ve halka yönelik saldırıları ve katliamları savaş gerekçesi olarak görür.

2- Meşru savunmayı en temel ve vazgeçilmez bir hak olarak görür, onu Kürt sorununun demokratik çözümü ve demokratik uygarlığın gelişim esaslarını gözeterek uygular.

3- Meşru savunma hakkının evrensel hukuka uygun meşru ve yaratıcı mücade-

le biçimleriyle hayata geçirilmesi için çalışır. Uluslararası kuruluşlar nezdinde ve meşru platformlarda Kürt halkının haklarını elde etmesi için hukuki ve siyasi mücadeleye yürütür.

4- Meşru savunma çizgisi temelinde gelişen örgütlenmelere ve yürüttükleri mücadeleye güç ve destek verir. Halkı meşru savunma çizgisi doğrultusunda aydınlatır ve bilinçlendirir.

5- Kürt halkının meşru haklarını savunma temelinde sorun taraflar arasında barışçıl ve demokratik siyaset yöntemiyle çözülmesi için çalışır.

6- Meşru savunma çizgisinde değişik ülkelerde gelişen demokratik kitle eylemliliklerini sahiplenir ve destekler. Meşru savunma mücadelesinin evrensel ölçüler dışına taşmamasını gözetir. Bu temelde ihtiyaç duyulması halinde taraflar arasında diyalog ve ara buluculuk çalışması yürütür.

7- KONGRA-GEL ile meşru savunma güçleri arasındaki ilişkileri düzenler, meşru savunma esaslarına uygun olarak meşru savunma mücadelesini yönlendirir.

8- Meşru Savunma Komitesi Genel Kurul Üyesi yeterli sayıda kişiden oluşur, Başkanlık ve Yürütme Konseyi'ne karşı sorumludur, ihtiyaç duyduğu her alanda alt birim ve temsilciliklerini oluşturur. Kongre tüzük esaslarına ve hazırladığı yönetmeliğe uygun çalışır.

9- Kürt halkı adına savaş ve barış kararını Genel Kurul verir. Yürütme Konseyi bu durumlarda, Genel Kurulu en hızlı şekilde toplantıya çağırır. Genel Kurulun toplanmadığı hallerde, KONGRA-GEL Yürütme Konseyi, HPG Komite Konseyi, HAK (HÊZEN AZADÎYA KURDISTAN) Yürütme Konseyi ve Ülke Koordinelerinden oluşan ULUSAL KONSEY karar alır.

10- KADEK'in geliştirdiği yol haritasına göre meşru savunmayı ele alıp örgütlenmesini ve geliştirilmesini esas alır.

11- Savaş hukukunu düzenleyen Cenevre Sözleşmelerine ve ilgili uluslararası anlaşmalara uyar. Uluslararası Savaş Suçluları Mahkemesi'nin yetkisini tanır.

GENÇLİK ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN PROJE

Çağımızda yaşanan toplumsal dönüşümlerin en dinamik gücü gençliktir. Statükocu, muhafazakar, gerici ve geleneksel yapıların kırılmasında gençliğin bu rolü oynaması, onun fiziksel ve düşünsel açıdan genç olmasının bir gereği ve sonucudur. Geleneksel kurumlaşmalar ve alışkanlıklar içinde diğer kuşaklara oranla henüz tam olarak yer edinmemiş olan gençlik, hesaplardan, bireysel kaygılardan ve çıkarlardan en uzak olan toplumsal kategoridir. Geleneksel topluma ve devlete karşı isyan eden duruşu genç olmasının doğasıdır. Bu yönüyle gençlik insan ve toplum vicdanını temsil etmektedir. Gelenekselliğin her türüne karşı yeni bir ruh, yaşam tarzı ve davranış biçimine sahiptir. Gençlik çağları insanın en dinamik, en cesaretli, en coşkulu ve umut dolu yaş kesitidir. Gençlik sınıflı toplumun doğa ve insan sömürsüne dayalı kirliliğinden uzak durmuş, eşitlik ve özgürlük arayışlarıyla toplumun en devrimci ve yenilikçi kesimi olmuştur. Evrensel olan bu özelliğinden dolayı tüm devrim örgütleri ve önderleri gençlik içerisinden ve genç kalmayı başarmış insanlar arasından çıkmıştır. Kısaca gençlik kavramı sadece aynı yaşta olan belli bir toplum kesimini ifade etmemektedir, aynı zamanda bir ruh, bir dü-

şünce, davranış biçimi ve yaşam karşısında bir duruşu ifade etmektedir. Onun en önemli yanı da yaşam karşısında temsil ettiği duruştur.

Bu yüzden gençliğin devrimci ve yenilikçi özelliği, öncü rolü sürekli statükocu güçler açısından bir tehlike ve tehdit potansiyeli olarak algılanmasına yol açmıştır. Gençlik enerjisi ve atılganlığının önüne geçmek, siyasal alanın dışında tutmak için çok çeşitli yollar denenmiştir. Kimi zaman katı ve sert yasaklarla, kimi zamansa bu enerjinin siyaset dışı alanlara manipüle edilerek, çoğu zaman da her ikisi birlikte uygulanmıştır. Gençlik ancak genç olmaktan çıkarıldıktan, bedenen ve fikren yaşlandırıldıktan, ehlileştirildikten sonra siyaset ve sistem içine alınmakta, gelecek emanet edilmektedir.

Gençlik çağın yeni teknolojik gelişmelerine, yeni yaşam ölçülerine ve yeni fikirlerine en açık kesimdir. Bilimsel teknolojik gelişmelerin geleneksel toplum ve devleti değişime zorladığı, çağımızın gelişmelerine en cesaretle yanıtı doğası gereği gençliğin vermesi kaçınılmazdır. Enformasyon çağında bilgi akışı, bilgiye ulaşma ve yaymada ortaya çıkan imkanlar gençliğin bilinç düzeyini geliştirmekte ve küresel çapta örgütlenmesinin ve güç kazanmasının imkanlarını sağlamaktadır.

Çağdaş dünyayı hızla kavrayan Ortadoğu gençliği de, Ortadoğu gerçekliğinde düşmüş olduğu çaresizliğe büyük öfke duymaktadır. Bilişim ve iletişim tekniği gençliği hızlı bir bilinçliliğe itmektedir. Gençliğin tarihsel ve somut konumuna ve siyasal hedeflerine doğru yanıt olmuş örgütlenmeler, bir yandan tutucu toplum ve despotik devletin engellemelerini aşarken, diğer yandan tüm toplumun izlerinde akacakları temel sivil toplum araçları rolünü oynayacaklardır. Nicelik ve nitelik olarak iyi örgütlenmiş gençlik, demokratik ekolojik toplumun kuruluşunda en temel dinamik ve öncü rolünü oynayacaktır.

Kürdistan özgürlük hareketinin 30 yıllık mücadele tarihinde yarattığı en büyük değerlerden birisi de özgür gençliktir. Özgürlük mücadelemizin sıcak atmosferinde devrimci yurtsever direnişçi özelliklerle şekillenen, ideolojik politik formasyona ulaşan özgür gençlik, çağımızın en dinamik ve öncü gücü olarak Kürdistan başta olmak üzere, tüm Ortadoğu'da çürümüş statükoya aşılmayı ve demokratik ekolojik toplumu yaratma mücadelesinin zaferinde belirleyici bir rol oynayacaktır. Bu nedenlerle KONGRA-GEL gençlik örgütlenmesine özel önem vermekte ve gençlik komitesini örgütlemeye ihtiyaç duymaktadır.

KONGRA-GEL, Gençlik Komitesiyle;

1- Gençlik hareketinin Kürtlerin yaşadığı tüm bölge ve ülkelerdeki örgütlenme, kurumsallaşma vb çalışmalarına güç ve destek verir.

2- Gençliğin enerjisini sürekli canlı tutan perspektiflerle, genel gelişmelere, sosyal siyasal gündeme yanıt olabilecek bir biçimde çalışmalarına doğruyu kazandırır ve yönlendirir.

3- Klasik devlet ve geleneksel toplumun aşılmasında siyasetin gençleştirilmesi ve demokratikleştirilmesi için gençliği siyasete aktif katılmaya teşvik eder.

4- Gençliğin sosyal, siyasal, kültürel, sanatsal, ekonomik, eğitimsel vb yönündeki ihtiyaçlarını karşılayacak çok yönlü örgütlenme ve kurumsallaşmasını içeren çalışmalarına destek sunar.

5- Ortadoğu'da yaşayan tüm halkların gençlik kesimleri arasında ilişki ve ittifakların geliştirilmesi ve Ortadoğu'da **Demokratik Gençlik Federasyonu'nun** örgütlenmesi için çalışma yürütür. Uluslararası gençlik platformlarında Kürdistan gençliğinin temsil edilmesini destekleyici çaba içerisinde olur.

6- Gençlik hareketinin dönemin ihtiyaçlarına göre Kürtlerin yaşadığı tüm sahalarda örgütlenmesi ve bir koordinasyonda

kendini birleşik hale getirmesini benimser, bu doğrultuda çalışmaların geliştirilmesine destek olur.

7- Dar ulusalcılığa veya sekteye yaklaşımlara düşmeden, demokratik uygarlık çizgisine yakın olan diğer gençlik hareketlerinin çalışmalarına da ilgi gösterir ve ortak örgütlenme zeminlerinin gelişmesi için çalışır.

8- Üniversitelerin idari, mali özerkliği ve bilimsel araştırma özgürlüğünü geliştirilmesini, bu amaçla öğrencilerde dahil üniversite bileşenlerinin yönetimde temsil edilmesini ve karar organlarına katılmasını sağlayan çalışmalar yanında, demokratik eğitim sistemine ilişkin talepleri içeren mücadelelerin gelişmesinde gereken yardım ve desteği sunar.

9- Gençlik Komitesi Kürdistan Demokratik Gençlik Hareketi ile KONGRA-GEL arasındaki ilişkiyi düzenler. İhtiyaç duyulan sayıda üyeden oluşur. Çalışmalarında Başkanlığa ve Yürütme Konseyi'ne karşı sorumludur. Kongre tüzük esasları ve hazırlanacak yönetmeliğe göre çalışır.

10- I. Kürdistan Genel Gençlik Kongresi'nde her sahada ve yaşamın bütün alanlarında gençliğin örgütlenmesine ilişkin alınan kararların hayata geçirilmesinde güç ve destek sunar.

SOSYAL YAŞAMI YENİDEN DÜZENLEME PROJESİ

İçinde bulunduğumuz Demokratik Uygurlık Çağı bilimselliği ve yaratıcılığı esas alır. Demokratik uygarlığın esas rolü geleneğin dogmatikliğini yıkmak ve ütopyacılığın hayalciliğini aşmaktır. Dogmatizm ve kuru ütopyacılık, özgür birey ve toplumun gelişmesi önünde engeldir. Dogmatizm donuk ve tutucu yapılarda ısrar ederken, ütopyacılık ise sınırlı bir yaratıcılığa yol açmakla birlikte gerçeklikten kopukluğu, kuru hayalciliği ve beklentili kişiliği doğurmaktadır.

Demokratik Uygurlık Çağı, insan hakları ve bireyselliğin yeni yaşam tarzının temel özellikleri haline geldiği bir dönem olacaktır. Dogmaların ve ütopyaların gölgesi altında daha çok kaybeden bireyin kendine gelmesi, yeni çağın bilinç ve zihniyetiyle mümkündür. Gerektiği kadar toplumsallık ve gerektiği kadar bireysellik, çağdaş yaşamın merkezine ilk defa kendi hukuk normlarıyla oturmaktadır. Tarihin belki en anlamlı gelişmesi, toplumsallıkla bireysellik arasındaki optimal dengenin ilk defa gerçekleşmeye yüz tutmasıdır. Bu nedenle Demokratik Uygurlık Çağı'na gerçek hümanizm, insan hakları ve bireysellik çağı demek yerinde ve doğrudur.

20. yüzyılın ideolojik ve siyasal paradigmalarına göre şekillenen yapı ve kurumlar, yeni çağın bu olguları karşısında anlamlarını yitirmişlerdir. Çağın özelliklerine ve gelişim seyrine uygun değişim dönüşüm yeteneği göstermeyen yapı ve kurumlar aşıl-makla yüz yüzedir.

Erkek egemenlikli sistemin her türlü çelişkisinin toplumun tümünü kapsayarak doğaya yöneldiği bir tarihsel süreçten geçiyoruz. Yaşanan sorunların kapsam ve derinliği, eşitlik, özgürlük, kardeşlik, insan, doğa vb temel kavramları tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar kapsamlı ve köklü tanımlamayı, bu doğrultuda evrensel mücadele yürütmeyi zorunlu kılmaktadır.

Tarihte ilk hiyerarşik toplum biçimine sahip olan Sümerler, uygarlığı geçişte ideolojik kimliğin temel bir güç olduğunu açığa çıkarmıştır. Uygurlığın ideolojik kimliğinin oluşum süreci dikkatle incelendiğinde ilk ideolojik savaşımın kadın eksenli ideoloji ile erkek egemenlikli zihniyet arasında yaşandığı görülmektedir. Tarihin en köklü ve kapsamlı bu karşı devrimi giderek toplumsal sahanın tümünü kapsamıştır. Bu savaşım erkek lehine sonuçlandııkça 'kadınlık' tanımı daraltılmış, kadının rolü hapsedildiği dar çerçevede soy sürdürmeyle sınırlandırılmıştır. Neolitik kültürün doğal ve eşitlikçi özü ise yaşam dışına itilmiştir. Erkek egemenlikli zihniyet ilk yıkım eylemini cinsler arası ilişkilerde gerçekleştirmiştir. Günümüzde bu alanda güçlü bir tarih bilinciyle çözümlenmeyen çelişkiler bir kördüğüm halindedir. Çağımız, geçmiş toplumsal mücadelelerin özgürlükçü yanlarını kapsayarak ideolojik yenilenmenin de kendisini dayattığı bir çağdır. Bu anlamda 21. yüzyıl, cinsler arası ilişkilerin yeniden düzenlendiği bir yüzyıl olacaktır. Yeni çizgimiz demokratik ekolojik toplum paradigması, cinsler arası ilişkilerin özgürlük temelinde yeniden düzenlenmesi esasına dayanmaktadır.

Bu ideolojik yenilenme temelinde hiyerarşik toplumun yarattığı zihinsel ve ruhsal şekillenme, köklü sorgulanarak yeninin zihniyet ve vicdan düzeyi gerçekleştirilebilir. Cinsiyet Devrimi, çağımızda zihniyet ve vicdan devriminin en temel halkasıdır. Buna göre kadın ve erkeğin toplumsal rollerinin yeniden tanımlanması gerekmektedir. Başkan Apo, geliştirdiği "demokratik ekolojik cinsiyet devrimi" teorisiyle bu sorunların çözüm perspektifini ortaya koymuştur.

İnsan sosyal bir varlıktır. Genel anlamda bireyin bireyle, toplumla ve doğayla olan ilişkisi sosyaliteyi şekillendirir. Bu nedenle sosyal yaşam, temelde cinsler arası ilişkiler olmak üzere, kültür sanat, ekoloji, ekonomi

vb oldukça kapsamlı ve bütünlüklü bir alandır. Bu alanları ayrı ele almak bilimsel olmayan sonuçlara götürür.

Tüm egemenlikli sistemlerin üzerinde inşa edildiği cins sömürüsü evrensel bir sömürü olmasına rağmen Ortadoğu ve Kürdistan'da bu gerçeklik daha derin boyutlarda yaşanmaktadır. Kürdistan'da aile, sömürgeciliğin etkisiyle tanınmaz bir hale gelmiştir. Kadın ve erkeğin toplumsal değerlerden kopararak tüketildiği ve ev sınırlarına hapsedildiği bir alandır. Feodalizmin ve dinin etkileriyle kadın 'namus' kavramıyla özdeşleştirilmiş, cinsellik ise bir tabu haline getirilmiştir. Böylelikle cinsel alan erkek için bir sahte iktidar alanı olurken, kadın açısından ise sindirilmişliğin, tüketilmişliğin, kimliksizleşmenin ve birbirine yabancılaşmanın zemini haline getirilmiştir.

Feodalizmin, sömürgeciliğin ve aileciliğin ağır etkisi altında yaşayan kadın için mücadeleye katılma ve dağlara çıkış çok fazla bilinçli olmasa da, geleneksel ilişkilerin reddi ve yeninin arayışı üzerinden gelişmiştir. Bu tercihte örgüt içerisindeki kadın ve erkek arasındaki ilişki düzenlemesinin çekiciliği ve toplumda yaşananlardan farklılığı önemli bir rol oynamıştır.

Özgürlük mücadelemizin doğuş ve gelişme dönemlerinde egemen sistemin ve geleneksel yapının aileye dayalı olarak biçimlendirdiği sosyal yaşam ve ilişkiler, mücadele açısından aşılması gereken en ciddi engel durumundaydı. Geleneksel aile ve geri sosyal ilişkiler çözülmeden ulusal dirilişi başarmak, demokratik birlik ve çözüm düzeyini yakalamak imkansızdı. Önderliğimizin ve Özgürlük hareketimizin bugüne kadar yürüttüğü çalışma ve mücadele eskiyi aşan ve yeninin temellerini oluşturan bir sosyal devrim niteliğindedir. Düşünce düzeyinde kadro yapımızda özgür yaşam bilinci ve ölçüleri belli bir gelişme göstermesine rağmen, somut yaşam gerçeği bunun pratikleşmesini tam ifade etmemiştir. Pratikte hakim olan geleneksel ve dogmatik kalıplar, yaşanan zorlu koşullar, aşırıya varan uygulamalarla beslenerek kadının erkek ilişkisi tabu haline getirilmiştir.

Geleneksel kadınlık ve erkeklik uzun süre özgürlük ölçülerine gelmemede bir ısrarı yaşamıştır. Bunun sonucunda öz güvenden yoksun, eşitlikten ve sevgiden uzak, egemenlik ve köleliği üreten ilişkiler yaşamda ve özgürlük arayışında zorlayıcı olmuştur.

Kadının ve erkeğin yaşadığı bu durumu savaş, yaşam, örgütlülük ve özgürlük arayışlarının önünde engel olmaktan çıkarmak isteyen Önderlik gerçeği, Kopuş teorisi ve Kadının kurtuluş ideolojisini geliştirmiştir. Bununla her iki cinsin de kendisini özgürlük temelinde yeniden yaratması ve ilişkilerdeki eşitsizlik ve dengesizliğin ortadan kaldırılması hedeflenmiştir. Bunun karşısında erkekte özgürlüğü sadece kadının sorunu olarak görme ve tepki duyma yaşanırken, kadında ise kopuşu salt fiziksel bir durum olarak algılama, bunun düşünsel ve ruhsal derinliklerini kavrayamama sonucunda kaba retçilik yaşanmıştır. Özgürlüğü salt kadınlıkla sınırlama ya da erkeği bir sistem olarak çözümlemeyip kopuşa tepki duyma da yine açığa çıkan yanlışlıklarla sonuçlanmıştır.

Böylelikle ilişkisizlik ve diyalogsuzluk gelişmiş, içe kapanma sonucu yoğunlaşma düzeyi karşılıklı yansıtılamamıştır. Özgür Yaşam Projesi, Erkeği Dönüştürme Projesi, Toplumsal Sözleşme gibi temel Önderlik perspektiflerinin pratikleşmesi zamana yayılmıştır. Dolayısıyla bu düzey somut ve yaşamsal modellerle topluma yeterli düzeyde yansıtılamamıştır. Bu anlamda Önderliğin "yarım kalmış projem" dediği özgür yaşam projesi dar ve tutucu yanlarımıza takılmış, stratejik dönüşüm sürecinde gelişmelerin önünü açacak ve sürükleyecek dinamizmi açığa çıkaramamıştır.

Özellikle Demokratik Uygurlık Manifestosu'nun yarattığı tarihsel bilinç ve ideolojik derinlikle yaşadığımız zihniyet dönüşümü, yine yaklaşık üç yıllık bir süredir kesintisiz olarak sürdürdüğümüz tartışmalarda aşmaya çalıştığımız temel sorun, özgürlüğe yaklaşım olmuştur. Bu konuda sağlanan derinleşme düzeyi, yetmezlikleri daha özeleştiril tarzda ele almayı geliştirmiştir. Örgüt yapımız, Manifesto ile birlikte tarih bilinci edinmede, bilimsel düşünmede ve özgürlüğe doğru anlam vermede daha geniş bir ufuk kazanmıştır. Özgür insanı yaratmak için anı anına mücadele eden Önderliğimiz ve bunun somut ifadesi olan binlerce şehidimiz, yeni yaşamın yaratılmasının mimarı olmuşlardır. Önderliğin özgürlük felsefesinde, ülkenin özgürlüğü ve toplumun kurtuluşuna bağlanan aşk, özünde bireylerin birbirinin gölgesinden kurtularak özgürleştiği ve iradeli birey olduğu bir süreci de ifade etmiştir. Bu bilimsel yaklaşım birbirine yabancılaşan cinsler arasındaki uçurumun kaldırılması açısından önemli bir adım anlamına gelmektedir.

Gelinen aşamada mücadelemizin her alanına yansıyan demokratik devrim ile ailede de bir gelişim düzeyi yakalanmıştır. Klasik aile ve ailecilik anlayışları derinden sarsılmış ve aile içi demokratikleşmede bir duyarlılık yaratılmıştır. Kadın özgürlük mücadelesinin büyük değerler açığa çıkaran gelişimi bilinçlenme, özgürlük düzeyi ve dünya çapında yarattığı etkinin topluma mal edilerek kök salmaya başlamasıyla kadına, çocuğa ve bir bütün olarak aileye olan yaklaşım değişim göstermiştir. Hareketimizin geldiği aşamanın toplumda yarattığı köklü etkileşim, ailenin demokratikleştirilmesinde ve özgür bireyin yaratılmasında önemli bir zemindir.

Bugün sosyal, siyasal, bireysel ve örgütsel açıdan ulaştığımız düzeyle cinsler arası ilişkilerde yeni bir aşamaya gelmiş bulunmaktayız. Bu temelde yenilenen ve derinleşen ideolojik gerçekliğimize denk bir sosyal yaşam ve ilişki düzenlemesi ihtiyaç olarak karşımızda durmaktadır. Geçtiğimiz süreçte ilişkilerde yaşanan yabancılaşmayı ortadan kaldırma ve özgür bir paylaşım gücünü yaratma temelindeki erkeği dönüştürme projesi, "nasıl yaşamalı?" sorusuna erkek ve kadının ortak cevabı geliştirme çalışması olmuştur.

Özgürlük sistemimizin yükselen gelişim seyrinde kesintisiz ilerleyebilmesi ve tüm yaşam alanlarını kucaklayabilmesi, demokratik kapsayıcılıkla pratikleşmesine bağlıdır. Bu da kendi sosyal realitemizi doğru çözmek ve iletirmekle mümkündür. Özgürlük hareketimizin mirası üzerinden bu temelde geliştirilecek açılımlar, özgürlüğü daha geniş kesimlere yayacak ve yeni dönem örgütlenme modelimizin ihtiyaçlarına somut bir cevap olacaktır.

Demokratik ekolojik devrimin amaçlarına uygun özgür bireyin gelişmesi için, birey örgüt ve birey toplum ilişkilerinin dengeli, sağlıklı ve çağdaş kriterlere uygun olarak yeniden düzenlenmesi şarttır. Kapitalizmin ve reel sosyalizmin birey toplum ilişkilerinde yarattığı dengesizlik ve yol açtığı sonuçlar, Demokratik Uygurlık Çağı'na çözümlenmesi gereken en önemli sorunlar olarak taşınmıştır.

Kürdistan özgürlük hareketi kendisini KONGRA GEL biçiminde yeniden örgütlenen Demokratik Uygurlık Çağı'nın ihtiyaçlarına cevap olma zorunluluğu duymaktadır. Yaşadığı değişim, dönüşüm ve yeniden yapılanma sürecini yeni açılımlarla iletirmek durumundadır. Önemle üzerinde durulması gereken husus, örgütsel yaşam ve ilişki tarzımızda yeni sosyal anlayış ve kültürün geliştirilmesidir. Bu da toplumun sosyal düzeyinin geliştirilmesi, ailenin demokratikleşmesi ve cinsler arası birlikteliğin özgürlük ve eşitlik temlinde yeniden düzenlenmesini ge-

rektirmektedir. Özgür birliktelik, karşılıklı sevgi ve özgür tercihleriyle birlikteliğe karar vermiş kadın-erkek arasında eşit ve özgür temelde gerçek sevgi ve saygı anlayışına uygun, Özgürlük mücadelemize güç veren birlikteliği ve paylaşımı ifade eder.

Örgüt için sosyal yaşamın düzenlenmesi

1- KONGRA-GEL; yeni paradigma çerçevesinde sosyal yaşam alanında köklü bir zihniyet dönüşümünü sağlamayı, devam eden tartışma, eğitim ve özeleştirici sürecinin derinleştirilerek ideolojik, sosyal, kültürel eğitimlerle özgürlük bilincinin geliştirilmesini esas alır.

2- Kongre üyelerinin sosyal bilinç ve kültür düzeyini yükseltmeyi amaçlayan, siyasal, kültürel ve sanatsal yeteneklerini geliştirmelerine imkan veren eğitici ve yönlendirici çalışmalar yapar.

3- Herkes kendi sosyal yaşamını ve ilişkilerini düzenlemekten sorumludur. Birliktelik geliştirmek isteyen ve istemeyenler tercihlerini özgür iradeleriyle yapar ve farklı tercihlere hoşgörü temelinde yaklaşır. Etik ve moral düzeyi güçlendiren, özgür birlikteliği esas alan, özgür yaşam anlayışımızın kabul ret ölçülerine, karşılıklı sevgi saygıya, bireyin özgür iradesi ve tercihine dayanan kadın erkek ilişkisini geçerli sayar.

4- Sevgiyi, duygu ve düşüncenin uymuna dayanan, cinslerin özgür bireyi yaratmadaki birlikteliği ile anlam bulan, emekle yaratılan, özgüvene dayalı bir paylaşım olarak tanımlar.

5- İlişkilerde karşılıklı iradenin ve özgür ahlakın geliştirilmesini doğru sevginin temeli kabul eder.

6- Özgür yaşam ve bireyin, gerçek sevgi ve aşkın geliştirilmesi için sürekli mücadele eder.

7- Özgür birliktelik temelinde karşılıklı sevgiye dayanan ilişki ve bağları tabu gören, suçlama ve yargılama konusu yapan yaklaşımlara son verir.

8- Cinsler arası ilişkileri düzenlemenin önemli bir ayağı olan cinselliğin, eğitim konusu haline getirilmesini sağlar.

9- Özgür birlikteliğe ters düşen, tutarlı olmayan, iradeyi hiçe sayan, ilişkilere faydacı ve tasarrufçu yaklaşan ve mevcut düzeyle yetinen anlayışlara karşı mücadele eder.

10- Karşılıklı sevgi, özgür irade ve tercihe dayanmayan ilişkilere zorlamayı insani etik değerlere aykırı görür ve mahkum eder.

11- Gazi arkadaşların siyasal, örgütsel ve kültürel çalışmalarda, kapasite ve yeteneklerine uygun iş yapabilmeleri için imkanlar dahilinde maddi ve manevi destek sunar, sosyal ve sağlık ihtiyaçlarını gidermek için yardım fonu öngörür.

12- Mücadele safalarında yaş haddi ve fiziki nedenlerden dolayı çalışamaz duruma gelenlerin uygun zeminlerde yerleşmelerine, sosyal yaşam ve sağlık sorunlarının çözülmesine olanak sağlar.

13- Kongre üyelerinin yılda bir defa olmak üzere bir aylık izin kullanma hakları vardır. İznin kullanıldığı yer ve biçim, çalışma alanlarının koşullarına göre belirlenir.

Ailenin demokratikleştirilmesi

1- KONGRE GEL; ailenin temelini oluşturan cinsler arası ilişkilerde özgür tercih ve iradeyi esas alır.

2- Aile içinde kadına ayırmacı, dışlayıcı ve küçük düşürücü her türlü yaklaşımı reddeder, kadını meta olarak gören, bedeni, ruhu üzerinde tasarruf geliştiren mülkiyetçi anlayış ve yaklaşımla mücadele eder. Başlık parası, berdel, görücü usulü, beşik kertmesi, küçük

yaşta, dini esaslara göre ve çok eşli evlilik, kumalık, namus cinayetleri, recm ve kan davasına karşı durur. Bu tür uygulamalara maruz kalmış bireylere özel destek sunar.

3- Namus olgusunu salt kadın cinsi üzerinden ele alan geleneksel anlayışla mücadele eder.

4- Eşitlik ve özgürlük temelinde karşılıklı sevgi ve saygıya dayanan, egemenlik yerine paylaşımın hakim olduğu, sosyal ve kültürel düzeyi yüksek demokratik aile modelini geliştirmek için topluma yönelik biçimlendirme ve aydınlatma çalışması yürütür.

5- Cinslerin düşünsel, duygusal ve cinsel ihtiyaçları egemenlikten uzak ve doğal paylaşım esaslarında gerçekleşir. Cinsel yaşamın bu eksenle düzenlenebilmesi için bilimsel temelleri güçlü bir cinsel eğitimin gerçekleştirilmesi esas alınır. Sağlıklı bir kuşak yaratmaya dönük aile içi eğitime önem verir, aile planlaması ve cinsellik konusunda toplumu aydınlatır.

6- Birbirini toplumsal, sosyal ve siyasal yaşam alanlarından kopararak ev sınırlarına hapsedme anlayışına karşı mücadele eder.

7- Ailedeki bireyler her alanda (bilimsel, kültürel, sanatsal, sportif vb) kendilerini geliştirmeyi esas alır. Bu açıdan, toplumun sosyal sorunlarının çözümüne yardımcı olacak, sosyal bilinç ve kültürün gelişmesine katkı sunacak bilimsel araştırma inceleme kurumları geliştirir.

8- Aile içinde ve toplumda geliştirilen her türlü tahakküm ve şiddete karşı mücadele eder.

9- Toplumun yaşlı üyeleriyle diğer üyeler arasında duyarlılık ve ilgisizlik sonucu oluşacak duvarlara ya da kuşak farklılığı sonucu gelişecek olumsuzluklara fırsat verilmemesini sağlar. Yaşlılara karşı vicdanlı ve duyarlı olunması ve onların tecrübelerinin topluma mal edilmesi için çalışır.

10- Toplumsal mücadeleye hizmet ederken ailesinin sosyal, kültürel, ekonomik vb ihtiyaçlarına karşı sorumsuz kalarak ihmalkar yaklaşan, başta çocuk olmak üzere ailenin tüm fertleriyle ilgilenmeyen tutumları reddeder.

11- Evlilik ve aile kurma dışında ilişki tercihine sahip olanların maruz kaldığı olumsuz yaklaşımlara karşı mücadele eder.

12- Aile içi tüm sorunların çözümünde ve değerlerin paylaşımında aile üyelerinin demokratik tartışmayla karar vermesini benimser, çocuğun kendini ifade etme, karar süreçlerine ortak olma ve kendi yaşam kimliğini yaratma hakkının gözetilmesini sağlar. Çocuk yetiştirilmesinde ailenin yanı sıra toplumun da sorumlu olduğu bilincinin topluma kazandırılmasına dönük çalışmalar yapar.

13- Kadına ve çocuğa yönelik yaygın olarak yaşanan taciz, tecavüz ve ticari amaçla kullandırma gibi insanlık suçu teşkil eden uygulamalara karşı etkin mücadele eder, suçluları açığa çıkararak sorumlularının yargılanmasını sağlar. Bu tür saldırı ve uygulamalara maruz kalan kişilere sahip çıkarak insani çerçevede gerekli yardım ve desteği sunar.

14- Toplumun geleceği olan çocukların sosyal, psikolojik, ekonomik ve her türlü baskıdan uzak tutularak, sağlıklı, eğitilmiş ve kültürlü yetişmeleri için sorunlarıyla yakından ilgilenilmesini, yetiştirme sürecinde cins ayırımına yer vermeyen ve cinsiyete dayalı komplekslere yol açmayan tarzın uygulanmasını, ekonomik veya diğer nedenlerle çocuğun iş gücünden yararlanarak, çıkarıcı yaklaşımlara ve istismarlara son verilmesini esas alır.

15- Yaşanılan ağır baskı ve sorunlardan dolayı yaygın bir biçimde ortaya çıkan kadının intiharlarını ciddi bir toplumsal sorun olarak ele alır, nedenlerini araştırıp açığa çıkartılması ve giderilmesi için eğitici ve çözümleyici yaklaşımlar geliştirir.

DÜNYA ÜZERİMİ ZE DE GELSE ONURLU YAŞAMDA N VAZGEÇMEYİZ

Parti Önderliği'nin, PKK'nin on beşinci kuruluş yıldönümü vesilesiyle bir grup dosta hitabı

Hoş geldiniz. PKK'nin 15. kuruluş yıl dönümü hepinize kutlu olsun. Böyle bir günde "nasılsın, ne var ne yok?" dediğinde verilecek tek yanıt, bu yılları sizin tümünüzün yılları yaptığımız gerçeğidir. Siz de iyi dinliyorsunuz ve PKK'ye inancınız, güveniniz büyüktür, mücadelemizde büyüktür. Biz çok büyük bir savaşımın içindeyiz. Öyle bir halkız ki tüm dünya bize düşman kesilmiş, dünyadan da öteye halkın kendisi kendisine düşman kılınmış! Buna karşı PKK adıyla başladık ve şimdiye kadar geldik. Burada ülkeden uzak olmamıza rağmen büyük bir ruhla halkı bu yaşama çektik. Kendimi bu işe bela ettim, yılları geçirdim. Düşman bugün ne yapıyor? Bazı dostları var, bugün de Avrupa'da "PKK'yi kapattık" diyorlar. PKK'nin Önderliği'nden öyle korkuyor ki partinin yıl dönümünde "bütün demek-

lerini kapattık, el koyduk" diyorlar. Tabii Avrupa için de korku o kadar büyümüş. Türkler onlara yalvarıyorlar, "biz baş edemiyoruz, yardımımıza koşun" diyorlar. Önemli olan şudur, insan düşmanına karşı direnebilirdir.

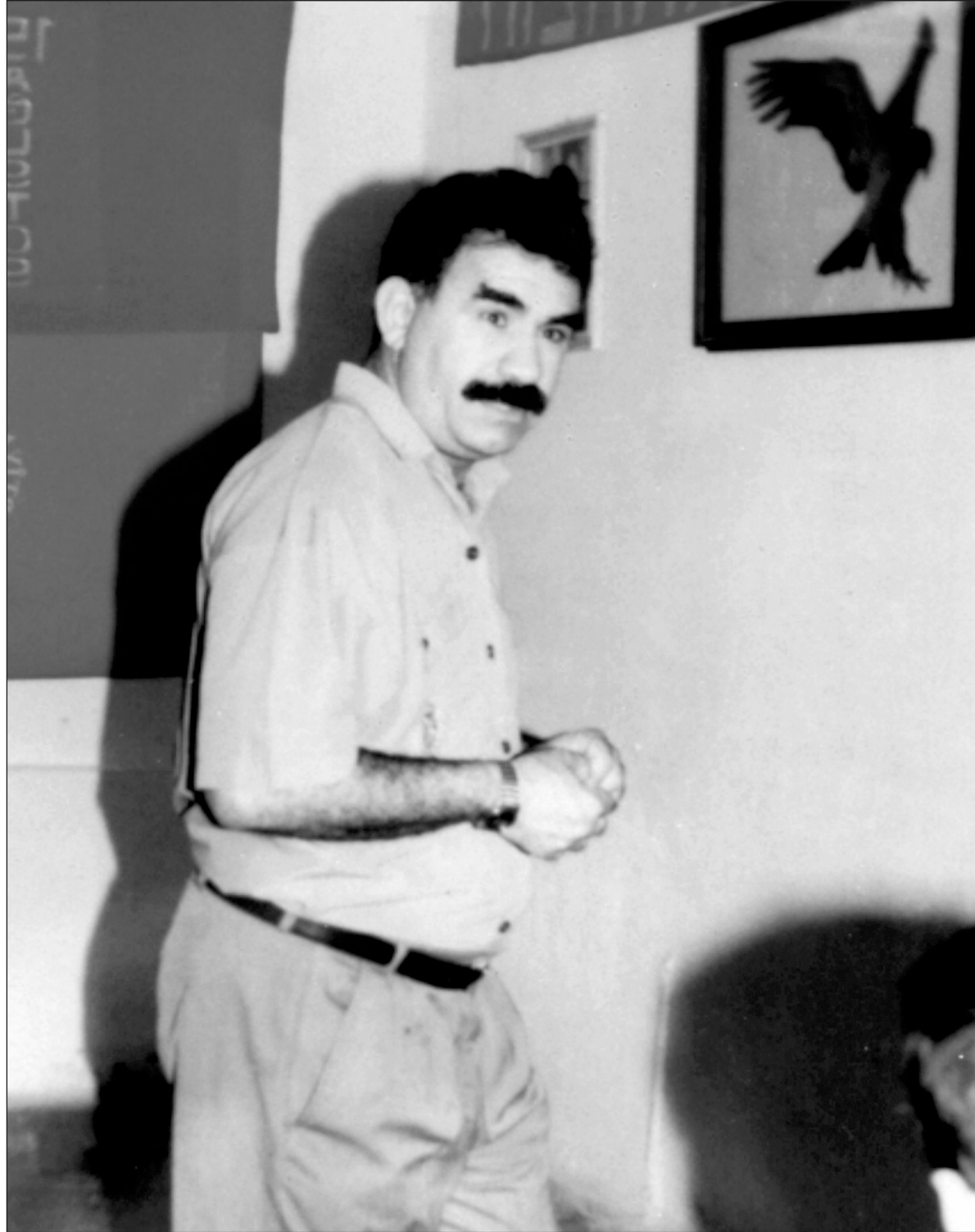
Tabii benim gece gündüz işim, düşman karşısında kendini düşürmemek, halkın, arkadaşların üzerinde çok yoğun durmaktır. Hatırlıyorum, bu işe başladığımızda bir gün bir eve, bir köye gittiğimde "bu ne yaşamdır?" diye ondan kaçırıyordum. Kendimizi bu yola verdik. İnsanımız düşmanın zoru altında bu kadar düşmüş, bu kadar oynanmış, kendi kendisine bu kadar kötülük yapıyor ve nefes alamıyor iken, bir gün bile "bu yaşam benim yaşamımdır" diyemiyordu. Bu kadar dayanmalarına, sabır göstermelerine şaşıryordum. Biz kendimize bu kadar yol açtık, yer yaptık yine de bir rahatlık yakaladım veya bir gün rahatlayayım diyemiyorum. Tabii bunun büyük nedenleri vardır. Bırakın sizin gibileri, 20-30 yaşındaki arkadaşlarımızın

eksiklikleri, zayıflıkları insanı patlatıyor. Mücadelemizin başlangıcı her şey karşı isyandır, böyle olmaz, böyle iyi değildir dedik. Belki çoğunuz bizi yeni tanıyorsunuz, ama çok isyankar bir insanım. Isyankarlık nedir? Yalnız boz, yık, kaldır değildir. Bize layık olan nedir, bize layık olan düşünce, kendimize layık göreçğimiz yaşam nedir? Bunun üzerine çok okuduk, çok düşündük, sözle çok çalıştık, sonuçta yoktan bir başlangıç yarattık.

Kürtleri artık küçük saymamak gerekir. PKK'nin mücadelesi küçük bir iş değildir. Ama bu yaptıklarımız henüz bir şey değildir. Eskiden soluklanıyorduk, biraz rahattık, şimdi bakıyorum da öncekinden yüz kez daha yoğun kendimize yüklenmeliyiz diyorum. İçimizdekilere bakıyorum, dışımızdakilere bakıyorum, önderlere bakıyorum, bunlar ne yapacaklar diyorum. Tabii ben bunlar gibi ağlayamam, kendimi kandıramam, böyle yapan birisinin değeri kalmaz. Öyle yapan düşer. Yiğitlik ölmüştür, sergileneni de başkalarındadır.

Kendini kandırırsan, kendine yanlış yüklenirsen bakarsın ki elde bir şey kalmamış. Akıl yok, kafasında düşünce kalmamış, ruhsuzlaştırmışlar, kaları da bizim için çalışıyor.

Büyük bir haksızlık var. Bu kadar haksızlık üzerimizde varken rahatım denemez. Ağlamak da ayıptır. Madem insansın, akıllısın, niye ağlayıp kendini yere atacaksın? Üzerinde büyük bir haksızlık var, sen kendi kendini mahvetmişsin, niye duracaksın? Ben razı olamıyorum. Şimdiye kadar yaptığım işlerde bazı şeylerin intikamını almak için büyük çalıştım. 20 yıldan fazladır nefes nefese bu çizgideyim, ama hünüz hazırlık aşamasındayım, henüz bunlar sonuç değildir.

PKK'nin yıldönümü üzerine ne söylenebilir? PKK'nin yıldönümü üzerine söyleyebileceğim; bizde insanız, bir halkız, kendimizi adlandıırabiliriz, yüreklandirebiliriz, güvenli kılabiliriz. Çabamız bunun içindi. Ne kadar yörenize döndük, kime bakıyorsun, kime gidiyorsun, kötülükten, fesatlıktan öte bir şey elinden gelmiyor. Zayıflık-tan başka bir şey elinden gelmiyor. İki insanı bir araya getiremiyor. Yan yana geldiklerinde de birbirleri için, komşuları için fesatlık etmekten başka bir şey yok. Kardeş kardeşe dürüst davranmıyor, çocuklar gibiler. Dahası hepsi de çaresiz, biri bir yol bilmiyor; bir birlik yapma, bir yolda yürüme yok. Yanlış, kör, sağır gibi birbirlerini ele alıyorlar. Savaş nasıl geliyor, ne oluyor, ne olmuyor, bunlar benim için bir şey değil; gece gündüz insanımızı özünde durmaya çalışıyoruz. Ölümü de, kalımı da burada görüyorum. Niye kendinizi bu hale sokmuşsunuz, insan niye kendini böyle yapıyor diyorum. Bu kadar derinlik yaptık, daha da yetmez diyorum, daha fazla üzerinde durulmalı diyorum. En büyük isyanımız budur. Evet belki bizi tanıyorsunuz, bazı şeyleri temsil ediyoruz, savaş da yürüyor, ama yine de "bu ne haldir" demekten kendimi alıkoymuyorum. Elinden geleceken yeni şeyler nedir, bundan sonra ne yapacaksınız, işte bu kadar insan geliyor katılıyor, savaşıyor, koruma nedir, şimdiye kadar yapma nedir, bundan sonra ilerleyebilecek misin, düşmanı nasıl biraz gerileteceksin, imkanların var mı, yoksa imkanları nereden yapacaksın, nasıl bir yol bulacaksınız diyorum.

Öyle olmazsa olmaz. Ve bunu sadece siz istiyorsunuz diye değil, başta ben kendim tatmin olmadığım için istiyorum. Düşman karşısında kendini tanımayan, kendinde imkan yaratamayan birinin nazarında hiç değeri yoktur. Mesela size bakıyorum, siz o kadar kendinizden razısınız, o kadar

kendinizi rahat görüyorsunuz. Ayıplarınızı söylemek istemiyorum, lakin halen de ben kendimden razı değilim. Bırakın sizin gibileri, eski arkadaşlarımız gece gündüz savaşın içindeler, düşmanınınız karşısında durmayı bilmiyorsunuz, diyorum. İnsan düşmanına karşı böyle yanlış savaşır, böyle tez düşer mi? Kendini doğru gör, doğru tanı. Kendini tanıyamayan yapamaz. Tazımda hep şu vardır: Gece gündüz rahatlık, hoşluk nedir, ne değildir demiyorum, bunun üzerinde çok durmak istemiyorum, sonuna kadar zafer olsa da yine bunu büyük görmüyorum. Bundan çok bizi düşüren, düşürten şeyler nedir, kimdir, nereden geliyor hususu üzerinde duruyorum.

Büyük bir haksızlık var. Bu kadar haksızlık üzerimizde varken rahatım denemez. Ağlamak da ayıptır. Madem insansın, akıllısın, niye ağlayıp kendini yere atacaksın? Üzerinde büyük bir haksızlık var, sen kendi kendini mahvetmişsin, niye duracaksın? Ben razı olamıyorum. Şimdiye kadar yaptığım işlerde bazı şeylerin intikamını almak için büyük çalıştım. 20 yıldan fazladır nefes nefese bu çizgideyim, ama henüz hazırlık aşamasındayım, henüz bunlar sonuç değildir. Bazı güçlü adımlar atmam için bir başlangıçtır. Bu, bizi bu duruma getirenlerden intikam almak, rahat bir yaşamı ortaya çıkarmak, yine bazı kötülükleri kaldırmak için bir başlangıçtır. O zaman bir şeyler yaptım denilebilir. Evet vurma oluyor, savaş oluyor, yine de tüm bunlar bir başlangıçtır diyorum. Kürt insanı, bugüne kadar başkaları için savaştı, birbirlerini de bir çok şey yüzünden vurdu; lakin kendisi için, kimliği için, halkı için yaptığı bir şey yok! Dili kesilmiş, yüreği kopmuş, mahvolmuş! Ben bundan uzağım, bunda yokum.

Tabii yanımıza geldiğinizde bazı şeyler istiyor, bazı sorular soruyorsunuz, bunların hepsi cevaptır. Tazım budur. Herkes bir iş yapıyor, bir yaşamı var, benim ki de böyledir. Benim görüşüme göre bu içinde bulunduğumuz durum kesinlikle bir gün bile kabul edilemez. Yaşamın bizim için tek nedeni vardır; bizi bu duruma getirenlerden hesap sormak. Başka bir yaşamı kesinlikle kabul etmek gerekiyor. Bunun dışına yaşamı düşünmek kesinlikle Kürtler için haramdır. Öyle olur mu diyeceksiniz. Dünyaya bakın, yörenize bakın, bir de kendinize bakın, bir insan ne yapabilir? Çocuklarınız sel gibi geliyorlar, hepsi bizden bir şeyler istiyorlar; ülkeyi istiyorlar, özgürlük istiyorlar, ağızlarına ne gelirse onu istiyorlar. Gerçekten onlara güzel bir yaşam gerekiyor. Ama nasıl yapacağız? Hepsini bilirsiniz, çok şey öğrenmemişler, yürümesini bile bilmiyorlar! Bu çocukları ne yapacağız? Bütün kapılar yüzlerine kapanmış, onlara nasıl bir kapı açacağız? Ülkeden çıkmışlar, hepsi ülkeden kaçmışlar. Onları nasıl ülkeye ulaştıracağız? Bunlar büyük sorunlardır. Hepsini işsiz güçsüzdür, okulsuz, sağlıksızdır. Bunlara nasıl bir çözüm getireceğiz? Evet eskiden kaçıyorlardı, "Avrupa'ya gidin, Arabistan'a gidin, bütün dünyaya gidin" diyorlardı, yanımıza bile yaklaşmıyorlardı. Her şeyi razı oluyor, her şeyi tenezzül ediyorlardı. Ama nereye kadar?

Bu parti, bu sorulara cevap vermek için oluştu. Ve bugün gerçekten onurlu bir tarih yarattı. Hatırlıyorum, kuruluş öncesi de var; '73'te başladık, '78'de kendimizi parti adıyla ilan edelim dedik. Bundan önce çalışmamız büyüktü, zorluklarla doluydu. '73 baharında başladık, bu siyasetle başladık. '78'de bu ayın, yani kasım sonlarında kendimize bir ad takalım dedik, önce isimimiz yoktu. Tabii bir insana kendini ispatlayana dek isim takamazsın, ölü birine isim veremezsin, eğer yaşaması mümkünse isim verirsin, değilse vermezsin. Biz de işte dünyaya geldik, yaşamaya başladık, öyleyse kendimize bir ad takalım dedik. Gerçekten başlangıçta yine hiç imkan yoktu. O zaman yanındaki arkadaşların kaç gün yürüyeceklerini bilemiyorsun. Dürüstler mi, güvenilirler mi bilemiyorsun. Sonuna kadar bunlardan eminim diyemiyorsun. Lakin Kürtler için bir şey kalsın, işte kendimize bir isim takalım, bir gün ömrümüz olsa bile bunda hayırlı bir şey olsun dedik. Bu da PKK oldu. Gerçekten bunda yürüyorsun, doğru

bir siyaset, doğru bir temel üzerinde yürüyorsun, hayırlı olması mümkün olabilir dedik. Bir yıl, iki yıl öyle selamette yürüyeceğimize inanmıyorduk. Ama adım atalım, ne olursa olsun dedik. Önemlisi, elimizden geleni zamanında yapalım dedik. Bundan önce de gün gün iş yapıyorduk. '70'lerin başlangıcında saat saat siyaset üzerinde duruyorduk. Bütün yaşamımız kendimizi birkaç şeye ulaştırabilmek içindi. Gün geldi bir kelime söyledik, gün geldi bir arkadaş gördük, gün geldi bir grup olduk, gün geldi bir toplantı yaptık ve gün geldi daha büyük bir adım atalım, dedik. Ve adımı da attık. Atılan bu adım yerindeydi, yerindedir. Şimdi yalnız Kürdistan'da değil, bütün dünyada yankı vermiştir diyebiliriz. Yüzde yüz başaracağız, bağımsızlığı, özgürlüğü tam yakalayacağız demiyorum, lakin savaşmak için, biraz intikam almak için bir şeyler yaptık. Halkı dillendirdik, adlandırdık, bazı Kürt gençlerini siahlandırdık, iyilikle kötülüğün farkını ayırt ettik, kırle pası, akla kararı birbirinden ayırdık. Bunlar az değildir. Şimdi binlercesini kaldırabiliriz, istediğimiz yerin veya ordunun üzerine yürütebiliriz.

Yiğitlik doğru yaşamasını ve savaşmasını bilmektir

Evet, hepiniz öfkeleniyorsunuz, bir şeyler yapmak istiyorsunuz, ama çaresizsiniz, yapamıyorsunuz. Toplumumuzda daha çok birbirini vuruyorlar, birbirini vurdıklarında çok kötü düşüyorlar. Birini vuruyorlar, ikisi onlardan gidiyor. Vuruşlarında tabii hiç hayır yok. Bizimki şimdi değişmiştir. Bana göre yaşam bir şartla kabul edilebilir: Düşmanın sana her kötülüğü yaptığında karşısında başını kaldırırsan, biraz da ona vurursan, o zaman senin yemen içmenin değeri vardır, buna helaldir diyebilirsiniz. Bir şey yapamazsan beş para değer olmaz. Düşmanından haberi olmayan, kendinden haberi olmayan birine de merhaba gerekmez. Bu bir yaşamdır. Hepsiniz öyle olun, demiyorum ama, bana göre bu bir yaşamdır. En az otuz yıldır bu yaşamda kendimizi terbiye ettik. Ben de gerçekten başlangıçta çaresiz bir insandım. Ne kimse beni dinliyordu ne de imkanlarım vardı. Belki çocukluktan şimdiye kadar hepinizin değeri vardı. Ana ve babalarınız size değer veriyordu, benim ki öyle değildi. Bir başımaydım. İnsan tek başına olunca da elinden iyi işler gelir, niye? Tek başına olursan kendini bağımsızlığa da ulaştırırsın. Tabii kimse bizden razı olmaz, herkes kendinden razıdır, niye senden razı olacak? Ben de herkesin benden razı olmasını istiyordum.

Başlangıçta evimizden, köyümüzden başladık, şimdiye kadar devam ediyor. Evet, evimde savaşımı kendim verdim. Neden kaçayım, neden kaçmayayım, hangi hal iyidir, hangi hal iyi değildir? Hepsini deli sanıyorlardı, bu çalışmamızda fazla akıl görmediler, "allah kimseyi böyle yapmasın" diyerek bize ölüm istiyorlardı. Tabii ben sorundum, ana'ya da babaya da sorundum, kendime de sorundum, o halden razı değildim. Peki, sen neden razı olacaksın? Haydi o zaman yola gir, yap. Şimdi sizlere bakıyorum, hepiniz "razıyız, güvenimiz var, sonuna kadar şöyleyiz, böyleyiz" diyorsunuz. Eskinden böyle değildi. Eskiden hepimizin aklına geliyor, birkaç Kürtün bir araya gelmesi mümkün müydü? Birbirlerini dinlemeleri, şehitlerin yoluna girmeleri mümkün müydü? Hayır! Hep birbirlerini kötülüğünü istiyorlardı. Büyük bir fitne fesatlık vardı. Hep birbirlerinin hainleriydiler. Beraber olanlarda çok kıymetsiz, dar şeylerde birleşmişlerdi. Nasıl buna razı olayım?

İnsan yaşamına saygım vardır. Öyle olmasaydı, kendimi bu kadar geliştiremezdim. Yine bu kadar düşmüş bir halktan kendimi uzaklaştıramazdım. Onları inkar edemezdim, ihanet de edemezdim. Yine burada iyi bir özellik kendini ne inkar edeceksin ne de kendine ihanet edeceksin; ne kadar yoksul, düşmüş olsan da kendini inkar etmeyeceksin. Tabii bu noktada çok kişi var ki kendinden başka bir şeyi görmüyor, halk tamamen inkar ediyor. Halkını gör, şerefini gör dediğinde öldürsen yanına yaklaşamıyorsun. Bu hususların karşı-

sında sonuna kadar durdum. Bütün dünya bir tarafta ben bir tarafta. Ben şimdi de böyleyim. Arkadaşlarım kahramandırlar, gün gün savaştadırlar, dakikası dakikasına eksikliklerinin üzerindeyim. Hele sizin gibilerin üzerinde durmayı bir tarafa bırakın. Hep ne içindir? Kendini çözemeyen, her yönden yapmazsan değer yoktur. Bakıyorum, "şöyle adamız, böyle neyiz" diyorlar, ne yapıyorsun, ne yapabilirsin? Ucuz sözlerden başka ağızdan ne çıktı? Çaresizlikten öde senden ne bitiyor? Ne cesaretle varım diyorsun, adamım, diyorsun? Bunu kabul etmek mümkün değil. Ben kabul edemem. Belki siz her şeyi kabul edersiniz, ama ben edemem.

Yiğitlik meselesi nedir? Bir halk için, insanlık için seni insan saymayanlara karşı nasıl yaklaşacaksın? Burada siyaset nedir? Bir halk için her şeyden en önce gelen nedir, dilden, edebiyattan önce bir halk için temel olan nedir? Bir halkın tüm çıkarı neye bağlıdır, hepimizin beraber olduğu temel nedir? Bunu göreceksiniz ve bunun üzerinde gece gündüz duracaksınız. Bunun için inanç, cesaret, gerekiyorsa onu bunun için bilinç vb ne gerekiyorsa onu edineceksiniz. İşte yiğitlik budur. Kendinize bakın, hanginiz böylesiniz? Bu işi böyle yap, böyle bir yaşam sürdür diyorsun, hepsi bundan kaçıyorlar. Bırakın bunu yapmayı, bir sigaraya verdikleri değeri bu yiğitlik işine vermiyorlar. Tabii insan kahroluyor. Böyle alışmışlar. Bunun için büyük bir savaşım isteniyor, bu milleti nasılsın bu halden çıkartacaksın? Yani kendimi yok etsem olur mu? Hayır. Bu diğerleri gibi kendimi Avrupalara atsam olur mu? Hayır. Kendimi şu bu yerin uşağı yapmam olur mu? Hayır. Kendimi inkar etsem olur mu? Hayır. Rahatlık için, basit bir yaşam için kendimi yitirirsem olur mu? Hayır.

Bu hususları sizler için söylüyorum. Bizi görmek istemişsiniz, PKK hakkında bir şeyler öğrenmek istemişsiniz, birçok yönden çok şeyi merak ettiğinizi sanıyorum. İşte sorunlar her böyledir, yani ben çalışmıyordum, çalışmıyordum, hepiniz de ancak kendinizden, çalışmanızdan razı olabilirsiniz. Başka türlü hal hatır soramam, "nasılsın, ne var ne yok" diyemem. Budur. Kimse benden başka bir şey istemesin. Sorunu nasıl hal ettiniz, sorunu genişliğine, derinliğine açtınız mı, meseleyi nasıl ilerletebilirsiniz? Bundan öte benden bir şey soramazsınız. Sorunuz bu olacak. Temel sorun da budur. Tabii diğer soruları soru saymam. Tehlike nedir, ölüm vardır, bilmem rahatlık falan bunlar önemli değildir. Çoğu kimse hep böyledir. Sağlığım, başarıım, güvenliğim sorunların üzerinde ne kadar durduğuma bağlıdır. Bu nokta önemlidir ve her şeyden öncedir. Bundan öte başka ne sorulabilir? Şimdi sizleri biraz serbest bırak-sak partinin nizamı, disiplini olmazsa kim bilir birbirinize neler yaparsınız! Belki şimdi yapmazsınız, bir iki günde dağılır, birinizden uzak düşersiniz. Olmaz! Her yaşamı kendinize layık görüyorsunuz. Her yaşam nedir? Yani kendini inkar etme, gaflette, yoklukta kendini yitirmezdir. Gücün yaşamaya varsa öyle yapamazsın.

Benim çalışmamda kesinlikle öyle bir yaklaşım yoktur. Kendini kandırma, çaresizlik yoktur, ölüm de içinde yoktur. Bakın bu çalışmayı yoktan buraya kadar getirdim, bü-

yük bir tecrübem vardır ve daha çok da adımlarımı yerinde atarım. Şimdi herkes, "ya bu kadar iş yaptın niye sana bir şey olmadı?" diye şaşıryorsunuz. Bu yerde 14 yıl nasıl bu çalışmayı böyle getirdik? Siz de bu taraftaydınız, bu kadar insandınız niye aklınıza hiçbir şey gelmedi? Ben dilsiz, kimsesiz, her şeysiz iken bunları nasıl yaptım? Bir tarz, bir temel var, yükledim, şimdi bakıyorum, içinde en güçlüsü benim. Halbuki en imkansız, her şeyden yoksun olanı bendim. Siz önce partiydiniz, hep birbirinizin tanıdığınız, niye bir birlik kuramadınız? Niye bir güven oluşturmamadınız? Hatırlıyorum, bu tarafa geldiğimde öldürsen birisi ülkeye geçmiyordu. Şimdi bakıyorum herkes "ülke, ülke" diyor. Niye öyle oldu? Burası da ülkeden uzaktır, burası tek de değil, buradan adımları atmadım, şimdi bir Kürt nerede varsa, Rusya'dan tut, Almanya, Amerika, Avustralya kadar hepsi bu yoldadır; düşünceleri bir, güvenleri bir, yürekleri bir olmuştur. Bu kadar geliş-

me nasıl ortaya çıktı, bunu hepiniz iyi incelemek ve anlamak zorundasınız.

Eskinden düşman karşısında öyle kendini ayakta tutmak, yıllarca direnmek mümkün değildi. Tarih-te ne kadar Kürt isyanı varsa bir ayda, iki ayda bastırılmış, önderler katledilmişlerdir. Ve ondan sonra bir şey kalmamıştır. Ama bizim önderliğimizde yürütülen mücadelede 20-30 yıl doldu, Türk devleti -dünya da arkasında olduğu halde- gün gün geriliyor. Bundan 70-100 yıl önceki Türk devleti de değildir. Öyle bir devlet ki, kendisi bile "hiçbir dönem bu kadar güçlü değildik" diyor. "Tarihimizdeki en güçlü dönem budur" diyor. Biz bu devleti gerilettik. Çok büyük şeyler yaptık da demiyorum, ancak Kürt halkı için hayırlı şeyler oldu; dikkat edeceğiniz, çok şey alacağınız işler oldu. Bunlar yeme içmeden, yoksulluk varlıktan da öncedir. Bunlar istenir. Burada bir şeyler yaparsan sana yaşam hakkı vardır. Yapmazsan değerin yoktur. Benim yaklaşımım budur.

Hepinize öfkeleniyorsunuz, bir şeyler yapmak istiyorsunuz, ama çaresizsiniz, yapamıyorsunuz. Toplumumuzda daha çok birbirini vuruyorlar, birbirini vurdıklarında çok kötü düşüyorlar. Bizimki şimdi değişmiştir. Bana göre yaşam bir şartla kabul edilebilir: Düşmanın sana her kötülüğü yaptığında karşısında başını kaldırırsan, biraz da ona vurursan, o zaman senin yemen içmenin değeri vardır, buna helaldir diyebilirsiniz. Bir şey yapamazsan beş para değer olmaz.

PKK’de yöneticilik daha fazla hizmet demektir

Benimle arkadaş, dost olmak isteyen biri, bizi böyle tanıyacak. Ama beni yanlış tanımayın. Her şeyi doğru bileceksiniz, ben halkçı, halkın hizmetinde, sizin gibi bir insanım. Kesinlikle kendimi büyük saymıyorum. Büyük bir hizmet istiyorum, büyük-lük hizmet temelinde olur. İmkânım var, büyük bir hizmet yaparım, benden başka bir şey istemeyin, tenezzül etmem. Tabii bakıyorum, parti içinde de daha bir şey yapmamış, ama bir günde benden ağalık istiyor. Böyleleri gafildir. Biz hizmet için halktan imkan istiyoruz, ama o, hizmetsiz benden ağalık istiyor. Öyleleri var, aramızda çoktur, hemen hemen bütün insanlarımız böyledir. Kendini tanımıyor, fırsat buluyor “bir günde paşa oldum” diyor. Paşalık öyle olur mu? Büyüklük öyle olur mu? Kendini öyle sayıyor, kendini tanımıyor. Kesinlikle olmaz. Kendinden razı oluyor, nefsinden razı oluyor, bunlar doğru değil, hepsi yalandır.

Halk, “bundan sonra ne olacak?” diye soruyor. Bundan sonra iyi olacaktır; mücadele, savaş iyi olacaktır. Mücadelenin (çalışmanın), savaşmanın imkanları vardır. Biz halkımızı biraz ayağa kaldıradırdık. İlk defa ulusal temelde bir birlik oluşturabildik. Silahla, büyük bir cesaret ve özveriyle bunu başarabildik. Bundan sonrası daha fazla gelişme, daha fazla başarı ve sonuca ulaşmadır.

Eskiden “Sovyetler bize yardım ediyor mu, Barzani-Talabani ne yapıyor?” vb sorular soruyordunuz. Ben bu soruları da fazla soru saymıyorum. Sen kendini bir şey yapmazsan, kendi kendini tanımazsan, kendi kendini güçlendirmezsen başkalarından bir şey bekleyemezsin. Eskiden ben de bu tür sorular sorardım, sonra baktım ki doğru sorular değiller. Bu yüzden ilk önce kendimle ve daha sonra da çevremdekilerle uğraşmaya başladım. Bu kadar gelişme de bu sayede ortaya çıktı. Bir insan bir devlet kadar güç toplayabiliyor, bir insanı bir devlet kadar büyütebiliriz. O zaman kendi üzerimizde duracağız dedim. Niye hep başkalarından isteyeceğiz? Bizim olmayanlardan niye hep bir şeyler isteyeceğiz? Hayır, kendimizden isteyeceğiz, kendimize yakın olanlardan isteyeceğiz. Şimdi bunun üzerinde duruyoruz.

PKK tarihinde gerçekten her yılda yapılanlar korkunçtur diyebiliriz. Parti tarihini de söyleyebilirim, yani '78'de ne olmuş, '79'da, '80'de, '81'de ve şimdiye kadar ne olmuş, bütün bunları söyleyebilirim. Bunların hepsi kendi başına birer tarihtir. Bırakın 15 yılı doldurmayı, bir günü doldurmak büyük bir olaydır. Yıllar nasıl geçti? İşte görüyorsunuz, son yıl nasıl geldi? Geçen yıldan şimdiye kadar ne oldu? Çok kimse –ve Türk devletinin kendisi de– “bu Güney savaşından sonra PKK bir daha kalkamaz” diyordu. “Vurduğumuz darbenin altından

bir daha kendini sağlam çıkaramaz” diyor-du. Şimdi görüyorsunuz ki kendimizi nereden nereye vardırırdık, ne kadar darbe vurduk. Her yıl öyleydi. '80'de “ülkeye dönmemiz mümkün değildir” deniliyordu. Salt yöremizdekiler değil, arkadaşlarımız da buna inanmıyorlardı, “ülke gitti, bir daha ülkeye mi ulaşacağız!” diyorlardı. Şimdi sel gibi hepsi ülkeye akıyorlar. “Düşman karşısında yirmi dört saat, bir iki gün kalabilir miyiz?” diyorlardı. Şimdi düşman kalamıyor.

İşte size küçük bir olayı söyleyeyim; Türk ordusu bir operasyon yaptı, yani bir hamle yaptı, kendisi söylüyor, ayın 16'sında başlattı, dün bitirdi, (16-25 Kasım-1993 Bestler operasyonu) gün gün haber aldık, Botan'da binlerce özel asker, uçak, helikopter, tank top eşliğinde arkadaşlara korkunç yöneldi. Parti kuruluş yıldönümünün de onları komple imha etmek istedi. Tabii Botan büyük bir yerdir, temel merkezimizdir, 3-4 bin arkadaş oradadır, orayı imha etmek istiyor ve orayı imha ettikten sonra diğer yerlerin üzerine yürümek istiyor. Hedef buydu. Yok edip sonra kışın hiçbir yeri bırakmamak niyetindeydi. İlk milliyetçilerle ittifak yapmış, ne kadar korucu aşireti varsa onlara da bol bol para vermiş ve Avrupa devletlerini de razı etmişti. Amaç, 15. yıldönümünü bize ölüm yıldönümü yapmaktı. Türk devletinin düşüncesi budur. Gerçekten büyük bir hazırlıkla bize vermek istediği ölüm darbesidir. Ama amacına ulaşabilmiş midir? Bugün haber geldi, “Türk ordusu alana giremedi, askerleri çok perişan oldular, hatta ağılıyorlardı, biz 9 şehit verdik, onlar yüzlerce ölü verdiler, kendi ölümlerini bile kaldıramıyorlardı, ölümleri şimdiye kadar yerededir” diyorlar. Başka yerlerin de üzerine çok gittiler, ama bir adım bile ileri atamadılar.

Üzerimize hainleri de gönderdiler, rezil oldular, şimdi onlar da kaçıyorlar. 3-4 helikopter de düşürdük, onlarca tank, top, panzerleri de tahrip edildi, yine çok sayıda silah aldık, büyük tecrübe edindik. Daha önemlisi de partinin bu yıldönümü böyle oldu. Türk devleti bize ölüm darbesi vermek istedi, kendisi ölüm darbesi aldı. Burada önemli olan karşıımızdaki güç ne kadar büyük ve donanımlı olursa olsun, istenirse onunla başa çıkılabiliyor. Sadece Botan değil birçok alan da böyledir. Arkadaşlar bütün dağlarda hareketliler kendileri ise bir adım bile atamıyorlar. Başları her gün, “kışa kadar bunları nasıl ayaklarımızın altında yok edeceğiz” diyorlar. Türkiye halkından da kimse buna inanmıyor, ama gece gündüz söylüyorlar. Haydi gel de bizi ayaklarının altında yok et bakalım! Hepsi yalan. Moralini yükseltmek istiyor, bunun için de yalan söylüyor. Her gün “şöyle vuracağız, böyle vuracağız” diyor, gelip vursun da görelim!

Eskiden öyle değildi, eskiden halkı imha ediyordu. Şimdi halktan korkuyor. Niye? O vurursa biz de vururuz. Lice'yi vurdu, biz

“Arkadaşlarımız çok söz veriyorlar, sözlerini yerine getiremiyorlar. Ama bakın düşman karşısında şimdiye kadar benim söyleyip de yerine gelmeyen bir şey var mı? Hayır! Hepsi yerine gelmiştir. Ben basit sözlerden, inşallahlı, maşallahlı sözlerden de fazla hoşlanmam, söylediğim söz gerçekleşecek, hatta şüphesiz, kusursuz gerçekleşecek. Tabii yiğitçe söz budur”

de onu vurduk. Şimdi korkuyor, eskisi gibi katliam da yapamıyor. İnsan kendine yüklenirse her şey yapabilir. Şimdi her cephe-de birkaç şehidimiz oluyor, ama günde 30-40 kişi onlardan gidiyor. Bizden 1 gidiyorsa onlardan 20 gidiyor. Bu büyük bir adımdır. Gece gündüz böyle gidersen daha fazla ülkede yerini alırsın. Kürtlerin tarihinde bu şeyler ilk kez oluyor. Önemli olan da budur, yol açılmıştır, insanlar savaşılabılır diyorlar. Gün gün haberlerin üzerinde duruyoruz. Ülkeden gelen haberler fena değil, cepheden haberler geliyor. Serhat'tan tut, Dersim, Toros, Binboğa, Bingöl, Garzan, bütün Botan, Zagroslar tüm cephelerin hepsi savaşıyor, ses veriyor ve iyi haberler geliyor. Halkın birliği oluşuyor. Türk devleti şimdi seçim yapmaktan korkuyor, yaparsa yüzde doksan halk birleşir, bundan korkuyor, yapamıyor. Bunlar küçük adımlar değil. Yolu açık ve güçlü yürüyoruz.

Tabii yine de her şey rahat olacak, başarılacak demiyorum. Hayır, büyük bir savaşla zafer elde edilecektir.

Yapılamayacak sözler verilmemelidir

Önceden de söylüyordum, boş sözleri, fesatlığı bırakın, gece gündüz hayırlı sözler sarf edin. Madem düşmanınız size ölüm-den başka bir şey vermiyor, siz de gece gündüz düşmanın ölümü üzerinde yoğunlaşın. Bu iş yalnız benim babamın işi mi? Hayır. Yalnız benim işim mi? Hayır. Hepinizin işidir. Hepiniz tehlikeyesiniz. Hepiniz düşmanın darbeleri altındasınız. Öyleyse hepinizin kalkış yapması lazımdır. Yediden yetmişe kadar hepiniz yapmalısınız.

Arkadaşlarımız çok söz veriyorlar, sözlerini yerine getiremiyorlar. Ama bakın düşman karşısında şimdiye kadar benim söyleyip de yerine gelmeyen bir şey var mı? Hayır! Hepsi yerine gelmiştir. Ben basit sözlerden, inşallahlı, maşallahlı sözlerden de fazla hoşlanmam, söylediğim söz gerçekleşecek, hatta şüphesiz, kusursuz gerçekleşecek. Tabii yiğitçe söz budur. “Ya niye birileri önümde durdu, kendimi aldattım, yanıltım” diyenler hep ölüme giderler, hepsi doğru olmayan deyişlerdir. Öyle yalan söyleme arkadaş! Sen yıldönümü için söz verdin, sözünün eri ol! Niye sözünün eri olmayacak? Madem kendini yiğit sayıyorsun haydi sözünün eri ol. Niye sözünle oynaya-

caksın? Sözüne bağlı olmayan, sözüyle oynayanların her zaman karşındayım. Ne kadar düşmana karşıysam, o kadar da onlara karşıyım. “Bizden ne istiyorsun, işte ölüme kadar seninleyiz, yetmez mi?” demeyin. Zafer çalışması yapacaksın ki, yaptığın işin düşman karşısında değeri olsun.

Düşmana yarayan işi iş saymıyoruz, “ya ben öldüm daha benden ne istiyorsunuz?” dersenez, o ölümü de kabul etmeyeceğim. Bunların hepsi sözdür. “Başka türlü elimden bir şey gelmiyor” da demeyin, elinden geliyor. Kendine yüklen! Halkın, arkadaşların dediği gibi olsaydı, gerçekten düşmana karşı bir kaç ay bile direnemezdik. Hatırlıyorum, bazıları “bunlar kendilerine isim takmışlar, Türk devleti karşısında gizli iş yapıyorlar, bunların ömrü üç aydır” diyorlardı. “Gittiler, yandılar, yapacakları hizmet de bize kalacak” diyorlardı. '76'da bunu söylüyorlardı. Bu şeyleri söyleyenlerin hepsi şimdi yok oldular. Bizim hizmetimiz ise dünyaya ses verdi. Öyle ahmaklar çoktu. Bir şey yapamayacağımızı sanıyorlardı. İğne ucu kadar çare gördüğümüzde yükleniyorduk. Şimdi birçok arkadaşın eline büyük imkanlar vermişiz, binlerce güç vermişiz, değerini bilmiyorlar. Ben bu tarafa geçtiğimde bir tek dostum yoktu. Hiçbir şey yoktu. En büyük imkanım, bu gece kendimizi bu tarafa ulaştırdık, bu büyük bir adımdır, al-lah korusun veya bir şey olmasın bundan hayırlı işler çıkar diyordum. Tabii kimse böyle olacağına inanmıyordu. Zaten kimse bizi tanımıyordu da. Ama yüreğimde büyük bir iş vardı. Yani sözüm, ahtım benimledir. En yakın arkadaşlarımız bile inanmıyordu, “deli işi” diyorlardı. Şimdi ne büyük bir iş olduğunu görüyorsunuz. Başlangıçta kimsenin inanmadığı şeyler, sonuçta en büyük gerçeklikler oldular.

Bir tek Kürt dürüst kalırsa, bu yolla oynamazsa, parti çalışmasıyla oynamazsa benden fazla iş yapabilir. Siz şimdi milyonlarca kişi “seninleyiz” diyor. Ben milyonlarca demiyorum, bir tek dürüst kişi koyduğumuz tarza, sunduğumuz imkanlara yüklenirse kesin sonuç alabilir. Bir devrimci bundan daha büyük ne isteyebilir. İnsan yeme-içme ile doymaz, uyku ile, rahat ile de insan rahat olmaz. Bazı şeyler var ki, intikamını almazsan sana yaşam yoktur, yaşam sana diken olur, kan olur. Bizim için de böyledi. Şimdi biz bunun çaresini buluyoruz. Bir yola girmişiz ki, sonuna kadar insanlık yolu, onurun yoludur. Ve hepiniz içindir, yalnız benim için değildir. Bundan başka benden ne isteyebilirsiniz? Bayram da budur, kutlama da budur.

Eğer benim çalışmamda büyük kusurlar varsa söyleyin. Hesap veririm. Ben bunun için varım, başka türlü bir yaşamı kendime yaşam saymıyorum. Yaşamam için tek neden vardır, bazılarından hesap sorayım ve bazı şeylerin hesabını alayım. Böyle söylediğimde de gerçekten çok müteva-zıyım, öyle şunu bunu yaptım da demiyorum. Ne yaptımsa hep hayırlı olmuştur. “Bizimdir” diyebileceğimiz, insanın razı olabileceği şeyler yapılmıştır. Hepinizden istediğim, herkesin razı olacağı şeyler yapmanızdır. Bunlar insanı büyütür, bunlarla olun. Daha fazlası çaresizler gibi kendinizi dertli, acılı sayıyorsunuz, bu doğru değildir. Niye? Kendinizi herkesin razı olduğu şeylere ulaştıracaksınız. Şöyle partiyle, böyle önderlikle, partiyleyseniz razı olduğumuz işlerin başında olacaksınız. Hem de kayıtsız, şartsız. Verdiğiniz söz böyledir, başka türlü hepsi yalandır.

Ben de bu hususları cesaretle söylerken razı olduğunuz şeyleri yaptığım için

söylüyorum. Başka türlü öyle karşınıza çıkıp bu hususları söylemem mümkün mü? Hayır! Sizde de cesaretili olmalısınız. Cesaretle çıkış yapmalısınız. Hayırlı olan, bize layık olan, namuslu, onurlu olan şeyler temelinde çıkış yapacaksınız, huzura geleceksiniz. Sanırım sizler de öylesiniz. Bundan sonra sizlerde bu temelde karşımıza geleceksiniz. Ölüm de her zaman vardır. Burada önemli olan yaşamında en temel hususları, herkesin katıldığı şeyleri yapmaktır, o da olmuştur. Partinin yıl dönümü, partinin yıl dönümü kutlaması, bayramımız işte budur. Yine bunu ben söyleyeyim, sizde dinleyen demiyorum. Bu çalışma hakkında siz de sorularınızı sorabilirsiniz. Benden hesap istemeniz için geldim, cesaretiniz, bilinciniz varsa bizden bir şeyler isteyin, hesap isteyin. Kuvvetsizsiniz, istemiyorsunuz, istemeyi bilmiyorsunuz da. Halk için her şeye cevap vermeye hazırım. Siyasi, askeri, her yönlü hakları hususunda hal ne haldir, gidiş ne gidiştir, savaş ne savaşıdır, bunların hepsinin yanıtları var. Benim halk için verdiğim söz budur. Buna bağlıyım ve sonuna kadar da bunun arkasından yürüyebilirim. Yine sizin için hayırlı olan hepimizin bağlı kalacağı, inançla, güvenle birlikte olacağımız hususlar bunlardır. Binlere, on binlerce şehidimizin, zindan direnişçilerimizin, yine dağların doruklarında savaşan on binlerce gerilla bizim sözümüzün ispatıdır. Ve halk tümünden kendine gelmiş, ayağa kalkmıştır. Bunları da başlangıç saymak, daha fazlasını bundan sonra yapmak gerekir.

Partinin 15. yıl dönümünde daha başarılı olduğumuza inanıyorum. 15. yıl yüzde yüz Kürdistan yıldır, halk savaşı yıldır, zafer yıldır. Millet bunda büyük bir birlik, büyük bir bilinç elde etti. Yüz binler birlikte yürüdü, bunda büyük bir uyanış var. Bunların hepsi 15. yılda oldu. 15. yıl geçmiş 14 yıla bedeldir. Yalnız partinin 14 yıllık geçmişine bedel değil, belki de Kürtlerin düşüşünün yıllarına bedel bir yıldır.

16. yılda ve 16. yılın sonrasında ne olacak? Biz varsak bu da 15 yıla bedel olacak diyoruz. 15 yıl, düşüşün tarihine bedel olacak. Bu sözü verebilirim. Bu 16. yılı nasıl Kürdistan yılı, zafer yılı yapacağız diye söz verenler, buna göre hesaplarını yapsınlar. Halk tümnden hesabını yapsın. Hepsi bu yılı kendilerinin yapsınlar. Tüm ülkede; dağlarda, savaşa, serhildanlarda olan bir yıldır. Ölüm hep vardır, ölümsüz yaşam budur. Bunun değerini bilin. Ruhunuz çok düşmüş, ruhunuzu böyle yüceltebilirsiniz. İsmimiz çok düşmüş, ismimizi böyle kaldıralım, haysiyetimiz, onurumuz çok düşürülmüş, böyle yüceltelim. Bunun için de bu önümüzdeki yıllar aydınlığın, onurun, ismin yücelmesi, cesaretin büyümesi, ruhun yücelmesi, yılları olacaktır. Bunların hepsi de çalışmalarımızla oluyor. Biz bu çalışmayla bu yılı kendimizin yapalım.

Bunun için yine hepimiz gelecek yılları da böyle kendi yıllarımız yapmak için birbirimize söz veriyoruz. Herkes elinden ne gelirse onu yapsın. Yine söylüyorum, ölüm hep vardır. Bu yüzden çalışmaları kusursuz, ölümsüzlük yolunda yapmak gerekir. Nefesini hayırlı şeylerde alıp ver, her şeyden önce yürütmek durumunda olduğumuz hususlarda nefes alıp ver. Söz budur. Biz bu sözleyiz. Ben kendim de sözü öyle veriyorum ve sözünü böyle verenlerleyim. Sözüne böyle bağlı olanlar da bu önümüzdeki yılları kendilerinin yaparlar. Yine bu yıl, bu geçen yıl hepinize kutlu olsun. Bu gelen yılın da hepinize zafer yılı olmasını diliyorum.

KONGRA-GEL KAPANIŞ KONUŞMASI

Başarmaktan başka çaremiz yoktur

● KONGRA-GEL BAŞKANI Zübeyir Aydar

Sayın divan, değerli arkadaşlar

On bir gündür toplantıdayız. Bir gün KADEK'in kongresi için, 10 günde halkın kongresi için toplandık. Bu on gün içinde büyük ve önemli bir iş yaptık. Bir kongre oluşturduk. Kararlar aldık, seçim yaptık. Bu vesileyle en başta bu çalışmalarda katkısı olan bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar

Bu yeni bir başlangıç olmakla birlikte, otuz yıllık bir mücadeleye, bu mücadelenin tarihi mirasına, ödenen büyük bedellere, emeğe dayanmaktadır. Başta Başkan Apo'nun, tüm şehitlerin, gazi arkadaşların, gerilla ve yurtseverlerin büyük emekleri vardır.

30 yıl önce Başkan Apo ile bir grup arkadaşı, büyük bir inanç ve irade ile yola çıkmıştı. —Bu toplantımızda da Başkan Apo ile yola çıkan bu arkadaşların bazıları hazır bulunuyorlar.— Kürt halkının dirilişini gerçekleştiren o başlangıcı ve PKK'nin yürüttüğü büyük mücadeleyi saygıyla selamlıyoruz. Ve başta şehitlerimiz olmak üzere, Başkan Apo ve bu mücadele emeği geçen bütün arkadaşlara saygılarımızı belirtiyoruz.

Toplantımızda KADEK Başkanlık Konseyi'nden bir arkadaşımız konuşmasında çok fazla başarılı olamadık diyerek özeleştiri verdi. Bu çok mütevazı bir yaklaşımdı, ama buna katılmıyorum. Bizi bugüne getiren KADEK'in çalışmasıdır. Önderliğin esaretinden sonra tüm dünyada, hem Avrupa, hem Amerika, hem Türkiye hem de Kürt çevrelerinde şöyle bir düşünce vardı: Kürt hareketi de diğer klasik Kürt hareketleri gibi bitecek diyorlardı. Fakat Başkan Apo'nun attığı o temel kendisini yeniledi, bu da tüm arkadaşların çalışmasıydı, Başkan Apo'nun çalışmasıydı. Burada Konsey'deki arkadaşlarımızın rolü öncülük rolüydü. O arkadaşlar bizim birliğimizi korudu, bu hareketi bir halk kongresi oluşturabilmemiz için bugüne kadar getirdiler. Burada Konsey'deki bütün arkadaşlarımıza büyük çabaları için teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli arkadaşlar

Ortadoğu'da statükoların yıkıldığı bir dönemi yaşıyoruz. Temelini Lozan'dan alan geçmiş yüzyılın statükosu yıkılmaya başladı. Şimdi yeni bir statüko kurulmaya çalışılıyor. Irak'a müdahaleden sonra statükoyu korumak isteyen güçlerin eski statükoyu —Lozan Antlaşması'yla oluşturulan statükoyu— artık korumalarına imkan kalmamıştır. Büyük bir değişim dönemi başlamıştır. Bu değişim tüm Ortadoğu'yu içine alacaktır. Zaten daha bu değişim başlamadan Başkan Apo savunmalarında bu değişimin teorik temelini çok kapsamlı koymuştu. Gerçekten de insan Önderliğin savunmasını okuduğunda, 11 Eylül sürecinde Amerika'ya gerçekleştirilen saldırıdan sonra atılan adımlara daha iyi anlam verebiliyor. Pratikte birçok şey savunmada konulduğu biçimiyle açığa çıkıyor.

Böyle bir dönemde hareket olarak, ulus olarak yeniden oluşturulan statükolar içerisinde yerimizi almamız gerekiyor. Tabii ki, yerimiz de değişimci güçlerin yanındır. Açıkça belirtmek gerekir ki, 20. yüzyıl statükosu, Kürtlerin inkarı temelinde ortaya çıkmıştı. Bu statüko Kürtler için esaretti, parçalanmaydı, katliam ve idamdı. Bu yüzden 20. yüzyıl statükosunun karşıtı ve bu statükonun bir an önce değişmesini istiyoruz; bununla birlikte değişim güçlerinin ittifakında da yer almamız lazım. O ittifakta yer almak bazılarıyla benzeşmek anlamına gelmez. Biz bir halk hareketiyiz, bağımsızız, kendi halkımızın çıkarını isteriz, Kürdistan

halkının çıkarını koruruz. Halkımızın çıkarları için, sağa sola sapsmadan kendi ideolojimiz temelinde herkesle ilişkiliniz ve politikamıza göre politika yapar, pazarlık yapar, diplomasi yürütürüz. Bu şekilde de halkımızın çıkarlarını koruruz.

Değerli arkadaşlar

Değişim meseleleri sadece rejimler için geçerli değildir. Tüm toplum, muhalif örgütler ve aynı zamanda bizim gibi örgütler için de geçerlidir. Şu ana kadar muhalif duran güçler fazla etkilenmemiş, bazı ittifaklarda yer almamış olabilirler. Fakat eğer kendilerini değiştirmezlerse, bu dönemde yaşamaları mümkün olmaz. Bunun için de biz burada bir başlangıç yapı-

1996 yılında 50 güne yakın bir süre Önderliğin yanında kaldım. Önderliğin geçmişte yaptığı çözümlerinin birçoğunu da okudum. O süreçte Önderlik bana bir soru sormuştu. “Sen bizden ne anladın?” dedi. Ben de anladıklarımı anlattım. Bir yerde Önderliğin daha 29-30 yaşlarındayken yaptığı bazı değerlendirmeleri okumuştum, “o genç yaşlarda böyle tespitler yapabilecek kimse yok içimizde” dedim. Önderlik “sadece tespit mi?” deyince, hayır dedim. O zaman “doğru, sadece tespit değil. Sen tespiti yaptıktan, karara bağladıktan sonra kararlaştırman önemli” dedi. Şimdi biz de kararlar almışız. Burada çok şey söyledik. Hep birlikte kararlılıkla bu çalışmayı yerine getirmeliyiz.

Değerli arkadaşlar

Biz Yürütme Konseyi olarak bu Kongre iradesinin pratikte hayat bulması için üzerimize ne düşüyorsa yapacağız. Önümüzdeki süreçteki durumumuz bellidir. Savunma güçlerimiz, HPG var. Biz Önderliğin çizgisinde meşru savunmadayız. Savaş henüz gündemimizden çıkmış değil. Türk devlet yetkilileri her gün Kuzey Irak'taki güçlerimize takviye gönderebiliriz, sayılarını çoğaltabiliriz diyorlar. Aslında yaptıkları tepkileri ölçmektir. Acaba onların karşısında kimse bir şey söyleyecek mi, söylemeyecek onu anlamaya çalışıyorlar. Bunu daha çok da Amerika'nın tepkilerini ölçmek için yapıyorlar.

Savaş meselesi hareketimizin, halkı-

“20. Yüzyıl statükosu, Kürtlerin inkarı temelinde ortaya çıkmıştı. Bu statüko Kürtler için esaretti, parçalanmaydı, katliam ve idamdı. Bu yüzden 20. yüzyıl statükosunun karşıtı ve bu statükonun bir an önce değişmesini istiyoruz; bununla birlikte değişim güçlerinin ittifakında da yer almamız lazım. O ittifakta yer almak onlarla benzeşmek anlamına gelmez. Biz bir halk hareketiyiz, bağımsızız ve görevimiz halkımızın çıkarlarını korumaktır.”

“Şimdi gündemimizde bulunan en önemli konu Başkan Apo'nun durumudur.

Halk ve ulus olarak her zaman en hassas olduğumuz ve hiçbir zaman vazgeçmeyeceğimiz bir konu Önderliğimizin durumudur. Önderliğin durumu hem savaş hem de barış sebebidir.

Bu açıdan kongremizin Genel Kurulu, Başkan Apo'yu, kongremizin bütün delegelerinin oyuyla Kongre'nin öncüsü, Stratejik Önder, Halk Önderi, Ulus Önderi olarak seçmiştir.”

yoruz. Yeni döneme göre, Önderliğin perspektiflerine göre burada yeni bir Kongre oluşturuyoruz, yeni bir başlangıç yapıyoruz, reformlar yapıyoruz. Bunun nedenle de değişimin önünü başta kendimizde, örgütümüzde açıyoruz, sonra da toplumumuzda gerçekleştireceğiz. Bu kongre bu kararı aldı. Aldığımız o kararlar reform ve değişim kararlarıdır. Bu şekilde toplantımızı sonuçlandırdık.

Tabii ki, sadece kağıt üzeri karar almak tek başına yetmez. Bu kongrenin bir iradesi ortaya çıktı, bunun için başta yürütme, tüm delegeler —yani genel kurul—, arkadaşlar ve halk bu adımı pratikleştirebilmelidirler. Mesele sadece karar almak ya da bir çalışmayı tespit etmek değildir. Bu tek başına çok fazla bir anlam ifade etmez. Önemli olan adımlarımızı da ona göre atmamızdır.

Dün AB'nin Türkiye üzerine bir raporu yayınlandı. Her yıl gelişme raporu olarak üyelere dağıtılır bu raporlar. Diyorlar, Türkiye kanunlarda değişiklik yapmış, fakat pratikte bir adım bile atmamış. Bu doğru değil diyorlar. Bizim de Türkiye'nin konumuna düşmememiz lazım. Aldığımız kararları hayata geçirebilmemiz gerekir. Bu hareketin diğer hareketlerden bir farkı da odur ki, şimdiye kadar ne söylemişse yapmıştır. Yani ne söylemişse onu yerine getirmiştir. Bu yüzden de halk her zaman buna güvenmiştir. Bizim de bugün yaptığımız başlangıç, nasıl ki, 27 Kasım 1978'de PKK'nin kuruluşu gibi kaderimizi değiştiren kapsamlı bir mücadelenin başlangıcı yapıldıysa, Kongra Gel'in başlangıcı da bu şekilde olmalı. Bu tarzda üzerine gitmemiz, sonuç almamız lazım.

mızın gündeminde tamamen çıkmış değildir. Bu bizim istemimizden kaynaklanmamaktır. Ki bizim çizgimiz meşru savunma çizgisi, demokratik serhildan çizgisidir. Biz sorunlarımızı bu şekilde, siyasetle çözmek istiyoruz. Fakat karşıımızdaki güçler böyle silahlı ve gaddar olduğu sürece tedbirimizi de çok iyi almamız lazım. Biz hareket olarak her şeyden önce silahlı güçlerimizi moral, sayı, teknik, eğitim konusunda güçlendireceğiz. Onların arkasında olacağız. Burada tekrar belirtiyorum, biz bu güçlerimizin arkasındayız. Biz Yürütme Konseyi olarak her şeyimizle bütün savunma güçlerimizin arkasındayız.

Değerli arkadaşlar

Başkan Apo'nun büyük emek ve çabaları sonucu gelişen ve büyüyen Kadın özgürlük hareketimiz, islamiyetin ve her türlü

dogatizmin büyük etkilerini yaşayan coğrafyamızda mucizevi bir gelişmedir. Şimdiye kadar kadın özgürlüğü konusunda birçok şey söylendi, birçok şey yapıldı. Kendini sosyalist görenler, kapitalist görenler, yenilikçi görenler bu konuda çok yazdı, çizdi. Ama gerçek şu ki, hiç kimse Başkan Apo kadar derinlikli bu konuya eğilmedi. Ve bizler de O'nun düşünceleri sayesinde kadın özgürlüğünü anlayabildik. Bu açıdan Yürütme Konseyi olarak Önderliğin kadın özgürlüğü ve toplumun özgürlüğü için belirlendiği, bu toplumu demokratik uygarlık esası üzerinde yeniden yapılandırma çizgisini esas alacağız ve geliştireceğiz. Eğer Kürt halkı bu dönemde Ortadoğu'da başarır, diğer halklar için de çok ilerici bir örnek olacaktır. Bundan dolayı da biz bu hareketi geliştireceğiz.

Diğer taraftan da gençlerimiz var. Özgürlük hareketlerini geliştirmede gençliğin rolü belirleyicidir. Bizim mücadele çizgimiz de gençliğin öncülüğünde gelişecektir. Bu açıdan gençlik hareketimiz kendisini bu çerçevede hazırlamalı ve üzerine düşen rolü oynamalıdır. Bu hareket de, çözüm ve değişim için eksiksiz devam ettirecek, güçlendirilecektir. Çözüm ve değişim için gençlikten umudumuz büyüktür. Gençlik de vazifesini böyle bilmelidir.

Değerli arkadaşlar

Uzun mücadelemiz uzun bir süredir devam ediyor. Kongremiz yenidir, yeni kuruyoruz, ama üzerinde şekillendiğimiz zeminin güçlü bir tarihi mirası vardır. Bu mücadelede çok bedeller ödedik. On binlerce şehit, yıkılan yıkılan köyler, sürgün edilen halkımız, talan edilen coğrafyamız, canından birçok parçayı feda eden gazılarımız bu mücadelenin bedelleri oldular. Hala da mücadelesine devam eden büyük bir gazi grubuna sahibiz. Bununla birlikte mücadelede büyük bedeller ödemiş, emek hacamış, ama eskisi gibi çalışma yürütemeyen arkadaşlarımız da var. Bunlara daha fazla sahip çıkmamız gerekiyor. Yürütme olarak biz bunu gündemimizde tutacağız ve sonuna kadar da bu arkadaşlarımızın yanında olacağız.

Değerli arkadaşlar

Biz sadece bir partinin hareketi değiliz. Hareket tüm Kürdistan'ın hareketidir. Kürdistan'ın bütün parçalarında örgütlenen bir hareketiz. Bu açıdan her parçaya özgün yaklaşımlarımız olmak zorundadır. Kuzey'de esas aldığımız çizgi demokratik çözüm çizgisidir. Orada hareketimiz, meşru savunma çizgisi temelinde, demokratik çözümü geliştirebilmek için, demokratik serhildanı esas olacaktır. Toplumu demokratikleştirmek için her şeyimizle yükleneceğiz.

Diğer taraftan Güney Kürdistan'daki halkımız için büyük bir fırsat ve olanaklar ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bunun iyi değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu açıdan biz Kürt örgütleri arasında birlik ve demokratik federatif bir Irak için mücadele vereceğiz. Bu demokratik ve federal Irak içinde Kürt halkı da yerini alacak, ulus ve inanç eşitliği olacaktır. Bu temelde Güney Kürdistan'da da mücadelemizi sürdüreceğiz ve hareketimizi geliştireceğiz.

Bir diğer taraftan Doğu Kürdistan'da halkımızın ve İran devletinin yaklaşımları biliniyor. İran rejimi teokratik islami bir temelde yürüyor. Her ne kadar Kürtlere yönelik bir baskı olmasa da, Kürtlerin sosyal, siyasal ihtiyaçları görmezden geliniyor, yok sayılıyor.

Devamı sayfa 31'de

KONGRA-GEL Kuruluş Kongresi Sonuç Bildirgesi

ÖZGÜR KÜRT KİMLİĞİ

YENİ ORTADOĞU KİMLİĞİDİR

Dünyamız 21. yüzyıla birlikte yeni bir çağ olan demokratik uygarlık çağına giriş yapmıştır. Bu çağın temelini oluşturan bilimsel teknik gelişim sonucu ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanda köklü değişiklikler yaşanmaktadır. Bilgi ve iletişim alanında yaşanan baş döndürücü gelişmeler ve ortaya çıkan olanaklar, her türlü bilgiye ulaşmayı imkan dahiline sokarak bireyin düşünce yapısında köklü değişikliklere yol açmıştır. Böylece birey ve toplum gücü elinde bulunduran otoritelerin koyduğu sınırların ve kalıpların ötesine taşarak bilgilenme ve aydınlanma imkanına kavuşmuştur.

Tarihte ilk defa egemen sistemle karşıtları arasında insan hakları, demokrasi, kadın özgürlüğü ve ekolojik konularda geniş bir konsensüs oluşmuş bulunmaktadır. Sınırlı bir uygulama gücü olsa da, kamuoyunun gittikçe artan etkisi tüm toplumsal güçleri temel uzlaşmalara zorlamaktadır.

Halkların özgür birliği önündeki engeller aşıyor

ABD ve İngiltere'nin Irak somutunda Ortadoğu'ya yönelik gerçekleştirdikleri müdahale, bu gelişim sürecinin en önemli halkalarından birisini oluşturmaktadır. Tarihi kökleri çok derin olan Ortadoğu'daki teokratik, oligarşik ve otokratik rejimler, dar milliyetçi, dini fanatik zihniyet yapısı halkların demokratik özgür gelişmesi önünde büyük engel teşkil ettiği gibi, uluslararası sermaye ve küresel hakimiyet açısından da aşılması zorunlu engeller konumundadır. İç dinamikleri ile demokratik değişim ve dönüşüm yeteneğini gösteremeyen Ortadoğu rejimleri, dış dinamiklerin müdahalesiyle böyle bir sürece girmiştir. Bu müdahale sonuçları dünya çapında etkili olacak yeni bir dönem başlatırken, demokratik güçlerin ve gelişmenin de yolunu açmıştır.

Yeni durum, bölgede değişimden yana olan güçler ile statükoyu koruyan güçler arasında kapsamlı ve yoğun bir müca-

deleyi ortaya çıkarmıştır. Bölgenin en eski ve çözülmemeyen temel sorunlardan olan Kürt sorunu ve bu ekseninde ortaya çıkan Kürt ulusal demokratik mücadelesi, bölgede yaşanan bu gelişmelerde etkili ve belirleyici bir role sahipken, aynı zamanda ondan yoğunca da etkilenmektedir. Bölgedeki değişim süreci Kürt sorununun demokratik çözüm olanaklarını artırdığı gibi, bölgenin yeniden yapılanılmasındaki stratejik rolünü de daha fazla açığa çıkarmıştır.

Ortadoğu'nun demokratik yeniden yapılandırılması, Kürt sorununun **"Demokratik Özgür Birlik"** temelinde çözümü sağlanmadan mümkün değildir. Demokratik bir Ortadoğu yaratılmadan da Kürt sorununun çözümünün başarı ve güvencesinden söz edilemez. Demokratikleşen Kürt halkı, demokratikleşen Türk, Arap, Fars, Asuri-Süryani, Ermeni, Türkmen, Azeri ve Yahudi halkları demektir.

Çağdaş demokrasinin özellikleri ve gelişim seyri, bölgemizde yaşanan yeni gelişmeler ve son otuz yıllık mücadele birikimi, Kürt demokratik hareketini yeni bir program ve köklü bir örgütsel yeniden yapılanma göreviyle karşı karşıya getirmiştir. Yeni çağın modern demokrasisini Ortadoğu'da yaratacak olan temel güçlerin başında gelen Kürt halkı ve onun özgürlük hareketi, bu görevine tarihi sorumluluk bilinciyle sahip çıkarak demokrasi yolunda önemli ve tarihi bir adımı daha atmış bulunmaktadır. 27 Ekim-6 Kasım 2003 tarihlerinde dünyanın dört bir yanındaki farklı çalışma sahalarından gelen 360 delegenin katılımıyla Güney Kürdistan'ın Kandil alanında **Kürdistan Halk Kongresi (KONGRA-GEL)** halkımızın özgürlük ve demokrasi mücadelesinde yeni bir çığır açan kuruluşunu gerçekleştirdi. Yeni çağın demokratik ve ekolojik toplum modelinin ilkelerini ve temel siyasal güçlerini demokratik uygarlık manifestosuyla ortaya koyan Kürt halkının önderi Abdullah Öcalan, en son Özgür İnsan Savunması eseriyle kongremizin kuruluş doğrultusunu çizdi.

Devlet kurmak ve yıkmak amacıyla oluşan tüm siyasal yapılanmaları aşarak

devleti ve toplumu demokratikleştirmeyi; ulus, toplum ve cins çelişkisini çözmeyi, insanlığın doğa ile barış ve uyum içerisinde yaşamasını demokratik ekolojik toplum modelinde mümkün gören KONGRA-GEL'in kuruluşu halkımız ve halklar açısından önemli bir kazanımdır.

Üzerinde uygulanan inkar ve imha siyasetine rağmen, Kürtlerin demokrasi hareketi hızından hiçbir şey kaybetmeden sürmektedir. Kürdistan'ın tüm parçalarında ve yurtdışında hem kitle hareketleri devam etmekte hem de kurumsal alanda önemli demokratik açılımlar sağlanmaktadır. Örgütlenme, mücadele, demokratik bilinç ve aydınlanma düzeyi ile Kürtler, demokratik çözüm iradesini ve Kürt kimliğini yasal bir ifadeye kavuşturacak düzeyi yakalamıştır. KONGRA-GEL'in görkemli ve heyecan veren kuruluşu bunun bir ifadesidir. Halkımızın demokratik iradesi ve siyasal temsilcisi KONGRA-GEL; Türkiye, İran, Suriye ve Irak sınırları içerisindeki Kürt sorununun ancak "Demokratik Özgür Birlik" esaslarına dayanarak çözüleceğine inanmaktadır ve bunu kararlaştırmıştır.

KONGRA-GEL Ekolojik demokratik toplumun örgütlülüğüdür

Bu kararın bir sonucu olarak KONGRA-GEL, Kürtlerin içinde yer aldığı devlet sınırlarını yıkmak gibi bir amacı taşımamaktadır. Bu devletlere yönelik tavır, Kürt sorununa yönelik demokratik duyarlılıklarına bağlıdır. Bölücülüğü ve ayrımcılığı değil; tersine özgür demokratik birliğe dayanan çağdaş demokratik ülke ve devlet bütünlüğünü amaçlamaktadır. Bu yaklaşıma hem Kürtler hem de komşu ulus devletler şiddetle muhtaçtır. Çünkü bu yaklaşım, bir yandan çok tehlikeli milliyetçi eğilimleri karşılıklı şiddet yöntemleriyle büyük güç kaybına yol açmasını önleyecek, bir yandan da kriz içindeki soruna şiddetsiz ve bütünlüğe hizmet eden bir çözüm getirerek güç kaynağına dönüşürecek. Ortadoğu'nun demokrasiye acil ihtiyacı, bu eğilimi güçlendiren di-

ğer önemli bir faktördür. Kürtlerin KONGRA-GEL ile başlattığı demokrasi projesi, Ortadoğu'daki tüm sorunlar kadar istikrarsızlığı ve şiddeti besleyen, kördüğüm olmuş, Arap-İsrail sorununu da her iki tarafın özgürlüğünü ve demokratik haklarını gözetenek çözme kapsamaktadır. KONGRA-GEL'in kuruluşu bu bakımdan Ortadoğu çapında bir döneme damgasını vuracak, tarihin tanıklık ettiği en büyük demokrasi hamlesidir.

KONGRA-GEL'in demokrasi hamlesinin kapsamı, geliştirdiği siyasi projelerle sınırlı değildir. Kendi örgütsel yapılanması başta olmak üzere, çalışma ve yönetim tarzını da bu hamlenin kapsamına radikalce koymuştur. Program ve tüzükten başlayarak yaptığı yeniliklerle, sınıfsal esaslara dayalı dar kadro örgütlenmesi olmaktan çıkıp, tüm halkı kucaklayan demokratik bir halk örgütlenmesi olmayı kararlaştırmıştır. Yasal ve meşru zeminlerde siyasal, sosyal ve örgütsel reformları esas alarak ve demokratik mücadelesini yükselterek ilerleyecektir. KONGRA-GEL'in örgütsel kurumsallaşma konusundaki kararları aşiret, aile, sınıf ve ulus bağlarını aşarak, bireyin özgür tercihine dayanan ve tümüyle demokratik bir yapılanmayı öngören örgütsel bir devrim niteliğindedir. Kürdistan özgürlük ve demokrasi hareketi, KONGRA-GEL ile Ortadoğu'da reel sosyalist örgüt geleneğine son vererek, dogmatizm ve buradan beslenen despotizm zihniyet düzeyinde en büyük darbeyi vurmuştur.

Kürdistan özgürlük ve demokrasi hareketi, otuz yıllık fedakarlık ve kahramanlığa dayanan çağdaş demokrasi mücadelesiyle, tüm Ortadoğu'da siyasal alanda olduğu kadar, sosyal alanda da büyük bir değişim ve dönüşüm gücü olmuştur. Kürdistan'da feodal ilişkilere dayalı geleneksel aile ve toplum yapısının büyük oranda çözülüp aşılması bunun bir göstergesidir. Onun bu konumu KONGRA-GEL ile de devam edecektir. Kadın özgürleşmesine verdiği önem, toplumu yeniden yapılandırma perspektifi KONGRA-GEL'in temel sosyal politikası ve projesi haline gel-

miştir. Demokrasi hamlesinin en önemli ayaklarından biri de sosyal yaşamı yeniden düzenleme projesidir. Sosyal reform projesi örgütsel yapılanmadan başlayarak, tüm toplumda birey toplum, insan doğa, kadın erkek ilişkisini demokratik-ekolojik anlayış temelinde yeniden düzenleyerek toplumun demokratikleştirilmesini amaçlamaktadır.

Kürt halkının yıllardır her paçada ve yurtdışında yürüttüğü tüm mücadelenin temelinde, evrensel insan hakları ve demokratik kriterlere dayalı bir yaşam istemi yatmaktadır. Halkımız bunun yolunu da öncelikle kendi demokrasisini kurmaktan geçtiğinin derin bilinci içindedir. KONGRA-GEL halkımızın bu talep ve ihtiyacının örgütsel ifadesi olarak Kürt demokrasisini kurmayı ve geliştirmeyi en temel görevi saymaktadır. Toplumun demokratikleşmesi ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel olarak küreselleşen dünya gerçeğinde devlet birey, toplum birey, toplum devlet, yine insan doğa arasındaki ilişkiyi evrensel değerler ve kriterler temelinde düzenlemekten geçmektedir. Buradan hareketle KONGRA-GEL, bireysel hak ve özgürlükleri güvenceye alarak, Kürtlerin komşu halklar ve vatandaşları oldukları devletlerle ilişkilerini evrensel hukuk temelinde tanımlayan demokratik haklar bildirgesini kabul ederek, Kürt demokrasisinin, aynı zamanda da demokratik Kürt anayasasının temellerini atmıştır. Kürt demokrasisi, Ortadoğu Demokratik Birliği'nin mayasını oluşturacaktır!

Kürt halkının siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik hakları için demokratik siyasal mücadeleyi esas alan KONGRA-Gel, BM kararları başta olmak üzere, birçok uluslararası anlaşmayla tanımlanan meşru savunmayı, evrensel bir hak olarak görmektedir. Kürt halkına yönelik inkar ve imha siyaseti hala devam ederken, Önderliği'nin ise esaret altında, tecrit ve izolasyon koşullarında tutuluyor olması, halkımızın Ulusal demokratik mücadelede meşru savunma hakkının vazgeçilmez kılmasıdır.

"KONGRA-GEL'in demokrasi hamlesinin kapsamı, geliştirdiği siyasi projelerle sınırlı değildir. Kendi örgütsel yapılanması başta olmak üzere, çalışma ve yönetim tarzını da bu hamlenin kapsamına radikalce koymuştur. Program ve tüzükten başlayarak yaptığı yeniliklerle, sınıfsal esaslara dayalı dar kadro örgütlenmesi olmaktan çıkıp, tüm halkı kucaklayan demokratik bir halk örgütlenmesi olmayı kararlaştırmıştır."

Bu açıdan mevcut koşullar sürdükçe, meşru savunmanın tüm araçlarının uluslararası hukuk çerçevesinde kullanmak, Kürt halkının ulusal varlığı ve demokratik hakları için hayattır. KADEK'in kamuoyuna deklare ettiği, Kürt sorununun demokratik çözümünün makul çerçevesini oluşturan 'Yol Haritası'nın zamanlaması yeniden düzenleyerek benimseyen KONGRA-GEL, halkımızın bu hakkını kararlılıkla sahiplenmektedir.

Demokrasi güçlerine ve halkımıza

KONGRA-GEL, Kürt halkının demokratik ekolojik toplum ve çağdaş yönetim biçimini Ortadoğu toplumlarına ve siyasetine kazandırmada üzerine düşen tarihi görevi yerine getireceğine inanmaktadır. Kasım ayı Kürt halkı için daha özel ve tarihi bir anlam taşımaktadır. Diriliş devrimimizin her türlü zorluğa ve imkansızlığa rağmen öngörü ve cesaretle kararlaştırıldığı bir tarihi kesittir. Dolayısıyla yeni bir atılım için bizlere güç ve ilham vermektedir. **'Kürt Sorununa Demokratik Çözüm Kampanyası'** bu tarihi dönemle bütünleştirilerek zirveye çıkarılmalıdır. KONGRA-GEL'in kuruluşu zirveye çıkan bu serhildanla selamlanmalıdır. Bu atılımımız Kürt sorununu demokratik çözümlüne ve Kürt demokrasisinin kurulmasına önemli katkılarda bulunacaktır. Bu anlamda demokratik halk yönetiminin adı olan KONGRA-GEL, kadın ve gençlik başta olmak üzere tüm demokrasi güçlerinin siyasal, sosyal, kültürel tüm alanlarda çabalarını yoğunlaştırmaya ve demokratik serhildana aktif katılımla yükselterek iradesini ortaya koymaya çağırır.

Özgürlük hareketimizin kadro savaşçı ve çalışanlarına

Özgürlük hareketimiz Demokratik Kuruluş Kongresi'nin çağın ve örgütsel ihtiyaçlarımızın gerektirdiği siyasal, sosyal ve örgütsel reformlar temelinde zaferle tamamlamıştır. Çözüm için demokratik eylemlilik temelinde harekete geçmenin tam zamanıdır. KONGRA-GEL'in kuruluşu, çözüm için eyleme geçme çağırısıdır. Demokratik ekolojik çizgi de gerçekleşen yeni demokratik kuruluşla, otuz yıllık Özgürlük mücadelemizin zaferle sonuçlandırılmasının önü açılmıştır. Artık yapılması gereken cesur, kararlı ve üretken bir çabayla çözüm için her şeyi ortaya koymaktır. Yakın tarihte büyük gelişmelere damgasını vuran halkımızın seçkin evlatları olarak sizleri, zaferi getirecek mücadele hamlesi için bütün olanaklarınızı ve yeteneklerinizi seferber etmeye, Önderliğe, şehitlere ve halka bağlılığın gereklerini zirvede göstermeye çağırıyoruz.

KONGRA-GEL demokratik örgüt yapılanması ve işleyişiyle özgürlükten, demokrasiden, hak ve adaletten yana her Kürdistanlının içinde yer alıp çalışabileceği özellikler taşımaktadır. Mücadele saflarında yer almak isteyen herkese, konumuna ve yeteneğine göre katılım hakkını sonuna kadar sunmaktır. Herkes konumunu belirleyerek Özgürlük ve demokrasi mücadelesi saflarındaki yerini almaktadır. Bu nedenle yeni bir demokrasi hamlesine girerken, mücadeleden çeşitli sebeplerle kopan veya uzak duran herkesi duruşlarını tekrar gözden geçirmeye ve saflara katılmaya çağırıyoruz.

Mevcut devletlerin sınırları içinde halkların özgür birlikteliği perspektifine sahip

olan KONGRA-GEL'in kuruluşu, yeni bir başlangıç olarak Türkiye'de Kürt sorununun çözümü ve demokratikleşme için yeni bir fırsat yaratmış bulunmaktadır. Kürt halkının siyasal güçleri ve temsilcileri, bugüne kadar iki halkın yararına olacak demokratik çözüm için çok yoğun bir çaba harcadılar. Fedakarlıkla sürdürülen bu çabalar, çok anlamlı olmalarına rağmen çözümsüzlükte ısrar eden Türk devletinin yetkili organlarınca karşılık görmediler. Ama sorunun çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi için başka bir yolun olmadığı ortadadır. Kürt halkı da, Türk halkı da tavrını çözümünden ve demokratik birlikten yana koymuştur. KONGRA-GEL bu iradeye saygı göstermekte, aynı saygıyı Türk devletinin de göstermesini beklemektedir. Bölgemizde yaşanan siyasal gelişmeler ve AB üyelik süreci de böyle bir çözümü dayatan özellikler taşımaktadır. Bu nedenle, Kürt özgürlük ve demokrasi hareketi olarak, yeni bir sürece adım atarken, Türk devletinin yetkili organlarını, iflası defalarca kanıtlanmış olan imha ve inkar politikasından vazgeçmeye, demokratik birlik çözümü için KONGRA-GEL ile diyaloga çağırıyoruz.

Kürt sorununun çözümünde Kürt halkının tartışmasız önderliği olarak kabul edilen Başkan Apo'nun özgürlüğü hayati önemdedir. Eğer çözüm isteniyorsa bu doğrultuda acil adımlar atılmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti daha fazla çürütme politikasında ısrar etmemeli, Başkan Apo'nun yaşam koşullarını gecikmeden düzelterek özgürlüğü için olumlu doğrultuya girmelidir. Böylece savaş yerine barışa şans tanınmalıdır.

Kürt halkı, İran ve Suriye devletlerine karşı yaşadığı çelişki ve ağır sorunlara rağmen düşmanlık etmemiş, dostluk geliştirmeye çalışmıştır. Ancak mevcut kon-

jonktürde bu ülkelerde Kürt sorunu daha fazla çözümsüz kalamaz. Dış baskı ve müdahalelerin arttığı bu dönemde, bu müdahaleleri azaltmanın tek yolu demokratikleşmek ve Kürt sorununa da bu eksenle çözüm üretmektir. Aksi durum Kürt halkının Özgürlük ve demokrasi mücadelesinin bu ülkelerde yoğunlaşmasına yol açacaktır. KONGRA-GEL bu devletleri de Kürt sorununun çözümü ve demokratikleşme yolunda somut adımlar atmaya ve Kürt halkının varlığını uluslararası hukuk, siyaset normlarına göre anayasal güvencele kavuşturmaya çağırır.

Müdahale ardından Irak demokratik, federal bir yolda ilerlemektedir. KONGRA-GEL farklı ulus ve inanç topluluklarını özgür ve gönüllü birliği ifade eden demokratik federal Irak'ı Ortadoğu'da demokrasinin gelişiminde önemli bir kilometre taşı olarak görmekte ve desteklemektedir. Bu nedenle Irak'ta başta geçici konsey olmak üzere demokrasiden yana olan tüm parti, örgüt ve cemaatleri demokrasi paydasında buluşmaya ve ittifaka çağırır.

Kürt halkıyla ortak tarihsel, toplumsal ve kültürel değerlere sahip olan Ortadoğu halkları halkımızın temel demokratik ittifak güçleridir. KONGRA-GEL demokratik ekolojik toplum sistemini yaratmada, Ortadoğu halkları başta olmak üzere bütün halkları ve demokrasi güçlerini ortak hareket etmeye çağırır.

Başta Kürt halkı olmak üzere Irak'ta yaşayan halkları baskı altında tutan Saddam rejimine müdahale eden ABD, Ortadoğu'yu her yönüyle etkileyen yeni bir sürecin başlamasında önemli bir rol oynamıştır. KONGRA-GEL Kürt sorununun çözümünü de gündemleştiren ABD'nin bu yaklaşımını olumlu karşılamaktadır.

Ancak bu yaklaşımın yapıcı bir boyuta ulaşması, gündemleşen Kürt sorununun kalıcı çözümüyle mümkündür. KONGRA-GEL'in kuruluşu, ABD'nin bölgeye yönelik düzenlemelere katkı sağlayacaktır. Bu nedenle KONGRA-GEL, bölgenin temel demokrasi güçlerinden olan Kürt halkı ve onun siyasal temsilcileriyle ABD arasında yeni bir siyasal sürecin başlatılması gereğine inanmaktadır. KONGRA-GEL, ABD'yi Kürt siyasi oluşumlarının tümünü Kürt sorununda muhatap kabul etmeye ve diyaloga çağırır. Ayrıca Irak dışında bölge devletleriyle ilişkilerinde de Kürt halkının ulusal demokratik haklarını gözetken bir tutum takınmaya davet eder.

KONGRA-GEL'in program ve tüzüğü başta olmak üzere tüm belgeleri AB normlarıyla uyum içerisindedir. KONGRA-GEL Ortadoğu'da bu demokratik değerlerin en güçlü temsilcisidir. Bunun Kürt sorunun çözümü kadar Ortadoğu'nun demokratikleşmesi için de hayati önemi vardır. Demokrasinin gelişmesi KONGRA-GEL çizgisini desteklemeyi gerektirir. Bu nedenle KONGRA-GEL, AB devletlerini halkımızın başlattığı demokrasi projesini geleneksel Ortadoğu politikasını aşarak desteklemeye çağırır.

Ortadoğu'nun yeniden yapılandırıldığı bu süreçte **"Özgür Kürt Kimliğinin Yeni Ortadoğu Kimliği"** olacağı bilinciyle kurulan KONGRA-GEL, uygarlığın beşiği olan Mezopotamya'da demokratik uygarlığın temel dinamiği olacaktır.

Ortadoğu'da Kölelik Ve Despotizm Kaybedecek, Özgürlük Ve Demokrasi Kazanacaktır!

11 Kasım 2003

Zafer özgürlük ve demokrasi yolunda ilerleyen halkımızın olacaktır

Devamı sayfa 2'te

Genel Kurulumuzun değerli üyeleri

Süreç her bakımdan güçlü bir demokrasî hamlesini gerektirmektedir. Ancak mevcut örgüt ve mücadele gerçeğimiz, böylesi bir hamleyi başlatıp sonuca götürecek yapılanma ve siyaset düzeyinden yoksundur. Dört yıldır stratejik düzeyde rol biçtiğimiz demokratik serhildan hareketimiz, sınırlı bir gelişmenin ötesine gidemediği gibi, iki yıldır bir tekrarı yaşamaktadır. Eğer bu kongre ile hamle yapılacak politikaları belirleyip hayata geçiremezsek, geçmişte gerilla savaşında yaşadığımız tıkanma ve marjinalleşmeyi demokratik serhildan hareketinde de yaşamamız kaçınılmaz olacaktır.

Çözüm yolunda başarıyla ilerlememizin teminatı, Kongremizin bütün bu sorunları ele alarak derinlemesine tartışması, bize her alanda hamle yaptıracak kararları alması ve yapılması gereken açılımları yapmasıdır. Bunların içinde de KADEK ile yaratmayı hedefledikimiz, ama başaramadığımız, Kürt halkının iradesini temsilen bölgesel ve uluslararası çapta bir muhataba yaratılması başta gelmektedir. Böyle bir muhatabı mutlaka yaratmalıyız. Bunu yaratmak için öncelikle bize karşı oluşmuş bulunan ve hala yürürlükte uygulanmaya devam edilen tasfiye konseptini kırmamız şarttır. Bizi 'terörizm'le damgalayan, dolayısıyla siyasal süreçlerden dışılayan konsept kırılıp dağıtılmadan, çözümde taraf kabul edilen bir muhatap durumuna gelmemiz fazla mümkün gözükmemektedir. ABD'nin Irak'a müdahalesinin bu konuda bize önemli fırsatlar sunduğu ortadadır. Gerekli diplomatik girişimleri cesaretilce yapamadığımız, ürkek ve tereddütlü yaklaştığımız için baş gösteren ABD-Türkiye çelişkisinden de söz konusu konseptin kırılması yönünde yeterince yararlanamadık. Ama bunun olanakları ortadan kalkmış değildir. Bizî inisiyatifli kilacak diplomatik atığın yanı

sıra, örgütsel, siyasal ve sosyal alanda yapacağımız demokratik açılımlar süreci başarıyla sonuca götürmemizi sağlayacaktır. Bu konudaki güçlü inancımı önemle vurgulamak istiyorum.

Gerek çağın özellikleri, gerek bölgemizdeki siyasal gelişmelerin önümüze koyduğu görevler ve gerekse örgütsel ihtiyaçlarımız bir çok konuda durumumuzu yeniden ele almayı, yeni açılımlar yapmayı zorunlu kılmaktadır. Ancak bunlardan üçü kanaatime göre çok daha büyük önem taşımaktadır. Birincisi örgütsel yapımızın demokratik esaslarda yeniden yapılandırılarak, demokratik ekolojik toplum felsefemize uygun bir modele kavuşturulmasıyla ilgilidir. Her ne kadar PKK VII. Kongresi ve ardından gerçekleşen KADEK'in kuruluşuyla bu konuda bir dönüşüm sürecine girilmiş olsa da, hali hazırda örgüt yapımız, yönetim ve çalışma tarzımız, yine örgütsel işleyişimiz, ağırlıklı leninist parti örgütlenmesi ile Ortadoğu'nun bölgesel kültürünün etkisi altındadır. Öyle ki, milyonlarca insanı etkilemiş, sempati uyandırmış bir hareket olmamıza rağmen, örgütsel olarak marjinal bir konumu yaşamaktayız. Çalışanlarımızın toplam sayısı birkaç on bini geçmemektedir. Bundan dolayıdır ki, sürekli kampanya başlatıp çağrılar yapmamıza rağmen, sınırlı bir kitlenin serhildana kaldırılmasının ötesine geçemiyoruz. Örgüt modelimiz, üyelik ve çalışma koşullarımız yüz binleri kucaklamaya ve kitleselleşmeye müsait değildir. Her şeyi kendinde merkezileştiren, halka ve kitlelere inisiyatif tanımayan hiyerarşik ve ben merkezci mantık egemendir. Ben merkezçilik ise bütün örgütsel ve siyasal hastalıkların özünü oluşturmaktadır. Bu bakımdan esas olan sadece biçimsel bazı değişiklikler yapmak değil, mantık ve zihniyette bu ben merkezçiliği aşmaktır. Üyelik ve çalışma koşullarımız katı ve ağır olduğundan, öncü kadro dışında yurtsever demokratik kesim, örgüt çalışmasından ürkmekte ve uzak durmaktadır. Öncü parti döneminin sona erdiği, sivil toplum örgütlenmesi ve demokratik kurumlaşmanın öne çıktığı bir çağda eski model ve ölçülerde is-

rar etmek tıkanmadan öte bir sonuç yaratmayacağı gibi, bizi hızla marjinal bir konuma sürükleyecektir. Bu darlığın aşılabilmesi için, üyelik koşullarının, örgüte giriş ve çıkışların hukuksal esaslara bağlanarak demokratikleştirilmesi gerekmektedir. Kısacası yeni tüzükte ifadesini bulacak bir örgütsel reforma ihtiyacımız vardır.

İkincisi sosyal yaşamın mücadelemizi güçlendirecek, örgütsel ve siyasal açılımları destekleyecek tarzda yeniden düzenlenmesiyle ilgilidir. Toplumun sosyal yaşamını demokratikleştirme konusunda belli bir anlayış ve proje sahibi olduğumuz bilinmektedir. Mücadelemizin kendisi nasıl yaşamalı sorusuna verdiğimiz bir cevaptır. Başkan Apo sosyal yaşam ve ilişkiler konusunda ciltler dolusu çözümleme yapmış ve bize önemli perspektifler sunmuştur. Bunlar teorik olarak ileri bir düzeyi ifade etmektedir. Ancak güncel durum ve ihtiyaçları da kapsayan somut projelere kavuşturulması birçok nedenden dolayı bugüne kadar gündemimize girmedir. Artık gündemimize girmiştir. Toplumun demokratikleşmesi şüphesiz siyasal, sosyal ve kültürel alanda yaşamak önemli devrimsel gelişmelerin bir sonucu olarak gerçekleşecektir. Mücadelemizin bu konuda ciddi sonuçlar yarattığı, Kürdistan'da parçalanmış feodal ilişki ve yaşam tarzının aşılmasından anlaşılmaktadır. Bundan ötesi eğitim, aydınlatma ve demokratik kurumlaşmalarla toplumun demokratik sosyal gelişimini yönlendirip teşvik etmektir. Çekirdek yapı olması itibarıyla ailenin demokratikleştirilmesi, toplumun demokratikleştirilmesinin temelini oluşturmaktadır. Kadının bilinçlenip irade sahibi olması ve özgürleşmesi, bu temelde erkeğin de eşitlik ve özgürlük çizgisine çekilmesi sosyal yaşamın demokratikleşmesinin esasıdır. Bu başarıldığı oranda sosyal yaşamın diğer yanları da demokratikleşecektir. Tedrici olarak bu süreç işlemektedir. Biz, bilinçli katılım ve yönlendirmelerimizle elbette bu süreci hızlandıracamız. Çünkü, diğer alanlar gibi, sosyal alanın da demokratikleştirilerek, sonuçta demokratik ekolojik bir toplu-

mun yaratılması bizim başlıca amacımızdır. Ama bugün bizim için gündemleşen konu, örgüt içi sosyal ilişki ve yaşamın gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesidir. Son KADEK Yönetim Kurulu Toplantısı'nda bu konu gündeme getirilerek tartışılmış ve bir projeye kavuşturularak kongreye sunulması kararlaştırılmıştır. Şüphesiz kongre platformumuz bu konuyu bilimsel bir tartışmayla özgür yaşam amacı ve düzeyimize denk düşen bir sonuca bağlayacaktır

Üçüncüsü ise; Kürtlerin kendi iç ilişkileri ile başta beraber yaşadıkları halklar olmak üzere, diğer halklar ve egemen devletlerle ilişkilerini kapsamaktadır. Bu ilişkilerin demokratikleştirilerek, çağdaş kriterler temelinde yeniden düzenlenmesi de, öngördüğümüz demokratik açılımların önemli bir bölümünü oluşturuyor. Bu nedenle Kürtlerin Demokrasi Anayasası'na zemin teşkil edecek bu konunun da Kongremiz'de ele alınıp, Kürtlerin bütün boyutlarıyla kendi iç ilişkilerinin, yine egemen devletlerle ilişkilerinin yeni ve demokratik esaslarda nasıl düzenleneceğinin kararlaştırılması gerekmektedir. Şüphesiz anayasa toplumu oluşturan tüm kesimlerin, örgüt ve kurumların üzerinde konsensüse vararak yapacakları toplumsal bir sözleşmedir. Genelde anayasalar yaptırım gücü olan oluşumlara, esas olarak da devletlere dayanırlar. Devlet ya da iktidar olmadan dünyayı değiştirmeye çalışan bir güç olarak bizim açımızdan bakıldığında, klasik anlamda bir Kürt Anayasası gerçekçi olmayacaktır. Ama, Kürtlerin kendi iç yaşamlarını düzenleyen, yine Kürtlerin bulunduğu ülkeler ve devletlerle ilişkilerini demokratik esaslarda belirleyen, etki ve kabul gücüne dayalı işleyecek bir anayasaları olabilir ve olmalıdır. Kongremiz böyle bir şeyi zemin oluşturacak bir Demokratik Haklar Bildirgesi hazırlayarak kamuoyuna sunmalıdır. Ve Kürtler bu bildirge üzerinde konsensüse vardıkları oranda, bildirmede ortaya konulan kriterler de toplum tarafından benimsenip uygulanacaktır. Böyle bir gelişme Kürtlerin iç sorunlarını demokratik

yollardan çözerek, ulusal birlik ve dayanışmanın sağlanmasına büyük katkılarda bulunacağı gibi, Kürtlerin egemen devletlerle ilişkilerini de anayasal vatandaşlık temeline oturtacak, dil, kültür ve kimlik haklarına kavuşulmasında önemli bir rol oynayacaktır.

Değerli yoldaşlar

Kongremizin tarihi rolünü oynayıp, önüne koyduğu görevleri alınının aklıyla ve başarıyla yerine getirmesi, tamamen sizlerin düşünce gücü ve katılımına bağlıdır. Sonucu sizlerin yoğunlaşma, tartışma ve karar gücü belirleyecektir. Oldukça renkli ve zengin bir bileşimden oluşan Kongre platformumuzun, üstlendiği tarihi görevin üstesinden başarıyla geleceğinden şüphe etmiyorum. Demokratik kuruculuğun ciddiyet ve sorumluluğu ile en yüksek çabayı göstererek, Başkan Apo'ya ve kahraman şehitlerimize bağlılığın gereklerini layıkıyla yerine getirecektir. Kongremiz özgür ve demokratik bir tartışma ortamı sunmaktadır. Tüm kongre delegelerinin bu bilinç ve sorumlulukla etkin bir katılım göstererek cesur tartışacağına ve geleceğimizi belirleyen kararların oluşmasına katkı yapacaklarına inanıyorum. Bu kongremizin bir anlamda halktan aldığı güç ve yetkinin yine halka devredilmesi kongresi olduğunun da burada açıkça ilan ediyorum. Tüm delegeler bu duygu ve düşünceyle kongreye, kongre şahsında da Kürt özgürlük değerlerine sahip çıkmalıdır. Özgürlüksüz bir yaşamı Kürt halkına hiç kimse kabul ettiremez. Zafer özgürlük ve demokrasi yolunda emin ve kararlı adımlarla ilerleyen halkımızın olacaktır. Kongremiz bunun ifadesidir.

– Yaşasın Önderimiz Apo!
– Yaşasın Önderimiz Apo'nun çizgisinde gerçekleşen Kongremiz!
– Yaşasın sürekli güç kaynağımız olan kahraman şehitlerimiz, diyor, tekrar hepinizi en içten saygılarım ve başarı dilekleriyle selamlıyorum!

SIYASETİN VE YÖNETİCİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ -III-

Demokratik yönetim tarzının esasları

Yönetme yönetilme ilişkisinin belirlenimci karakteriyle daha uzun süre devam edeceği, bilimsel teknik gelişmenin yol açtığı kolaylıklar ve üretim bolluğunun sonuçlarının zihniyet, ahlak ve vicdan gerçekleşmesine de yansımalarının zaman gerektirdiği, mücadeleyle bu gelişmelerin gerçekleşeceği görülmektedir.

Yönetimin bir temsil biçimi olarak toplumsal yaşamın yeniden üretiminde düzenleyici, imkan birleştirici ve yürütücü olarak rolünün bitmediği buradan ortaya çıkmaktadır. İnsan toplumunun henüz dünya ölçekli bir koordinasyonu gündemine dahi alacak düzeye ulaşmadığı, alanların da koordinasyonu imparatorluk kurarak hükmetme amacıyla yaptıkları anlaşılmakta ve görülmektedir. Bu yüzden devletin de henüz işlevinin ve rolünün sonuna gelmediği açık ve kesindir. Bu gerçeklik sınıf egemenliğine karşı, onun aracı olarak siyaset uygulayıcı devlete ve eşitsizliğin süreklileştirilmesine hizmet eden yönetim tarzı ve ilişkisine karşı mücadeleyi geliştirmemek anlamına gelmemektedir. Gerçekliğin doğru tespiti değişimin yol ve yöntemlerinin doğru seçilmesi için ön koşuldur. Yönetimler güncel, dönemsel ve uzun tarihsel kesitte varlıklarını sürdüreceklidir. İnsanın ve insan toplumunun kendi yaşamına yön vermesi ancak kendi yönetimini belirleme yolu ve arayışla gerçekleşebilmektedir. Bu bir gerçekleşme düzeyidir ve oldukça da önemlidir.

İnsan toplumu her geçen gün daha fazla demokrasi, daha fazla demokratikleşmenin getirdiği ilişki, davranış, ahlak ve ölçüye ihtiyaç duymaktadır.

Bunun için siyasetin demokratikleştirilmesi mücadelesine öncelik verilmesi gereklidir. Yönetimler, siyasetin uygulayıcıları olarak temel aldıkları siyaset anlayışı, felsefesi ve tarzının pratikte uygulayıcıları olabilirler. Demokratik siyasetin uygulayıcıları de demokratik yönetimlerdir. Başka bir ifadeyle demokrat yönetici demokratik siyasetin uygulayıcısı olan yöneticidir. Bu anlamda demokratik yönetimin esaslarının en başta geleni demokratik bir siyasetin sahibi olmasıdır. Demokratik siyasetin sahibi olmak, demokratik katılım, inisiyatif ve sorumluluğun kitlelerden gelmesini istemek ve teşvik etmektir. Kitlelerin inisiyatifi ni öne çıkarmak, katılımını geliştirmek ise kitlelerin güncel ve uzun vadeli çıkarlarını esas alan siyasetlerin uygulanması, içeriğinin kitlelerin bilgi ve onayına sunulması ve dayandırılması ile mümkündür.

Halkın denetimine açık olmayan, hatta bunu bir ihtiyaç olarak görmeyen yönetim tarzının demokratik olmasından bahsedilemez. Temsil ettiği halkın enerjisinin doğru işlevselleştirilmesi ve yine çıkarlarının gerçekleşmesi ve korunması doğrultusunda kendi yönetsel enerjisini işlevselleştirmeyen bir yöneticinin demokratlığı tartışmalıdır. Bu bakımdan bir yönetim tarzı geliştirme iddiasında olanların halkla diyalogu temel ölçülerden biridir. Bu diyalogun sistemli ve kurumsal bir yapıya kavuşturulması halk örgütlülüğünün geliştirilmesiyle mümkündür. Bu anlamda halkla diyalogo zayıf olan, diyalogun kopukluğundan bahseden bir yönetimin uyguladığı tarzın, halka ulaşma yol ve yöntemlerinden önce yönetim zihniyetinin demokratik olup olmadığının sorgulanması gerekir. Zira demokrasi bir düşünce olmanın çok ötesinde bir yaşam ve ilişki tarzıdır. Demokrat yöneticinin halkçılığı

“Halkın denetimine açık olmayan, hatta bunu bir ihtiyaç olarak görmeyen yönetim tarzının demokratik olmasından bahsedilemez. Temsil ettiği halkın enerjisinin doğru işlevselleştirilmesi ve yine çıkarlarının gerçekleşmesi ve korunması doğrultusunda kendi yönetsel enerjisini işlevselleştirmeyen bir yöneticinin demokratlığı tartışmalıdır. Bu bakımdan bir yönetim tarzı geliştirme iddiasında olanların halkla diyalogu temel ölçülerden biridir”

içselleşmiş bir yaşam özelliği kazanmış olmalıdır. Halk gibi yaşamayan, hissetmeyen, görmeyen bir yöneticinin halkçılığı tartışmalıdır ve sonuç alıcı değildir.

Halkın katılımı demokratik gelişmenin en temel ölçülerindendir. Yönetim olgusuna katılım yolları açılmayan, uygun örgütsel araçlara kavuşturulmayan halkın demokratik duyarlılığı ve bilinci de gelişemez. Bu nedenle halkın bütünlüklü katılımını, eşitlikçi bir yaklaşımla gözetmek, esas almak ve gerçekleştirmek demokratik yönetimin esaslarındandır.

Yönetimin uygulama alanındaki halka eşitlikçi yaklaşımı için eşitlikçi bir zihniyete sahip olması ve bundan alı koyan ilişki ve bağılıklardan arınması gerekir. Kan bağı, ailecilik, kültürel ayrımcılık, dar çıkar gruplarına mensubiyet, dinsel ön yargılar bir yöneticinin eşitlikçi olmasına engeldir ve bu ilişki tarzı üzerinde şekillenen yönetimler demokratik ölçülere ulaşamazlar.

Demokratik olmanın ölçüsü eşit, özgür ve adil yaklaşımdır. Bunun için bu ölçülerin gerçekleşmesine engel durumundaki özelliklerin aşılması zorunludur. Bu da öncelikle yönetimde demokratik bir düşünce ortamının oluşumunu gerektirir. Kan bağı ve ailecilik etkisi altındaki yönetimin veya yöneticinin eşitlikçi yaklaşması çok fazla mümkün olmaz. Çünkü bu bağılıklar temelde duygusaldırlar ve eşitlikçi bir yaklaşıma açık değildirler. Kan bağı ve ailecilikte sorgu ve muhakeme yok denecek düzeydedir. Orada geçerli olan soy sürekliliğinin sağlanması kaygısıdır. Bu da baştan bir ayrımcılıktır. Soykümesel süreklilik kaygısı taşıyan, soykümeyi güçlendirmek isteyen bir yöneticinin diğer kesimlere eşitlikçi yaklaşması, yönetim tasarrufu altındaki imkanları eşitlikçi bir kullanımına göre düzenlemesi söz konusu olamaz.

Kanbağı ve aileciliğin aşılmasının toplumsal nedenleri çok farklı ve derin olabilir. Her toplumda varlığını sürdürme düzeyi de farklı olabilir. Bunların analizi ve giderilmesinin yolları farklı bir çalışmanın konusu olmaktadır. Ancak demokratik yöne-

tim tarzının geliştirilmesinde aşılması zorunlu bir düzey olduğu görülmek durumundadır. Pek çok ulusal kurtuluş hareketinin devletleştikten sonra bir kabile veya aşiret zihniyetini aşmayan yönetimler düzeyine düşmesinde dışarıdan kaynaklı etkenler olsa da, belirleyici etkenin demokratik bir toplum ve onun yönetim tarzının oluşmaya engel olan soykümesel ilişkiler, kanbağına dayalı ayrımcı yaklaşımlar olduğu tartışmasız bir gerçektir.

Bu durum Kürdistan toplumu için aynı düzeyde olmasa da, bir sorun durumundadır. Son otuz yıllık siyasal mücadelenin yaşadığı demokratik devrim süreci önemli dönüşüm yaratmış ise de, kanbağı ve ona dayalı örgütsel yapılar halen tümüyle aşılmış değildir ve büyük tehlikeler, riskler karşısında sarılınılan can simidi konumundadırlar. Demokratik hareket ve mücadelenin savunucuları ve temsilcileri sıfatıyla yönetim olan pek çok kişide ve alanda kanbağı etkisinin toplumda ayrımcılık ve bölünme gibi sonuçlara yol açması bunu somut olarak kanıtlamaktadır.

Kanbağı, ailecilik ve kabilecilik ilişkisini aşma gereği kadar, dar ulusçu yaklaşımı ve zihniyeti de aşmak demokratik yönetim tarzının geliştirilmesi için zorunludur. Ulusçuluğun aşılmaya başlayan bir düşüncü ve yaklaşım tarzı olması çağcıl toplumun ihtiyaçlarından ve ilişki düzeyinden ileri gelmektedir. Çağımız demokratik toplum gerçekleşmesini yakıcı bir ihtiyaç haline getirmiştir. Demokratik toplumda eşitlik ve özgürlük, kültürel ve dinsel farklılıklara adil yaklaşımı gerektirmektedir. Mensup olduğu kültürel gerçekleşmenin en üstün, ait olduğu inanç oluşumunun en doğru olduğunu düşünen dar yaklaşımların eşitlikçi ve özgürlükçü olması beklenemez. Bu tür etkilerin toplumun değişik kesimlerinde varolması bir realite olabilir. Ama demokratik toplum yaratma iddiasındaki bir yönetim tarzının mutlaka aşması zorunlu bir yaklaşımdır. Aşılmadan barışın ve adaletin egemen olduğu bir toplumsal yaşam tarzının geliştirilemeyeceği de görülmek durumundadır.

Kültürel farklılıklarda eşitlik olmalıdır

Demokratik yönetim tarzının sahip olması gereken demokratik hoşgörü ve farklılıklara eşitlikçi yaklaşım, ancak inançlara laik ve kültürel farklılıklara eşitlikçi yaklaşım ile mümkündür. Hiçbir kültür değerinden üstün olamaz, ancak kendi orijinalitesiyle farklı olabilir anlayışı temel alınmak zorundadır. Bunun da ötesinde yönetimlerin uygulama alanı içindeki kültürel azınlıklar maddi ve örgütsel imkanlar bakımından güçsüz olabilir. Bu konuda eşitliğin niceliğe uygun bir imkan paylaşımını aşan, farklılıkları zenginlik addedip korumayı esas alan bir içerikte uygulanması gerekmektedir. Aynı şekilde inanç topluluklarına yaklaşımın eşit ve laik olması, demokratik yönetim tarzının esasları içinde yer almaktadır.

Demokratik yönetim tarzının bir diğer esası erkek egemen sistemin toplumda önyargının da ötesinde bir kültür haline dönüştürdüğü cins ayrımcılığının ve cinselliğin dar kalıplarla “erkeklik” lehine yorumlanması tarzının aşılmasıdır. Kadın cinsinin beş bin yıllık düşürülmüşlüğüne özünde insanın düşürülmesi ve kadının özgürleşmesinin toplumun özgürleşmesi olduğunu esas alan bir yaklaşım ve bakış açısı demokratik yönetim tarzının geliştirilmesinde temeldir. Kadının özgürleşme potansiyelinin teknik ve ekonomik alanda önemli bir gerçekleşme imkanı bulduğu bir gerçektir. Bunun önünde kadının aktif katılımını geri zihniyetler engeller konumdadırlar. Bu bakımdan kadının eşit ve özgür bir toplumun temel gerçekleştircisi olarak toplum yaşamında yerini alması, katılım ve inisiyatif gücüne ulaşması yönetimlerin demokratik yaklaşıma sahip olmasıyla bağlantılı olmaktadır.

Demokratik yönetim tarzının esaslarından bir diğeri de ekolojik yaklaşımdır. İnsan doğa yabancılaşmasının doğayı korkunç bir tüketime tabi tutma ile insan yaşamı için tehlikeli boyutlara ulaştığı artık tartışılmaz bir sonuç olarak kabul görmektedir. İnsanın dü-

şünen ve yaratan bir varlık olması ile doğayı tüketilmesi öngörülen bir nesneler deposu haline getirme birbirine ters düşmektedir. En yoğun biçimini son sınıflı toplum olan kapitalizmden alan tüketicilik, insanın doğaya yaklaşımında korkunç bir tahribata yol açmıştır. Bu da doğadaki renklerin ve türlerin her geçen gün azalmasını, ekolojik dengenin bozulmasını ve doğal yaşam kaynaklarının tükenmesini getirmektedir. Bunun aşılması insan doğa bütünselliğinin barışçıl bir karakterde gerçekleşmesi için zihniyet dönüşümünün zorunluluğu açıktır. Bu nedenle de demokratik yönetimin insan ve doğa ilişkisine, çevre kirlenmesine, ekolojik dengeye demokratik uygarlık ve toplum yaratma perspektifiyle yaklaşması bir diğer esasıdır.

Demokratik yönetim tarzının bir diğer esası paylaşımcılıktır. İnsan ruhuna yerleştirilerek bireyciliğin ve bencilliğin her yerde ortaya çıkmasında beslenme kaynağı haline gelen ben merkezliliğin aşılması demokratik yönetim uygulaması için gerekmektedir. Yönetimin yetki ve inisiyatifi halkla paylaşması, imkanları eşit paylaşırması, yönetsel gücü başka alanlarla dayanışmada bir avantaj haline getirmesi paylaşımcılığın temel görünümleridir. Bu tarz paylaşımcılık yöneten yönetilen yabancılaşmasının da aşılmasında önemli olanaklar yaratacaktır.

Paylaşımcılığın geliştirilmesi, mülkleştirme zihniyetindeki dönüşüme paralel gerçekleşebilir. Mülkleştirme zihniyetiyle ben merkezcilik aynı beslenme kaynaklarına bağlıdırlar. Böylece demokratik zihniyetin ve yönetim anlayışının geliştirilmesinde bir diğer husus ekonomik demokrasinin geliştirilmesi olarak ortaya çıkmaktadır. Ekonomik gücün, mülkiyetin, üretim inisiyatifinin birkaç tekel grubu veya dar çıkar gruplarının elinde olduğu bir toplumda demokratik toplumun gerçekleşmesi önünde çok ciddi engeller vardır. Ben merkezcilik ile sermaye temerküzü aynı gerçeğin iki gerçekleşme düzeyi ve alanıdır. Sermaye gücünü elinde bulunduran tekeller, toplumsal üretimin denetimini sağladıkları ve bu yolla toplumun ihtiyaçlarını, yaşam tarzını, zevklerini, alım gücü ve tercihlerini belirledikleri sürece toplumsal demokrasinin gerçekleşmesi de zordur. Bu nedenle demokratik yönetim tarzının bir diğer esası tekeller veya dar çıkar gruplarıyla doğrudan bir bağıllık içinde olmamaktır. Toplumun en büyük kesiminin katılımı ve ihtiyaçlarının gerçekleşmesini isteyebilecek bir yönetim ancak geleceğini topluma hizmette görebilen olacaktır. Kar dürtüsü veya ekonomik çıkar hırsıyla hareket edenlerin demokratik düşünmesi ve davranması mümkün değildir.

Bu şekilde demokratikleşme mücadelesinin en önemli bir alanı olan yerel yönetimlerin de demokratik bir tarza sahip olmasının temel hususlar ortaya çıkmaktadır. Sınıflı toplumlar tarihinin yarattığı yöneten yönetilen yabancılaşmasının aşılması için toplumsal katılımın ve böylece sorumluluk bilincinin geliştirilmesinde yerel yönetimler elverişli platformlar olmaktadır. Demokratik yaşayış ve ilişkinin gelişiminde yerel ekonomilerin “üreten sahiptir” anlayışı içinde geliştirilmesi yerel demokrasinin en temel beslenme kaynağı olacaktır. Üretime katılımıyla inisiyatif kazanan adil paylaşım ile eşitlikçi yaklaşımı gelişen, farklılıklara hoşgörümlü yaklaşımla barışçılığın güçlenen bir yönetilen kitlesi demokratik yönetimlerin eseri olacaktır ve demokratik yönetimler tarafından yönetilebilir. Böyle bir yönetim altında halkın sorumluluk ve dayanışma duygusu ve bilinçli gelecek, yerellik bağ olmaktan çıkacak, yönetimler de ayak uydurma çabasıyla daha üretken ve çalışkan olacaktır.

KÜRDİSTAN'DA YEREL YÖNETİM SORUNLARI VE ÇÖZÜM PERSPEKTİFİ

Kürdistan'da, Kuzey temel olmak üzere ulusal demokratik mücadelemizin bir alanı olarak yerel yönetimler sorununa bakış açımız demokratik uygarlık perspektifi doğrultusunda olmaktadır. Geleceğe yönelik çözümler önermek, güncel sorunları çözümleyici bir planlamaya kavuşturmak, Kürtlerin kentleşme ve kentlilik kültürü konusunda çözümleyici bir bakış açısına sahip olmaları gerekmektedir.

İnsanlığın gelişim doğrultusu olarak yerleşik yaşamın belirli bir aşamasıyla kentleşmeyi yarattığı bilinmektedir. Bugün gelinen aşamada kentsel gelişimin büyük ve köktenci dönüşüm sorunlarıyla karşı karşıya bulunduğu, bu sorunların tek tek kentlerin ve hatta her toplumun kendi özgünlüğündeki iç hareketlilik, kültürel sorunlar, ekonomik dengeşizlik gibi merkezi planlama ve politikalarından kaynaklanan sorunların da ötesinde daha genel, uygarlıksal gelişimin temel sorunlarıyla bağlantılı olduğu açıktır. Bir yanda küreselleşen ekonomi, siyaset, yönetim anlayışı, diğer yanda yerelliğini yaşama konusunda sıkışmış, kimlik ve kültür sorunlarıyla uğraşan toplumlar gerçeği; kentsel ve daha genel olarak da yerel yönetimler sorunu, dünya toplumunun artan demokrasi ihtiyacı ve bununla çelişen antidemokratikliğinin düzeyi değişen merkezi yönetimlerin yerel sorunlara çözümsüzlük dayatan yaklaşımları iç içe bir durum arz etmektedir.

Kürdistan gibi tarihin hemen bütün önemli aşamalarında büyük çekişmelerin odağı olan bir alanda demokratik uygarlıksal gelişmeye öncülük etme iddiasındaki Kürtlerde, toplumsal yaşamın ve ilişkilerinin en önemli yoğunlaşma alanı olarak kentsel yaşam sorunları diğer toplumların yaşadıklarıyla ve sorunlarıyla nasıl bir ilişki ve çelişki oluşturmaktadır? Bu da Kürtlerin tarihsel-toplumsal yapısını özellikle kentleşme ve kente yaklaşım konusunda tanımayı gerektirmektedir.

Kürtlerin bugün yaşadıkları kentsel yaşam sorunları yine tarihsel gelişmenin bir sonucu olsa da, kendilerinin olmayan ya da kendilerine dayatılmış bir tarihin trajik sonuçlarıdır. Diğer halklar ve toplumlar gibi kendi normal tarihsel gelişim süreçlerinin aşamaları olarak kentleşme, toplumsal evrimleşmeye geleneksel kentsel evrim ve bugün modern kentliliğin sorunları değildir Kürtlerin kent sorunları. Bunun ne kadar dıştan dayatılan, ne kadar içten kaynaklanırdır gibi bir tartışmayı geliştirme yerine, mevcut gerçeğin tarihsel nedenlerini ve sonuçlarını ortaya koymak daha çözümleyici olabilecektir. Bu bakımdan Kürt tarihi oluşumu ile kent ve kentlilik ilişkisini öncelikle tanımlamak en gerekli olanıdır.

Kürtlerin toplumsal belleği silinmek istenmiştir

Kürtler, kentleşme ve kentlilik kültürü konumunda fazla köklü bir gelişmeye sahip değildir. Eğer kentleşme uygarlıksal gelişmenin ölçüsü olarak alınırsa bu bir ironidir. İnsanlık tarihinin ilk yerleşim yerlerini kuran, ilk yerleşik yapıları ve düzenleri geliştiren bir kültürün taşıyıcısı olan Kürtlerin bugün kentleşme ve kentlilik konusunda içinde bulundukları durum aslında Kürt gerçeğinin toplumsal tüm sorunlarının da temel nedenlerini cevaplayacak bir yumak durumundadır. Halen de çözümlenmeyi beklemektedir. Ama bekleyişin uzaması daha büyük zararların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Kargamış (Zeugma), Hasankeyf vd örneklerinde görüldüğü gibi Kürt toplumsal belleğinin tarihsel temelleri bugüne kadar üstü örtülü olarak tutulmuşken, şimdi de sulara gömülerek ilelebet silinmek istenmektedir. Kimin yararına? Bundan in-

sanlık ne yarar görecektir ya da ne kadar zararlı çıkacaktır? Bu sorunun cevabı doğru- dan zihniyetle bağlantılıdır. Eğer halen geçerli olan 'birileri'nin 'diğerleri' üzerinde hakim olma yaklaşımı doğru ve geçerli olan kabul edilirse, bu da doğadaki doğal seçim gibi güçsüzün, yaşama gücü olmayanın acıklı sonu olarak kabul edilecektir. Ama insanlığın geldiği aşamada artık bunun kabul edilemeyeceği de görülmektedir. O zaman Kürtlerde kentleşmenin dün ve bugünü siyasal mücadeleden ayrı olarak sadece bir kent planlaması sorunu, hatta genel bir uygarlıksal gelişme sorunu olarak ele alınmaz. Her şeyden önce bir toplumsal belleğin silinmek istenmesi, ne kadar süreceği veya sürdürüleceği gibi önemsenmeyen yanıltıcı bilgilerle doldurulmak istenmesi söz konusudur. Bu nedenle Kürtler kent so-

Kürtlerde kent kültürünün zayıflığı ya da fazla gelişmemiş olmasının diğer temel bir nedeni de, Kürt halklaşmasını oluşturan etnik kültürlerin neolitik süreci çok köklü ve derinden yaşamaları, ticarete fazla yatkın olmamalarıdır. Nitekim Kürdistan'da en eski kentlerde tarihi mirası en eski olanlar diğer kültürlerle mensup azınlıklardır. Zanaatçılıkta olduğu gibi ticarete de Ermeni, Asuri, Keldani vb kültüre sahip olan kesimlerin önde olmaları, Kürtlerin Mezopotamya coğrafyasının göç ve istila hareketlerinden fazla etkilenmeyen iç kesimlerinde yaşamayı seçmelerindendir. Kürtlerdeki merkezileşememe, merkezkaç yapı, kentsel gelişimde emeğin yoğunluğuna rağmen renklerinin fazla belirgin olmamasına yol açmıştır. Tıpkı pek çok uygarlığın gelişiminde olduğu gibi kentlerin de gelişiminde

van yetiştirilmeyle iç içe olma, somut emeğe yabancılaşmama, hem iktidar ve tahakküm yönünün fazla gelişmemesine hem de adil bir kültürün varlığına neden olmaktadır. Bu Kürt toplumsal yapısının karakteristik bir özelliğidir. Bu karakteristik özellikle ortaya çıkan bir bütün bozulmalar son yarım asırlık kapitalist ilişkilerin ürünüdür.

Kuzey Kürt şehirleri uzun bir tarihi geçmişe sahiptirler. Her bir şehir yapısının incelenmesiyle ortaya çıkacak olan tarihi mirasla, kültürler ve göçler kavşağı olan Kürdistan gerçeği, toplum belleği ayrıntılarıyla geleceğe ışık tutacak biçimde ortaya çıkacaktır. Mevcut durumuyla bugüne kadar hakim zihniyetin Türk uluslaştırmasının kurgusuna uygun bir tarih tezini, yaşanmış gerçeğin oluşturduğu bellek yerine hakim kılma çabası nedeniyle ya pek

Otuz yıllık süreç, Kürt toplumsal yapısında büyük bir dönüşümün yaşandığı, tüm tarihsel potansiyelin aktifleşerek kendisini yaşamın her alanına yansıttığı bir gelişmeye tanıklık etmiştir. Kürt halk gerçeğinin varoluşu zemininden hareketle çağdaş dünyanın ortak kabulü durumundaki demokratik haklar ve özgürlüklerden yararlanma talebiyle gelişen ve on beş yıllık savaşla bütün toplumsal kesimleri etkileyen **ulusal diriliş süreci**, toplumun kendi yapısına ve sorunlarına cevap olacak yönetim arayışını da getirmiştir.

Yetmişli yılların propaganda ve ajitasyon çalışmalarının etkisiyle yerel yönetim seçimlerinde bağımsız adayların seçimlere katılması sonucu Batman, Hilvan, Diyarbakır'da başarılı olmasını sağlamıştı. Ama Türk devleti Kürtlük adına hareket eden bu yöneticilere karşı hiçbir hukuk dışı ve baskıcı uygulamadan geri durmamıştı. Batman Belediye Başkanı **Edip Solmaz**, bu uygulamaların bir sonucu olarak katledilmiş, Hilvan 12 Eylül rejiminin vahşi uygulamalarının merkezi haline gelmişti. Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı **Mehdi Zana** ise salt Kürt olduğu için yıllarca cezaevinde tutulmuştu. Bu ve benzeri örnekler de gösteriyor ki, Türk devleti yerel yöneticiliği dışında o günün koşullarına göre halkçı olabilecek hiçbir denemeye fırsat tanınmamıştır.

O dönemlerin bakış açısıyla girilen yerel yönetim deneyimleri ideolojik düzeyin sınırlarıyla belirlenen, özünde emekçi kesimlerin yaşam koşullarını biraz rahatlatmayı hedefleyen, mevcut sistem içinde hizmet paylaşımında adaletli olmayı amaçlayan bir perspektifin ötesinde bir derinliğe ve arayışa sahip değildir. Uzun süreli olmadığı için halk iradesinin açığa çıkma örnekleri olma dışında fazla bir işleve sahip olmamıştır. Bu yüzden bu örneklerden yola çıkarak değerlendirme yapma, sonuç çıkarma amaçlı tartışma yürütmenin de fazla bir anlamı yoktur. Ancak başlangıç perspektifi ne kadar yetersiz olursa olsun, sürekliliğini yaratabilmiş olsaydı demokratik mücadelenin gelişmesinde iyi birer mevzi olarak rol alabilirlerdi. Fakat zamanın ideolojik bakış açısı gereği dönüşümün devrimci şiddete dayalı bir iktidar mücadelesi olarak öngörülüyor olması, bu denemelerin de dönemsel sonuçlarla yetinecek taktik girişimler olmasını getirmekteydi. Zaten uygulamalar da siyasal karakterini öne çıkaran, halkın temsil edilebildiği, devrimci çalışmaların değişik süreçlerde uygulamısal imkanlara kavuştuğu bir çerçeveye sınırlıydı. Değişik kooperatifleşme girişimleri de reel sosyalizm deneyimini aşan nitelikte değildi. Toplum, tarih ve siyaset çözümlemelerinin düzeyi reel sosyalizmin ilerisine geçen bir kapasiteye ulaşmamıştı.

Demokrasi mücadelesinin mirası olarak ele alındığında halkın temsili katılımı ve yöneten yönetilen ilişkisinin yöntemi ve hedefleri programlaştırılmamış olsa bile, dönüşümünü öngören bu girişimlerin fedakarca tutum sahiplerinin emeklerini küçümsemek gerekiyor. Yine dönemin merkezi hükümetlerinin katı inkarcı, şoven baskıları karşısında halk gücüne dayalı bir demokrasi savaşçılığı olduğu unutulmadan, saygınlığı, bugünün gelişmeleri ve perspektif düzeyiyle kıyaslamaya girmeden gösterilmesi emeğin doğru yaklaşım olacaktır. Bu denemelerin öne çıkan tarafı halkın kendi temsilcilerine ve yönetimine sahiplenme düzeyindeki gelişmedir.

Kürtlerde son otuz yıllık sürecin savaşla geçen on beş yılı '90 yılların başında gelişen serhildanlarla kitlesel bir ayağa kalkış karakteri kazandı. Siyasal mücadelelerin hedefleri bakımından en önemli gerçekleşme budur. Büyük korku ve yıl-

“Kürt gerçeğinde şehirleşmeden biraz da başkasına benzeme yerleri olarak hep korku duyulmuştur. Bunun için PKK'nin kuruluş yıllarında yayımlanan **Kürdistan Devriminin Yolu (Manifesto)** adlı kitapta “Kürt gerçeği ‘Bajar’ ve ‘Bajari’den kendini yutan bir vantuz gibi korkmaktadır” şeklinde tanımlanmıştır. Bunun uygarlıksal gelişmede rolü, Kürt toplumsal yapısının dağınık kalmasında etkisi açıktır. Ama bu yaklaşımın tarihin yaşanmış biçiminin bir sonucu olduğu da bir gerçektir.”

rununu hem dünüyle hem de bugünü ve geleceğiyle diğer toplumlardan daha yakıcı olarak demokratikleşme mücadelesiyle iç içe ele almak zorundadır. Kürtlerde yerel yönetimlere yaklaşımın demokratikleşme ile iç içe olması bu nedenledir.

Kürtlerde kentleşme ve kent kültüründeki zayıflığın siyasal nedeni ağırlıklı olarak Kürt coğrafyasında tarihin yaşanış biçimiyle ilgilidir. Tel Khalaf kültürü, ilk yerleşme, yerleşik yaşam kültürü olarak Kürdistan'da boy vermiş, Zeugma örneğinde olduğu gibi tarihin ilk kentleşmesine benzer bir yapılaşma yine burada gerçekleşmiştir. Tarım ve hayvan evcilleştirmeyle başlayan yerleşik yaşam, zanaatçılıkla da beslenmiştir. Ama Kürtlerde kentleşme ürün değiş tokuşuyla başlayarak bölgelerarası ticaretin merkezi olma işlevine ulaşamamıştır. Çünkü bu siyasal açıdan bir merkezileşme düzeyine tekabül etmekteydi. Med Konfederasyonu girişiminin başarısızlığından sonra iktidar ve güç merkezleri olarak kentler tarihin bir aşamasında durmuş, gelişimlerini devam ettirememişlerdir.

yoğun emek ve katkı sahibi olmalarına rağmen kentlerden uzak durma, varoluşunu sürdürme yolu olarak tercih edilmiştir.

Kürt gerçeğinde şehirleşmeden biraz da başkasına benzeme yerleri olarak hep korku duyulmuştur. Bunun için PKK'nin kuruluş yıllarında yayımlanan **Kürdistan Devriminin Yolu (Manifesto)** adlı kitapta “Kürt gerçeği ‘Bajar’ ve ‘Bajari’den kendini yutan bir vantuz gibi korkmaktadır” şeklinde tanımlanmıştır. Bunun uygarlıksal gelişmede rolü, Kürt toplumsal yapısının dağınık kalmasında etkisi açıktır. Ama bu yaklaşımın tarihin yaşanmış biçiminin bir sonucu olduğu da bir gerçektir. Bu nedenle şehirleşmeye gelmeyen Kürtler belki uygarlıksal gelişmedeki emekleri kadar sonuçlarından yararlanmamışlardır, ama aynı ölçüde onun zararlarından da kendilerini koruyabilmişlerdir. Nitekim her yerde yeşilden ve üreticilikten kopmayan Kürt toplumunu kadın özelliği ağır basan bir toplum –halk– olarak tanımlamak yanlış değildir. Şehir toplumu erkektir, egemenlikçi, tahakküm epistemolojisi en zirvede olan bir kültüre sahiptir. Kırsal kesimde tarım ve hay-

çok tarihi belge gün yüzüne çıkarılmamış ya da çıkarılmış olsa bile bu kurguya uygun okunmuştur.

Yerel yönetim denemeleri ve Türk devletin tavrı

Daha öncesine ilişkin Kürdistanı yerel yönetim tarihi konusunda elimizde belge yoktur. Ama Araplar ve Osmanlılar döneminde Kürtlerin de islami yasal ve sosyal yaşam tarzını kabul etmiş olmaları nedeniyle şehirlerin mülki amiri olan kadıya bağlı çalışan muhtesiplerin şehir yöneticisi olarak görev yaptığı söylenebilir. Bu muhtesiplerin yerli ya da merkezden atanmış olması siyasal güç paylaşımıyla ilgili olarak değişmiş olabilir.

Cumhuriyet döneminde tek partili dönemlerin yerel yönetim anlayışı ve hukukunda fazla değişiklik de yoktur. Merkezi yönetimin Kürtlere ilişkin sürdürdüğü katı inkarcılık ve eritme politikaları yerel yönetimlerin de Türkiye Cumhuriyeti devletinin birer organı olarak işlev görmesini getirmiştir. Değişiklik son otuz yılda Kürdistan'daki altüst oluş sürecinde yaşanmıştır.

gınlık psikolojisinin aşılması ajitasyonun sonucu değil, ulusal demokratik haklar mücadelesini kalıcılaştıran sosyal değişimin ve aydınlanmanın ürünüdür. Bu süreçte halkın irade beyanı, kendini yöneteni belirleme ve yönetime katılma talebi savaşın sürekliliğinin kazandırdığı moral güçlenme yanında, toplumsal değişimin önemli rol oynadığı bir gelişmedir. Nitekim pek çok yerel halk öncüsü doksanlı yıllarla birlikte ortaya çıkmış, halkın sorunlarının dile getirilmesi ve demokratik çözümünün işaret edilmesinde önemli roller oynamışlardır. Ancak Kürtlerdeki en küçük irade belirtisine tahammül edemeyen oligarşik özel savaş yönetimi bu halk öncülerinin büyük bir kesimini suikastler, sürgünler ve hapislerle, ekonomik baskılarla etkisizleştirme yoluna gitmiştir. Bu gelişmenin Kürdistan'daki hedefi, merkezkaç eğilimini bastırarak merkezi otoriteyi sağlamlaştırmak olmuştur. Bu yönüyle yerel yönetimin merkezi yönetim karşısında demokrasi mücadelesi yürüten bir alan olarak değerlendirilmesine en küçük bir fırsat ve imkan tanınmamıştır. '91 seçimlerinde seçilen Kürt milletvekillerinin on yıldan fazla bir süredir hapiste tutulması da, yerelin kendini temsil talebine karşı gösterilen tahammülsüzlükten ayrı tutulamaz. '24 Anayasası'yla hukuksal bir biçim kazanan azınlıkların asimilasyonu (Türkleştirilmesi) mantığının gereği olarak Türk dili ve kültürü dışında diğerlerinin yok sayılması ve ancak son dört yıldır savaşın fiilen durmasıyla ortaya çıkan uygun koşullarda demokratikleşme mücadelesini yasal yollarla ve kurumlar, kuruluşlarla geliştirme imkanı ortaya çıkmıştır.

Demokratik uygarlık mücadelesinde Kürtlerin rolü aydınlanma çabasına eşlik eden siyasal mücadele ile bölge halklarını, başta Kürt halkını bu gelişmenin içine çekmekte, uyuşturulmuş potansiyeli aktifleştirmektedir. Bu bakımdan eldeki imkan ve araçlardan azami ölçüde yararlanmanın yol ve yöntemleri geliştirilmeye çalışılıyor. Bu imkanlardan en önemlilerinden biri yerel yönetimlerdir. Demokratik bir yerel yönetim modelinin geliştirilmesi ve uygulanması pek çok gelişmenin mayalanma alanı rolünü oynayabilir. Bu bakımdan Kürdistan'da ulusal demokratik hak ve özgürlükler mücadelelerinde yerel yönetimlerin uzun vadeli ve güncel görevleri birbiriyle uyum içinde yürütülmek zorundadır.

Demokratik devrimini kalıcılaştırma ve derinleştirme çabasındaki Kürt halkının sahip olduğu mücadele mevzileri, Türk devletinin son dört yıllık uygun ve elverişli koşullara rağmen oligarşik rejimi aşmadaki direnç nedeniyle halen yasal hukuksal statü kazanmamıştır. Egemen zihniyet nedeniyle de her girişim ve çaba dar ve şoven milliyetçilik penceresinden değerlendirilerek idari yöntemlerle engellenmekte, bunun için antidemokratik uygulamalardan geri durulmamaktadır. 2002 yılında meclisin almış olduğu kararlar, gerçekleştirdiği yasal değişiklikler dahi pratikleştirme konumunda en küçük bir gelişmeye mazhar olmuş değildir. Bu durum Kürdistan'da halkın temsilini yapma sorumluluğundaki yerel yönetimlerin görevlerini hem daha ağırlaştırmakta hem de yakıcı kılmaktadır. Seçilmiş temsil düzeyleri olarak bir plana da belirli imkanlara sahip olan yerel yönetimlerin yapabilecekleri pek çok görevleri bulunmaktadır.

Kürt sorununun demokratik çözümünde yerel yönetimlerin rolü

Kürt halkının çözüm bekleyen sorunları, orta vadede çözülebilecek olanları ve günlük yaşamın kendini yeniden üretimi bakımından acil olarak seçilmesi gerekenleriyle çok etraflı ve derindir. Sahip olunan imkanlar ise dünyada gerçekleşen ve daha da ileri düzeye yükseltilmesi imkanları oluşan genel demokratikleşme düzeyinin yarattığı duyarlılık dışında esas olarak Kürt halkının demokratik bilinç, siyasal duyarlılık, örgütlenme eğilimi ve arayışıdır. Bu imkanın değerlendirilmesinde mevcut koşullarda en önemli temsil ve gerçekleşme alanlarından önde geleni yerel yöne-

timlerdir. Bu, hem dünyadaki merkezkaç eğilimin, küreselleşmenin getirdiği sorunların çözümünde yerel yönetimlerin işlevsel kılınabilirliğinin artan siyasal, kültürel, düşünsel düzeyleri, hem de Kürt ulusal demokratik hareketinin artan basıncı nedeniyle Türkiye'nin de demokratikleşme yönünde adımlar atmasıdır. Bu yönelimin daha da gelişmesinde Türkiye metropollerine yerleşmiş Kürtlerin demokratik güçleri aktifleştiren çabalarının rolü büyüktür.

Son dört yıllık yerel yönetim denemesinin sonuçlarıyla birlikte Kürt sorunun çözümünde demokratik mücadelenin gelişmesinin yasal siyasal ortamı belediyelerin de içinde yer aldığı üçüncü alan güçlerinin örgütlenmede ve potansiyeli aktifleştirmede yaratıcı çabaları önem kazanmıştır. Öncelikle demokratik gelişimin düzeyi olarak toplumsal sorunların ve çözümlerinin ifade edilmesi, en geniş kesimlere mal edilmesi temel bir ölçü ve gelişme olmaktadır. On beş yıllık savaş ortamında gerçekleşen toplumsal altüst oluş, Kürt halk varlığının yurtseverlik bilincini en fazla da politik düzeyde geliştirmesi dil, kültür, kimlik alanı başta olmak üzere ekonomik, sosyal alanda da grup, cins, kültür, dil,

bilinci, zihniyeti, vicdanı, ahlaki ve bütünsel olarak yaşam tarzının geliştirilmesinde aydınlanma çalışmalarının rolü temeldir.

Kürt toplumunun yüzyıllar ve bin yıllardan biriken sorunlarının oluşturduğu yumak ve egemen ülkelerin zihniyetinin engelleyici durumu gözetildiğinde bu görev daha fazla önem kazanmaktadır. Bu konuda harcanacak emeğin ve imkanların verimliliği ve gerçekçiliği temelinde geleceğe dönük en temel yatırım olduğu görülmelidir. Zaten böyle bir uzak görüşlülükle yaklaşılmaz ve güncel sorunlar çerçevesine hapis olunup kalınırsa, ne halkın memnun edilmesi mümkündür ne de yerleşmiş kalıpların yerinden oynatılması sağlanabilir. Halkın yığılmış sorunlarının merkezi yönetimin sadece idari yaklaşımlarının zorlamasından değil, aynı zamanda inkarcı zihniyetinin boşa çıkarmak isteyen yönelimleri karşısında yerel yönetimlerin çok sınırlı imkanlarıyla çözülmesi olanaksızdır.

Bu girdaptan kurtulmanın ve demokrasi mücadelesinde güçlü adımlar atmanın yolu günlük maddi ihtiyaçların karşılanmasının zorunluluğu veya yakıcılığı kadar günlük ve uzun vadede ütopyanın, moral, umut ve çalışma şevki yaratan bir eğitim, aydınlanma

amaçla TV, radyo, gazete, dergi, kitap yayın organları olarak önemli işlev sahibidir. Bir şehrin veya bir belediyenin tek başına imkanlarının yetmemesi durumunda birkaç yerel yönetimin güç birliğiyle bunun gerçekleştirilmesi yolu da dahil olmak üzere halkın merkezi ve global medya yoluyla yönlendirilmesini sınırlayan bir çaba içinde olması gereklidir.

Bu şekilde sadece şehir ya da yerel halkın değil, metropol yerel yönetimleriyle diyalog içinde bu yayın organları arasında gerçekleşecek paylaşımcılık hem demokrasi kültürünün gelişiminde, hem de diasporadaki, metropollerdeki Kürtlerin yurtseverlik duygusunun korunmasında ve geliştirilmesinde de etkili olacaktır.

Kürdistan'da yerel yönetimlerin demokratikleşme ve demokratik toplum mücadelesinde en fazla üzerinde durmaları ve çözüm arayışında olmaları gereken normal ve doğal nüfus hareketinin dışında siyasal ve ekonomik nedenlerle hızlanan göçtür. İlk aşamada toplumsal dengenin alt üst olmasına yol açan bu göçün durdurulması önlemleri üzerinde yoğunlaşmak ve bu konuda projeler üretmek yerel yönetimin imkanlarını harekete geçirmek önemlidir. Son on

sal anomalinin giderilmesi için çok daha etraflı çaba ve tedbirler, düzenleme ve çözüm arayışları gerekiyor olsa da öncelikle Kürt insanının köksüzleştirilmiş haliyle her tür kirli işte kullanılacak bir konumdan çıkarılması gereklidir.

Yerel yönetimler arası dayanışma gücünü sağla

Demokratik uygarlık perspektifinin bir gereği olarak kent kır ilişkisinde paylaşımcılık ve yerel ekonomilerinin geliştirilmesinde şehir merkezi kadar ve onunla birlikte çevreyi kapsayan bir bakış açısıyla yerel imkanları teşvik eden, özendiren ve verimli kılan bir yaklaşım önem kazanmaktadır. Kürt insanının doğayla iç içe olması tarım ve hayvancılık alanında pek çok projenin geliştirilmesine ve fazla büyük yatırım gerektirmeyen girişimlerin gerçekleştirilmesine olanak sunmaktadır. Yerel yönetimlerin yapmaları gereken şehirlere yığılmış olan nüfusun köylerine dönüşünde değişik araçları, sivil toplum kuruluşlarının girişimlerinin harekete geçirmek, üretim çiftlikleri, tahıl işleme yerleri, değirmenler, konservecilik, hayvan besiciliği, toprağın verimli kullanımı gibi konularda eğitici ve yönlendirici rol oynamak, engellerin aşılmasında merkezi yönetim nezdinde girişimlere destek olma. Şehrin yükünü de hafifletecek olan bu çabanın sonuç vermesi için belediye imkanlarıyla ulaşım, toprağı işleme, inşaat ve imar tekniğinin destek konularında iletişim, buluşturma, bir araya getirme, toparlayıcı olma, iç tüketimde yerel ürünlerin tercihini teşvik etme gibi konularda yerel yönetimlere sorumluluk düşmektedir.

Yerel ekonomilerin geliştirilmesinde ne sadece kolektif emeğin büyük üretim gücü ortaya çıkarması arayış ve girişimi, ne de bireysel girişimciliğin özel mülkiyet ve çıkarı öne çıkaran tarzı tek başına esas alınmalıdır. Kolektif çiftliklerden bireysel girişimciliğe, sosyalist denemelerden kapitalist işletmecilik tarzıyla geliştirilen ekonomik projelere, grupsal girişimleri özendirmeye kadar hepsi iç içe ve birlikte ele alınmalıdır. İç tüketime dönük yoğun emek katılımlı, büyük yatırım gücü gerektirmeyen atölye ve üretim birimleri oluşturularak işsizliğin yol açtığı metropollere ve şehir merkezlerine göç durdurulabilir. Bu yaklaşımın ekonomik gelişme yaratma çabasıyla çevreyi koruma, ekolojik dengeyi gözetme, demokratik hak ve özgürlükler, gelir dağılımında adalet, hizmet paylaşımında eşitlik, maddi yaşam koşullarında ciddi dengesizliğe yol açmayan ve kültürler arası hoşgörüye esas alan yaklaşım birbiriyle uyum içinde olmak zorundadır. Çelişki ve çekişmeleri yerel yönetim politikalarıyla dengelemek, uzun vadeli hedeflerle kısa vadeli çözümleri karşı karşıya getirmemek, bir girişimin gerçekleşmesinde bazen tolerans ve imkan sunma, hepsi organik bir yaklaşımın değişik zaman ve koşullarda gerçekleşmesi olduğunda anlam kazanır, başarılı olur ve dönüşümü gerçekleştirmede rol oynar.

Bunun için Kürdistan'daki idari düzenlenişin Türk uluslaştırması mantığına göre yapılmış olmasını da gözetken bir tarza da yasal mevzuatı zorlayarak ve en fazla da hukukçuların katılımıyla mevcut yasal imkanları en azami demokratikleşme zemini olarak kullanarak yerel yönetimler arası ilişkiler geliştirilebilir. Bunun için toplumsal zemin elverişlidir.

Son on beş yıllık süreçte savaş ve aydınlanma sonucunda gelişen Kürt yurtseverlik bilinci aşiretçilik, kabilecilik, mezhepçilik gibi pek çok kalıbı kırmış, büyük bir birlik ihtiyacına dayanan hoşgörü ve bir arada yaşama bilinci gelişmiştir. Bu zemin Kürdistan'daki yerel yönetimlerin kendilerini yerelin dışına taşımada imkanlar yarattığı gibi demokratik bilincin gelişimi açısından da elverişli bir ortam yaratmıştır. Bu gün Kürtlerde bulunduğu yerleşim yerinin sorunlarını çözmek, mekana bağlılık kadar Kürdistan'ın tümünü gözetken bir yurtseverlik anlayışı gelişmiştir. Bu, demokratik siyasal bir bilinç temeline sahiptir. Bunun toprak bağlılığıyla daha da güçlenmesi yerel yönetimler arası ilişki, payla-

ınanç farklılıklarına karşı hoşgörü ve zenginlik olarak kabul eden bir anlayış düzeyinin gerçekleşmesini sağlamıştır. Ancak istem ve bilinç düzeyine rağmen iç ve dış nedenlerin sonucu olarak oluşan mevcut tablo, toplumsal enerjinin örgütler yoluyla çözüm kanallarına akıtılmasını gerektirmektedir. Bunun için gerekli çalışmaların yürütülmesi, araçların işlevselleştirilmesi aciliyet arz etmektedir. Yoksa dağınık ve kendiliğinden çözüm üretmez konumdaki imkanlar, diaspora, zorunlu göç, siyasal baskı, sosyal değişim zorlanmaları, psikolojik etkenlerle toplumsal zemindeki karadelikler tarafından emilerek işlevsizleştirilecek ve bitirilebilecektir.

Kürdistan'da yerel yöneticilik ve yerel yönetimlerin işlevleri, ilk başta yerel siyasetin uygulayıcıları olarak siyasal hedefleri gözetken, esas alan ve güncel planları, uygulamaları bununla bütünsellik oluşturacak şekilde geliştiren bir durumda olmak zorundadır.

Kürdistan'da demokratik çözümün gerçekleşmesi için tabandan ve üstten yapılması gerekenler vardır. Ama demokrasisinin temelinde halkın kendisini yönetmesi olarak tanımlı gereği, öncelikle halkta demokratik bilincin gelişmesi bunun için uzun süreli bir aydınlanma hareketinin geliştirilmesi öncelikler arasındadır. Her toplumsal sistemin diğer alanlar yanında ve onlarında gelişmesi için toplumsal zihniyeti dönüştürme, yeni zihniyeti benimsetme çalışması bütün çalışmaların beslenme kaynağı olmuştur. Demokratik aydınlanma

çalışmasının yürütülmesi zorunludur. Bunun için her şeyden önce yönetimle halk arasında bir iletişim ve diyalogun olması gerekmektedir.

Diyalog öncelikle ortak bir ifade araçsallığını gerektirir. Sadece etimolojik olarak kurallarıyla işlevsel kılınan bir dilden de öteye kavramsallaştırmada da bir ortak anlama, ifade düzeyini yakalama zorunludur. Bu belki ön şart olarak bir güven ve beklenti gerektirir. Kürdistan'da bu zaten vardır ve hala da önemli ölçüde varlığını korumaktadır. Merkezi yönetimlerin bütün dezenformasyon ve çarpıtma çabalarına, çalışmaları provake ederek halk desteğini dağıtma çabalarına rağmen en son genel seçimler çalışmalarında da ortaya çıktığı gibi Kürt halk kitleleri dinamik siyasal bir güç olarak büyük dönüşümün motoru rolünü üstlenmeye hazır ve isteklidir. Geriye kalan sadece ve esas olarak bütün emek biçimlerinin siyasal amaçlara yönelme isteği ve coşkusunu istikrarlı bir davranış ve yaşam eğilimine kavuşturacak aydınlanmayı sağlamaktır.

Bu bakımdan yerel yönetimlerin sorumlulukları ve rolleri büyüktür. Basın yayını imkanlarını yaratıp kullanarak, eğitim imkanları yaratarak, öncelikle halkın kendisini eğitim ihtiyacını gördüğü bir diyalogu sağlayarak en temel giriş yapabilir. Bunun için yasal mevzuat konusunda öyle çok kısıtlayıcı ve zorlayıcı bir durum yoktur. Merkezi hükümetin siyasal baskı ve müdahaleleri ise aşılması gereken bir engel olarak görülüp öyle yaklaşılmalıdır. Bu toplum-

beş yılda Diyarbakır, Van, Antep, gibi Kürdistan şehirlerinin aşırı büyümesi bu olağan dışı nüfus hareketinin sonucudur. Bu dengesiz büyüme şehir merkezlerinin de çözümsüz kaldığı pek çok sorunu beraberinde getirmiştir.

Bunun da ötesinde Türkiye metropollerinde ağırlıklı siyasal nedenler olmak üzere sosyal değişim ve ekonomik nedenlerle hızlanan göç neredeyse Kürdistan'ı insansızlaştıran bir tehlike durumuna gelmiştir. Bunun merkezi hükümetten kaynaklanan nedenleri de içinde olmak üzere yerel yönetimler düzeyinde önleyici tedbirler geliştirmek, her şeyden önce demokratikleşme mücadelesinin konusu olacak bir toplumsal var oluş açısından da aciliyet kazanmaktadır. Bu konuda geliştirilecek her tedbir ve girişilecek her çabanın dar milliyetçi bir özelliği yoktur. Öncelikle Kürt halkının toplumsal sorunlarının yok sayılarak üzerinden atlanamayacağı açığa çıkmıştır. Bu sorunların çözümsüzlüğüne Türkiye'nin demokratikleşmesi açısından da zorlanmalar yarattığı görülmelidir. Kürt nüfusunun düzensiz ve plansız akışkanlığının bir istikrara kavuşturulması Türkiye'nin ortak vatan olarak benimsenmesinde, kardeşleşme ve hoşgörü kültürünün gelişmesinde de etkileri olacaktır. Bu dengesiz ve olağan dışı göç hareketinin en göze çarpan sonuçlarından biri metropollerde gelişen mafya ve çeteleşmede metropollere yığılan Kürt insanının başka yaşam alanı bırakılmadığından kolayca kullanılıyor olmasıdır. Bu toplum-

şım ve bilgilendirmeye ilgilidir. Bu konuda yerel yönetimlerin çalışma ve çabaları sadece yönetimler arasındaki alış veriş ile sınırlı kalırsa çok az sonuç yaratır ve demokratik bir yönetim anlayışına da pek fazla uygun olmaz. Ama karşılıklı imkanlardan yararlanma her zaman maddi planda değil, düşünsel, kültürel, sanatsal alanlarda da dayanışmayı yaratacak bütün araçların devreye konmasıyla daha güçlendirildiğinde asıl sonuçlar ortaya çıkar.

Bu konuda yerel yönetimlerin zaten büyük oranda oluşturulan sivil toplum kuruluşları, demokratik örgütler, insan hakları ve barış mücadelelerini işlevselleştirmesi, yereller arasında değişik toplantı, festival, panel, sempozyum ve eğitici girişimleri de harekete geçirmesi önemlidir. Bunun için belirli sonuçların alınmasında koordinasyon, zaman ve mekan düzenlenmesi teknik koşulların hazırlanması önemlidir. Bu girişimlerin grup ilişkileriyle sınırlı kalmayıp en geniş kitlesel ilişkilere dönüşmesi için öğrenci gruplarının, atölye üretiminde yer alan çalışanlar vb biçiminde karşılıklı geziler, ziyaretler ve misafirlikler, toplumsal kaynaşma ve kültürlenme açısından önem kazanmaktadır. Bu şekilde yereller arasındaki ilişki ve iletişimin geliştirilmesi metropol ve merkezlere duyulan ihtiyaçları da azaltacaktır.

Türkiye cumhuriyetin ulus devlet örgütlenmesinde idari mekanizmasının iller şeklinde düzenlenişinde il sınırlarını Kürt toplumsal gerçeğini gözetmeyen, tersine bu toplumsal yapının organik yapısını parçalayarak eritmeyi hedefleyen kurgusunun sonucu olarak pek çok aşiretin birer parçası farklı illerin sınırları içerisinde kalmıştır. Si-nemilli, Şexan, Atmiyan, Jirki, Guyi vb birçok aşiret bu durumdadır. Asimilasyonun gerçekleşme düzeyine göre zayıflayan aşiret bağları hala sürdürülmeye çalışılmaktadır. Bu ilişkiler geçmişte Kürt ulusal kültürel varlığının korunmasına hizmet eden bir rol oynamış olsa da bu gün demokratik gelişmede öncelikle Kürtler açısından ulusal demokratik gelişmenin önünde engel konumundadır. Bu durum yerel yönetimlerin birbirleriyle ilişkilerinde hem çözmeleri gereken sorunları hem de ilişkilerin geliştirilmesinde imkanlar barındırmaktadır. Aşiretlerin kültürel kimliklerinden demokratik ulusal gelişmenin malzemesi olabilecek özelliklerin; folklorik zenginlik olarak alınıp tüm topluma mal edilmesi gerekenler çoktur. Bu amaçla değişik biçim ve kapsamda demokratik demek, kültür evleri, köy odaları oluşturularak halkın katılımında ortam sağlayıcı rol oynamaları gerçekleştirilebilir.

Yerel yönetimler arası iş birliği, güç birliği ve dayanışma Kürdistan'da yasal mevzuatı da dönüştürecek örgütlenme denemeleri şeklinde yürütülürken Türkiye'deki yerel yönetimlerle ilişkiler demokratikleşme mücadelesinde önemli imkanlar taşıyan bir mücadele ve girişim alanı olmaktadır. Özellikle şoven Türk ulusçuluğunun yarattığı halklar arası önyargının kırılması, giderek karşılıklı sorumluluk bilincinin gelişmesine paralel imkanların paylaşımı duygu ve düşüncesinin gelişmesi için yerel yönetimlerin imkanlarını zorlayarak en fazla halk kesimleriyle buluşmayı hedeflemesi demokrasi kültürünün gelişmesi açısından önemlidir. Bunun içinde Türkiye'deki yerel yönetimlerle ilişkiler önem kazanmaktadır.

Yaşanmış tarihten doğru sonuçlar çıkarmak gerekir

Halkların, kültürlerin ve hatta yerleşim yerlerinin birbirlerini horlayan ve dıştala-yan biçimde birbirinden uzaklaştırılması halkın demokratik birliğinden duyulan korkunun bir sonucudur. Türkiye'de demokratikleşmenin önündeki en önemli engellerden biri Kürt ve Kürdistan olgusunun inkar edilmesidir. Kürtlük, Türk halkında adeta bir ksenofobiye (yabancı düşmanlığına) dönüştürülmüştür. Böylece adeta dışta yaratılan düşmanlar gibi içtende bir yabancı güç ülkeyi parçalayacak, dolayısıyla halkın imkanlarını gasp edecek şekilde Kürtlere karış bir önyargı oluşturulmuştu. Nitekim son dört yıllık kısmi barış ortamının

sonunda Kürt halk varlığının Türk halkı için bir tehlike değil, bir dayanışma ve güçlenme imkanı olduğunu çok sınırlı da olsa görülebilmesi, demokratikleşme eğiliminin temel beslenme kaynağı olmuştur. Bunun daha da güçlenmesi, ortak vatani sahiplenme, öncelikle kültür, kimlik, inanç ve dil konusundaki farklılıkların bir arada yaşamasını kabul etme, benimseme ve teşvik etme düzeyleriyle aşamalı olarak gerçekleşebilecekler.

Kültürel ve kimliksel farklılıklara hoşgörülü yaklaşmak katı merkezizetçi üniter devlet yapısının sorunların çözümünü tıkayan durumunu da dönüşüme uğratma çabalarını güçlendirecektir. Bunun için mutlaka gelişmedeki plansızlık ve dengesizliğin kent ve yerel yaşamını boğucu hale getirmesi zorunlu değildir. Dünyada Fransa gibi üniter devlet yapısına sahip ülkelerin son on yılda geçirdiği dönüşüm örnek olabilecek sonuçlar almıştır. Kentlerin çevreyle paylaşımında Paris deneyimi, İskandinav belediyeçiliğinde gönüllü katılım ve çalışmanın önemini ortaya çıkaran boş zamanları ücretlendirecek katma girişimlerinin sonuçları da zengin deneyimler sunmaktadır. Yapılması gereken yaşanmış tarihten doğru sonuçlar çıkarmaktır.

Böylece siyasal manipölasyonun aracı haline getirilen federasyon, başkanlık, yerel merkez ilişkileri, kültürlere eşit yaklaşım konuları yaşamın çözümü beklediği sorunlar olarak demokratik bilinç, yöntem ve araçlarla maddi ve manevi kayıplara imkan tanımaksızın gerçekleştirilebilecektir. Son dört yılda yurtsever demokratların oylarıyla iş başına gelen HADEP belediyelerinin bu konuda pratikleri tüm sorumluluk kendilerine ait olmamak kaydıyla yeterli sonuçları elde etmekten uzaktır. Mültecilik koşullarında kendi yönetim gücünü oluşturmada yaratım gücüyle bir deneme olan Mahmur belediyeçiliğinin çevre ile ilişkisi kendi özgünlüğü içerisinde incelenmesi gereken bir gelişmedir. Girişimleri mültecilik statüsüyle sınırlanmasına rağmen belediyeler arası yardımlaşma, sorunlarını tanıtma, karşılıklı spor yarışmaları düzenleme, kültürel etkinliklerle diyalog oluşturma çabaları sonuçlarının etkisi bir yana yerel yönetim yaklaşımı olarak önemli bir demokrasi bilincinin göstergesidir.

Kürt sorununun demokratik çözümü Kürt toplumunda demokrasi bilinci ve kültürün yerleşmesine paralel gelişebilecektir. Bu da sağlıklı bir birey, kadın gücünün potansiyeline aktivite kazandırılması kuşaklar arası diyalog ve vefa duygusunun gelişmesi, farklı kültürlere zenginlik olarak bakılması, çevre ve doğaya yaklaşımın organik bütünselliğinin gereğine uygun olması, yöneten-yönetilen ilişkisinde yabancılaşmanın asgariye indirilmesi, katılım düzeyinin gönüllülük temelinde artırılması, inisiyatif ve bilincin gerçek bir sahiplenme çerçevesine yükseltilmesi demek olacaktır.

Pek çok sosyolojik tarihsel ve siyasal araştırma göstermiştir ki, kadının sınıflı toplumlar süresince üretimin ve toplumsal yaşamın etkinlik alanlarının dışına itilmesi demokratik gelişmenin önündeki en temel engeldir. Kürdistan toplumunun kadın özellikleri kökenini neolitik topumdan almaktadır ve en katı ataerkil aile ilişkisinde dahi aile ekonomisine katkıda paylaşım ve dayanışma ortadan kalkmamıştır. Aynı özellik aile içi ilişkilerde ve özellikle de çocukların eğitiminde kadın etkinliğinin hala devam etmesinde görülmektedir. İslami yaşam kültürünün etkisiyle eve kapatılmış olan Kürt kadını, son on beş yıllık süreçte pek çok kalıbı kırıp toplumsal yaşama ve siyasete aktif katılımı gerçekleştirmiştir. Özgür kadın hareketinin hedefleri çok daha ileri bir düzeyin perspektifleridir. Kürt halkında önemli derecede kabul de görmüştür. Böylece nüfusun atıl bırakılan önemli bir kesiminin toplumsal yaşamın her alanında rol almasıyla toplumsal sinerjinin yaratılması koşulları ortaya çıkmıştır. Kadın özgürlük hareketinin barış analarının, tutuklu yakınlarının ve mesleki kuruluşlarda sendikalaörgütlenmelerdeki kadınların dil, inanç, kültür farklılıklarına demokratik yaklaşımı da geliştirerek, de-

mokratik yönetimin işlevselleştirilmesinde katılımlarını geliştirmeleri önemli role sahiptir. Küreselleşen ve beton demir yığını haline getirilen dünyamızda kadın, duyguları, yaratım ve üretkenliğiyle yaşamı ekolojik topluma doğru evrimselleştirmede önemli katkılar yapabilir. Bunun araçları üretime katılım, insan doğasıyla dış doğayı barıştırmada yeşilin gelişimini sağlama ve koruma; erkek karakterinin hırs, iktidar, güç, çekişme ve yıkma özelliklerini eşitlik, tahammül, paylaşım, yaratım ve barışçılık temelinde dönüştürme olacaktır. Bu da şehir ve yerleşim alanlarının çehresini değiştirecektir. Çünkü kentin dönüşümü toplumsal gelişmeye cevap olacak ve yaşamı ilerletecekse kent kır ilişkisinin öncelikle demokratikleşmesini gerektirir. Bu ise temelinde yatan insan, doğa, kadın, erkek ilişkisinde demokratikleşmeyi gerektirir.

Demokratik toplumu yaratmanın en güvenli yolu çocuk yetiştirmeden başlamak. Kürt toplumunda egemen ülkelerin başkalaştırma, dağıtma, dejenere etme amaçlı egemenlik hedeflerini gerçekleştirmede, eğitimi önemli araç olarak kullanmaları, Kürt halk ve insan yapısında önemli tahribatlar yaratmıştır. Yine islamiyetin dogmatik ve egemen sınıfların çıkarına yorumlanması bu tahribatın daha derinlere inen nedenlerinden biridir. Bütün bunlara rağmen yaşam kaygısı Kürt ailesinin çocuğuna daha farklı yaklaşıma, bilimsel ve pedagojik yöntemden uzak da olsa benimsenecek nüveler taşıyan bir yaklaşımı sürdürmesine yol açmıştır. Çetin doğa koşulları, aşiretçi kümesel varoluş kaygıları, soy kümesel çatışmaların tehlikeleri ve halen önemli oranda devam eden kan yemini ilişkilerine dayalı toplumsal süreklilik sağlama amacı çocuğa yaklaşımda temel etkindir.

Bu nedenle küçük yaşta sorumluluk yükleme, ciddiye alma, doğayla ilişkilerinde kendi kendine yeterli hale gelme gibi konularda çocuğun erken olgunlaşmasını sağlama söz konusudur. Ancak bu sağlıklı ve pedagojik bir perspektife göre pek çok kişilik rahatsızlığını; dar aşiretçi bir gelenek, kan yeminini kimliğinin en üst ögesi sayma, çocukluk zamanlarının özgürce yaşayamama ve bu nedenle ruhsal açıdan öfkeli, tahammülsüz bir kişilik yapısına sahip olmayı getirmektedir. Açıktır ki bunlar da demokratik bir kültür ve ilişkilenmenin önünde engel konumundadırlar. Oysa çocukluğun özgürce, ama topluluk üyeleriyle ilişkilerde eşitlikçi, ciddiye alınan biçimde geliştiği toplumlarda en fazla sağlıklı bireyin gerçekleştirmesi potansiyelinin olduğu görülmüştür. Bu nedenle yerel yönetimlerin çocuk eğitimi ve yaşamı konusunda pedagoglar, eğitmenler, kreşler, çocuk yuvaları, parklar ve bahçeler konusunda imkanlar yaratması en asli çalışmalarından biri olacaktır.

Bu şekilde kuşaklar arası ilişkinin de gelenekselliği aşan demokratik, insancıl, adil bir karaktere bürünmesi sağlanabilir. Kuşaklar arası barış ve diyalog demokratik kültürün gelişiminde en önemli göstergelerinden biridir. Çünkü bu ilişkinin temelinde emeğe, insana, doğaya yaklaşımda demokratik ölçü sahibi olup olmama bulunmaktadır. Doğal yaşamın bir kaçınılmazlığı olarak nasıl çocukluk sevimlilik ve beklentiler kuşağı olarak görülüyorsa, yaşlılığında saygınlık ve üretkenlik kuşağı olarak görülüp değerlendirilmesi, demokratik bilincin ve anlayış gücünün ürünü olabilir.

Yerel yönetimler asli görevleri demokratik bilinci ve katılımcılığı sağlamaktır

Ekonomik birikim, yatırımların projelendirilmesi, kültürel sanatsal etkinlikler geliştirme amacıyla metropollere dağılmış Kürtlerle ilişki geliştirmek yerel yönetimlerin bir diğer çalışma alanı olmaktadır. Bununla birlikte metropol yerel yönetimleriyle ilişkiler, şehircilik ve imar deneyimleri başta olmak üzere belediye imkanlarının demokratikleşme amaçlı girişim ve projelere yönetilmesinde teşvik etme ve yardım isteme için lobicilik de içinde olmak üzere değişik çalışmalar yürütülebilir. Metropol, yerel yöne-

timlerin taşra olarak adlandırılan Kürt şehirlerine karşı sorumluluklarının hatırlatılması, demokratik bilincin geliştirilmesinde bir lobi faaliyeti olarak ele alınabilir. Bunun için Türkiye'de, sanatçı, yazar, demokratik kuruluşların yöneticileri aracılığıyla bu çalışmalar aktifleştirilebilir. Bu amaçla öncelikle Kürt şehirlerindeki sosyal, psikolojik, ekonomik sorunların bu çevrelerce bilinir konuma getirilmesi için gruplar şeklinde değişik etkinliklere katılım amacıyla davet ve konuk etme, halkla görüşmelerini sağlama yolları da içinde olmak üzere pek çok yöntemle bu çalışmalar yürütülebilir. Bu konuda da son dört yıllık belediyeçilik uygulamalarında HADEP belediyeleri belirli gelişimlerde bulunmuş ve sonuçlar almış olsalar da yetersiz kalmıştır.

Bütün bu hedeflerin gerçekleşmesinde yerel yöneticiliğin en temelde demokratik bir anlayışla ele alınıp katılım, inisiyatif ve sorumluluğu geliştirmede en geniş kesimlerle ortaklaşmaya yönelmesi zorunludur. Bir başlangıç olarak çok aktörlü yönetim tarzı diye tanımlanan yönetişimden (governance) bahsedilmektedir. Bu yönetim erkinin en üstteki biçimleniş açısından böyle olmakla birlikte halkın, mesleki kuruluşların, insan hakları ve barış savunucularının katkı ve desteğinin bir örgütsel, yönlendirici ve eğitici güç halinde harekete geçirmede daha fazla demokratikleşmeye demokratik paylaşıma ihtiyaç vardır. Bu bakımdan yerel yönetimlerin ifade düzeyi güçlenmeye orantılı olacaksa bu güç otorite ve merkezileşmeyle değil, halkın katılımını ve inisiyatifini geliştirmeyle olduğunda demokratikleşmeyi geliştirir.

Son dört yıllık belediyeçilik örneği hiç bir ülkenin ve yönetiminin sahip olmadığı imkânına, Kürt halkının gönüllü katılımına sahip olarak büyük bir enerji ve imkan potansiyeli olarak hazır olduğunu, işlevselleştirmeyi beklediğini göstermiştir. Diyarbakır ve Van ülkenin ve yönetiminin sahip olmadığı imkânına, Kürt halkının gönüllü katılımına sahip olarak büyük bir enerji ve imkan potansiyeli olarak hazır olduğunu, işlevselleştirmeyi beklediğini göstermiştir. Diyarbakır ve Van başta olmak üzere halk girişimleri, belediyelerle dayanışma, şehrinin sahiplenme örnekleri sunmuştur. Fakat bu çabaların örgütlüğe, katılım mekanizmasını süreklileşiren, yatay örgütlenmelere dönüştürülmemesi katılım boşluğu ve sorumluk duygusunun karşılıksız kalmasına ve soğumalara yol açmıştır.

Bunun için yerel yönetimler asli görevlerini demokratik bilincin taşıyıcılığı ve demokratik katılımcılığın geliştirilmesinde koordinasyon olduğunu gözetenek teknik kalmaktan kurtulabilirler. Teknik hizmetlerin örgütlenmesi ve yürütülmesini belirli sayıda işi uzaman kadroyla yürütemek mümkündür. Oysa yerel yönetim yerel halkıyla demokratik diyalog ve dayanışmanın gerçekleştircisi olarak imkanları açığa çıkaran, işlevselleştiren ve toparlayan rolünü oynamakla mükelleftir. Ne dönemsel kaygılarla ucuz bir halkçılık ne de şehirciliğin teknik planlamacılığı ve uygulamasıyla sınırlı bir belediyeçilik demokratik yerel yöneticiliğin hedefi olabilir. Halkla ilişkiler, onun örgütlenmesine dayalı olarak geliştirilmek zorundadır.

Halk örgütlülüğünün ilk örneği Diyarbakır'da Bağlar ilçe belediyesinin girişimiyle başlatılan halkın sorunlarını dinleme, ifade etme imkanı tanıma, böylece çözüm beklentilerini doğru yöne kanalize etme amaçlı haftalık toplantılar düzenleme ve bunu kurumsallaştırma girişimidir. Semt örgütleri, mahalle örgütleri, mesleki örgütler, okul inisiyatif örgütleri, kadın örgütleri, sendikalar, kültür sanat kuruluşları vb örgütlenmelerle diyalogun sistemli ve sürekli bir iletişimle yerel yönetim çalışmalarına çekilmesi gerekmektedir. Bu hedefe ulaşılması hem toplumsal barış ve uyum, hem halkın doğru politikleşmesi, hem de sorumluluk duygusunun güçlendirilmesi bakımından bir hamlede ve sadece ön açıcı imkanlar yaratmayla gerçekleşemeyebilir. Bunun değişik aşamaları olarak katılım düzeyinin geliştirilmesi öngörüsüyle ısrarlı bir çalışma azmi ancak sonuç alabilir. HADEP belediyelerinin bu konuda en temel eksiklikleri bu çalışmaya hazırlıklı olmamaları, deneyim sürecinin uzaması, halkın beklentilerinin gerçekçi olmasında gereken bilgilendirme ve diyalog, bilinçlendirme, eğitime çalışmalarıyla iletişim kayışlarının harekete geçirilememesidir. Bu ise kesin olarak fedakarlığa, bireysel ve grupsal kaygılardan kurtulmaya ve dava

insanı olarak çağcıl perspektife, bilgiye ve birikime sahip olmayı gerektirir. Halkın denetleyiciliğine açık olmak, halkçı ölçülere, yaşam tarzına ve ilişkisine sahip olmaktadır.

Demokratik bir yerel yönetimin halkın katılımını geliştirecek örgütler, iletişim kayışları oluştururken eğer gereken çalışmalarla desteklemezse kısa vadede tersi sonuçlar vermesi de mümkündür. On yıllık mültecilik yaşamı ve daha uzun bir savaş katılım, bunun için büyük fedakarlık göğüslemiş Mahmur kampı halkında da halen aşiretçi kabileci ilişkilerin gücü vardır. Belediye seçimlerinde aday belirleme ve seçiminde aşiretçiliğin büyük etkisi görülmektedir. Her ne kadar seçilen adayın hizmet dağılımında ve imkanları paylaştırmada kayırma yaptığından şikayet görülmemiş olsa da, mevcut durum bir dayanışmanın göstergesi olarak aşiretçi aidiyetin hala bir çekim gücüne sahip olduğunu göstermektedir. Benzeri sonuçların Kürdistan'ın değişik alanlarında daha geriletiçi sonuçlarıyla görülmesi muhtemeldir. Bu da demokratikleşme önünde engelleyici bir etken olacaktır.

Aşiretçi kabileci kanyemini ilişkisinde olduğu gibi mezhep, dini inanç, kültür farklılıkları da yeterli demokrasi bilinciyle donatılmazsa tersi sonuçlar verebilir. Yine halkın sorumluluk bilincinin ve duyarlılığının geliştirilmesi sürecinde değişik katılım düzeyleri denenebilir. Bunlar sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katıldığı, mahalle muhtarları ve ihtiyar heyetlerinin bulunduğu, semt ve mahalle mesleki gruplarının temsilcilerinin dinlendiği düzenli bilgilendirme, görüş ve öneri alma, proje için zemin oluşturma, kaynak yaratmada destek isteme diyalog düzeyi olarak sürekli, sistemli bir işleyiş haline getirebilir. Bütün kararlarda halkın doğrudan demokratik tarzda irade beyanı hem mümkün olmayabilir, hem de gerekli değildir. Bu nedenle temsil düzeyinin genişlemesiyle ve katılım duyarlılığının geliştirilmesiyle paralel gelişen bir demokratik katılımcılık esas alınabilir.

Kent sorunlarını çözmeye demokratikleşmenin önemli araçlarından biri kent konseyi veya meclisidir. Bu konuda da Mahmur deneyi pek çok yönden sonuçları gözlenmesi gereken bir gelişme içindedir. Günlük düzenin yürütülmesi ve gerekli hizmetin sunulmasıyla başlayan Mahmur belediyeçiliği, belediye başkanının ve belediye meclisinin yönetiminde çalışmalarını bir yıl yürüttü. Mülteci statüsündeki ağır yaşam sorunlarının halkın katılımı ve bilinçlendirilmesiyle çözülmesi çalışmaları sürekli kılınmıştır. Bir yıllık belediye deneyimi, halk meclisi oluşturmayla yeni bir aşamaya girmiştir. Semt ve mahalle temsilcilerinin, asayişten sorumlu temsilcilerin, kadın ve şehit aileleri temsilcilerinin, gençlik ve eğitim kurumları temsilcilerinin bileşiminden oluşan elli bir üyeli halk meclisi şehrin en yetkili yönetim organı durumundadır. Çok sınırlı da olsa üretim alanları açma girişimleri, tavuk çiftliği, bahçecilik, halı ve kilim dokuma atölyesi, terzihane gibi kuruluşlar yanında hayvan ticaretine dayanan tüccarlar birliği gibi kurum ve kuruluşlar doğrudan halk meclisi ile diyalog içindedirler. Aşiretçiliği aşan bir şehir dayanışma duygusu oldukça gelişmiştir. Ortaya çıkan bir olumsuz ve üzücü olay karşısında kendisinin pratik bir girişim ve bütünleşme olarak gösteren bu yerel bütünlük duygusu, bizzat yerel yönetimin de içinde yer aldığı aydınlanma çalışmalarıyla daha kapsamlı bir yurtseverlik ve birlik anlayışına dönüşmektedir. Kaybolan çocukların aranması, bir kazada ölüm veya yaralanmada acıyı paylaşma, yoksulluğu azaltma olmuyorsa da, paylaşma bu birlik duygusunun uygulama tezahürleridir. Ancak bu dayanışma kendi içine kapanma gibi bir sonucu da yaratmamaktadır. Bu da demokratik bilincin geliştiğinin göstergesidir. Aşiretçi, mezhepçi korunma duyguları hiç bir zaman yurtseverlik, hele hele yerel bütünlük duygusunun önüne geçmemektedir. Bütün bu sonuçlarıyla Mahmur belediyeçiliğinin çok özgün koşulları da gözetenerek sonuç çıkarılması gereken bir uygulamaya düzeyi gelişmektedir.

KONGRA-GEL Yürütme Konseyi Üyesi Duran Kalkan

PKK KÜRT HALKININ ULUSAL DİRENİŞ KİMLİĞİDİR

Baştarafı sayfa 32'da

Bu çerçevede mevcut siyasi olaylara, son gelişmelere değinmek gerekirse; kuşkusuz Güney'deki Kuzey'deki gelişmeler, buna bağlı olarak Türkiye, Irak ve bölgenin durumu büyük önem arz ediyor. ABD'nin Irak müdahalesi ile ortaya çıkan süreç gelişimini sürdürüyor. Belli engeller ve Irak'ta yoğunlaşan iç çatışmalarla karşılaşsa da ABD'nin Irak üzerindeki hakimiyeti, yine bu temelde bölgede çelişki ve çatışmaların gelişme durumu sürüyor. Bunun bölge açısından eski statükonun parçalanması, bölgede yeni bir statükonun geliştirilmesi sürecinin pratik olarak başlaması anlamına geldiğini çoğu kez ifade ettik. Irak'taki durum, Ortadoğu sisteminin parçalandığını net olarak gösterdi. 20. yüzyılın Ortadoğu statükosu artık yoktur. Bu statüko Kürt'ü inkar eden, imha sürecine alan ve Kürdistan'ı parçalayan bir statükoydu. Yine eski statükoya dönüşün mümkün olmadığı da net olarak ortaya çıktı. Ortadoğu siyasi statükosu artık geri dönülmeyecek bir biçimde parçalanmıştır. Ancak bunun üzerinde yeni siyasi sistemler yaratılabilir. Nasıl bir sistem olacağı da mücadele ile belirlenecek.

Üçüncü olarak bunun sadece Ortadoğu'da siyasi sistem yaratma mücadelesi olmadığı çok vurgulandı. Bu, Ortadoğu ile sınırlı bir değişim değil, tersine Ortadoğu direğine bağlı olarak uluslararası sistemin kendisini yeniden yapılandırma mücadelesidir. Dolayısıyla, Ortadoğu siyasi sistemi aynı zamanda yeni uluslararası sistem anlamına geliyor. Yeni siyasi sistem Ortadoğu'da nasıl şekillenecekse 21. yüzyılın uluslararası sisteminin de onun özelliklerini taşıyacağı açıkça görülüyor. Şimdi bu anlamda Ortadoğu'da statükoyu değiştirmek isteyen güçlerle statükoyu savunan güçler arasındaki mücadele sürüyor. Değişim yanlılarıyla statükocular ara-

sında büyük bir mücadelenin başladığını biz daha 2000'li yıllarda dile getirdik. 11 Eylül ile bunu çok daha kapsamlı ve somut değerlendirmeye aldık. Başkan Apo Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda bu mücadeleyi ve bu temelde yaşanan bölgesel ve uluslararası değişimi tarihsel güncel boyutlarıyla çok kapsamlı ortaya koydu. Irak müdahalesi ve Saddam Hüseyin rejiminin çözülmesi ise Ortadoğu'daki değişim sürecini fiilen başlattı ve bu mücadele şimdi her alanda çok yönlü bir biçimde sürüyor. Herkes bu mücadelenin etkisi altında. Ortadoğu'nun hiç bir alanı kendisini bu büyük değişim ve yeniden yapılanma mücadelesinin dışında tutamıyor. Başta Kürdistan'ın içinde yer aldığı devletler olmak üzere, Ortadoğu'nun bütünü çok yönlü, kapsamlı ve derin bir siyasal mücadeleye sahne oluyor. Mücadele her gün yeni olaylarla daha yoğun ve kapsamlı geliyor. Bu mücadelenin odak noktalarından birisinin Kürdistan olduğu ve Kürtlerin mücadelede aktif yer almak zorunda olduğu da açık bir gerçektir. Şöyle de diyebiliriz; Ortadoğu'daki eski statükonun parçalanmasıyla, Kürt halkı üzerindeki inkar ve imha sistemi de en azından bölgesel çapta parçalandı. Kürt'ü inkar eden ve yok etmek isteyen sistem çok ağır bir darbe yedi. Kürt halkı özgürlük ve demokrasi mücadelesine dayalı olarak şimdi bölgedeki değişimlere daha etkili katılıyor, daha fazla yönlendirici oluyor.

İstanbul'daki terör eylemleri AKP hükümeti tarafından saptırılıyor

Güney'de ve Kuzey'de son yaşanan gelişmeleri, yine Türkiye ve Irak'ta olup bitenleri tamamen bu mücadelenin içinde ele almak gerekiyor. Bizi böyle bir bakış açısı kapsamlı sonuçlara götürebilir. Örneğin en son İstanbul'da yaşanan olaylar var. Türki-

ye'de çok etkisi yarattığı söyleniyor. Bazı çevreler bunu Türkiye'nin 11 Eylül'ü olarak tanımlıyor. Olaylar Türkiye ve uluslararası alanda belli tartışmalara yol açıyor, fakat tam bir tanım getirildiği, doğru ele alınıp yeterince tartışıldığı da söylenemez. Özellikle, Türkiye'de gerçeklerin hükümetten kaynaklı olarak örtbas edilmeye çalışıldığını net olarak görüyoruz. Yaşanan terör olaylarına, Türkiye'yi çok eden olaylara bir tanım konamıyor, hatta mümkün olduğu kadar farklı yönlere çekilmeye, saptırılmaya çalışılıyor. Daha da ötesi, hareketimizin ve halkımızın yürüttüğü mücadele ile bağlantılandırılmaya çalışılıyor. Kürtler için içine çekilmeye ve Bingöl hedef yapılmaya çalışılıyor. Bu olayları tezgahlayanlar ve buradan sonuç almak isteyenler başkaları olduğu halde ve bunlar öyle çok gizli kapaklı olmadığı halde sorumluluğu Bingöl halkına, Kürtlere yöneltmek, en azından fiilen hedef göstererek bu alanlarda bir baskı ortamı yaratmak kabul edilemeyecek bir durumdur. Dikkatle ele almamız ve bu duruma karşı durarak bir mücadeleyi geliştirmemiz gerekiyor. Başta ABD, İngiltere ve Avrupa olmak üzere, gerçekleri bildikleri halde biraz da politik çıkarları gereği Türkiye'yi etkileri altına alacak şekilde davranıyorlar ve yeterince bir tartışma yapılmıyor. Oysa bu durum birden bire ortaya çıkmadı. Söylenildiği gibi dış kaynaklı falan da değil, yıllardır bu topraklarda benzer durumlar yaşandı. Bu kişiler örgütlendiler ve benzer şeyler yaptılar. 1991-94 yılları arasında Hizbullah adı altında –halkın de-yimiyle Hizbul-kontra– binlerce köyü yakıp yıktılar, binlerce insanı katlettiler. Diyarbakır, Batman, Bingöl ve Kürdistan'ın birçok yerinde yurtsever, demokrat, özgürlükçü insanları katliamdan geçirdiler. Tabii bunları kendi güçleriyle yapmadılar. Halka karşı böyle bir örgütlenme içinde olup mücadele ederlerken, bunları besleyen güçler vardı, devlet içinde destekçileri vardı. Bazı çete çevrelerinin tam desteği ile bu olayları gerçekleştirdiler. Çiller hükümeti döneminde örgütlenip palazlandılar ve Kürt halkına karşı en iğrenç katliamları yaptılar. Buna karşı en büyük mücadeleyi yurtsever demokrat Kürt halkı verdi. Yine PKK bu güçler karşı en net mücadeleyi veren güç oldu. Bu güçleri teşhir etti, saldırılarına karşı direndi. Şimdi mevcut hükümetin yarattığı ortamdaki destek alarak örgütlülüklerini çok daha ileri düzeye götürmüşler ve İstanbul'daki olayları gerçekleştireyorlar. Elbette bunların uluslararası güçlerle ve uluslararası düzeyde yaşanan mücadele ile de bağlantıları var. Ama bunları geçen tarihsel süreçten koparmak, nasıl örgütlendiklerini, kimler tarafından desteklendiklerini, yine kime karşı mücadele ettiklerini görmemek, bunlara karşı en net tavır alan gücün kim olduğunu ortaya koymamak inkarcı bir yaklaşımdır. Gerçekleri saptırmayı ifade eder ki birçok çevrenin böyle bir saptırma içinde olduğunu görüyoruz. Özellikle AKP hükümeti bu çevrelere dayanarak iş başına gelmesinin sancılarını yaşıyor. Yaşanan olaylarla birlikte adeta suç üstü yakalanmış bir vaziyettir. Bundan kendisini nasıl kurtaracak? Kendisini kurtarmak için sağa sola saldırıyor. Başta Bingöl olmak üzere birçok alanda gerillaya saldırarak

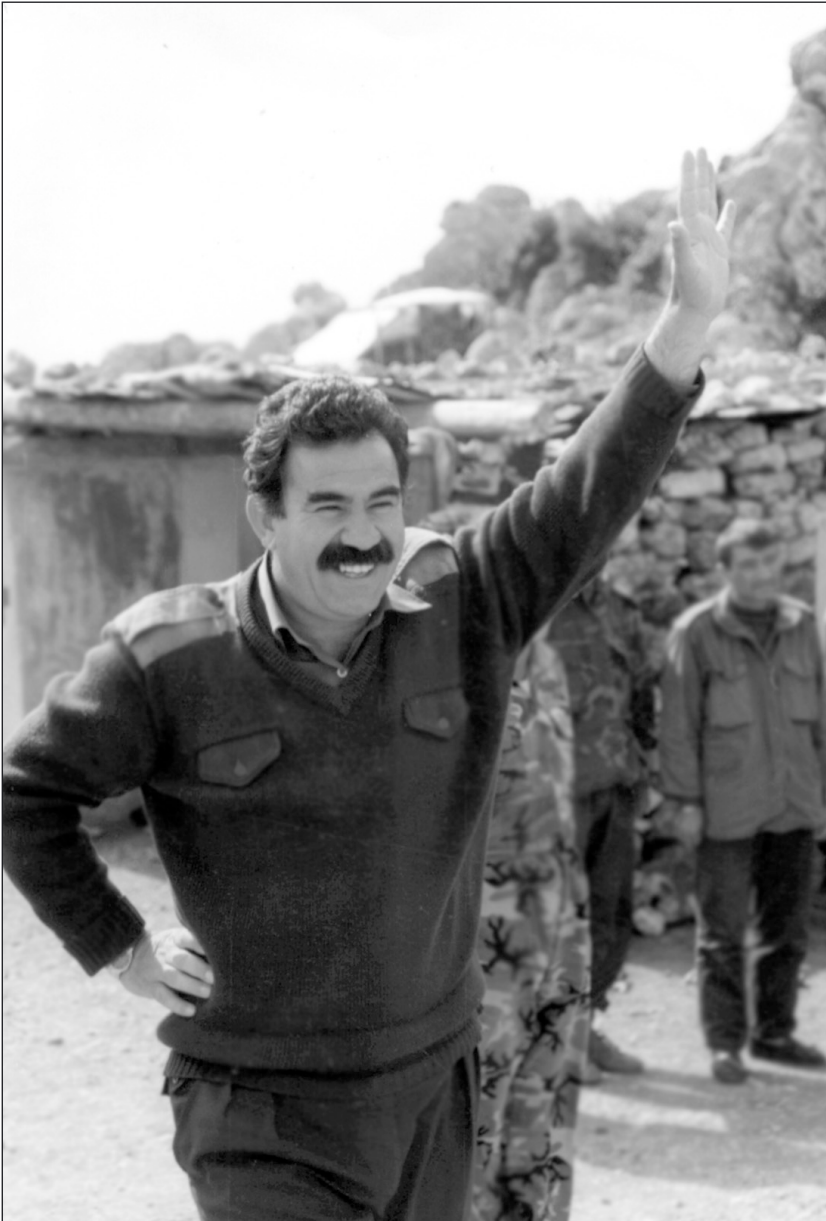
hedefi şaşırtmak istediler. Basını yönlendirerek PKK ile bağlantılandırmaya çalıştılar. Yine, henüz belli değil, kimseyi suçlamamak gerekir diyerek bu kadar açık olan olayların tartışılmasını engellemeye çalışıyorlar. Bu bir saptırmadır. Kesinlikle teşhir edilmesi gerekiyor. AKP hükümetinin bütün bu gelişmelerdeki payının açığa çıkarılması gerekiyor. Bu olayların irdelenip, olayı örgütleyip yaptırtanların netleştirilmesi gerekiyor. Acil bir araştırma ve soruşturma yapılırsa bu olayların ardında devletin belli kesimlerinin çıkacağını çok iyi biliyoruz; rantçı çete kesimleri, kontrgerilla çıkacaktır. Hizbullahı onlar örgütlediler, desteklediler ve halka saldırttılar. Bu tür olayların ardından yine bugün siyasi iktidara gelmiş çevreler çıkacaktır. Ne yaparlarsa yapsınlar bu gerçeği örtbas edemezler, saptıramazlar. Tartışmaların bu düzeyde net yürütülmesi gereklidir.

Peki neden şimdi böyle bir yönleme başvurdular? Elbette güncel gelişmelerle bağlantılıdır. Nasıl ki, bu olaylar geçen on yılın mücadelesiyle bağlıysa ve en çok da Kürt halkının yürüttüğü özgürlük ve demokrasi mücadelesine karşı katliamlar yaparak geliştirilmişse, bu olaylar da Kürdistan ve Türkiye'de süren değişim mücadelesiyle bağlantılıdır. Türkiye bölge çapında siyaseten oldukça daraltılmış durumda. Son aylarda hükümetin izlediği siyaset, daha çok da başta hareketimiz olmaz üzere Kürtlerin izlediği siyasetler Türkiye'yi siyaseten oldukça daralttı. Bölgeden adeta tecrit konumuna geldi. Irak'tan reddedildi. Böyle bir zayıflık ve yalnızlık ortamında bazı çevreler dehşet verici bazı olaylarla Türkiye'yi kendi yanlarına çekmeye çalışıyorlar. Hemen herkes bu sonuçtan yararlanmaya çalışıyor. Dikkat edilirse AB olayların ardından devreye girerek birliğin kapılarının Türkiye'ye açık olduğu mesajını vermeye çalıştı. Bu ortamdaki yararlanarak zora düşmüş Türkiye'yi kendi yanına çekmeye, etkisi altına almaya çalıştı. Yine bazı çevreler, bu olayların ardından Türkiye'nin hiç engel çıkarmaksızın ABD'nin bölgede yürüttüğü siyasetin bir uygulayıcısı haline getirilmesinin amaçlandığını belirtiyorlar. ABD'nin de bu yönlü bir çabasının olduğu elbette doğrudur ve gözle görülebilen bir durumdur. Şunu anlamak lazım; çeşitli uluslararası güç odakları Kürt inkar ve imhasına dayanan ve bunda ısrar eden Türkiye oligarşisinin siyaseten içine düşürüldüğü zayıf durumdan yararlanarak, oligarşiyi şoke ederek onu kendi egemenliği altına almak, kendi piyonu haline getirmek istiyor. Bu yönlü yoğun çabalar var. Mevcut hükümetin de böyle dışa bağlanmaya açık olduğu gözleniyor. Yoksa başka yerde değil de İstanbul'da bu olayların gerçekleşmesi boşuna değil, tamamen Türkiye'deki siyasi durumla bağlantılı. Bunu da iki yönlü değerlendirmek gerekiyor; bir, mevcut hükümetle bağlı. Çünkü hükümetin yarattığı siyasi ortam, bu tür olayları gerçekleştirmeye imkan veriyor. Bunu hiç kimse inkar edemez. Herkesin bunu açıkça görüp tartışması lazım. AKP hükümetinin bir yıllık icraatı ortamında bu tür çevreler en rahat hareket edebilen, istedikleri yere girebilen hale geldiler. Güç kazandıkları ve örgütlendikleri inkar

edilebilir mi? İkinci boyut ise Türkiye'nin içine düştüğü siyasi darlıktır. Siyaseten yaşadığı zorlanma, çözümsüzlük ve çaresizliktir. Irak'tan kovulma, bölgeden tecrit olma temelinde adeta en zayıf siyasi duruma sokulmuş olmasıdır. Mevcut durumu Türkiye açısından böyle değerlendirmek hatalı değildir.

Irak halkı mevcut Türkiye oligarşisini reddetti

Türkiye'nin izlediği siyaset onu bu duruma getirdi. Bu durumu aşmak için yürüttüğü çabalar ve geliştirdiği manevralar da Türkiye yönetimini kurtarmaya yetmedi. En başta ABD'nin Irak'a müdahalesini engellemeye çalışarak, müdahale içerisinde kendine göre bir yer edinmek ve buna dayalı olarak, Özgürlük ve demokrasi hareketimizi ezecek bir ortam yaratmak istedi. Gerillayı Ortadoğu'ya yöneltilen müdahalenin hedefi haline getirmeye çalıştı. Diğer yandan Irak rejiminin hedeflenmesini, yine çözümlüğe gitmesini engellemeye çalıştı. Ancak bütün bunlarda başarılı olamadı. Sonunda ABD Türkiye'nin bu oyalayıcı, boşa çıkarıcı çabalarını görürnce, kendi başına Irak'a müdahale etti ve Saddam Hüseyin rejiminin çözülüşü ardından Irak'ta bir konum kazandı. Bu, elli yıldır süren ABD-TC ilişkileri açısından yeni bir durumun ortaya çıkmasına yol açtı. Aslında bir süredir varolan politik ayrılıklar bu gelişmelerin ardından daha net açığa çıktı. Bu süreçte ABD ile Türkiye arasındaki çelişkiler çok yönlü ve çok boyutlu olarak gündeme geldi. Saddam Hüseyin rejiminin bu biçimde çözülmesi, bölge statükosunun en önemli alanlarından birisi olan Irak'ta bu biçimde parçalanması, statükoyu en çok koruyan Türkiye oligarşisini oldukça zor bir duruma düşürdü. AKP hükümetinin bundan kurtulmak için bir yığın çaba harcadığını biliyoruz. Irak müdahalesine dayanarak gerillayı ABD saldırılarının hedefi haline getiremeyince, gerillayı tasfiye etmeyi hedefleyen çok yönlü bir saldırı konsepti hazırladı. Adeta bu konseptle özel savaş hükümetlerinin sonuncusu konumuna geldi. Asya, Afrika, Avrupa, Amerika'da, dünyanın dört bir yanında hareketimizi tecrit etmeyi hedefleyen çok kapsamlı bir diplomasi faaliyeti yürüttü. Halk üzerinde yoğun baskı uygulandı. Başta kadınlar ve gençler olmak üzere toplumun hak ve özgürlük isteyen bütün kesimleri üzerinde polis terörü uyguladı. Gerillaya karşı operasyonları artırdı. Kürdistan'ın dört bir yanında Dersim'den Botan'a kadar bir çok alanda ateşkesi anlamsız hale getiren çok kapsamlı operasyonlar yaptı. Yine Önderliğimiz üzerinde tecrit ve izolasyonu en üst noktaya çıkardı. Öyle ki, İmralı ortamını artık insan yaşamının sürdürülemeyeceği bir konuma getirdi. Önderliğimiz bu durumu değerlendirdi ve İmralı gerçeğini bu gelişmelere dayalı olarak çözümlü. AKP hükümeti tüm bunları Güney Kürdistan'daki girişimleriyle tamamlamaya çalıştı. Türkiye Irak'ta ABD karşıtlığının gelişmesi için yoğun çaba içerisinde oldu. ABD karşıtı güçlerle ilişki ittifak içinde oldu. En başta Suriye ve İran ile ilişki ve ittifaka girdi. Temel amacı gerillayı tasfiye etmek olan bu ittifak,

“İstanbul'da yaşanan olayların Türkiye'de çok etkisi yarattığı söyleniyor. Bazı çevreler bunu Türkiye'nin 11 Eylül'ü olarak tanımlıyor. Ama olayların Türkiye doğru ele alınıp yeterince tartışıldığı da söylenemez. Özellikle Türkiye'de gerçeklerin hükümetten kaynaklı olarak örtbas edilmeye çalışıldığını net olarak görüyoruz. Yaşanan terör olayları saptırılmaya, hatta hareketimizin ve halkımızın yürüttüğü mücadele ile bağlantılandırılmaya çalışılıyor. Bu kabul edilemez.”

bu nedenle Irak'ta bir konum kazanmaya çalıştı. Dolayısıyla Irak'ta kaos ortamı yaratmak, çatışma ortamını geliştirmek için çaba harcadılar. Bu ittifakın giderek Irak'ta bir çelişki, çatışma ve kaos ortamı yarattığını biliyoruz. ABD'nin, çözölen Saddam Hüseyin rejimi ardından yeni bir Irak yaratmak üzere somut projeler ortaya koyamaması, Saddam rejimi dönemindeki Irak muhalefetine çok parçalı ve yeterince çözüm üretemeyen tutumu ve Irak'ta çatışma ve kaos ortamı yaratma çabaları birleşince, Irak düşük yoğunluklu savaşın sürdüğü bir alan haline geldi. Bu durumun yaratılmasında birçok gücün payının olduğunu biliyoruz. Türkiye oligarşisinin bunların içerisindeki en etkili güçlerden biri olduğu tartışmasıdır. Nitekim ABD bu gerçeği görünce Süleymaniye operasyonunu yaptı. Türkiye'ye çok net bir mesaj verdi. Özel kuvvetin kafasına çuvalı geçirerek aslında Türkiye'ye Irak'ta yaptıklarını gördüğünü, dikkatli olması gerektiğini söyledi.

Gelişmelerin bu çerçevede devam ettiğini biliyoruz. Hiçbir alandan bir çözüm gelişmedi. Çözömsüzlük ve çatışma ortamı derinleştikçe, ABD askeri egemenliği Irak'ta zorlandıkça yeni politik arayışlar gündeme geldi. ABD, Irak'ta içine düştüğü zor durumu hafifletmek için BM'den destek istedi. BM desteği Fransa tarafından engellenince, ikili ilişkilerle asker sağlayarak mevcut durumunu kurtarmak istedi. Ve ABD, islam toplumlarından asker almanın daha önemli olacağı sonucuna vardı. Bu, Türkiye'yi bir kez daha Irak'ta ABD siyaseti nezdinde önemli bir konuma getirdi. Amerikan Savunma Bakanlığı Türkiye, Pakistan ve Hindistan ittifakına dayalı bir askeri gücü Irak'a çekmek istedi. Bu durumda Türkiye yeniden Güney Kürdistan üzerinde etkili olabileceği bir siyasi ve askeri ortamı yakaladığı umuduna kapıldığı için biraz hızlı davranmak istedi. Irak'a asker gönderme tezkeresi meclisten alelacele bu temelde çıkartılmıştı. Yine tezkereye, PKK-KADEK'in tasfiyesi için gidildiğinin açıkça yazılması böyle gündeme geldi. ABD'nin içine düştüğü durum artık kendileri için geri dönölmez bir olgu olarak değerlendirildi. "Nasıl olsa ABD zor duruma düşmüştür, bize muhtaçtır; geri dönüş yoktur. Onun için ne kadar açık davransak da bir zararı yoktur" dediler ve ilk defa bir meclis kararına PKK-KADEK'in adını geçirdiler. Bu gücü şiddetle tasfiye etmeyi gündeme getirdiler ve böylece Kürtleri açıkça hedef haline getiren bir meclis kararı çıkardılar. Kendilerine göre artık Güney Kürdistan'a girmek, ABD'den destek almak ve dolayısıyla Kürdistan'ı denetlemek kesindi. Bunun önünde herhangi bir engel olamazdı. Bu süreçte bu kadar umutlu girdiler ve bu temelde çaba harcadılar. Sonuç, Türkiye'nin bu hesaplarının tutmadığı yönündedir. Boşa çıkmıştır, başarısız kalmıştır. Gerçekleşeceğine yüzde yüz inandığı hesaplar çok kısa sürede fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Türkiye hükümeti bunun sonucunda alelacele çıkarttığı meclis kararını geri çekmek durumunda kaldı. Bu önemli bir durumdu; Türkiye'nin gerillayı tasfiye etme konseptinin büyük ölçüde başarısızlığa uğradığını gösteriyordu. Gerillayı tasfiye etmeyi amaçlayan yeni uluslararası komplonun tutmadığını gösteriyordu. Bir kere Kürtler ve Irak'taki diğer toplum Türkiye'yi tümünden reddetti. Türkiye'nin Irak tarafından reddedilmesi önemliydi. Birincisi bu, Kürtlerin Irak'taki gücünü gösterdi. İkincisi, Türk ordusunun Irak'a girişini

istemeyen sadece Kürtler değil, Araplar, Asuriler hatta Türkmenlerin önemli bir kesimiydi, bu da Irak halkının en geniş kesimini oluşturuyordu. Bu durum Türkiye'nin Irak'ta hiç kimse tarafından istenmediğini gösterdi. Türkiye oligarşisi Irak'ta aranan, istenen, bel bağlanan bir güç değil, reddedilen bir güç durumuna düştü. Bu önemli bir siyasi durumu ifade ediyor. Türk egemenlerinin her fırsatta dile getirdikleri, Türkiye'nin Ortadoğu'nun demokratik, laik, modern ülkesi olduğu söyleminin boş bir iddiadan başka bir şey olmadığını ortaya çıkardı. Irak mevcut Türkiye oligarşisini reddetti. Bu tutum, Türkiye'nin Ortadoğu için siyasi model veya çözüm gücü olamayacağını ortaya konulmasıdır. İran'ın ve Arapların da bu modeli kabul etmedikleri açık. Böylece aslında örnek model olarak sunulan Türkiye oligarşisi, Ortadoğu'da kovulan ve istenmeyen bir siyasi rejim durumuna düştü. Irak'a girememesi Türkiye'yi bölgede oldukça daralmış ve teşhir olmuş bir siyasi güç durumuna düşürdü. İşte bu önemli bir durumdur. Bu durumun oluşmasında tabii Başkan Apo'nun yaptığı çözümlemeler, halka yaptığı çağrılar ve hareketimizi yönlendirmesi birinci planda rol oynadı. Halkın serhildanları Türkiye'yi teşhir etti. Önderliğimizin AKP'yi rantçı, çıkarıcı, kan üzerinde rant elde etmeye çalışan bir politika izlemekle eleştirip, bunun aşılması için doğrudan pratik tutum alması hareketi ve halkımızı oldukça etkiledi. Demokratik serhildan geçmişe göre çok daha boyutlu gelişti.

Hareketimizin Güney Kürdistan ve Irak'ta yürüttüğü çalışmalar bu durum üzerinde etkili oldu. Çatışmaları derinleştirmemesi, Türk ordusunun bütün tahriklerine rağmen Kuzey ve Güney'de ateşkesi korumak için çok yoğun çaba harcaması, fedakarlık göstermesi, çatışma ortamına meydan vermemesi bu sonucun ortaya çıkmasında büyük etkiye bulunmuştur. Bunu bölgedeki diğer ilişki ve çelişkilere dayalı olarak gelişen mücadelelerle destekleyince, Türkiye Irak'tan dolayısıyla Ortadoğu'dan kovulan bir konuma düştü. Türkiye oligarşisinin geldiği nokta budur ve bu onu çok zayıflattı. Adeta bölgede en zayıf konuma düşen devlet durumuna getirdi. İstanbul'daki olayların bu gelişmelerle çok sıkı bir bağı var. Bu gelişmelerin ardından gerçekleşen saldırılar, zayıf düşmüş Türkiye oligarşisini şok ve dehşet saçan olaylarla korkutarak etki altına almayı, bazı politikaların hizmetine koşmayı amaçlıyor. Saldırısı yapanlar böyle bir politik çıkarın aracı olarak devreye girmişlerdir.

Kürtler demokrasi ve özgürlük yürüyüşünde öncü güç konumuna gelmiştir

Tüm bunlardan hangi sonucu çıkarmalıyız? Bir kere Türkiye gerçekten en dar siyasi sürecini yaşıyor. Türkiye oligarşisi tarihinin en zor durumunu yaşıyor. 20. yüzyılın ilk yarısında da büyük savaşlardan çıkmış olmasına rağmen yine de bir iradesi ve gücü vardı. 20. yüzyılın ikinci yarısında ABD ile ilişkiler ve NATO'ya girişi ona bir açılım sağlattı. Ama şimdi 21. yüzyılın başında izlediği politikalar, mevcut yapılanması, özellikle de Kürt inkar ve imhasına dayanan politik sistemi tam bir çıkmaz içerisine girmiştir. Bu sistem Türkiye'nin bütün gücünü tüketiyor. Bu aleni bir durum ve çeliştili güç odakları buna dayanarak Türkiye'nin imkanlarını ele geçirme, Türkiye'yi kendi siyaseti doğrultusunda yönlendirme çabası içerisine girmişlerdir. Avrupa ve ABD'nin böyle yaklaşımlarının olduğundan kuşku yok. Hatta Ortadoğu'daki bazı güçlerin örneğin İran'ın bu tür amaçlar beslediği rahatlıkla söylenebilir. Diğer yandan Irak'taki durum bir belirsizliği, çatışma durumunu ifade ediyor. Çeşitli güçler ve çelişkiler var. Yoğun bir mücadele devam ediyor. Irak ve Türkiye'deki bu durumun İran ve Suriye başta olmak üzere bölgeye yansımaları var. Yine bunların Kürdistan üzerinde etkileri var. Bütün bunlara dayanarak, bölgede değişim ve yeniden yapılanma mücadelesinin dış güçlerin de katılımıyla devam ettiğini söyleyebiliriz. Çok yoğun bir siyasi askeri mücadele yaşanıyor ve bu bir

süre devam edecek.

İkincisi bu mücadelenin Kürdistan üzerindeki etkileri çok yoğundur. Kürdistan böyle bir bölgesel mücadele içerisinde çok daha önemli bir konuma geldi. Dolayısıyla Kürt özgürlük ve demokrasi hareketi böyle bir siyasi mücadele içerisinde önemli konum kazandı. İşte şimdi Demokrasi ve özgürlük mücadelemizi yeni stratejimiz temelinde bu koşullara uyan taktiklerle çok etkili bir biçimde geliştirebiliriz. Ortam buna tamamen açık ve imkan sunuyor. Gerek Türkiye gerekse Irak'taki durum en kapsamlı siyasi, örgütsel çalışma yapmamıza imkan veriyor. Kürtleri gerçekten de bir çözüm gücü haline getiriyor, bölgenin demokrasi ve özgürlük yürüyüşünde öncü güç konumuna taşıyor. Geçmişte teorik değerlendirmelerde bu sonuca varıyorduk, yine PKK'nin yürüttüğü silahlı mücadele kısmen bölgesel bir konum kazandı ve bölgeyi etkiledi. O da bize Kürt özgürlük ve demokrasi mücadelesi geliştirilirse, bunun bir bölgesel mücadeleye dönüşerek tüm bölgeyi etkileyeceğini gösterdi. Şimdi ise bunun pratik olarak gündemleştirdiği bir süreci yaşıyoruz. Artık ne teorik değerlendirme yaptığımız ne de deneme yaptığımız bir dönemde değiliz. Tamamen pratikleşebileceğimiz, Özgürlük ve demokrasi mücadelemizi bölgesel bir mücadele olarak çok yönlü geliştirebileceğimiz bir süreçten geçiyoruz. Bunun gerektirdiği teorik, felsefik ve açılımları, ideolojik mücadeleleri ve siyasi çalışmaları yapmanın imkanları fazlasıyla var. Bütün bunları uygun taktiklerle, örgüte ve eyleme geçirme imkanlarımız var. Dolayısıyla demokratik çözüm sürecinin çok yönlü bir mücadeleyle ve çok etkili bir biçimde geliştirilmesinin, Kürt sorununu demokratik çözüme götürürken başta Türkiye olmak üzere tüm Ortadoğu'da demokratik

değişim ve yeniden yapılanmanın halkların birliği ve kardeşliği temelinde geliştirilmesinin önü açılmıştır. Bu zemini değerlendirdiğimiz ölçüde hem Kürt sorununun demokratik çözümünü geliştirebilir hem de bölgeyi demokratik bir değişime hızla götürebiliriz. Diğer yandan da mevcut gelişmeler bizden bu görevleri ertelemeksizin yerine getirmeyi ve başarmayı istiyor. Kürt halkının özgür ve demokratik geleceğini yaratabilmek açısından böyle bir tarihsel yükümlülüğümüz de var. Bölgenin yeni bir dış müdahale, çatışma ve kaos içerisine çekilmemesi için bunun yapılması gerekiyor. Ya başta Kürt halkı olmak üzere halkların özgürlük ve demokrasi mücadelesi müdahalede bulunacak, gericiyi parçalayarak bölgeyi özgürlük ve demokrasi yönünde ilerletecek, halkların birliğini ve kardeşliğini bu temelde yaratacak, böylece çelişki ve çatışmayı önleyerek dış müdahalelere imkan vermeyecek ya da dış güçler müdahale edecek. Oligarşik, teokratik gericiilik kendi iç gelişisini ve çıkarlarını dayatacak, bölge geçmiştekini bile aşan bir çatışma ve kaos alanı haline gelecek. Bu da bölgenin gücünü tüketecek, halklara zarar verecek, onların maddi ve manevi anlamda ezilmesine yol açacak. Ortadoğu'yu yeniden karanlıklar içerisine sokacak veya geçmişten gelen çağın dışına itilme durumu devam edecek. Bu da tabii hem bölge hem de uluslararası sistem açısından kötü olacak. Bu durum uluslararası düzeyde de çelişki ve çatışmaların devam etmesine, yeni sistemin geliştirilmesine yol açacak. Bu herkes için zararlıdır. Kürt ve Ortadoğu halkları, bütün insanlık, ilerici ve demokratik güçler için zararlıdır.

Bu durumu aşmak, halklar, demokrasi ve özgürlük açısından en doğru olanı yaratabilmek için mevcut imkan ve fırsatları değerlendiren bir mücadele yürütmemiz gerekiyor. Bu konuda da hem en fazla imkan bizde var, hem de en fazla sorumluluk bizim üzerimizdedir. Dolayısıyla tarihsel bir sorumlulukla yeniden yüz yüze gelmiş durumdayız. Nasıl ki otuz yıl önce Doğu-Batı sistemlerinin çelişki ve çatışması ortamında Ortadoğu eziliyor, gücünü tüketiyor bu da en çok Kürtleri eziliyor idiyse ve PKK buna bir müdahale hareketi olarak gelişip Kürt'ü bir çözüm gücü haline getirmişse, bugün de böyle bir müdahaleyi gerektiren bir ortamla yüz yüzeyiz. Tabi koşullar çok farklı, ama bölgedeki durum uluslararası bağlantılarıyla birlikte benzer özellikler arz ediyor.

Değerli arkadaşlar

KONGRA-GEL'in kuruluşu, böyle bir ortamda yeni bir müdahale gücü olarak gerçekleşti. Önderliğimiz süreci yeniden bu biçimde kapsamlı olarak değerlendirdi. Nasıl ki '70'li yıllarda o dönemin Kürdistan ve Ortadoğu'suna müdahale etme gereğini tespit edip PKK müdahalesine karar verdiyse, şimdi de KONGRA-GEL'le mevcut duruma müdahale etme kararını verdi. Önderlik bunun gerekli değerlendirmelerini yaptı ve hareketimiz de böyle yeni bir kuruluşu gerçekleştirmiş bulunuyor. Başkan Apo, Demokratik Uyarılı Manifestosu ile bu yeni kuruluşun çerçevesini çizdi ve en geniş felsefik-teorik çözümünü geliştirdi. Ardından ABD'nin Irak müdahalesiyle bölgede başlayan yeni sürecin temel özelliklerini tahlil etti. ABD'nin amaçlarını, bölgedeki statükocu güçlerin politikalarını, buna karşı halkların demokrasi ve özgürlük mücadelesinin hangi stratejik ve taktik çizgide gelişmesi gerektiğini ortaya koydu. Ardından da böyle bir strateji ve taktiğin nasıl bir örgütle hayata geçirileceğini değerlendirdi. Atina Mahkemesi'ne sunduğu savunma tamamen yeni strateji ve taktiğe dayanan yeni bir örgüt yapılanmasını ifade ediyor. Atina Savunması'nda çok kapsamlı bir Kürt demokratik örgütlenme projesi var. Bu da esas itibarıyla Kürdistan Halk Kongresi'nin kuruluşunu ifade eden bir demokratik örgütsel kurumlaşmayı içeriyor. Önderliğimiz bunları çok yönlü değerlendirdi. Yeni yapılanmanın ismine kadar nasıl olması gerektiğini belirledi ve hareketimizin bölgede başlamış olan değişim ve yeniden yapılanma sürecine uygun olarak geciktirilmeden demokratik bir örgütsel yapıya kavuşup kendisini değişime öncülük edecek bir çözüm gücü haline getirmesini istedi. Bunun bütün verilerini hazırladı ve etkili bir biçimde sürdürülmesi için de doğrudan kendisi pratik bir direniş içerisine girdi. Bütün bunları son kongremiz değerlendirmiştir. KONGRA-GEL Kuruluş Kongresi bu anlamda yeni bir başlangıcı ifade ediyor ve bir tarihsel olay oluyor.

Demokratik değişim ve yeniden yapılanmanın tamamlanmasını

Kuşkusuz bu sıfırdan bir kuruluş değil. PKK gibi çalışmalara sıfır noktasından başlamıyor. Tersine otuz yıllık PKK mücadelesinin ortaya çıkardığı çok büyük bir birikim var ve bu birikimi kendisine temel alıyor; o miras üzerinden geliyor. Dolayısıyla temel noktalarda onun özelliklerini taşıyor, ama bütün bunlara rağmen yeni bir kuruluştur. Kesinlikle PKK'nin olduğu gibi devam etmesi veya kendini bir başka şeye dönüştürmesi değildir. PKK mücadelesinin ortaya çıkardığı büyük birikimleri esas alarak, Kürdistan ve Ortadoğu'nun bugünkü koşullarına uygun demokratik değişim ve yeniden yapılanma sürecine denk düşecek, onu halklar lehine başarıya götürmeyi sağlayacak demokratik bir kuruluştur. Bu da yeni bir başlangıçtır. İkinci büyük başlangıçtır. Şöyle de ifade edebiliriz: '70'lerin başında Önderlik doğuş birinci kuruluş; '70'lerin sonunda PKK'nin kuruluşu, onun stratejik-taktik yapılanması bu temelde silahlı direniş sürecinin gelişmesi ve ulusal diriliş devriminin tamamlanması ikinci kuruluş; KON-

GRA-GEL ise bu mirasın üzerinden yükselen, benzer özellikler taşıyan, çok daha kapsamlı olan, güncel koşullara ve özgürlüklere dayalı demokratik yaşamı ifade eden bir geleceği öngören üçüncü kuruluş oluyor. Bunun böyle tanımlanması doğrudur. Bunu sağlanması için en başta KADEK'in fessiyile işe başlandı. Dikkat edilirse, PKK'den KADEK'e dönüşüm böyle ele alınmadı. O bir tür değişim dönüşümü ifade ediyordu. Bu anlamda KADEK'i değişim döneminin ismi olarak tanımlamak uygundur. Ama bir stratejik sürecin adı olamadı, bir strateji geliştiremedi. En genel anlamda '93'ten başlayan, daha somut olarak da '98'den günümüze kadar yürütülen değişim, dönüşüm ve yeniden yapılanma sürecinin ismi oldu. Değişik dönemlerde farklı adımlar atıldı, biliniyor. VII. ve VIII. Kongrelerimiz stratejik değişim ve yeniden yapılanma konusunda çok önemli adımlar attı. Bütün bu adımlar KADEK'i belirledi. KADEK biraz PKK, biraz da değişim aşaması oldu. Son kongremiz ise değişim ve yeniden yapılanma sürecinde atılan son, ama en köklü, kapsamlı, derin adım oluyor. Bir yerde demokratik değişim ve yeniden yapılanmanın tamamlanmasını ifade ediyor. Geçen dönemlerde atılan bütün değişim adımlarına eklenen ve onu tamamlayan bir adım oluyor. Çünkü değişim yeni başlamadı, uzun süredir devam ediyor. KONGRA-GEL, bunu sonuca götüren en kapsamlı örgütlenme modeline dayanan adımdır. İkinci özelliği ise geçmişti tümünden aşmayı ifade etmesidir. Yani bir biçimden bir başka biçime dönüşmek değil, yeni stratejik süreci tümüyle omuzlayan bir karaktere sahiptir. Bu nedenle bir dönüşüm değil. Dolayısıyla KADEK'in fesiyle başlayan, geçmiş sürece kesin nokta koyan, onu tarihe mal eden, bu temelde mevcut birikim üzerinde yeni bir kuruluşu gerçekleştiren bir adımdır. Bunun böyle görülmesi gerekiyor. Bu bakımdan KADEK'in fes kararı, 27 Kasım 1978'de başlatılan PKK sürecinin noktalanması, onun tarihe mal edilmesi anlamına geliyor. Bu bakımdan PKK artık aşılmıştır. PKK Kürt halkının ulusal direniş kimliği olarak tarihe mal olmuştur. Programıyla, ideolojik çizgisiyle, örgüt yapısıyla, yönetimiyle; en önemlisi de önderlik doğuşu ve kahraman şehitleriyle Kürt halkının doğuşunu gerçekleştirmiş, özgür ve demokrat Kürt'ün kimliği olmuştur. KONGRA-GEL ise böyle kahramanca sürdürülen, büyük bedeller ödenen bir mücadelenin sağladığı birikimlere dayanarak yeni bir kuruluşu gerçekleştiriyor. İdeolojik yapılanması, programı, stratejisi, taktiği, örgüt yapısı, yönetim tarzı ve örgütsel işleyişiyle her bakımdan yeni bir kuruluştur. Bu bakımdan hiç kimse PKK'nin devamı olduğunu, PKK'nin ad değiştirmiş biçimi olduğunu iddia edemez. Dış çevreler KADEK için bunu rahatlıkla söylediler, ama KONGRA-GEL için söyleyemeyecekler. En önemlisi de kadroların doğru anlaması ve yaklaşımıdır. KONGRA-GEL'i PKK'nin veya KADEK'in ad değiştirmesi olarak kesinlikle görmememiz lazım. Böyle görürsek hata yaparız. KONGRA-GEL yeni bir kuruluştur. Kendine göre bir yapılanması var. Teorisi, programı, stratejisi ve taktiği farklı. Örgüt yapısı, işleyişi ve örgüte katılımı farklı. Dolayısıyla kadroların KONGRA-GEL'i doğru anlama ve katılma zorunluluğu var. Eskiden her şey merkezden yürütülüyordu. Dolayısıyla da

ona bir katılım vardı. Şimdi ise bütün kadroların inisiyatifli ve sorumlu olduğu, yurtsever demokratik bütün halkı birleştirmeyi hedefleyen, demokratik iç işleyişe sahip, çok yönlü sivil toplum kurumlaşmasına dayanan yeni bir yapılanma ortaya çıkıyor. KONGRA-GEL böyle bir kurumlaşmanın başlangıç adıdır. Bu bölge çapında aynı zamanda bölge için bir ilk adımdır. Ortadoğu'nun bütün devlet ve örgütlerini göz önüne getirelim, böyle bir demokratik yapılanma, özgürlük ve demokrasi esaslarına uygun bir yapılanma yoktur. Bölgedeki yapılanmalar kapitalizmin veya feodalizmin özelliklerini taşıyan, oldukça demokrasiden uzak, özgürlükleri reddeden, despotik, düşüncede kalıpcı, değişimi reddeden fanatik özellikler taşıyor. Bu yapılanmalara dini ve milliyetçi fanatizm, hatta marjinalleşmiş solculuk yön veriyor. Çok geri, demokrasiden uzak, halkların birliğini ve çıkarını gözlemekten uzak bir siyasi yapılanma var. KONGRA-GEL bunları bütünüyle aşma hareketi oluyor.

Kürt halkı KONGRA-GEL'le birlikte kendi demokratik çözümünü ortaya koyuyor. Kürt sorununun demokratik çözümünü gerçekleştirecek örgüt yapısını ortaya çıkarmış bulunuyor. Ortadoğu'da demokrasi ve özgürlüklerin nasıl bir siyasi yapılanmayla gelişeceğini açığa çıkarıyor ve bütün halkların gündemine getiriyor. Bu bakımdan bölgesel düzeyde ve bölge için bir ilktir. Bölgeye öncülük edecek, yön verecek, bölge halklarının ihtiyacı duyduğu bir demokratik yapılanma konumundadır. Aslında Başkan Apo bununla hareketimizi yeni bir yapılanmaya götürdü. Onun diyalektik gelişimine uygun, yeni sürecin özelliklerine denk düşecek şekilde kendini yeniden yapılandırmasını öngördü. Bu anlamda hareketi yeniden şekillendirdi. Birikimlerin heder olmasını önleyecek adımlar attırdı. Yeni sürecin özelliklerine göre değişim ve yeniden yapılanma adımı atılarak, demokratik halk yapılanmasına ulaştırarak, birikimleri kalıcı kılacak ve yeni birikimler yaratmak üzere mücadeleye sevk edilecek bir konuma getirdi. Bu, halkın geleceğini örgütsel güvenceye bağlamak oluyor. Halkın iradesini ortaya çıkaracak demokratik bir sistem içerisine almayı ifade ediyor. Halkı özgürlük ve demokrasi mücadelesini daha etkili yürütecek bir konuma çekmeyi içeriyor. Diğer yandan Başkan Apo böyle bir yapılanmayla Kürt sorununun demokratik çözümünü imkan dahiline soktu.

KONGRA-GEL

Ortadoğu'ya siyasi ve demokratik bir müdahaledir

KONGRA-GEL yapılanmasıyla hareketimiz Kürt sorununun demokratik çözümüne uygun bir hareket haline getirildi. Kendisini demokratik çözüme uygun hale getiren hareketimiz, dışındaki bütün güçlere demokratik çözümü daha güçlü, daha etkili dayatabilecek. Buna dayanarak çözüm sürecini çok yönlü ve etkili bir biçimde geliştirme imkanı yaratılmış oluyor. Hareketimiz böyle bir güce kendisini ulaştırmış oluyor. Üçüncü olarak da KONGRA-GEL bölgedeki gelişmelere müdahaledir. Bölge için örnek bir model oluyor. Başkan Apo böyle bir demokrasi modelini ortaya çıkararak bütün bölgeye dayatmayı öngördü. Bu bir örgütsel yapılanma olduğu kadar, bölgeye siyasi bir müdahale anlamını da taşıyor. ABD Irak'a silahlı müdahalede bulundu. Başkan Apo da KONGRA-GEL'le başta Türkiye olmak üzere, bütün bölgeye siyasi bir müdahalede bulunuyor. Bu, siyasi ve demokratik bir müdahaledir. Kürdistan'dan yani Ortadoğu'nun göbeğinden gelişen bir müdahaledir. ABD kendi strateji ve taktiklerine uygun olarak Irak üzerinden bölgeye bir müdahalede bulundu, bölge statükosunu aşmak istiyor. O da bölgesel bir müdahaledir ve bölgedeki eski statükoyla çatışıyor. Bölge statükosunu kendi çıkarı doğrultusunda aşmaya çalışıyor. KONGRA-GEL ise farklı yönden bir bölgesel müdahaledir. Bu müdahale de eski statükoyu aşmak istiyor ve bölgenin kendi gerçeğinden doğuyor. Bölgenin en kadim halkı olan Kürtlerden gelişiyor. Eski statükoyu parçalayarak bölgeyi de-

mokratik birlik içerisinde yeni bir siyasi yapılanmaya çekmeyi hedefliyor. KONGRA-GEL'in böyle anlaşılması, bu biçimde ele alınıp değerlendirilmesi gerekiyor. Buna uygun belgeleri var ve kapsamlı tartışmalar yürütülmüştür. Çok farklı görüşler ortaya konmuş, çok yoğun tartışılmış ve sonuçta KONGRA-GEL kuruluşunu gerçekleştiren kararlar alınmıştır. Bütün kararlarımız yazılıdır. Arkadaşlarımızın, halkımızın ve kamuoyunun gündemine sunuluyor.

Herkesten çok kadro yapımızın ve halkımızın bu gerçeği özümsemesi gerekiyor. Bu temelde HPG'nin de KONGRA-GEL gerçeğini doğru anlaması, KONGRA-GEL'i bütün yönleriyle özümsemesi; halkımız, hareketimiz ve mücadelemiz açısından nasıl bir hamle olduğunu kavraması gerekiyor. Bütün komuta ve savaşıç yapımızın bunu yoğun olarak inceleyeceğine, tartışacağına, Başkan Apo'nun halkımıza yeni armağanı olan halk yönetimi gerçeğini doğru bir biçimde özümseyeceğine inanıyoruz. Bu temelde önümüzdeki ayların böyle bir tartışmayla geçirilmesi yerindedir. Diğer görevlerle birlikte bunun önemli bir görev olarak ele alınıp yürütülmesi, hareketimizin yeni dönem biçimlenişinin ve mücadele anlayışlarının özümsemesi gerekiyor. Felsefik yaklaşımlarının, program çerçevesinin, stratejik ve taktik yapılanmasının, örgüt ve yönetim işleyişinin anlaşılması gerekiyor. Buna bağlı olarak en fazla da meşru savunma anlayışının bütün HPG komuta ve savaşıç yapısınca özümsemesi, onun çizgisi ve taktiklerinin doğru kavranarak gereklerinin başarılı ve etkili biçimde yerine getirecek bir konuma kendisini getirmesi önemlidir. Önderliğimiz de KONGRA-GEL kuruluşunu değerlendirenken buna işaret etti. HPG'nin büyütülmesi, meşru savunmanın doğru anlaşılması, doğru bir biçimde uygulanması gereğini bir kez daha vurguladı. HPG'nin yeni örgütsel yapılanmamıza bu çerçevede yaklaşacağı inancındayız. Bütün birliklerimizi bunu böyle yapmaya çağırıyoruz. Bu temelde süreci daha etkili ve başarılı karşılayacağına inanıyoruz.

Değerli arkadaşlar

KONGRA-GEL kuruluşunun bir de gerillayla bağı var. PKK esas itibarıyla bir gerilla partileşmesi oldu. KONGRA-GEL, PKK birikimi üzerinde gerçekleştiğine göre, KONGRA-GEL esas itibarıyla gerillanın yarattığı birikimin ürünüdür. KONGRA-GEL'e giden yolu gerillanın kahramanca mücadelesi açtı. KONGRA-GEL'i yaratacak, KONGRA-GEL'i oluşturacak birikimi başta kahraman şehitlerimiz olmak üzere gerillanın büyük mücadelesi yarattı. Bu gerçeği hiçbir zaman unutamayız. Bu nedenle KONGRA-GEL kuruluşunun her noktasında gerillanın kanı, alın teri ve emeği vardır. Gerillanın büyük iradesi, sarsılmaz inancı ve fedai çizgisi vardır. Bu anlamda KONGRA-GEL'e en fazla sahip çıkması gereken, ona en doğru yaklaşması gereken güç yine gerilladır. Bunun altını özenle çizmemiz gerekiyor. KONGRA-GEL gerillanın eseridir. Kendi eserine doğru bir çizgide ve herkesten daha fazla sahip çıkmak da elbette gerillanın görevidir. Onun sorumluluğundadır. Biz bütün komuta ve savaşıç gücünün böyle bir bilinçle yaklaşacağını, hem kendi gerçeğini hem KONGRA-GEL kuruluşunu doğru ele alarak sürece yaklaşacağını, görev ve sorumluluklarını bu temelde yerine getireceğini biliyoruz. Bunu bekliyoruz, inancımız bu temeldedir. Bu anlamda KONGRA-GEL'in başarısı için en etkili rollerden birini gerillanın oynayacağından kuşku yok. Bu konuda da asla yanlış düşünmemek, ters yaklaşmamak, süreci farklı ele almak gerekiyor. Elbette HPG kendi yönetmeliği, kararları temelinde en son gerçekleştirdiği konferansıyla ortaya çıkardığı kararları temelinde yürüyor. Bu temelde ideolojik siyasal olarak bağlılığı var. Siyasal mücadelede KONGRA-GEL siyasetine sonuna kadar bağlı kalacağını deklare etmiştir. Meşru savunma çizgisinin en doğru, en etkili en başarılı uygulayıcısı olacağını ortaya koymuştur. Bunu sağlayacak

bir yapılanmayı ve duruşu geliştirecektir. Nasıl ki demokratik serhildanın çok güçlü ve etkili gelişmesi için KONGRA-GEL büyük bir kuruluş oluyorsa, HPG de onun hem temelini teşkil ediyor hem de bu sürecin meşru savunma görevlerini yerine getiren yapısı oluyor. O nedenle sağlam bir duruşa sahip olmak zorunda. Kendi örgütlülüğü ve yönetmeliği temelinde etkili, başarılı geliştirmek durumunda. Eğitimini, örgütlenmesini, mevzilenmesini buna göre geliştirmelidir. Kendisini bu görevleri başarıyla yürütecek kadar büyütmeli, sağlamlaştırmalıdır. Yine süreci başarıyla götürebilmek için gerçeklerimizi doğru anlamalı, geleceği doğru görmelidir. Geçmiş doğru sahiplenmelidir. Her türlü zayıf, mücadelesiz, inkarcı yaklaşıma karşı kendisini Başkan Apo'nun otuz yıllık emeğinin en temel ürünlerinden biri olarak görüp sahiplenmeli ve bunun gereklerini her zaman yerine getirecek bir yapıda olmalıdır. Böyle olursa gerilla yeni dönemin gerillası olur. Yeni stratejik çizgimizin, onun meşru savunma kapsamının bir örgütü haline gelir. Halkı, mücadeleyi, Önderliği savunan konuma gelir. Önderlik, örgüt ve halk gerçeğimizle bütünleşir. Onların gözbebeği haline gelir. Bu süreçte yine üzerine düşen rolü başarıyla oynayarak demokratik çözümün gerçekleşmesinin en temel organlarından biri haline gelir

Gerillanın böyle bir konumu var ve kesinlikle bu rolü oynayacaktır. Bu anlamda KONGRA-GEL'i doğru tanımlayıp özümsemek kadar, bu sürecin meşru savunma çizgisini, ona dayanarak HPG ve gerilla gerçeğini de doğru ele alarak kapsamlı bir biçimde özümseme gereği var. Bu noktada gevşek, iradesiz, boş vermiş yaklaşımlardan uzak durmak gerekiyor. Gerillanın rolünün azaldığı, değerinin zayıfladığı yönündeki savlar kesinlikle yanlıştır. Bunu düşünmek yeni süreci anlamamaktır. Başkan Apo'nun teorik çözümlemelerin kavramamaktır. Böyle düşünmek KONGRA-GEL'i anlamamaktır. Böyle düşünmek Kürdistan'ı anlamamaktır. Kürt gerçeğini ve onun içinde yer aldığı Ortadoğu gerçeğini anlamamaktır. Hiçbir komutanın, savaşıçının böyle bir geri durumda olamayacağı açıktır. Bu bakımdan yeni örgütlenme süreciyle siyasi askeri faaliyetlerde yarattığımız ayrıştırmayı, herkesin kendi özgünlüğünde örgütlenmesi, kendi görev ve sorumluluklarına sahip çıkarak başarıyla yürütmesi gerçeğini hayata geçirmeliyiz. Bu anlamda yapılan daha yeni bir açılım ve büyümedir. En geniş kitlelere açılmak, çok yönlü mücadele eder hale gelmektir. Bu da yeni süreci başarıyla yürütmemiz için gerekli olan bir durumdur. Böyle olmazsa yeni sürece dar ve yetersiz yaklaşırız, o da bizi başarısız kılar.

Önderliğimizin KONGRA-GEL projesi, yeni stratejik yapılanmamız kesinlikle en geniş kitlelere açılmayı ifade ediyor. Başkan Apo, KONGRA-GEL bir çocuğun bile örgütsüz kalmayacağı kadar kendisini örgütlemeli, halklaştırmalıdır dedi. KONGRA-GEL yine aynı şekilde her türlü mücadele yönetimini uygulamamızı gerektiriyor. Teorik, felsefik, ideolojik, sosyal, kültürel, sanatsal, siyasal, örgütsel, ekonomik, her alanı örgütlemeyi esas alıyoruz. Bu da bir büyümedir. Ancak bununla başarılı olabiliriz. KONGRA-GEL, bütün bu alanları kendi özgünlüğünde, komiteleşmelere dayalı olarak örgütleyip yürütmeyi planlamıştır. Böyle bir gelişme içerisinde elbette meşru savunma önemli bir yer tutuyor ve askeri faaliyetlerimiz kendi özgünlüğünde değerini sürdürüyor. Hem de hayati değerini sürdürüyor. Çünkü bütün siyasi çalışmalara temel teşkil ediyor. Her türlü yeni adımın temlini oluşturuyor. Kürdistan'da her şey gerillanın yaratıkları üzerinde gerçekleşiyor. Özgürlük, umut, inanç, geleceğe bakış, örgüt, paylaşım, arkadaşlık; yeni, özgür ve güzel olan her şey gerillanın emeği üzerinde gerçekleşiyor. Bunu görmemek inkarcılıktır. Günümüzü anlamamak, geleceğe bakamamaktır. Dolayısıyla geri, dar ve inkarcılık diyebileceğimiz, yine gevsemeyi ifade eden yaklaşımlardan kesinlikle uzak durmak lazım.

Gerilla demokrasi ve özgürlüğün gelişimindeki en temel kuvvettir

Yeni süreçte de gerillanın meşru savunma kapsamında demokratik çözümünü geliştirmede büyük bir rol oynadığını, bu temelde sağlam bir duruşa sahip olması gerektiğini bilmemiz gerekli. Bunu hiçbir yerden anlamıyorsak, böyle büyük bir rolünün olduğunu karşıtarımızın mücadelesinden görelim. Dikkat edilirse, bütün planlar gerillayı dağıtma üzerinedir. Daha dün AKP hükümeti Türkiye meclisinden gerillayı tasfiye etme kararı çıkarmaya çalıştı. Yeni özel savaş planlamasının merkezinde gerillanın tasfiyesi var. Herkes gerillayı tartışıyor; gericilik gerillanın Kürdistan'da demokrasiyi geliştiren, barışı koruyan ve özgürlükleri geliştiren karakterinden korkuyor. Onun için de en temel hedef olarak gerillayı görüyor ve onun tasfiyesi üzerinde planlar yapıyor. Bu gerçek bile, gerillanın ne anlam taşıdığını, meşru savunmanın Kürdistan'da özgürlük ve demokrasiyi kazanmak, korumak ve geliştirmek için ne kadar hayati önem taşıdığını gösteriyor. Bu açıdan HPG komuta ve savaşıç yapısının gerillanın gerçeğini, geçmiş ve günümüzün özelliklerine uygun olarak özümsemesi, anlaması, görev ve sorumluluklarına bu temelde sahip çıkması gereklidir. Önderlik çizgisine doğru katılmak ve onu doğru sahiplenmenin gereği budur. Diğer yandan HPG gerçeğini doğru anlamanın da gereğidir.

HPG son yaptığı konferansla kendisini bu temelde tanımladı. Bu tanımın da doğru anlaşılması, özümsemesi ve sahiplenilmesi gerekiyor. Konferans kararları kapsamlıdır. KONGRA-GEL gerçeğiyle birlikte, HPG gerçeğinin de bu belgeler temelinde yeniden kapsamlı bir biçimde ele alınıp özümsemeye ihtiyacı var. Dolayısıyla esas olarak ikinci konferansla birlikte HPG kendisini bir tanıma kavuşturdu. Bunun geçmiş gerillacılığa göre değişiklikler içerdiği açıktır. Dolayısıyla geçmişi biliyoruz, yeni şeyler öğrenmeye gerek yoktur demek yanlıştır. HPG ARGK değildir. Çok farklı özellikler taşıyor. Çok köklü değişiklikler yaşadı. Nasıl ki KONGRA-GEL PKK değilse, aynı biçimde HPG'de ARGK değildir. HPG yeni bir kuruluştur. Çizgi, anlayış, işleyiş, örgüt yapısı, stratejik ve taktikler açısından tamamen yenilenmeyi ifade ediyor. Bu anlamda yeni HPG'yi veya yeni gerillayı da doğru anlayıp özümsemeye ihtiyacımız var. Bir de bunları pratikte görmeliyiz. HPG kendisini konferansı ve kararlarıyla tanımladığı gibi, eylemiyle de tanımladı. Özellikle Önderliğimizin İkinci 15 Ağustos Hamlesi olarak tanımladığı süreçte Kürdistan'ın dört bir yanına yayılma, mevzilenmesini geliştirme ve hatta bütün Ortadoğu'ya yayılacak kadar kendisini genişleten çabalarıyla HPG kendini tanımladı. Böyle bir adımı atmadaki kahramanlığı, kararlılığı, iradesi, isteği ve mücadeleciliği, yeni gerilla militanlığının, HPG militanlığının özelliklerini de ortaya çıkardı.

Özellikle Kuzey'e açılmada bu kendini gösterdi. Ama açılım sadece Kuzey'e değil, Doğu, Güney ve diğer alanlara da olmuştur. Gerilla şimdi otuz yıllık tarihimizin en geniş yayılımına ulaşmıştır. Bunun için meşru savunmayı çok etkili uygulayabilir. Bunun için demokrasinin ve özgürlüğün gelişimindeki temel kuvvettir. Bunun için gericiliği caydırıcı bir rol oynuyor. Bu nedenle bütün gericiler gerillayı hedef alıyor, gerillayı tasfiye planları oluşturuyorlar. Özellikle Kuzey'e yürüyüşteki kahramanca tutumunu göz ardı etmemeliyiz. O militan tutum HPG'nin pratik tanımlanması oluyor. Konferanslar teorik olarak tanım getirdiyse, onu pratiğe uygulayan, ete kemiğe dönüştüren de bu yayılma oldu. Yeni mevzilenmedeki kararlılık ve kahramanlık oldu. Özellikle Kuzey'e yürüyüşteki kahramanlık oldu. Onlarca yoldaşımız büyük bir istek, cesaret ve fedakarlıkla yeni Önderlik çizgisini uygulamak, halkın serhildanını savunmak, meşru savunmayı

gerçekleştirmek için her türlü zorluğu göğüsleyerek, Kürdistan'ın dört bir yanına yayıldı. Bir tanesi bile fire vermedi. Türkiye oligarşisi pişmanlık yasası hazırlayarak ve ordusunu harekete geçirerek bu yayılımımızı çözülmüşe uğratmayı umut etti; herkesin gidip teslim olacağını sandı. Bir yandan pişmanlık yasasıyla havuç politikasını diğer yandan askeri operasyonlarıyla sopa politikasını bir arada uygulamaya çalıştılar. Böyle yaparak gerillayı dağıtabileceklerini sandılar, ama yanıldıkları, pişmanlık yasasının ölü doğduğu ilk günden görüldü. Bunu generaller de, dış çevrelerde de, hükümet de itiraf etmek zorunda kaldı. Gazeteler 1154 kişinin pişmanlık yasasından faydalanmak için baş vurduğunu yazıyor. Bu başvuruların hepsi cezaevlerinden yapılmış. Dağdan gelen bir bilanço veremiyorlar. HPG'nin kahramanca duruşu bu gerici hesapları böylelikle boşa çıkardı. Bunu görmeliyiz. Bu, HPG'nin pratik tanımıdır. Bu anlamda **Er-dalları, Mahirleri, Munzurları** anmamız lazım. Siirt'te, Dersim'de, Tokat'ta çatışmalarda şehit düşen militanlar, yeni HPG'yi ifade ediyor. Bu yoldaşlarımız meşru savunma çizgisinin uygulanma gerçeğini gösteriyorlar. Yeni HPG tanımını oluşturuyorlar. HPG militanlığının, komutanlığının, savaşıçılığının ne olduğunu ortaya koyuyorlar. Yine Erdal arkadaşımızın çok tatlı, istekli, ölçülü, nazik, çözümlayici yaklaşımları; uluslararası sistemden Türkiye'ye kadar herkesin sunduğu her türlü imkanı elinin tersiyle iterek Kürdistan'a, dağa ve HPG'ye yürüyüşü, yeni HPG komutanının ölçülerinin ne olması gerektiğini, HPG savaşıçılığının hangi karakterde olması gerektiğini ortaya koyuyor. HPG'nin bir de bu tanımları var. Bunları da iyi özümsemeliyiz. Nasıl ki **Agit** arkadaşımızla başlayan 15 Ağustos kahramanlık yürüyüşü ulusal diriliş gerçekleştirek ulusal kahramanlığı ortaya çıkardıysa, Erdalların, Mahirlerin, Munzurların yürüyüşü ve direnişi, kahramanlığı da özgürlük ve demokrasi kahramanlığı oluyor. Demokraside, özgürlükte, barışı yaratmada ne kadar kararlı olduğunu gösteriyor. **Kemal Pir** cezaevinde, "Biz yaşamı uğruna ölecek kadar seviyoruz" demişti. Şehit düşen arkadaşlarımız Erdallar, Mahirler ve Munzurlar da barışı, demokrasiyi, özgürlüğü uğruna ölecek kadar sevdiler. Bunları yaratmayı en temel yaşam olarak gördüler. Nasıl ki **Agit** ve **Zilanla-rın** yürüyüşü ulusal kahramanlığı ortaya çıkararak uluslaşmayı geliştirdiyse, Erdalların ve Mahirlerin kahramanlığı da Kürt demokrasisini yaratıyor, Kürt özgürlüklerini geliştiriyor. Kürt insanını ve halkını demokrasi ve özgürlükler temelinde yeniden yaratıyor. Özgürlük ve demokrasi ruhunu, yaşam özelliklerini ortaya çıkarıyor. Bu gerçekleri bir de kahramanlık gerçeğiyle anlamak ve özümsemek gerekli.

Bu dönemde bütün HPG komutan ve savaşıçılarının bir de kendilerini böyle bir ruhla ele alıp eğitmeleri, bu gerçeklerimizi özümsemeleri, HPG tanımını doğru kavrayarak kendilerini yeniden şekillendirmeleri gerekiyor. Biz başta karargah olmak üzere bütün diğer karargahlarımızın komuta ve savaşıç yapımızın KONGRA-GEL kuruluşunu, yine HPG'nin yeniden yapılanmasını bu temelde ele alacağını, 27 Kasım'ı böyle bir hamle sürecinin başlangıcı kılacağını, özümseme ve örgütlenme hamlesini bu 27 Kasım'la başlatacağını belirtiyoruz. Bunu başarıyla yürüteceğine inanıyoruz. Bu temelde bütün komuta ve savaşıç yapısının 27 Kasım'ını bir kere daha kutluyor, KONGRA-GEL Yürütme Konseyi adına bütün komuta ve savaşıç yapısına yeni süreçte üstün başarılar diliyoruz. Bu temelde şunları bir kere daha haykırıyoruz;

– **Yaşasın Özgürlük ve demokrasi mücadelemiz**
– **Yaşasın KONGRA-GEL**
– **Yaşasın HPG**
– **Biji SEROK APO**

Halklar arasındaki barış köprüsü

SEMA

Adı, soyadı: **Fatoş SAĞLAMGÖZ**
Kod adı: **Sema**
Doğum yeri ve tarihi: **Viranşehir, 1970**
Mücadeleye katılım tarihi: **1991**
Şehadet tarihi ve yeri: **17-18 Kasım 2003, Göteburg-İsveç**

PARTİ ÖNDERLİĞİNE

1970 Urfa viranşehir doğumluyum. İşçi kesiminden gelen 9 çocuklu bir ailenin son ferdimim. Ailem Türk kökenlidir. Herhangi bir aşirete bağlı değildir. Kendi ulus kimliğini fazla öne çıkarmayan dil, din, kültür, ırk gözetmeyen, diğer uluslardan insanlardan kız alıp vermiş bir ailedir. Devlete askerlik yapmayı reddetmiş, ama Fransa işgali döneminde başlayan halk hareketinde fiili olarak yer almıştır. Bütün bu özelliklerden dolayı 1978-79 yıllarında Viranşehir'de gelişen Apocu harekete de yakınlık duymuş, ve fiili olarak içinde yer almıştır. Abim (**Şaban Sağlamgöz**) militanlık düzeyinde, Annem ve babam kuryelik düzeyinde hareket içerisinde yer almıştır. Viranşehirde ağa aşiretlerin hedefi durumuna gelince aile esas geldiği yer olan Urfa merkeze geri dönmek zorunda kalmıştır.

Ailem en ağır darbeyi 12 Eylül'de Kürtlerle birlikte yaşadı. Abim işkencede şehit düştü. Aile baskı ve işkencelere maruz kaldı. Devletin gözündeki Kürtler ne kadar isyancıysa, biz de o kadar vatan hainiydik. '86'da babam nedeni belli olmayan bir şekilde işyerinde ölü bulundu. Parti ile ilişkiler kopuktu. '88'lerde ben üniversitede diğer abim de Urfa örgütü aracılığıyla yeniden parti ile ilişki kurduk, Abim (**Mehmet Sağlamgöz**) '90'da gerilla saflarına katıldı. '91'in sonlarında Uludağ Üniversitesi'nde yürütülen YCK faaliyetlerinden sonra Dersim eyaletinde saflara katıldım. Dersim, Erzurum, Amed eyaletlerinde kaldım. '96 yılında yaralandım, tedavi için metropole gönderildim. Burada yakalandım. Gerçek kimliğimin açığa çıkmaması üzerine 8 ay sonra serbest bırakıldım. Cezaevi örgü-

tünün talimatı üzerine Avrupa'ya çıktım. '98'den beri Avrupa'da PJA faaliyetlerinde bulunmaktayım. Komplo sürecini Avrupada yaşadım. Yetersiz yoldaşlığımızın sonuçlarını daha yakından görebildim.

Önderliğin esaretinden sonra Başkanlık Konseyi'nin partiyi en iyi şekilde sürdürme çabası, Başkan APO'nun yarattığı sistemin yıkılmaz gerçekliğini daha iyi görmeme neden oldu ve Parti Yönetimi'ne güven ve bağlılığım daha da pekişti.

Değerli Başkanım

Sizin kadına verdiğiniz önem, kadınlara olan güzel yoldaşlığınız tüm dünya tarafından biliniyor. Bir adada dört duvar arasına hapsedilmeye çalıştıkları, aynı zamanda tüm Ortadoğu kadının özgürlüğüdür de. Bu özgürlüğü hapsedilmeye çalışanlar o adanın etrafındaki engin denizleri göremeyecek kadar körler. Tarihsel gerçeklikle bağlantılı olarak kadına bir misyon biçtiniz. Bu misyonu en iyi şekilde oluşturmak artık bizim görevimizdir.

Bir rüya gördüm. Toprak kokulu bir mağarada uzanmış yatıyordunuz. Beş bayan arkadaş size yakın bir yerde oturmuştuk. Arkadaşlar mücadele içerisinde tanıdığım farklı uluslardan arkadaşlardı. Sanki her birimiz bir halkı temsil eden oradaydık. Elinizi uzatınız. Tek tek gelerek elinizi tuttuk. Yanınıza yaklaşan herkesin başına bir avuç toprak döküyordunuz. Hangi arkadaşla elleriniz birleştiyse hem biz canlanıyorduk hem de siz iyileşiyordunuz. Sonunda hepimiz sizinle birlikte ayağa kalktık. Bilinçaltına yerleşmiş umudun ifadesidir. Ama umut soyut bir kavram olarak kalmayacak bir olgu. Özellikle biz militanlar ve kadınlar açısından pratik gereklerinin yerine getirilmesi gerekiyor. Siz bu konuda yapmanız gereken her şeyi yaptınız. Bizim ise yetersiz kalan yoldaşlık yanlarımızı gidermemiz gerekiyor.

Yeni girmiş olduğumuz süreç, fedai bir ruh, ateşten daha kızgın bir yürek gerektiriyor. Ancak bu şekilde size şehitlerimize ve halkımıza layık olabiliriz. Uygulayacağım eylem tarzını kabul etmeyeceğinizin bilincindeyim. Ama bazı noktalarda halklar arası köprü olmak gerektiğine inanıyorum. Belki o köprü-

nün tahtalarından birisi olabilirim ne mutlu bana. Mensubu olduğum halkın milliyetçi ruhunda kendi cephemden bir gedik açmaya çalışacağım. Ateş topları ve küllerin karıştığı bir noktada bedenler kardeşleşebilir.

- Biji SEROK APO
- Biji KADEK
- Biji PJA

9 Kasım 2003
SEMA (FATOŞ SAĞLAMGÖZ)

KÜRDİSTAN VE TÜRKİYE HALKLARINA

Tarihsel önemi büyük bir süreçten geçmekteyiz. Öyle bir süreç ki önmüzde iki yol var; ya kardeş halklar olarak omuz omuza verip birlikte mücadele vererek yıllardır bizi sömüren, attığımız en küçük bir hak arama mücadelemizi bile baskı ve şiddetle bastırarak kendini yaşatan, her türlü dil, din, kültür farklılıklarına tahammül etmediği gibi, bunları tüketmeye çalışan ulusal zenginlikleri bütünleştirmek yerine düşmanlık aracı olarak kullanan elimizdeki ekmek kırıntılarına bile göz dikerken kendileri her geçen gün zenginleşen kendi çocuklarını zengin ülkelerde okuturken bizim çocuklarımızı kardeş halk olan Kürtlere karşı savaştırarak öldürten zamane padişahlarını tahtlarından indireceğiz ve bu cennet ülkede birlikte güzel bir yaşam süreceğiz. Ya da İsrail-Filistin sorunu gibi sonu gelmeyecek şekilde birbirimize kırdırılırken kan tüccarı ölüm tellalları kendilerini yaşatmaya devam edecekler.

Ben bu süreci Osmanlı devletinin yıkılış dönemlerine benzetiyorum. O dönemde yabancı işgallere karşı savaşım yine Kürtlerden başladı ve giderek Türkiye illerine sıçradı. İlk halk kongrelerinin (Erzurum ve Sivas) Kürdistan'dan başlamasının nedeni de budur.

Dört yıllık süreçte Kürt halkında bir zihniyet dönüşümünün gerçekleştiğine inanıyorum. Kürt halkı olarak öncülük yaparak

eylemlerimizi serhildan sürecini ortak platformlarda birleştirebilirsek, önemli gelişmeler sağlayabiliriz.

Her gün meydanlara dökülen halkımızı özellikle de kadın ve gençlerimizi selamlıyorum. Yalnız bu eylemlerin daha da aktif ve etkin hale getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bir duruma alıştırılmak isteniyoruz: 'Önderliğin yokluğuna.' Alışmadık, alışmayacağız. Böyle bir durumu kabullenmek kendi (halk olarak) yokluğunu kabullenmek anlamına gelir. Önderlik böyle bir yaklaşıma karşı kendi tavrını koydu. Bu tavrı geliştirmek ve başarmak da bizim en temel yaşam gerekçemiz. Süreç, birilerinden bir şey beklemeden halk inisiyatifli çerçevesinde özgür iradeyi açığa çıkarma sürecidir. Ben kendime halklar arası barış meşalesi olma görevi biçiyorum. Köz-

leşmiş birkaç kalp varsa, onlara bir ışıltı, ruhsuzlaşmış birkaç beden varsa onlara bir canlılık katabilsem amacıma ulaşmış olurum. Eylemi başardığımda, ailem, partim, yoldaşlarım ve Kürt halkıdır. Yerime ulaşmak için ayaklarım Kürt ve Türk kadınlarının omuzlarıdır. Son sözüm meydanlarda hiç dinmemesi gereken **'Biji Serok Apo'** sloganlarıdır. Toprağım, demokrasinin kalesi haline getireceğimiz Amed toprağıdır. Döşüğüm, silah arkadaşların yattıkları yerin yanındaki mevdirdir.

Hepinizi ulaşmamız gereken Apocu ruhun coskusuyla saygıyla selamlıyorum. Başarı hedefiyle serhildanlarda buluşmak dileğiyle.

11 Kasım 2003
Sema SERHAT

Yoksulluk sürgün ve direnişin militanı

Adı, soyadı: **Niyazi DOĞAN**
Kod adı: **Mirhan**
Doğum yeri ve tarihi: **Afşin-Maraş, 5 Ağustos 1956**
Mücadeleye katılım tarihi: **Eylül 1998**
Şehadet tarihi ve yeri: **24 Şubat 2001, Kandil**

Mirhan yoldaş, '56 yılında Maraş ilinin Afşin ilçesine bağlı Gözpinar köyünde dünyaya geldi. İlkokul ile başlayan eğitimi ailesinin ekonomik koşullarından dolayı ancak ortaokula kadar sürdürebildi ve ortaokuldan ayrılarak çalışmaya başladı.

Siyasete ve devrime olan ilgisi de emek hayatına atıldığı bu yıllarda başladı. Mirhan yoldaş da, Maraş ilinde yaşayan her Kürt gibi devletin ve faşist güçlerin bu ilde Kürtlere uyguladığı baskılardan etkilendi ve bu baskıların ortadan kaldırılması için bir çıkış yolu aramaya başladı. Özellikle Aralık '78'de Maraş'ta Kürtlere yapılan katliamda birçok yakınını kaybetti ve bu katliam ile etnik kimliğinden dolayı çocuk yaşlı demeden insanları katleden faşist sisteme karşı öfkesi doruğa çıkmaya başladı. Bu yıllar-

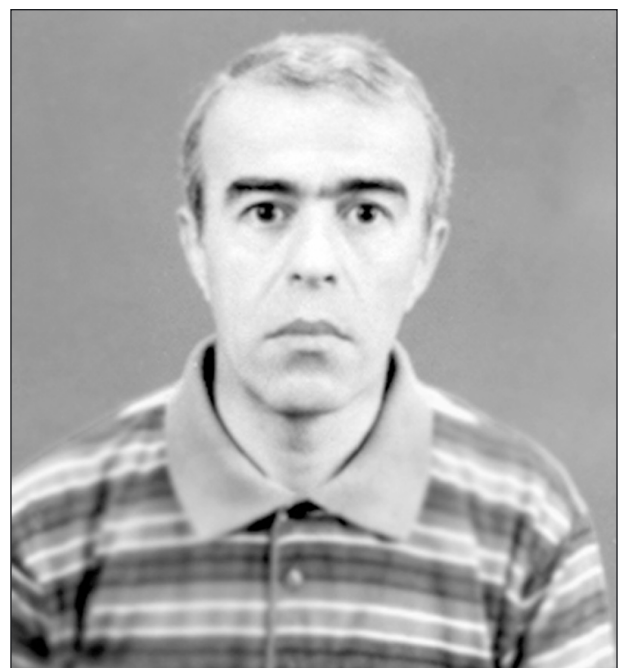
da, ayrıca Mirhan yoldaşın Ulusal mücadeleyi daha yakından tanımaya başladığı yıllardı.

Mirhan yoldaş, '82 yılında evlenerek '83 yılında bir çocuk sahibi oldu. '86 yılında genel olarak bölge illerinde varolan ekonomik sorunlar yüzünden ailesiyle birlikte çalışmak için Kırklareli'ne göç etti. Uzun yıllar kaldığı bu şehirde, emekçi kişiliğinin bir gereği olarak bir yandan çalıştı, bir yandan da siyasal kişiliğini geliştirdi.

Enternasyonalist bir devrimci düşünceye sahip olan Mirhan yoldaş, Kürdistan'da devrim yapmanın en etkili yolunun gerilla savaşı olduğu kanısına vararak, '98 yılında gerilla saflarına katıldı.

Saflarda birçok alanda görevlendirilen Mirhan yoldaş, sadece Kürdistan'da değil Ortadoğu ve tüm dünyada devrim yapılması gerekliliğine inanırdı. Mirhan yoldaşın, kararlı, arkadaşlara sürekli moral veren ve pasifliği kabullenmeyen bir kişilik yapısı vardı. Mirhan yoldaş 24 Şubat 2001'de Kandil dağında talihsiz bir çığ felaketini sonucu 10 arkadaşımızla birlikte şehadete ulaştı. Anısı mücadelemize önderdir.

Mücadele arkadaşları

Suskun Sevinçler

“Bir portakal bahçesine girmiştik. Portakal ağaçlarının geceye yayılan kokuları olmasa, küçük bir koruluk sanılabilirdi. Kimseye görünmeme kaygısını saymazsak olağanüstü bir geceydi. Sanki bir gerilla yürüyüşünde değil de, bu kadar doğa harikaları arasında bir gece gezintisine çıktığımız duygusuna kapılıyorduk. Rüzgar vurdukça serin karanlığın içinde sızıp gelen çekingen ışıklar karşısında oynayan portakal dallarını hiç bıkmadan saatlerce izleyebilirdim. ”

“Yok abey, sizi tanıyoz,
kimseye söylemeyiz”

15 günlük bir yürüyüşten sonra Samandağı'nın yakın bir çevresine ulaşmıştık. Ama yürüyüş boyunca hem yeni savaşçıların yürüyüşte zorlanmaları hem de erzağımızın olmaması hepimizi zorlamıştı. Gün boyunca kısa, bodur çalılıklar arasında çobanlardan saklanmış, havanın kararmasını bekliyorduk. Herhangi bir köylünün bizi görmesi, önümüzdeki bir günlük ova yürüyüşünü tehlikeye atabilirdi. Ovada çıkacak olan herhangi bir olumsuzlukta düşman, 13 kişilik grubu ra-

hatlıkla imha edebilirdi. Geri çekilme süreci olduğundan düşman, olası geçiş yerlerini pusulamıştı. Gruba verilen talimata göre, gö-rüntü vermeyecek, bizi gören köylüler olursa, onları diğer köylülerin bulacağı bir biçimde bağlayacaktık. Her ne kadar yerliler Arap olsa da, bu tedbiri almak zorundaydık. Aksi halde ihbar çıkabilirdi. Diğer önemli bir geçiş yerimiz de Asi nehri idi. Geçen arkadaşın söylediğine göre hırçın bir suymuş. Kapılan oldu mu kurtulması imkansızmış.

Aydınlığın içini kemiren tuhaf bir koyuluk havayı karartmıştı. Bu koyuluk aydınlığın içine düşen kocaman bir mürekkep damlası gibi yavaş yavaş kendi rengine boğdu. Yeryüzü bu ağırlığa dayanamayarak tümüyle karanlığa teslim olmaya başladığını-

da hareket ettik.

Suyu çekilmiş, kuru bir dere yatağından aşağıya inmeye başladık. Dere yatağında serin, ferahlatıcı bir meltem esiyordu. Gün boyunca tenimize işleyen ağustosun kuru sıcağından sonra terli yüzümüzü yalayıp geçen serin meltem iyi gelmişti. Bu meltemin akşamın neresinden sıyrılıp dereye düştüğünü bilmiyorduk. Bir vadi meltemiydi sanıyorum. Biraz sonra öncülerimiz bir su birikintisini bulmanın sevinciyle; “Heval burada su var, ama arkadaşlar fazla içmeme-yeye dikkat etsinler” diye uyardılar.

Öncülerimiz haklıydı. Bir yürüyüş öncesi gereğinden fazla su içildi mi, yürüyeni rahatsız ediyordu. Ama yeni savaşçı adayları bunu pek yaşamamış olduğundan kana kana su içtiler. İlk defa bütün gün sıcak altında bekleyen yeni savaşçılara hak vermemek elde değildi. Çünkü daha önceki günler boyunca doğru dürüst su içmemiştik. Nedeni ise Samandağ arazisinin bol maden yataklarına sahip olmasıydı. Dağın vücudundan süzülen sular sarımsı bir renkteydi. Yani maden rengini almıştı. Acımtırak bir tadı vardı bu suların.

Alt tarafımızda, dağı yarıp, Samandağı'na kıvrılarak uzanan stabilize yola indik. Yol çok kullanılmış olduğundan yüzeyindeki kabuklar kırılmış, toz halini almıştı. Yürürken bir un tortusuna bastığımız hissinin andırıyordu; yumuşacık ve eriyen bir sünger gibiydi. Bizi izleyenleri sevindirecek bir belirti bırakmamak için öncülerimiz taşlara, ot birikintilerine basarak yürümeyi söylediler. Bütün talimatlar öncülerden bir fısıltı halinde yayılıp, artçıyı buluyordu. Önümde yürüyen ve grupta tek bayan arkadaş olan Tekoşin, nedense kısık sesle konuşmaya alışamamıştı. Belki de bu davranışı onun konuşkan oluşundan kaynaklanıyordu. Hafif sesini yükselterek talimatı iletirdi.

Akşam karanlığı bütün çabukluğuyla yolumuza birikiyordu. Aramızda bıraktığımız Türk-Arap halkının ve Amanos dağılarının buruk hüznü içimizde depreşirken, önümüzde kalabalık gerilla birliklerimize ve ülkeye ulaşmanın dayanılmaz heyecanını tırmanıyordu.

Yol belirsiz uzanırken ansızın karşı tarafta iki atlı, öndeki arkadaşlara ulaştı. Her şey bir anda olup bitmişti. Köylüler bizi görmüşlerdi! Yaklaştığımızda iki gencin atlarını zaptetmek için dizginlere asılmış olduklarını gördüm. Öncülerden biri gayet doğal bir sesle;

“İyi akşamlar” dedi.

“İyi akşamlar” diye karşılık verdi öndeki genç. Delil arkadaş devamla;

“Nereye gidiyorsunuz böyle?” diye sor-du.

Aynı genç köylü bozuk Türkçe'siyle;

“Garşiki köye gidiyoz” dedi. Delil arkadaş hiç istifini bozmadan;

“Bizi gördüğünüzü kimseye söylemeyin, yoksa iyi olmaz” dedi, yarı şaka, yarı tehdit eder bir sesle. Yine öndeki genç;

“Yok abey, sizi tanıyoz, kimseye söylemeyiz” diye cevapladı. Atlarından keskin bir ter kokusu yükseliyordu. Hızlı hızlı soluk alıp-veriyorlardı. Yolda koşturmuş olmalıydılar. Ama ikisi de bakımlı, toramandı. Arkadaki at hızını kestiğimizden dolayı bize öfkelenmiş gibi toynaklarıyla toprağı eşeliyordu. Delil arkadaşın kısa konuşmasından sonra, her iki köylüyü serbest bırakmasını, yanımızdan geçip karanlıkta kaybolmalarını şaşkınlıkla izledik. Ama mutlaka geçerli bir nedeni vardı. Bunu tartışacak zamanımız yoktu. Bütün arkadaşlarda se-zilebilir bir tedirginlik başlamıştı. Küçük Güney sınırını keseceğimiz zamana kadar geçici de olsa sürdürmemiz gereken gizlilik kuralını ihlal etmiştik. Duyulan tedirginlik bundandı. Ovaya inmeden iki köylüyle karşılaşmamız büyük şanssızlıktı. Ya köylüler ihbar ederse ne yapacaktık? Hepimizin düşüncelerinde dolaşan bu soruydu. Daha önce Güney'e çekilmek üzere giden bir grubun pusuya düşmesi üzerine, gruptan kopan bir iki arkadaşın günlerce süren operasyon içinde pamuk tarlasında saklandıklarını, sonradan arkadaşlara ulaştıklarını duymuştum. Ama onlar yıllarca savaşta kalmış ve muazzam savaş tecrübeleri olan arkadaşlardı. Gelgelelim bu bizim grup için

geçerli değildi. Çünkü herhangi bir olumsuzlukta gruptan kopacak olan yeni arkadaşların kendini koruyacak tecrübeleri yoktu. Üzerlerinde hala ilk katıldıklarındaki sivil elbiseler vardı.

Yarım saat kadar süren bir yürüyüşten sonra aşağıda bir köyün tedirgin ışıkları göründü. Daha da ötede sanki gök yüzünden düşmüş gibi görünen yıldızların sönmekte olan ışıkları yansiyordu. Bazen bu cılız ışıkları sert bir rüzgar süpürüyor ya da soluğu kesiliyormuşçasına sönüyor, kısa bir süre sonra yine eski haline dönüyordu. Hedefimiz orası olmalıydı. Bayır aşağıya inmeye başladık. Yürüyerek izleyeceğimiz bir patikanın olmayışı yeni arkadaşları zor-luyordu. Bir taş ya da, kurumuş bir ağaç köküne kalıp düştüklerinde mahcup bir halde kalıp tekrar sıralarına giriyorlardı. Bayır bitimini kesin olarak gösteren bir dereye vardık. Minik kum tepeleri kıyıya vurmuştu; birileri özenle elekten geçirmiş gibi incediydi. Öyle ki bu inceliğin yüzeyinde tek bir çakıl taşı bulmak bile imkansız görünüyordu. Derenin genişliğine uzanan kocaman kayaların akşamın karanlığına yapışık kalan beyazlığı, suda tünemişti ve esrarlı bir görünümle vardı. Biraz daha yaklaştığımızda bu muhteşem beyazlığa ulaşmanın merakıyla inceledik. Öteki birkaç köy evinin ışıkları bu tarafa vurdukça, cömert davranıp ışığa daha bir güzellik kata-rak yansıyorlardı. Üzeri verniklenmiş gibi parlak görünüyorlardı. İkişerli el ele tutuşarak, karşı kıyıya geçtik. Bundan sonraki kısmını hiç dinlenmeden geçmemiz gerekiyordu. Önümüzde sağa sola dağılmış evler görünüyordu. Öncülerimiz kısa bir süre etrafı incelediler. İlkın asfalt yola vardığında bir arabanın farları yolu aydınlattı. İki-sinin zaman kaybetmeden kendilerini yolun kıyısına attıklarını seçebildik. Bir yolcu minibüsüydü. Geçtiğini fırsat bilip iki kişi daha yola inmeye başladı. Birkaç metre kalmadı ki, bu kez kulakları tırmalayan sesiy-le bir motosiklet göründü. Işığı sadece önünü aydınlatmaya yetiyordu. Etrafını aydınlatabilecek güçte değildi. İki arkadaş yanıma dönmekle yerinde kalmak arasında kararsızlık geçirdiler. Kısa bir süre ayakta beklediler biz ise hemen yukarıda motosikletin, onları görebileceği kaygısıyla sabırsızlanıyorduk. “Neden kendilerini saklamıyorlar” diye için için kıızıyorduk. Nihayet bahçe çitinin ardına gizlenebildiler. Derin bir nefes çektik. Motosiklet geçer geçmez, hepimiz ses çıkarmamaya çalışarak koşu koşu öncülere doğru indik.

Bir portakal bahçesine girmiştik. Portakal ağaçlarının geceye yayılan kokuları olmasa, küçük bir koruluk sanılabilirdi. Hareket ettiğimiz tek belirtisi ara sıra portakal yapraklarının çıkardığı hışırtılı seslerdi. Kimseye görünmeme kaygısını saymazsak olağanüstü bir geceydi. Sanki bir gerilla yürüyüşünde değil de, bu kadar doğa harikaları arasında bir gece gezintisine çıktığımız duygusuna kapılıyorduk. Rüzgar vurdukça serin karanlığın içinde sızıp gelen çekingen ışıklar karşısında oynayan portakal dallarını hiç bıkmadan saatlerce izleyebilirdim. Adımlarımız onları geri bıraktıkça elimizde olmadan dönüp dönüp bakıyorduk bu görkemli manzaraya.

Asi nehrine vardığımızda saat gece yarısını geçiyordu. Su kenti ikiye bölmüştü. Kentin yarısı bu tarafta, yarısı karşı taraftaydı. Ama iki yüz metre ilerlerimizde köprü vardı. İkiye ayrılmış şehri birleştiriyordu. Vakit geç olduğundan bütün evler uyumuş, ışıklar sönmüştü. Sokak lambaları dışında ışıklar yanmıyordu. Zaman kaybetmeden üç kişi suyu geçmek üzere raxt ve silahlarımızı indirdik. Ve kol kola girerek suyu geçmeye başladık. Önde ben vardım. Ortadaki Küçük Güneyli Erdal arkadaş Mahsum arkadaş izliyordu. Yaz mevsimine rağmen su soğuktu, bir kaç adım ilerlemiştik ki, ayaklarım yerden kesildi. Aynı anda Mahsum ve Erdal arkadaşlara beni çekmelerini söyledim. Sudan geçmek imkansızdı. Uğraşarak üçümüz geçebildik belki, ama diğer arkadaşların geçmesi imkansız gibiydi. Gözümüze kestirdiğimiz başka bir yeri denedik, ama o da geçiş vermedi. Hemen raxtlarımızı ve silahlarımızı alıp arkadaşların yanına döndük.

Durumu anlattığımızda Delil arkadaş;

“O zaman şehrin içinden geçen köprüyü denememiz gerekiyor, başka da seçeneğimiz yok. Ya onu deneyeceğiz ya da sabaha kadar buralarda dolanıp kalırız. Bu da imha olmamız anlamına geliyor” dedi.

Vakit kaybetmeden mesafeli açılıp köprüye yaklaştık. Planımıza göre üç arkadaş önden gidecekti. Eğer düşman köprüyü tutmuşsa en azından kalan on kişi kurtulabilirdi. Düşünecek zaman bile yoktu. Sabah şehrin yakınında görünmek bile sonumuz olurdu. Şehri geçmemiz gerektiği gibi en az birkaç saat de ondan uzaklaşmamız gerekiyordu. Çünkü önümüzdeki arazi çıplaktı.

Köprüye ulaştığımızda yolun hemen ötesinde bir bakkal dükkanının açık olduğunu gördük. Ama etrafta kimse görünmüyordu. Caddede boyunca ışıkları sönmüş evler uzanıyordu. Köprü'nün üzerine aydınlatan sarı ışıklar, köprü altından sessizce süzülen, Asi suyunun yüzeyinde yansiyordu. Asi, her an yutmaya hazır, sessiz bir tehlike gibi akıyordu. Bir kabuk bağlamış da onun içinden geçiyormuş gibi kıpırtısız görünüyordu. Nefesimizi tutup köprüye doğru koşmaya başladık. Köprü'nün başına ulaşır ulaşmaz bir köpek havlamaya başladı. Bir yandan köprüyü koşar adım geçmeye çalışırken, diğer yandan da köpeğin nerede olduğunu anlamaya çalışıyordum. Bu köpek, köprüyü tutmuş askerlerin köpeği olabilirdi. Bu düşünce beyni-mi bir ur gibi yerleşti. Belki de bizi köprü'nün üzerinde, suya atlamaktan başka yolu olmayan bir noktada sıkıştırıp vurmak istiyorlardı. Böyle düşünüp koşarken arımdan koşar adım gelen ayak seslerini duydum. Silahım hazır, yarım yamalak dönüp baktım; gelen Tekoşin arkadaştı. Sonra ardı sıra karanlık gölgeler gibi tek tek köprüye doğru koşan arkadaşları gördüm.

Nihayet köprüyü geçmiştik. İleride apartmanlar vardı. Sağ taraftaki bahçeye girdik. Kısa bir süre sonra herkes gelmişti. Bahçe, sık hurma ağaçlarıyla gölgelenmiş, dışarıdan gelen ışıklar, yaprakların arasından geçip birer ok gibi toprak zemine saplanıyordu. Yerde ağaçlardan düşmüş hurmalar vardı. Herkes yerdekilerden birkaçını alıp yedi. Köprüde bir sorunun çıkmaması hepimizi sevindirmişti. O köpeği merak etmiştim. Delil arkadaş sordum;

“Heval o havlayan köpek neyin nesiydi öyle?”

“Bakkalın köpeğiydi sanırım. Bakkalı uyandırmamışsa iyidir” dedi. Sonra birden bire aklına bir şey gelmiş gibi;

“Heval acele edin, yolun altından çıkalım” diyerek öne geçti.

Bahçe çitini aşıp, diğer bahçeye girdik. Bu bahçede fazla ağaç yoktu. Ağaçları tek tek aralıklıydı. Bir çıkış yolu bulamadığımızdan, bahçe sahibinin olduğu anlaşılan eve doğru yürüdük. Bu evin ışıkları yanık-tı. Sessizce eve yaklaştığımızda üzeri çinko sacarla örtülü bir kümesin yan tarafındaki yoldan başka yol olmadığını gördük. Bir süre etrafı dinledikten sonra teker teker geçmeye başladık. Ama olabildiğince sessiz olmaya, ses çıkarmamaya çalışıyorduk. On metre ötedeki evde konuşan iki kişinin konuşmalarını duyabiliyorduk. Tam o sırada, o rahatsız edici sessizliğin içinde yeni bir arkadaş omzundaki silahın namlusunu bir dönüş hareketinde saca çarptı. Tiz bir metal sesi geceyi yırttı. Hepimiz aynı anda yerimizde donakaldık. İçeride konuşanlar susmuştu. Delil arkadaşın ona kızdığını duydum. Yeni savaşçı elinde olmadan, iradesi dışında ses çıkarmıştı. Grubun yarısı öte tarafa geçtiği için bir tarafa da çekilemedik. Çünkü yolu sadece Delil arkadaş biliyordu. Biz de olduğumuz yerde durarak içerideki seslere kulak kabartmıştık. Bir değişiklik olacak mı diye. Eğer şehrin içinde birilerine görünürsek grup tehlikeye girecek, belki de bu imha ile sonuçlanacaktı. Bu düşünce ile birkaç dakika hareketsiz bekledik. Aynı şekilde öteye geçen arkadaşlarda bekliyorlardı. Evden birileri çıkıp da bizi görürse mecburen esir alacaktık. Başka çare de yoktu. Neyse ki, içeridekiler tekrar eskisi gibi konuşmalarına devam ettiler. Konuşmalarından anlaşıldığı kadarıyla karı koca idiler. Onlar konuşmalarına devam ederken, grubumuz karşıya geçmişti.

vam ederken, grubumuz karşıya geçmişti.

Havanın aydınlanmasına az kalmasına rağmen, kah mahallelerin asfalt caddelerinden koşarak, kah park eden arabaların ardına gizlenerek kentten çıkmaya çalışıyorduk. Şafağın sökmesi bizim için “imha” anlamına geliyordu.

Karanlığın içini hain bir aydınlık kemirmeye başlamıştı bile. Yukarıdan kentin karma karışık ışıkları görünüyordu. Delil arkadaş hepimizin yorgun olduğunu bile bile;

“Heval acele edin, şafak söküyor. Şehrin karşısındayız. Biraz daha gayret edin, noktaya yaklaşıyoruz. Bu kadar emeğimiz boşa gitmesin” diye hızımızı artırmaya çalışıyordu.

Bütün gece boyunca yürümüştük. İnce bir yorgunluk tepeden tırnağa her tarafımıza yayılmaktaydı. Yine de hızla yürümeye çalışıyorduk. Hava tam aydınlandığında Delil arkadaşın sözünü ettiği ormanlık araziye ulaşmıştık. Aşağıda tek tük evler görünüyordu. Biraz dikkatli bakınca aşağıımızdan geçen toprak yolun hemen üzerinde mevziye benzer yerler gördük. Biraz daha yaklaşıncı komando şapkalı birisinin saklanmaya çalıştığını gördüm. Silahımı omuzumdan kaydırıp, eğilerek yaklaştım. Bizi görmüş olmalıydı ki, o da biraz daha eğildi. Bütün gizlenme çabalarımız boşa gitmişti. Şafağın söktüğü bir zamanda ona rastlamamız kelimenin tam anlamıyla talihsizlikti. En ufak bir hata hepimizin sonuna neden olabilirdi. Hareket sahamız daraldığı gibi bu orman parçasından öte, arazi çıplaktı. Gündüz geçmemiz imkansızdı. Tüm bunların öfkesiyle adama yaklaştım. Bu öfkemi gizlemeye çalışarak;

“Merhaba dayı” dedim.

Adam oturduğu yerden yavaşça ayağa kalktı. Otuz beş kırk yaşlarında, zayıf bir adamdı. Elinde çift namlulu bir av tüfeği tutuyordu. Tek korkum, elindeki silahını ateşlemesiydi. Her şey alt üst olabilirdi o zaman.

“Silahını ver dayı!” dedim. Bunun üzerine adamın yüzünde ilginç bir ifade belirdi. Kor-

ku, çıldırma, şaşkınlık bütün bunları adamın yüzünde görmek mümkündü. Adamın bir delilik yapacağından çekinerek hızla tüfeğini aldım. Namlusuna sürülmüş iki fişegi çıkardım. Adam tek kelime edecek gücü yok gibi öylece dikiliyordu. Öbür arkadaşlar da bize yetişmişti. Adam uzamış sakalımıza, silahlarımıza bakıyor, ama ağzından tek kelime olsun çıkmıyordu. Daha önce anlaştığımız gibi;

“Sen bizimle geliyorsun dayı” dedim.

Adam yine bir şey demedi. Sadece yürüyen arkadaşların ardına düştü. Bir avcıydı.

Birkaç dakika sonra sık ağaçların arasında gizli bir yer bulduk. Herkes çantasını indirdi. Bazı arkadaşlar çay yapmak için gerilla ateşi yakmaya koyuldular. Ben, Delil ve Erdal arkadaş adamlarla konuşmaya çalışıyorduk. Antakya bölgesinin çoğunlukla Arap olduğunu düşünerek;

“Dayı Arap mısınız?” diye sordum. Nihayet “Evet” diyebilirdi. Delil araya girerek;

“Ne arıyorsun burada?” diye sordu.

“Avcıyım, kırlangıçlar görüp, ürkmesinler diye saklanmıştım” dedi, mahcup mahcup.

“Akşama kadar seni yanımızda tutmak zorundayız” dedi, Delil arkadaş. Adam Delil’e kaygı ile baktı;

“Yerime gitmezsem, beraber geldiğimiz arkadaşlarım beni ararlar, sizi görürlerse de ihbar ederler. Ama beni bırakırsanız ihbar etmem” dedi. Delil arkadaş başını sallayarak, “seni bırakamayız, bu imkansız” dedi. Avcı ısrarlı bir sesle,

“12 Eylül öncesi ben de devrimciydim. Sizin gibiydim, ne olur beni bırakın. Yoksa arkadaşlarım beni aramaya çıkar. Sizin için de, benim için de iyi olmaz” dedi.

Kendimizi tanıtmadan bizi tanımıştı. Zaten buradaki Arap halkının bize sempatisi vardı. Söylediği mantıklıydı, ama eğer sözünde durmayıp da kaçarsa, bizim için iyi olmazdı. Onu yanımızda tutmakla bir nevi olabilecek şeyleri şimdiden kontrol altına alıyorduk. Erdal arkadaşla Arapça konuşmaya başladılar. Erdal

arkadaş Küçük Güneyli olduğu için Arapça biliyordu. Yarım saate yakın konuştular. Biz bir şey anlamadan öylece dinliyorduk. İcimizden biriyle kendi dilinde konuşması ona az da olsa bir güven vermişti. ‘91’den bu yana Amansolar’da gerilla gücü olmuştu. Gelgelelim halkla ilişkilerimiz fazla iyi değildi. Bunun nedeni, kırsala çıkma yasağıydı. Bundan dolayı kimse dağa çıkamıyordu. Çobanlar sürülerini dağın ovaya bakan eteklerinde otlatıyordu. Kürdistan’daki gibi yaylaya çıkma engelleniyordu. Öyle ki, iki bine yakın evi bulunan ve adeta minik bir şehri andıran Zorkum yaylası bile bomboştu. Sadece Pazar günleri –o da izimizi sürmek için– devletin gönderdiği avcılar geliyordu. Bunun dışında ara sıra tesadüfen de olsa rastlayan köylüler şaşırıyordu. Devletin bu kadar karaladığı ve haksız bir atalete esir bıraktığı, tepelerinde sis eksik olmayan bu gizemli yerlerde insanların yaşayabileceği kimsenin aklına gelmiyordu.

Bu arada çayımız pişmişti. Son ekmeklerimizi daha önce yaptığımız kavurma ile birlikte adamın önüne koyduk. Ekmeklerimiz çantada perişan bir hal almış, ezilmişlerdi. Önümüzde bir gecelik yol olmasına rağmen son yiyeceğimizdi. Adam bizi kırmadan bir bardak çay ile biraz kavurma ve ekmek yedi. Son ekmeklerimizin olduğunu anlamış olmalı ki, fazla yemedi. Delil arkadaş; “Yesene dayı, çekinme” diye dost bir sesle üsteledi.

“Sağ olun gelirken kahvaltı yapmıştım. Fazla iştahım yok” dedi.

Sohbetimiz sırasında eskiden Türk sol hareketinin bir sempatzanı olduğunu, darbeden sonra tutuklandığını, serbest bırakılınca devrimcilikten tümenden vazgeçtiğini, ayrıca yolunu gözleyen bir karısı ve kızı olduğunu, marangozluk yaptığını, pazar günleri zevk için ava çıktığını anlattı. Son sözünü bitirmeden etrafımızda silah sesleri duyuldu. Adam birden bire kaygılandı. Belki de yanımızda olduğunu silah sesleriyle hatırladı.

“Benim arkadaşlarım, aldığınız yerde bulamayınca aramaya çıktılar herhalde” dedi.

Çantalarımızı toparlayıp, ateşi toprakla örttük. Delil arkadaş benle Erdal’ı yanına çağırarak;

“Ne yapalım, bıraksak uygun olur mu?” diye sordu.

“Adam iyi birine benziyor. Kimliğini alıp bırakalım. Zaten durduğu yer buradan da gözüküyor. Onu biraz korkutursak ihbar etmez” dedi Erdal. Ben de, Erdal arkadaşın görüşüne katıldığımı söyledim. Avcının yanına döndüğümüzde, Delil:

“Bize kimliğini ver dayı. Akşam hareket ettiğimizde sana getiririz” dedi.

Avcı, yanında kimliğinin olmadığını, bunun yerine av teskeresini verebileceğini söyledi. Delil arkadaş;

“Tamam, yalnız bizim nöbetçiler seni sürekli izleyecekler. Yerinden ayrılmayacaksınız. Eğer ayrılırsan olacaklardan biz sorumlu değiliz” dedi.

Adam başıyla onayladı. Sonra çantasından bir poşet dolusu poaça çıkardı ve delil arkadaşla uzattı. Delil arkadaş;

“Yok dayı biz alamayız. Bizim yiyeceğimiz var, öğlen yersin” dedi.

“Siz almazsanız ben de gitmeyeceğim” dedi. Delil, adamın bu radikal davranışına bir anlam vermese de poşeti aldı. Adam bir şey olmamış gibi silahını omzuna atarak, seyrek ağaçların arasından eski yerine doğru gitti. Avcı gider gitmez, onu daha iyi görebileceğimiz bir yere gittik.

Günbatımına kadar avcıyı izledik. Bir tarafa ayrılmadan eski yerinden bazen gördüğümüz bir ava mermi atıyor, bazen sakın sakın oturuyordu. Onunla anlaştığımız gibi altıya çeyrek kala, yanıma sivil giyimli yeni bir arkadaş da alarak av teskeresini vermeye gittim. Ona yaklaştığımızda yanında on dört on beş yaşlarında bir çocuğun olduğunu gördük. Bir süre sonra gidebileceğini düşünerek bekledik. Ama çocuğun gideceği yok-

tu. Bazen keçilerini kontrol etmek için kısa sürede kayboluyorsa da tekrar avcının yanına dönüyordu. Bir iki kez ısıklı çaldım, avcı oralı bile olmadı. Hareket saatimiz geçiyordu ve daha fazla bekleyemezdik. Elimdeki teskereyi yeni savaşçı arkadaşla vererek,

“Bunu ona ver. Eğer avcı, çocuk anlamasın diye bir şey söylerse, oduncu olduğunu, teskereyi odun toplarken bulduğunu söylersin. Ve hemen yanıma dönersin, seni burada bekleyeceğim” dedim.

Yeni savaşçı, avcının teskeresini götürüp verdi. Ve kısa bir süre sonra döndü. İlk yanındaki çobandan dolayı hiç oralı olmadı, sonra birden dönüp baktı. Bu kez yüzündeki ifade korku ve şaşkınlıktan ziyade bir vedalaşma ifadesiydi. Yüzüyle, gözleriyle bizi uğurluyordu sanki. Belki Türk solunun eski bir üyesi olarak, içinde taşıdığı gerilla özlemini böyle yansıtıyordu. Başını önüne eğdiğinde biz de arkadaşlarımıza doğru ilerlemeye başladık.

Narin bir kıvrıklık tepelerin zirvelerine yansımıştı. Bir günü kazasız, belasız geçirmenin sevinciyle yola koyulduk. Orman parçasının bittiği, yaylalıkların başladığı sınıra geldiğimizde alacakaranlık basmıştı. Öncülerimiz yol güvenliği için gevremizi keşfettiklerinde, hemen beş yüz metre yukarıımızda, bir taburdan fazla askerin konumlandığını görmüşlerdi. Çıplak gözle baktığımızda askerlerin çalıştıklarını gördük. Hemen aklıma avcı geldi. Eğer en ufak bir olumsuzluk çıkarmış olsaydı, kim bilir belki bu askerler etrafımızı kuşatmış olacaktı. Güney Kürdistan’a çekileceğimiz şu sırada böyle bir çatışmaya girmek, ekmeklerine yağ sürmek olacaktı. Önderliğimizin başlamış olduğu barış atmosferini so-lumaya kararlıydık. Önümüze çekilen bütün sınırlara sızacak onu anlamsızlaştıracak, eritecek ve barış meltemlerinin estiği Güney Kürdistan’a, binlerce gerillanın olduğu serin ve karlı iklime geçecektik.

Başarmaktan başka çaremiz yoktur

Baştarafı sayfa 19’da

İran rejimi antidemokratik bir rejimdir. Bu açıdan demokratik temelde bir değişimi yaşaması gerekiyor. İran’da da değişim gündemdedir. Bu değişime hazırlıklı olmalıyız. Her ne kadar bu konuda çalışmalarımız olsa da, daha da etkili ve güçlü bir durumu kendimizi ulaştırmalıyız. Rahatlıkla sonuç alabileceğimiz yerlerden biri de Doğu Kürdistan’dır. Bunun için hem askeri, hem siyasi, hem toplumsal, hem de örgütsel olarak başlatılan hazırlıkları geliştirmemiz lazım, bunun için daha güçlü çalışmamız lazımdır. Yürütme olarak bunun üzerinde derinleşecek ve bu çalışmada yerimizi alacağız.

Yine Güneybatı (Küçük Güney) Kürdistan açısından da benzer bir durum söz konusudur. Suriye rejimi ya kendisini değiştirecek ya da yıkılacaktır. Baas rejimi gibi bir rejimin Ortadoğu’da yaşaması, artık mümkün değildir. Suriye de demokratikleşmek zorundadır. Burada da Kürtlerin rolü önemlidir. Orada da bir adım olarak oluşturulan parti, demokratik değerlere bağlı ve halkların eşitliğini esas alan ve bir yeni Suriye’yi yaratmada öncü olmalıdır. Eğer Doğu ve Güneybatı Kürdistan’da üzerimize düşen görevlere başarıyla yerine getirebilirsek, Türkiye’nin de çözüme gelmesini sağlayabiliriz.

Değerli arkadaşlar

Bizim örgütümüz sadece Kürdistan’ın dört parçasında örgütlü değildir. Örgütlülüğümüzün önemli bir boyutu da Avrupa’dadır. Biz de uzun bir süredir oradayız, oradaki örgütün içinde çalışıyoruz. Avrupa’daki halkımız bugüne kadar mücadeleye büyük emekler vermiş, bedeller ödemiştir. Hem katılım boyutunda, hem maddi manevi boyutta, hem de eylem boyutunda büyük fedakarlıklar yapmıştır. Bu temelde Avrupa’daki halkımız içerisinde her zamankinden daha iyi örgütsel çalışmalarımızı yapmalı ve halkı yönetimlerde daha çok söz sahibi yapmalıyız. KONGRA-GEL olarak her yerden daha fazla pratik adım atabileceğimiz yerlerden biri Avrupa’dır. KONGRA-GEL’in

amaçlarını ve çizgisini en çok burada pratikleştirebilir ve geliştirebiliriz. Bir laboratuvar örneği olarak Kürdistan zemininin de geleceğini kurabiliriz. Bu çalışmayı böyle geliştireceğiz ve halkımızı katacağız.

Kafkasya, Rusya ve Bağımsız Devletler Topluluğu’nda yaşayan halkımızı da unutmamalıyız. Oralarda da belli bir örgütlülüğe sahip olsak da yaşanan sorunları, sıkıntıları biliyoruz. Bu sıkıntıları aşmak ve bu devletlerde yaşayan halkımızı daha güçlü bir örgütsel zemine alabilmek için daha fazla çalışacağız. Bu temelde KONGRA-GEL’i oraya da taşıracacağız ve geliştireceğiz.

Burada temsilcileri olan Maxmur Kampımızdaki halkımızı bu son 10 yıldır, –öncesinde de zaten ağırlıkta Botan mintikasındaydılar ve mücadeleyle birlikte hareket ediyorlardı– devrimin yükü onların omzundaydı. Güney’e geldikten sonra da kutsal bir mücadele yürütmüşlerdir. Biz Maxmur sorunları üzerinde de duracağız. Burada bir kere daha onları mücadelelerinden dolayı kutluyoruz.

Değerli arkadaşlar

Gündemimizde en önemli konulardan bir tanesi de Kürtlerin birliği idi. Bu toplantımızda Kürdistan’ın her dört parçasından temsilciler var. Yani KONGRA-GEL genel ulusun bir kurumudur, tüm Kürdistan ve bölge halkları içindir. Fakat dışımızda varolan bazı kurum ve örgütler görmezden gelemez. Kürtlerin birlik sorunu hala gündemdedir, önemini korumaktadır. Biz bunu da takip edeceğiz. Bunun için de KNK’nin önüne buna göre bir değişim projesi koyacağız ki, o da tüm Kürt örgütlerinin bir çatısı olabilsin. Yıllardır Kürtler için en önemli sorun birlik sorunu olmuştur. Kürtlerin bir platformda bir araya gelebilmeleri için partiler, örgütler üstü bir çatı örgütü gerekmektedir. Bu aynı zamanda Önderliğin bir düşüncesi idi. Biz de bu konuda çalışmalarımıza devam edecek ve Kürt birliğini sağlamaya çalışacağız.

Ortadoğu’da yaşanan büyük değişimleri göz önüne getirerek ve geçmişte düşülen hatalara düşmeden halk olarak, Kürt olarak,

ulus olarak, bütün Kürt örgütleri, şahsiyetleri ve partileriyle bir arada gelmeli, projeler ve ittifaklar oluşturmamız. Eğer bunu yapabilirsek Kürtlerin gücü on kat, yüz kat daha fazla artacaktır. Bu dönemde tüm Kürtlerin örgürlüğü için bir proje hazırlayabilirsek, Ortadoğu’da değişim yaratmak isteyen güçlerin projeleriyle bütünleşebilirsek hem Kürtlerin özgürlüğü hem de Ortadoğu’nun demokratik temelde değişimi daha erken gerçekleşir. Bunun için biz her anlamda katılım sergileyeceğiz.

Değerli arkadaşlar

Şimdi gündemimizde bulunan en önemli konu tabii ki, Başkan Apo’nun durumudur. Halk olarak, ulus olarak her zaman en hassas olduğumuz ve hiçbir zaman vazgeçmeyeceğimiz bir konu Önderliğimizin durumudur. Başkan Apo bildiğiniz gibi, bu beş yıla yakındır en olumsuz tecrit koşullarında yaşamaktadır. Bunun için hem KADEK, hem de halkımız sürekli eylem halinde oldu. Ama yaşadığı koşulların düzeltilmesi konusunda en ufak bir adım dahi atılmadı. Şimdi de Başkan Apo bir eylem içerisinde. Bu altı haftadır görüşe çıkmamaktadır. Ne avukatlar, ne ailesi, ne de uluslararası kuruluşlar O’nu görememiş, durumu hakkında bilgi alamamıştır. Önderliğin durumu için sadece açıklamalar yapmak yetmez. Önderliğin durumu hem savaş hem de barış sebebidir. Bu açıdan kongremizin Genel Kurulu kararlar almıştır. Başkan Apo, kongremizin bütün delegelerinin oyuyla Kongre’nin öncüsü, Stratejik Önder, Halk Önderi, Ulus Önderi olarak tespit ve tayin edilmiş, seçilmiştir. Fakat bu da yetmez. Başkan Apo’nun yaşadığı koşullar düzeltilmeden, özgürleşmeden biz rahat olamayız. Bizim en büyük tehlike yaşanan bu duruma alışmaktır. Bu durum kabul edilemez. Her arkadaşın bu konu üzerinde yoğunlaşması, düşünmesi gerekir. Yürütme olarak da bizim esas gündemimiz ve çalışmamız bu olacaktır. Başkan Apo’nun özgürlüğü, hepimizin özgürlüğüdür. Başkan Apo’yu kabul etmek, KONGRA-GEL’i kabul

etmektir. Kürt halkının mücadelesini kabul etmektir. Bizim kabul edilmemiz, Başkan Apo’nun kabul edilmesidir. Başkan Apo’suz bir yaşamı asla kabul edemeyiz. Bunu ne biz, ne de halkımız kabul edebilir. Bizi bu toplantıda da bir araya getiren güç, Önderliğin düşüncesidir. Bu çok önemlidir. Bu açıdan kongre yürütmesi olarak bir plana gideceğiz, özel bir komite oluşturaacağız. Belki şimdi hepimiz komiteyiz, fakat Genel Kurulda da karar alındı. Önderliğin durumunu takip edecek, onun üzerinde derinleşecek, nasıl çalışılması gerektiğini belirleyecek bir özel komite oluşturaacağız. Bu kongrenin iradesi budur. Halk da süreç de bizden bunu istiyor. Başkan Apo’yu sahiplenmek hem siyasi, hem örgütsel, hem toplumsal, hem de ahlaki bir görevdir. Eğer Önderliğe sahip çıkamazsak ne bu halk ne çalışan yapı bizi kabul eder. Bunun için biz çizgi olarak, hareket olarak, ulus olarak her şeyimizle Başkan Apo’nun özgürlüğü için çalışmalıyız. Biz de yürütme kurulu olarak bu çalışmayı yürüteceğimize dair söz veriyoruz.

Değerli arkadaşlar

Kongremizin sonuna doğru gidiyoruz. Çok kapsamlı tartışmalar yürütüldü, önemli kararlar alındı. Gerçekten de adı gibi –Demokratik Kuruluş Kongresi– bir kongre gerçekleştirildi. Oldukça demokratik, herkesin görüşlerini açıkça belirttiği özgür ve demokratik bir katılımla tamamlandı. Bu temelde gerçekten de çok kapsamlı bir tartışmalar yürütüldü. Demokratik toplumlarda tartışmalar gerçekleşir, gerçekleşmesi de normaldir. Belki her zaman her şeyi aynı düşünemeyiz. Hoşumuza gitmeyen şeyler de olabilir. Bu demokrasinin cilveleridir. Ama diyebiliriz ki, bu Kongre’nin güçlü bir iradesi ortaya çıktı. Bu kongre, değişimi her boyutuyla isteyen, içselleştiren bir atmosferde gerçekleşti. Başkan Apo’nun önümüze koyduğu projeler ekseninde değişimi, reformu yapmak hepimizin en temel görevidir. Yine bu toplum bizden birlik istiyor. Arkadaşların birliğini, Genel Kurulun birliğini, hareketin birliğini, halkın birliğini istiyoruz. Biz de yürütme kurulu

olarak bu Kongrenin iradesinin pratikleşmesi için, birliğimiz için sonuna kadar yürüyeceğiz.

Değerli arkadaşlar

Başarı için, ilerlemek için, özgür ve demokratik çözüm için her türlü imkanlarımız mevcuttur. Başlangıçta hazır olan arkadaşlar da, burada hazır. Önderliğin de dediği gibi; “bu yola çıkarken hiçbir şeyimiz yoktu. İğneyle kuyu kazar gibi bütün imkanları değerlendirerek bugünlere gelebildik.” Fakat şimdi imkan ve olanaklarımız büyüttür. Bu imkan ve olanaklarla yeni bir adım atıyoruz. Biz küçük bir hareket değiliz. Asıl kuvvetimiz bazı devletlerinkinden daha fazladır. Belki dağılık olabilir, ama biz birçok devletten daha fazla güçlüyüz ve imkanlara sahibiyiz. Arkadaşlarımız yokluktan başlayarak bugüne kadar getirdiler, bugün de biz bu varlığımızla yeni bir adım atıyoruz. Başarı için elimizde çok şey var. Bunun için hepimizin, tüm arkadaşların önümüzdeki sürece umutla bakması lazım. Çözümün yaklaştığına inanıyorum. Bu da bize bağlıdır. Biz bu değerlerimizi daha fazla korumak ve geliştirmekle yükümlüyüz. Sürece göre, bizden istenilene göre görevlerimize yaklaşırsak başarı yakındır. Ben buna inanıyorum. Bunun için hepimizin kongre iradesi çerçevesinde iradelerimizi birleştirerek harekete geçirmeliyiz. Ben de huzurunuzda, halkın huzurunda Önderliğe, halkın değerlerine, şehitlere, tüm çalışanlara, harekete, genel kurula bağlı olacağıma, bu şekilde hareket edeceğime, bu çizgiye hizmet edeceğime dair sözümü veriyorum.

Değerli arkadaşlar

Kongremiz sonuca doğru giderken, başta da söylendiği gibi yaptığımız bu önemli başlangıcı sonuca ulaştırmalıyız. Bu temelde diyorum ki,

– **Biji Kongra-Gel!**
– **Biji Serok APO!**
– **Biji Azadi!**
– **Zulüm Kaybedecek, Adalet Kazanacaktır!**

PKK KÜRT HALKININ ULUSAL DİRENİŞ KİMLİĞİDİR

HPG'nin tüm komutan ve savaşçıları

PKK'nin kuruluşunun 26. yılı hepinize kutlu olsun. PKK'nin kuruluş günü olan 27 Kasım'ı anarken, başta böyle bir doğuşu gerçekleştiren önderimizi, insanlığa yol gösteren büyük insan Başkan Apo'yu, felsefesini ve düşüncelerini özümseyerek onları pratikte gerçekleştirme azmimizi ve kararlılığımızı daha çok bileyerek büyük özlemle selamlıyoruz.

Yine Önderliğimizin de ifade ettiği gibi şehitler partisi olan PKK'nin gerçek sahiplerini, yani kahraman şehitlerimizi bu kuruluş gününde saygı ve minnetle anıyoruz. Tüm şehit ailelerini ve yakınlarını, bir halkın kendini yeniden bulmasını sağlayan PKK gibi büyük bir doğuşa yol açan değerler yetiştirdikleri için selamlıyor, 27 Kasım'ın herkesten çok onlara kutlu olmasını diliyoruz!

Bu kuruluş gününün yine tüm halkımıza ve ilerici insanlığa kutlu olmasını; barış, demokrasi ve özgürlük mücadelesinde başarılı olmalarını diliyoruz.

Değerli arkadaşlar

Başkan Apo'nun da çok kez bütün yönleriyle izah ettiği gibi 27 Kasım Kürt halkı için sıradan bir gün değil. Yine PKK'nin kuruluşu, sıradan bir olay değil. Normal koşullarda başka halkların mücadele ve örgütlenmelerini yaratmaları gibi bir durum da değil. 27 Kasım, umudun tükendiği, imkanın ortadan kalktığı, inkarın bütün dünyayı içine alan bir sistem haline geldiği, daha da ötesi Kürt halkına kabul ettirildiği, geleceğin görölmediği, ışıgın adeta tümünden kaybolduğu bir ortamda, ancak büyük dehaların büyük bir öngörüyle görebileceği bir yaklaşımla yeniden doğuşu görebilen Başkan Apo'nun öngörüsü temelinde yine büyük bir kararlılık, azim ve fedakarlığa dayalı olarak, büyük adanmayı içeren bir kuruluştur. PKK böyle bir adım, 27 Kasım da bu temelde oluşan bir gündür. Bu anlamda yok oluşa doğru giden Kürt halkının ruh, duygu, düşünce ve örgütlülük olarak varolmaya doğru dönüş yaptığı bir milattır. Kürt miladının, özgürlük ve demokrasi miladının başlangıcıdır. Bu başlangıcın 14 Temmuzlar ve 15 Ağustoslarla gerçek bir Kürt miladı haline geldiğini biliyoruz.

PKK Kürt'ün yeniden dirilişinin kimliğidir

PKK kendisini bu büyük ve kahramanca çıkışlarda buldu; ete kemiğe büründü, pratikleşti, büyük bir mücadele haline geldi ve halklaştı. Dolayısıyla geri, köle, iradesiz ve örgütsüz Kürt'ten, özgür, bilinçli, iradeli, kendine hakim, örgütlü ve güç sahibi olmuş Kürt'e geçmiş; ulusal yok oluşu yaşayan Kürt halkından, özgürlük ve demokrasi bilinci, inancı ve iradesiyle dolu, kendini örgütlemiş, her türlü zorluğa karşı büyük bir cesaretle, fedakarlıkla etkin bir özgürlük ve demokrasi mücadelesi veren bir halka geçiş, PKK ile olmuştur. PKK böyle bir yeniden doğuşun, yeni bir halk yaratmanın, kısaca Kürt'ün yeniden dirilişinin ve kahramanlığının kimliği oluyor; Kürt halk tarihinin gerçek miladını oluşturuyor. Kürt tarihi

çokça ifade edildiği gibi PKK'den önce ve PKK'den sonra –yani PKK'li tarih olarak ikiye ayrılıyor. Bugün 26. PKK'li yıla giriyoruz. Bu 25 yıl içerisinde nelelerin yaratıldığını, Kürdistan'ın ve Kürt halkının nereden nereye geldiğini, hem kendisi hem de bölge ve uluslararası güçler için ne anlam ifade ettiğini herkes tartışıyor. Biz de tartışıyoruz. Hiç kimse büyük bir gelişmenin olduğunu inkar edemiyor. İşte 27 Kasım böyle bir değişimin resmen başlangıcını oluşturuyor. Bu büyük değişime, kahramanca mücadeleye, her türlü zorluğa göğüsleyen tutuma ilk adımı atış oluyor. Elbette özgürlük ve demokrasi hareketi 27 Kasım'la fiilen oluşmadı, o da bir sürecin sonucu olarak gerçekleşti. Başkan

len yolda büyük bir örgütlülüğe ve mücadeleye atıldığını biliyoruz. 1979-80 yılları büyük halk kabarcısını ortaya çıkardı ve 12 Eylül faşist askeri darbesi de bu gelişmeden duyulan korku sonucu, onu bastırmak ve ezmek üzere Türk egemenleri tarafından gündeme getirildi. Yine o dönemde darbeciliğe dayanan ABD yönetimi ve NATO tarafından dile getirildi.

PKK'nin ilanının Türkiye'deki yankıları da büyük olmuştur. O zamanın basın yayın organları incelense, bu etki rahat görülebilir. Türkiye oligarşisinin Kürdistan'daki inkar ve imha siyasetinin nasıl sarsıldığı, oralarda açıkça görülebilir. 27 Kasım'ı bu anlamda büyük bir doğuş, etkili bir girişim olarak görmek

kimliğini yititçe, kıvançla sahiplenilen, onu kazanmak için her türlü cesareti ve fedakarlığı gösteren bir konuma gelmiştir. Bilinçlenen, örgütlenen, özgürlük ve demokrasi bilinci kazanan, bu temel değerlere sıkı sıkıya bağlanan, böylece Kürdistan'ı gericiliğe hizmet eden bir alan değil özgürlük, demokrasi, birlik ve kardeşliğe hizmet eden bir kale haline getiren gelişmeler ortaya çıktı. PKK bu gelişmelerin adıdır. PKK'yi sıradan bir parti, öncülük veya siyasi hareket olarak ele almak çok yetersiz kalır. Bir ruh, kültür, duygu ve düşünce toplamı; bir sosyal sistem, bir halkın birey ve toplum olarak kimlik bulması, irade kazanması, kendini yeniden var etmesi ve tanımlaması oluyor. 27 Kasım'la atılan

doğru yeni adımlar atma çağı oluyor. Şimdi hareketimiz ve halkımız böyle yeni adımlar atmanın heyecanı coşkusunu yaşıyor, bunun çabasını gösteriyor. Hareketimiz geleceği oldukça görüyor, örgütlü ve mücadeleciler bir yapıya sahiptir. Bölgeye ve dünyaya açılmış, yeni bir kuruluşa gidiyor ve iddiası çok büyük. Yeni bir Ortadoğu yaratma iddiasındadır. Ona dayanarak insanlık için demokratik uygarlık çağını geliştirme iddiasındadır. Bu büyük iddia ve kararlılık PKK ile ortaya çıktı, PKK birikimi üzerinde yükseliyor. Kürdistan'da yenisinden doğuşu, yeni bir çağa geçişi ifade eden PKK, günümüzde bölge için böyle bir anlamı ifade ediyor ve uluslararası sistemi böyle etkiliyor. Nasıl ki PKK, Ortadoğu'yu çok derinden etkiledi, yine Kürdistan'ı bölüp parçalayan, inkar ve imha sürecine alan Ortadoğu sistemini ciddi biçimde darbeledi, şimdi de onun sağladığı birikim üzerinden geliştirilen demokratik Ortadoğu birliği stratejisi ve mücadelesiyle aynı düzeyde uluslararası sistemi etkiliyor. Gericilik dünyasına karşı eşitlik ve özgürlükleri geliştiren demokrasi çağını başlatıyor. Bütün bunlar PKK ile yaratıldı. Bütün bunlara 27 Kasım ile ilk adım atıldı. Bütün bunların toplamına biz PKK diyoruz. PKK'yi de bu kahramanca mücadeleyi yaratan, her şeyini bu mücadeleye veren büyük değerlerle anıyoruz. Bütün bunlar herkesten çok PKK'yi oluşturan, büyük kimlik, özgürlük ve demokrasi yaratan şehitlerimizin eseridir. Onlar, gencecik yaşta her şeylerini bu mücadeleye vererek tüm bu gelişmelerin yaratıcısı oldular. Böylece PKK bir şehitler partisi oldu.

Ortadoğu siyasi statükosu artık geri dönmeyecek biçimde parçalanmıştır

Hareketimiz ve halkımız 27 Kasım'ın 25. yıldönümünde, 26. PKK yılına girerken böyle büyük bir gelişme ve birikim üzerinde kendini yeniden şekillendiriyor. Yeni ve daha ileri boyutta kuruluşlar gerçekleştiriyor. Attığı adımlar ve gerçekleştirdiği yeni kuruluşlarla Kürt özgürlük ve demokrasi mücadelesini çok yönlü kılıp güçlendirdiği gibi, bölge siyasetini de çok yakından etkiliyor. Siyasi mücadelesini bölgedeki gelişmelere uygun olarak bu temelde yürütmeye çalışıyor. Bu açıdan çok önemli bir süreçteyiz. Özgürlük ve demokrasi mücadelemiz oldukça sonuç alıcı kritik bir aşamadan geçiyor. Önderliğimiz bu süreci çok açık ifadelerle değerlendirdi ve formüle etti. Büyük imkanlarla dolu, kritik bir süreç olarak tanımladı. Şimdi bu imkanları değerlendirecek, halkın özgürlük ve demokrasi yönündeki gelişiminin hizmetine sunacak büyük adımlar atmaya çalışıyoruz. Kritik ortamı yine özgürlük ve demokrasi lehine aşmaya çalışıyoruz. Tehlikeleri önleyen, gelişme imkanlarını özgürlük ve demokrasi hareketinin güçlenmesi yönünde kullanmaya çalışan bir yönelim ve çaba içindeyiz. Bu anlamda 27 Kasım'ın bu yeni yıldönümünde siyasi süreç her zamankinden daha fazla duyarlı ve örgütlü olmamızı, yine pratikleşmemizi ve çaba sahibi olmamızı gerektiriyor.

Devamı Sayfa 26'da

“PKK'yi sıradan bir parti, öncülük veya siyasi hareket olarak ele almak çok yetersiz kalır. Bir ruh, kültür, duygu ve düşünce toplamı; bir sosyal sistem, bir halkın birey ve toplum olarak kimlik bulması, irade kazanması, kendini yeniden var etmesi ve tanımlaması oluyor. 27 Kasım'la atılan kuruluş adımı böyle büyük gelişmeleri ortaya çıkardı. Gerçekten de bölgede her türlü gericiğe alet olan Kürt toprakları PKK ile ilerici, özgürlükçü, demokrat insanlık ailesinin güç aldığı bir saha haline geldi.”

Apo'nun '70'lerin başından itibaren adım adım geliştirdiği; önce ruh, sonra düşünce, sonra da bir grup olarak yaratıp eğitip, örgütleyip büyüttüğü bir gelişmenin '78'de ulaştığı düzey ve onun resmiyet kazanmasıydı. Öncesinde yapılan büyük bir hazırlığa dayansa da resmen parti olmak, örgüt kurmak, bir parti olarak halkın ve kamuoyunun karşısına çıkmak önemli bir durumdur. Büyük bir cesaret ve fedakarlık istiyordu, çünkü kapsamlı bir program içeriyor, büyük hedefler koyuyor, onları gerçekleştirmek için de pratik adım atmayı gerektiriyordu. Nitekim PKK'nin ilanının hem Kürdistan'da hem de Türkiye yönetimi açısından çok etkili olduğunu iyi biliyoruz. PKK'nin kuruluşunu özellikle Kürdistan'ın orta kesimlerinde Urfa, Mardin, Diyarbakır, Batman ve Küçük Güney alanlarında yaşayan halkın büyük bir heyecanla karşılayıp, işaret edi-

gerekiyor. Sıradan bir karar veya adım değil. Gençliğin amatör düzeyde yürüttüğü birçok hazırlığın halk olma, halk öncülüğü yaratma ve büyük bir halk eylemine girişme yönündeki kararlılığı ve iradesinin belirlenmesi oluyor. Çok iyi biliyoruz ki bu büyük irade ve kararlılık geçen 25 yıla damgasını vurdu, 25 yılda sağlanan gelişmeleri yarattı.

Yok edilmek istenen, inkar edilen Kürt toplumu bütün bu gericiliğe karşı etkili bir duruşla her bakımdan yeni bir doğuşu ve dirilişi sağladı, Kürt kimliği PKK ile özdeşleşti. Kürt halkı PKK ile tanımlanan, anılan, PKK ile doğan bir halk haline geldi. Kimliği kendisine bile inkar ettirilen, Kürt olduğunu saklayan, Kürtlüğünden utanan, varlığı yokluğu tartışılan bir konumdan –ki 12 Mart sürecinde sıkı yönetim mahkemelerinde en çok gündeme gelen şey Kürtlüğün varolup olmadığı tartışmasıydı– ulusal

kuruluş adımı böyle büyük gelişmeleri ortaya çıkardı. Gerçekten de bölgede her türlü gericiğe alet olan Kürt toprakları PKK ile ilerici, özgürlükçü, demokrat insanlık ailesinin güç aldığı bir saha haline geldi. Gericiliğe karşı en kahramanca mücadelenin yürütüldüğü, gericiğin adeta boğulduğu, ezildiği ve aşıldığı bir saha haline geldi. PKK Kürdistan'da bu temelde özgürlük, demokrasi, birlik, kardeşlik ve ulusal kimlik çağını başlattı. Ulusal gelişmede, özgürlük ve demokrasi çizgisinde ileri bir hareket yarattı. Halkı bir durumdan başka bir duruma getirdi. 25 yılın birikimi kesinlikle böyledir.

Kürt halkı şimdi PKK ile sağlanan birikim üzerinde, Ortadoğu ve dünya için yeni bir çağ açma adımlarını atmaya çalışıyor. Bunu PKK'nin Kürdistan'da açtığı çağa dayanarak yapıyor. Bu, insanlığın eşitlik ve özgürlük dünyasına